

TARTU ÜLIKOOL
ERAÕIGUSE INSTITUUT
ÄRIÕIGUSE JA INTELEKTUAALSE OMANDI ÕPPETOOL

Hea usu põhimõttele tuginemine tarbijakrediidilepingust tuleneva täitmisenõude esitamisel

---

magistritöö

Kristiina Reinson

Juhendaja: Prof. Irene Kull

2013

Tartu

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
1. Hea usu põhimõtte kohaldamine krediidisuhetes ja subjektilised erisused.....	8
1.1 Üldpõhimõtte	8
1.2 Tarbijakrediidilepingud	11
1.2.1 Tarbijalepingu mõiste	11
1.2.2 Krediidilepingu poolte kohustused tarbijakrediidilepingu sõlmimisel	12
1.2.2.1 Krediidiandja kohustused	12
1.2.2.2 Tarbija kohustused	23
1.2.3 Tarbijakrediidilepingu ülesütlemise erisused.....	25
2. Hea usu põhimõtte kohaldumine põhivõla tagastamisnõudele	30
2.1 Põhivõla tagastamise nõue.....	30
2.2 Krediidisaaaja keeldumine täitmisest	31
2.3 Intressinõudele vastuväidete esitamine.....	42
2.4 Kohustuse täitmisest keeldumine, teiste võlgade arvestamine ja võlgade ümberkujundamine.	47
2.5 Aegumise vastuväite kasutamine	50
2.5.1 Aegumise vastuväite esitamine täitmisnõudele	50
2.5.2 Aegumise peatumine.....	51
2.5.3. Aegumise katkemine.....	52
2.5.4 Pahauskse käitumise tagajärjed aegumisele.....	54
2.5.4.1 Pahauskne tegevus krediidisaaaja poolt.....	54
2.5.4.2 Pahauskne tegevus krediidiandja poolt.....	55
2.5.5 Tähtaja pikendamise kokkuleppele tuginemine	57
3. Hea usu põhimõtte kohaldamine viivisenõude esitamisel	60
3.1 Nõudeõiguse kaotamine pahauskne käitumisega.....	60
3.2 Viivisenõude vähendamine hea usu põhimõtte alusel	66
Kokkuvõte.....	69
Summary	72
Kasutatud materjalid	75

Kasutatud kirjandus	75
Kasutatud õigusaktid.....	77
Kasutatud kohtupraktika	77
Kasutatud uuringud	78
Muud allikad	79
Lisa 1: Nordea panga üldtingimused	80
Lisa 2: BIGBANK AS üldtingimused	88
Lisa 3: Swedpanga üldtingimused	93
Lisa 4: Ferratum Estonia OÜ üldtingimused	97
Lisa 5: Liisi järelmaksu pakkumine OnOff veebilehel	103
Lisa 6: Swedpanga järelmaksu pakkumine OnOff veebilehel	104
Lisa 7: Klick järelmaksu tingimused veebilehelt	105

Sissejuhatus

Hea usu põhimõtet käsitletakse lepingu rikkumise korral õiguskaitsevahendite rakendamise kontekstis kahest aspektist. Üks aspekt suhestub lepingut rikkunud poole (kostja) tegevusega ja seab küsimuse alla, kas oleks vajalik rangemate meetmete rakendamine olukorras, kus lepingut rikkunud pool on rikkumise korda saatnud pahatahtlikult. Teine aspekt on seotud kahjustada saanud lepingulise suhte poolega ja seab küsimuse alla, kas seaduslikult tema käsutuses olevate õiguskaitsevahendite kasutamine võib olla mõjutatud hea usu põhimõtte kohaldamisega.¹ Käesoleva töö eesmärk on analüüsida olukordi, kus krediidiandja poolt krediidisaaaja suhtes esitatavad nõuded on mõjutatud hea usu põhimõtte poolt.

Õigus ei saa olla isetoimiv paradigma, mis on lahus majandusest. Lisaks isikute seadusest tulenevate õiguste kaitsele ja edendamisele peab õiguslike otsuste tegemisel olema majanduslik vaade.² Krediidiasutuste peamine funktsioon on avalikkuselt hoiustena kaasatud vahendite vaba kapitalina turule tagasi paiskamine krediiditehingute vms sõlmimise teel. Mõistetavalt on seetõttu krediidiasutuste rolli tänapäeva majanduskäibes peaaegu võimatu üle hinnata. Viimasel kahel kümnendil on majandusteadlased täheldanud, et olulisemate majanduskriiside põhjustajaks on olnud mõne konkreetse krediidiasutuse või mingi hulga krediidiasutuste makseraskused.³ Finantsteenuseid peetakse aina enam instrumentideks, mis võimaldavad indiviididel võtta ühiskonna toimimisest täiel määral osa. Kasvamas on arusaam, et mõningad finantsteenused on tänapäeva ühiskonna liikmetele asendamatud ja peavad sellest tulenevalt olema kõigile kättesaadavad.⁴ Krediidiasutuste maksimaalselt efektiivne funktsioneerimine on sellest tulenevalt turumajandusliku ühiskonnamudeli eduka toimimise aluseks. Krediidiasutuste, nende käsutuses olevate õiguskaitsevahendite ja hea usu põhimõtte kui õiguse aluspõhimõtte käsitlemine ning krediidiasutuste efektiivse ning ühiskonnale kasumliku funktsioneerimise tingimuste määramine on vajalik turumajanduslikus mudelis toimiva ühiskonna ühiselu arenemiseks ja kogukonna poolt loodava tulu maksimaalselt võrdseks jagunemiseks. Eelkõige tagab käesolevas töös käsitletava teema põhjalik analüüs, et krediidiasutuste toimimist tagavate

---

¹ J. Beatson, D. Friedmann (koost). Good faith and fault in contract law. Oxford: Clarendon press, 2001, lk 399.

² K-E. Trisberg. Majandussituatsiooni muutus: kas piisav põhjus kestvuslepingu muutmiseks või ülesütlemiseks? -Juridica, 2010, nr 6, lk 431.

³ M.Karijak. Krediidiasutuste tegevusega seotud süüteod. -Juridica, 2008, nr 5, lk 299.

⁴ H-W. Micklitz, J. Stuyck. Consumer Law. Hart Publishing, 2010, lk 375.

õiguskaitsevahendite krediidasutuste poolne realiseerimine ei oleks hea usu põhimõttega vastuolus, olles üleliigselt koormav krediidisaaajaks olevatele indiviididele. Krediidisuhete liigselt koormavate tagajärgede vältimise läbi on võimalik säilitada krediidasutuste kasu ühiskonnaliikmetele. Hea usu põhimõtte maksimaalne järgimine krediidisuhetes võimaldab vältida krediidasutustepoolset ühiskonna ressursside kurnamist ning majandusliku ja sotsiaalse arengu pärssimist. Samuti on lepingupoolte käitumismustrite hea usu põhimõttele vastavuse analüüs vajalik, võimaldamaks krediiti pakkuda soodsama hinnaga. Selgitades välja, millised on krediidilepingu poolte jaoks hea usu põhimõttega kooskõlas olevad käitumismustrid, on krediidiandjale ja krediidisaaajale nende tegevuse tagajärjed ettenähtavad. Sellest tulenevalt on krediidiandja jaoks krediidi väljastamisega kaasnevad riskid madalamad, mis võimaldab pakkuda krediidi madalama intressimääraga.

Teema käsitlemise vajalikkus tuleneb ka vähesest selgusest nimetatud valdkonnas. Igal indiviidil on tänapäeval võimalus - ja tihti vajadus - olla krediidisaaajaks. See tähendab, et pea iga inimene tänapäeva ühiskonnas on tarbijakrediidilepingu pooleks. Krediidisuhetes on krediidisaaaja üldiselt nõrgemaks pooleks, omades väiksemat suutlikkust oma tegevust ja tegevuse tagajärgi hinnata. Väga suurt hulka inimesi haarav lepingulise suhte liik kannab endas mitmetel juhtudel vältimatuid negatiivseid tagajärgi, eelkõige olukordades, kus krediidisaaaja ei ole võimeline kohustust enam täitma või ei ole kohustuse mahtu ette näinud ning ei soovi seda enam täita. Olukorras, kus krediidisaaaja on lepingut rikkunud, jättes sooritamata oma lepingulise kohustuse tasuda makseid väljastatud krediidi tagastamiseks vastavalt maksegraafikule, on krediidiandjal võimalus kasutada seaduslikke õiguskaitsevahendeid. Hea usu põhimõtte õiguse aluspõhimõttena ei ole tänasel päeval taganud selliste käitumismudelite elujõulisust, mis võimaldaksid krediidisaaajal või krediidiandjal ette näha krediidilepingu rikkumise tagajärgi. Samuti puudub ettenähtavus selles, millist praktikat peab hea usu põhimõttega vastavuses olevaks kohus.

Käesoleva töö eesmärk on uurida õiguskaitsevahendite kasutamise piiramist hea usu põhimõtte kohaldamise kaudu õiguspraktikas ning analüüsida, millal on hea usu põhimõtte kasutamine õigustatud, millised võiks olla selle põhimõtte kasutamise piirid ning mõju poolte lepingulisele käitumisele. Töös analüüsitakse nii krediidisaaaja kui ka krediidiandja käitumismudelite kooskõla hea usu põhimõttega ning seda, kuidas mõjutab poolte pahauskne käitumine õigust nõuda

lepingu täitmist, samuti olukordi, kus kohtupraktika on hea usu põhimõttele tuginevaid argumente toetanud ja kus ei tohiks seda õiguskindluse tagamiseks lubada.

Töö jaguneb 3 peatükiks, mis jagunevad omakorda alapeatükkideks.

Töö esimeses peatükis on selgitatud hea usu põhimõtte kohaldatavust krediidisuhetele ja subjektist tulenevaid kohaldamise erisusi. Selleks on esmalt vaadeldud hea usu põhimõtet üldiselt ja selle kohaldamist krediidisuhetele. Sellele järgnevalt on uuritud tarbijalepingute erisusi. Tarbijalepingutes on oluline määratleda tarbija ning tarbijakrediidilepingu mõiste, et välja tuua tarbijakrediidilepingu sõlmimise erisusi ning poolte kohustusi krediidilepingu sõlmimisel ja täitmisel. Töös uuritakse, kuidas hea usu põhimõttest tulenevad kohustused tarbijakrediidilepingu sõlmimisel ja lepingu ülesütlemisel jagunevad, ja kas kohustuste jagunemine on tasakaalus. Täiendavalt selgitatakse töös, millises ulatuses täidavad hea usu põhimõttest tulenevaid kohustusi krediidilepingute sõlmimisel kredidivahendajad.

Viidatud analüüside raames uuritakse töös ka, millised on hea usu põhimõtte rikkumise tagajärjed hilisemale täitmisenõude esitamisele. Kuna täitmisenõue kui teisene nõue tuleneb tarbijakrediidilepingu ülesütlemisest, siis on töös puudutatud ka olulisemaid tarbijakrediidilepingu ülesütlemise erisusi.

Teises peatükis on uuritud hea usu põhimõtte ja täitmisenõude omavahelisi seoseid. Peatükk jaguneb omakorda viieks alapeatükiks, millest esimeses käsitletakse täitmisenõude esitamist ja selgitatakse, millal krediidiandjal täitmisenõude esitamise õigus tekib. Teise peatüki teises alapeatükis käsitletakse täitmisest keeldumist. Peatükis analüüsitakse kohtupraktikat ja selgitatakse, millistel alustel võiks ajutine täitmisest keeldumine krediidilepingu puhul asjakohane olla. Kohtupraktikat analüüsides selgitatakse peatükis ka kohtupraktika poolt kujundatavate käitumismudelite vastavust hea usu põhimõttele. Teise peatüki kolmandas alapeatükis uuritakse, millistel alustel on võimalik krediidisaaajal keelduda intressinõude täitmisest. Teise peatüki neljanda alapeatüki eesmärk on selgitada kohustuse täitmisest keeldumise võimalust olukorras, kus krediidisaaajal on tekkinud teised võlgnevused ja toimub võlgade ümberkujundamise menetlus. Teise peatüki viiendas alapeatükis käsitletakse aegumise vastuväidet. Viies alapeatükk on omakorda jagatud viieks alapeatükiks. Esmalt selgitatakse aegumise instituudi olemust. Järgnevalt vaadeldakse teise peatüki viienda alapeatüki teises

alapeatükis aegumise peatumist. Alapeatükis käsitletakse krediidilepingu aegumise peatumise üht levinumat probleemi, s.o peatumist maksekäsu kiirmenetluse perioodiks. Sellele järgnevalt uuritakse töös aegumise katkemise levinumat juhtu, aegumise katkemist läbi nõude tunnistamise notariaalse võlatunnistuse vormis. Teise peatüki viienda alapeatüki neljandas alapeatükis küsitakse, kas poolte käitumine võib aegumist mõjutada ja milline on poolte pahauskse käitumise mõju aegumisele. Viimaks vaadatakse teise peatüki viiendas alapeatükis tähtaja pikendamise kokkulepet aegumise instituudi olemust ja eesmärki arvestades.

Töö kolmandas peatükis käsitletakse viivisenõuet, kui kõige koormavamast ja krediidisaaajatele praktikas kõige ettenähtamatumat õiguskaitsevahendit. Võttes arvesse viivisenõude lubatavat mahtu ja määra on viidatud nõude hea usu põhimõttele vastavuse ja ettenähtavuse analüüs vajalik ja päevakajaline. Kolmas peatükk on jagatud kaheks alapeatükiks. Esimene alapeatükk uurib, millises suuruses on võimalik viivisenõuet esitada ja kas viivisenõue võib olla välistatud tulenevalt krediidiandja hea usu põhimõtte vastasest käitumisest. Kolmanda peatüki teises alapeatükis uuritakse, mida peab arvesse võtma, et viivisenõude vähendamine oleks hea usu põhimõttega kooskõlas.

Töö viimaseks osaks on kokkuvõtte, milles esitatakse olulisemad analüüsitud küsimused ja analüüsi raames tehtud järeldused.

Magistritöö lisadena on esitatud valik Eesti suuremate krediidiasutuste üldtingimustest, mida on magistritöös kasutatud näitliku materjalina. Täiendavalt on lisadena esitatud väljavõtted krediidivahendajate kodulehtedel järeelmaksu pakkumisel edastatavast infost, selgitamaks krediidivahendajate poolt lepingu sõlmimisele eelnevalt väljastatava informatsiooni hulka.

Tulenevalt magistritöö piiratud mahust ei ole magistritöös võimalik käsitleda kõiki neid potentsiaalseid hea usu põhimõtte vastasust põhjustavaid krediidisaaaja ja krediidiandja käitumismudeleid, mis võivad hilisemat täitmisenõuet mõjutada. Magistritöö piirdub praktikas levinumate ja magistritöö autori hinnangul kõige suuremat hulka inimesi mõjutavate juhtumitega.

1. Hea usu põhimõtte kohaldamine krediidisuhetes ja subjektilised erisused

1.1 Üldpõhimõtte

Hea usu üldpõhimõtte Eesti õiguses tuleneb võlaõigusseaduse (VÕS)⁵ § 6 lg-st 1, milles on sätestatud võlausaldaja ja võlgniku kohustus käituda teineteise suhtes hea usu põhimõttest lähtuvalt. VÕS § 6 lg 2 täiendab lõiget 1 õigusega jätta võlasuhte kohaldamata seadusest, tavast või tehingust tulenev, kui see oleks hea usu põhimõttest lähtuvalt vastuvõetamatu⁶. VÕS-i kõrval sätestab hea usu põhimõtte kui eraõiguse üldpõhimõtte Eesti õiguses ka tsiviilseadustiku üldosa seadus (TsÜS)⁷ § 138, mille lg 1 kohaselt tuleb õiguste teostamisel ja kohustuste täitmisel toimida heas usus mitte ainult võlaõiguslikes suhetes vaid ka teistes eraõiguse valdkondades.⁸ Õiguse teostamine ei ole lubatud seadusevastasel viisil, samuti selliselt, et õiguse teostamise eesmärgiks on kahju tekitamine teisele isikule. Õiguste kuritarvitamise keeld eraõiguses on sätestatud TsÜS § 138 lg-s 2.

Kohustust toimida enne lepingu sõlmimist ja lepingulise suhte vältel hea usu põhimõtte kohaselt ning keeldu kuritarvitada õigusi tunnevad ka Euroopa lepinguõiguse printsiibid (PECL⁹), rahvusvahelised kaubanduslepingute printsiibid (PICC¹⁰) ja ühtne raamnormistik (DCFR¹¹).

---

⁵ Võlaõigusseadus, vastu võetud 26.09.2001.a.

⁶ VÕS § 6 lg 2 kohaldamise kohta kohtupraktikas vt Tartu RKK otsus tsiviilasjas nr 2-09-66677 p 8.

⁷ Tsiviilseadustiku üldosa seadus, vastu võetud 27.03.2002.a.

⁸ Hea usu põhimõtte on tunnustatud ka haldusõiguses, nt RKHKo otsus nr 3-3-1-40-12 p 8 ja RKHKo otsus nr 3-3-1-73-10 p 11.

⁹ The Principles Of European Contract Law 2002 (Parts I, II, and III) kättesaadav arvutivõrgus: <http://www.jus.uio.no/lm/eu.contract.principles.parts.1.to.3.2002/> (13.04.2013), PECL-is on hea usu põhimõtte on sätestatud art-s 8:101 (3); ning DCFR-is nt art. 0-301, art II.–3:301 (2) ja (3) ning art. III.–1:103.

¹⁰ The Principles of International Commercial Contracts, kättesaadav arvutivõrgus: <http://www.unidroit.org/english/principles/contracts/main.htm> (28.04.2013.a.).

¹¹ Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law Draft Common Frame of Reference (DCFR) Outline Edition, kättesaadav arvutivõrgust: http://ec.europa.eu/justice/contract/files/european-private-law_en.pdf (13.04.2013).

Euroopa ühise müügiõiguse määruse ettepanek (EÜM¹²) sisaldab samuti üldist hea usu põhimõtet, mis on kohustuslik käitumisreegel mõlema lepingupoole jaoks.¹³

Õiguskirjanduses on väljendatud seisukohta, et iga õigussüsteemi üks oluline eesmärk on võimaldada lepingupoolel vabaneda sellisest lepingust, mille tagajärjed erinevad poolte eeldatavast ühisest tahtest lepingu sõlmimisel¹⁴. Selliseks juhtumiks on näiteks olukorrad, kus lepingut koostanud pool kasutab ära teise lepingupoole teadmatust. Hea usu põhimõtte olulisus õiguskirjanduse hinnangul väljendub selles, et läbi hea usu põhimõtte on lepinguga kahjustada saanud poolel võimalik kaitsta oma õigustatud ootusi.¹⁵ Hea usu põhimõtte funktsioonideks võlasuhtes on õiguskirjanduses loetud kolme funktsiooni, milleks on täiendavate õiguskaitsevahendite tagamine juhul, kui lepingust või seadusest vajalikke õiguskaitsevahendeid ei tulene, lepingulise suhte teist poolt kahjustava käitumismudeli välistamine ja lepinguliste kohustuste laiendamine¹⁶. Hea usu põhimõtte on seega läbi oma funktsioonide olemuslikult seotud õiguskaitsevahendite kasutamisega ja selle läbi ka viidatud põhimõttega piiratud.

Seaduses sätestatud ja hea usu põhimõtte funktsioonidest tulenevate piirangute rikkumise tagajärjel võib leping olla seaduse ja/või hea usu põhimõttega vastuolus, millest tulenevalt krediidiandja võib kaotada hilisemas kohtumenetluses võimaluse realiseerida õiguskaitsevahendeid (nt viivist) määras, milles õigusi oleks võimalik realiseerida juhul, kui krediidisuhte pool järgiks hea usu põhimõtteid. See tuleneb asjaolust, et kohus võib lepingu hea usu põhimõttega kooskõlla viimise raames lepingu tingimusi kohandada¹⁷. Kohus võib hea usu põhimõtte järgimise eesmärgil piirata ka õiguskaitsevahendite kasutamist.

Eesti õiguspraktikas ja tsiviilõiguslike suhete reguleerimisel puudusid kuni 2010 aastani juhised selgitamaks, millised krediidisuhte poolte käitumismudelid on hea usu põhimõttega kooskõlas.

---

¹² Proposal for a Regulation on a Common European Sales Law, kättesaadav arvutivõrgus: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0635:FIN:en:PDF> (28.04.2013.a.).

¹³ Euroopa ühine müügiõigus on töös allikana viidatud koos teiste üldiste mudelseadustega põhjusel, et tegemist on sisuliselt üldosa sisaldavate sätetega ka järgmiste ühise Euroopa eraõiguse valdkondi reguleerivate õigusaktide jaoks.

¹⁴ Eesti õiguses väljendub keeld teisele poolele eksliku muljet jätta nt VÕS § 29 lg-s 3, mis sätestab, et kui üks lepingupool mõistis lepingutingimust teatud tähenduses ja kui teine lepingupool lepingu sõlmimise ajal seda tähendust teadis või pidi teadma, siis tõlgendatakse lepingutingimust selliselt, nagu esimene pool seda mõistis.

¹⁵ Vt J. Beatson (viide 1), lk 33.

¹⁶ Vt nt I. Kull. Hea usu põhimõtte kaasaegses lepinguõiguses. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus, 2002 ja I. Kull. Principles of Good Faith and Constitutional Values in Contract Law. -Juridica International, 2002, VII, lk 142-148.

¹⁷ Sealjuures lepingu hea usu põhimõttega kooskõlla viimiseks ei ole vajalik poole taotlus, vaid kohus saab seda teha omal algatusel. Seda kinnitab nt Riigikohtu lahend nr 3-2-1-43-13 p 14.

Finantsinspektsiooni 01.12.2010.a. otsusega vastu võetud “Vastutustundliku laenamise nõuded”¹⁸ seavad täiendavad kohustused tarbijakrediidilepingute ja eluasemelaenude sõlmimisele. Viidatud juhendis on esitatud krediidiandjale sellised kohustused, mille täitmisel saab tegevust pidada vastutustundlikuks. Lähtudes grammatilisest tõlgendamist peab vastutustundliku laenamist pidama sisuliselt sarnaseks instituudiks, kui on hea usu põhimõtte kohustuste laiendamise funktsioon. Selline käitumismudel, mis on hea usu põhimõttele vastav vastavalt vastutustundliku laenamise põhimõttele tarbijakrediidisuhetes, peab seda olema ka krediidisuhetes. Finantsinspektsiooni juhendis on krediidiandja kohustusi krediidisuhetes laiendatud, kohustades krediidiandjat viima läbi järgnevad tegevused: koguma ja säilitama andmeid kliendi rahaliste kohustuste suuruse ja maksekohustuste täitmise kohta ning kasutama neid andmeid kliendile mõistliku maksekoormuse arvutamiseks, informeerima klienti võimalikest ohtudest laenu võtmisel ja esitama lepingueelset teavet laenulepingu oluliste tingimuste kohta. Kirjeldatud kohustuste täitmata jätmisel on krediidiandja krediidisaja suhtes toiminud vastutustundliku laenamise põhimõtet rikkudes. Kuna vastutustundliku laenamise põhimõtte kannab endas hea usu põhimõtte elementi, on vastutustundliku laenamise põhimõtte rikkumisel tegemist hea usu põhimõtte rikkumisega.

Tähelepanuväärne on, et krediidisaaajatele vastutustundliku laenamise juhendis kohustusi ei tulene. Kliendi vastutust sätestav juhendi p 6 määrab vaid, et laenuvõtmise otsustab klient. Hea usu põhimõttest tulenevalt peab käesoleva töö autor mõistlikuks, et lähtuvalt hea usu põhimõtte lepinguliste kohustuste laiendamise funktsioonist peab igale krediidisuhete subjektile laienema informeerimiskohustus, sealjuures peab väljastatav info olema tõene ja täielik. Vastasel korral puudub krediidiandjal võimalus temale vastutustundliku laenamise põhimõttest tulenevaid kohustusi korrektselt täita.

Hea usu põhimõtte kohaldamise eelis lepingulise suhte reguleerimisel krediidisuhete subjektidele võrreldes heade kommete instituudi kohaldamisega on, et hea usu põhimõtte kohaldamisel krediidilepinguga loodud suhe säilib. Eksimuse korral heade kommete vastu on tehing õigustühine ka sõltumata regulatsiooni aluseks olevate sätete impreatiivsusest ja asjaolust, et

---

¹⁸ Vastutustundliku laenamise põhimõtte tugineb Krediidiasutuste seadusele (edaspidi KAS). KAS on haldusõiguse valdkonda kuuluv õigusakt. KAS § 1 sätestab, et Krediidiasutuste seadus reguleerib krediidiasutuse asutamist, tegevust, lõpetamist, vastutust ning järelevalve teostamist krediidiasutuse üle ning sama paragrahvi lõige 2 sätestab, et KAS'is ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid. Halduskohtumenetluse seadustiku § 4 lg 2 kohaselt on halduskohtu pädevuses avalik-õiguslikus suhtes tekkinud vaidluste lahendamine, kui seadus ei näe ette teistsugust menetluskorda. Seega ei peatu käesolev magistr töö, mille eesmärk on selgitada tagajärgesi tsiviilõiguslikes vaidlustes, KAS-I analüüsimisel.

kehtivat õigust muus osas rikutud ei ole.¹⁹ Eesti õiguspraktika on hea usu põhimõtte kohaldamisel nimetatud asjaolu kinnitanud, nt Tartu RKK lahendi nr 2-09-66677 p-s 18 on kohus rõhutanud järgmist: *“Rakendades lepingusuhte hea usu põhimõtet, säilib seega lepinguline suhe kui selline, s.o leping on kehtiv ja puudub alus tuvastada tehingu tühisust.”*

Kohtu diskretsioon valida heade koormete instituudile vastava lepingu tühiseks tunnistamise ja saadu tagastamise ning hea usu põhimõtte instituudile vastava lepingu tingimuste kohaldamise vahel on levinud mudel ning seda leidub lisaks Mandri-Euroopa õigussüsteemile ka Common Law riikides. Ühend Kuningriikides pärineb viidatud instituutide rakendamise võimalus juba 1974.a. Tarbijakrediidiaktist (Consumercredit Act).²⁰ Praktikas on Ühend Kuningriikides kohtu poolne lepingutingimuste muutmine aga harv. See tuleneb asjaolust, et regulatsioon on ebasobiva praktikaga krediidiandjaid ajaga vähendanud.²¹

Hea usu põhimõtte kohaldamise eelistamisel heade koormete instituudile omab õiguskindlust tugevdavat mõju. Õiguskindlus ja madalamad krediidlepingu sõlmimisega kaasnevad riskid krediidiandja jaoks võimaldavad krediidiandjatel pakkuda teenust madalamate kuludega, s.t madalama intressimääraga, ja seega on hea usu põhimõtte maksimaalsel realiseerimisel võimalik krediidisajaal sõlmida krediidlepinguid krediidisajate jaoks soodsamatel tingimustel.

1.2 Tarbijakrediidlepingud

1.2.1 Tarbijalepingu mõiste

Tarbijakaitseaduse (TKS)²² § 2 lg 1 järgselt on tarbijaks füüsiline isik, kellele pakutakse või kes omandab või kasutab kaupa või teenust eesmärgil, mis ei seonu tema majandus- või kutsetegevusega. Sarnaselt on tarbija defineeritud ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2008/48EÜ²³, mis käsitleb tarbijakrediidlepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ (tarbijakrediidi direktiiv)²⁴ art-s 3. Füüsilise isiku puhul võib eeldada, et ta

¹⁹ V. Kõve jt. Eraõiguse põhiprobleemid. Õppematerjale kohtunikele 2003. Tartu: Eesti õiguskeskus 2004, lk 10.

²⁰ Sale of goods and consumer credit, lk 150, p 21.5.3.

²¹ Sale of goods and consumer credit, lk 150, p 21.5.4.

²² Tarbijakaitseadus, vastu võetud 11.02.2004.a.

²³ Tarbijakaitse direktiiv, art 3, „tarbija” definitsioon: *füüsiline isik, kes käesoleva direktiiviga hõlmatud tehingutes tegutseb eesmärkidel, mis ei seonu tema kaubandus-, äri- või kutsetegevusega.*

²⁴ Edaspidi „Tarbijakrediidi direktiiv“.

sõlmis lepingu väljaspool oma majandus- või kutsetegevust, st leping on sõlmitud tarbijana VÕS § 34 tähenduses.

Tarbijakaitse ei ole iseseisev²⁵ eraõiguse osa. Temas on teatavaid kõrvalkaldeid eraõiguse üldistest printsiipidest, kuid ta on neile üldprintsiipidele üles ehitatud ja ei saa ilma nendeta edasi areneda.²⁶ Tarbijat eristab ettevõtjast see, et tarbijalt eeldatakse krediidisuhtes madalamaid juriidilisi teadmisi ning seega väiksemat suutlikkust lepingurikkumise tagajärgi ette näha. Samuti peab arvestama, et tarbija on endale võetud koormavate kohustustega vahetumalt seotud ja tarbijakrediidilepingu võimalikud tarbijat kahjustavad tagajärjed omavad seega vahetumat negatiivset mõju sotsiaalsele ühiselule, kui ettevõtete laenukoormus. Tarbijad eraisikutena on krediidilepingust tulenevate tagajärgedega tugevamas seotuses kui ettevõtted, mille suhtes on kehvade otsuste tagajärgede vältimiseks võimalik algselt algselt pankroti- või likvideerimismenetlust.²⁷ Seega on vajalik pakkuda tarbijale täiendavat kaitset krediidisuhtest tulenevate võimalike negatiivsete tagajärgede eest ning võimaldada tarbijal maksimaalselt näha ette temale krediidisuhtest tulenevate kohustuste suurust.

Tarbijalepinguteks käesoleva töö kontekstis on tarbijakrediidilepingud ehk lepingud, mis on sõlmitud tarbija ja krediidiasutuse vahel. Töö alapunkt selgitab alljärgnevalt, millised piirangud ja kohustused kaasnevad krediidiandjale tarbijakrediidilepingute sõlmimisel ja ülesütlemisel. Peatükk selgitab, kuidas seatavad piirangud ja piirangute rikkumine mõjutavad või võivad tulenevalt hea usu põhimõttest mõjutada õiguskaitsevahendite rakendamist tarbijakrediidilepingu osapooleks oleva tarbija suhtes.

1.2.2 Krediidilepingu poolte kohustused tarbijakrediidilepingu sõlmimisel

1.2.2.1 Krediidiandja kohustused

Tarbijakrediidilepinguid reguleerib ülalviidatud tarbijakrediidi direktiiv. Tarbijakrediidi direktiivi ettevalmistamisel sobitati krediidiga seotud infot edastav regulatsioon kaubanduse regulatsioonide ja tarbijakaitse konteksti. Uue, 23.04.2008. a. vastu võetud direktiivi keskne

---

²⁵ Ing k *self-standing*.

²⁶ DCFR, lk 22.

²⁷ Viidatud asjaolu on ka põhjuseks, miks ettevõttega sõlmitava krediidilepingu puhul nõutakse üldiselt eraisikult väljastatava krediidi tagamist käenduslepinguga. Viidatud olukorras langeb eraisikutele tihti vastutus ka ettevõttega sõlmitud krediidilepingu tagajärgede eest. Tulenevalt mahu-piirangust käesolev töö viidatud küsimust ei analüüsi.

kontseptsioon oli vastutustundlik laenamine.²⁸ Mõne autori hinnangul²⁹ kustutas viimati viidatud „uus“ EL tarbijakrediidi direktiiv nr 2008/48/EÜ kõik sotsiaalselt tähtsust omavad ettevaatusabinõud, mis olid lisatud 2002. aasta eelnõusse, näiteks eesmärgi ennetada ületamatuid makseraskusi ja arendada tarbijakaitset. Sisuliselt ei keela direktiiv laenu andmist, vaid kõigest kohustab arvutama sobiliku maksekoormuse.

Eestis jõustus direktiivist ajendatud regulatsioon VÕS-is 01.07.2011. aastal. Teiste direktiivist tulenevate muudatuste kõrval on krediidilepingute analüüsimisel oluline uuendus võrreldes kehtiva õigusega VÕS-i täiendamine §-ga 403³⁰, mis sätestab krediidiaandjale kohustuse rakendada tarbijakrediidi andmisel vastutustundliku laenamise põhimõtet.

Vastutustundliku laenamise põhimõte tähendab, et laen peab vastama tarbija vajadustele ning tarbijakrediidileping peab olema kujundatud selliseks, et lepingupooleks oleval tarbijal oleks võimalik saadud krediit tagasi maksta.³¹ Finantsinspeksiooni koostatud „Vastutustundliku laenamise juhend“ sätestab p-s 3.2, et juhend kohaldub vaid laenu väljastamise eelsetele toimingutele, nagu laenuanalüüsi teostamine, mõistliku laenukoormuse arvestamine, laenupakkumise tegemine, lepingueelse teabe ja –hoiatuste esitamine jmt. Seega laiendab viidatud juhend kohustusi vaid lepingueelsele perioodile ning lepingu kehtivuse perioodile laienevate kohustuste ring on tuletatav üldisest hea usu põhimõttest.

Hea usu põhimõttest tulenevalt kohustuvad pooled arvestama mõistlikul määral üksteise huvidega. Lepingueelsetel läbirääkimistel üksteise huvidega arvestamine on sätestatud ka VÕS § 14 lg-s 1, mis määrab, et lepingueelseid läbirääkimisi pidavad või lepingu sõlmimist muul viisil ette valmistavad isikud peavad mõistlikult arvestama üksteise huvide ja õigustega. Kui isikud esitavad üksteisele lepingu sõlmimise ettevalmistamise käigus andmeid, peavad need

---

²⁸ Vastutustundliku laenamise mõiste kohta vt: J. Nimei jt. (koost). Consumer Credit, Debt and Bankruptcy-comparative and international perspectives. Oxford: Hart publishing, 2009, lk 95.

²⁹ Vt: J. Nimei jt. (koost). Consumer Credit, Debt and Bankruptcy-comparative and international perspectives. Oxford: Hart publishing, 2009, lk 114.

³⁰ Sellele eelnevalt oli vastutustundliku laenamise põhimõte fikseeritud Finantsinspeksiooni juhendis „Vastutustundliku laenamise nõuded“ mis võeti vastu 01.12.2010 (ja on nüüd täiendatud 27.02.2013) ning Krediidiasutuste seaduses §-s 83 alates 01.01.2007. Esimene neist on soovituslik juhend ning teine reguleerib haldusmenetluse küsimusi.

³¹ Public consultation on responsible lending and borrowing in the EU, Brussel 15 June 2009, European Commission, Internal Market and Services DG, Financial Institutions, Retail Issued, consumer policy and payment systems.

olema tõesed.³² Ka DCFR-is on sätestatud kohustus avaldada lepingupartnerile lepingu sõlmimisele eelnevalt piisavalt informatsiooni lepingueseme kohta.³³ PECL-is on reguleeritud, et osapool, kes on sõlminud lepingu, pidades tõseks teise lepingupoole esitatud ebaõiget informatsiooni, võib nõuda kahju hüvitamist.³⁴ Hea usu põhimõttega kooskõlas olevaks peab pidama üksteise huvidega arvestamist samal määral ka lepingulise suhte vältel, s.t tõese teabe edastamist kogu lepingulise suhte vältel.

Tõese info väljastamist ja teavituskohustust peab lugema lepingupoolte üksteise huvidega arvestamise kohustuse vältimatuks osaks. Riigikohus on otsuses tsiviilasjas nr 3-2-1-136-12 p-s 24 ülalesitatud regulatsioone kokkuvõttes märkinud: *“/--/krediidiandja võib olla kohustatud koguma andmeid ja hindama erapooletult, kas krediidist võib tekkida krediiditaotlejale olulisi raskusi ja kokkuvõttes kahjulikke majanduslikke tagajärgi /--/ Kõigist olulistest ja kahtlustäratavatest asjaoludest krediiditaotleja krediidivõimekuse osas ja krediidiga seotud riskidest võib krediidiandjal olla nii krediiditaotleja kui ka tema kohustusi tagava isiku teavitamise kohustus VÕS § 14 lg 2 alusel.”* Riigikohus on järgnevalt p-s 25 oma seisukohta täpsustanud, sidudes täiendavalt vastutustundliku laenamise põhimõtet ja teavitamiskohustust ning märkinud, et krediidisaja, kelle osas on nimetatud kohustust rikutud võib muu hulgas nõuda rikkumisega tekitatud kahju hüvitamist. Viidatud lahendis loetakse kahju hüvitamiseks krediidisajale eelkõige viivise, leppetrahvi ja vara vähenemise hüvitamist. Käesoleva töö autor leiab, et teavitamiskohustuse sidumine nii vastutustundliku laenamise põhimõtte kui hea usu põhimõttega on positiivne. Samas nõustub käesoleva töö autor ka Tartu Ringkonnakohtu lahendis nr 2-11-36738³⁵ p-des 11-12 toodud seisukohtadega, et nt käenduslepingu kehtivust ei mõjuta asjaolud, et käendusleping sõlmiti erinevas linnas kui põhileping ja käenduslepingut ei väljastatud käendajale. Kohus ütleb p-s 11, et *“Kostja 2 ja hageja vahel 01.04.2009 sõlmitud käenduslepingu muutmise kokkuleppega suurendati vastutuse ulatust ja pikendati käenduslepingu tähtaega, muus osas jäi 11.05.2007 sõlmitud käendusleping muutmata. Usutav ei ole, et kostja 2, suurendades oma vastutust käendajana, ei tundnud huvi selle vastu, millest on*

³² Siinjuures puudub Eesti kohtusüsteemis praktika, kus väärraid andmeid esitanud krediidisaja vastutuse ulatus oleks tema poolt väärade andmete esitamise tõttu mõjutatud.

³³ DCFR, II. -3:101.

³⁴ PECL, 4: 106.

³⁵ Viidatud Tartu Ringkonnakohtu lahendis on otsus tehtud 05.11.2012 ning varasemalt viidatud Riigikohtulahendis 27.11.2012, seega võib kahelda, kas Ringkonnakohtu lahendile järgnevalt identselt lahendusele jõudnud.

tingitud vastutuse suurendamine.” Ja lisab p-s 12: “VÕS § 146 lg 1 kohaselt on võlausaldajal kohustus anda käendaja nõudel talle teavet põhivõlgniku kohustuse täitmise kohta ning juhul, kui kostja 2 vajas teavet selle kohta, miks oli vajalik sõlmida käenduslepingu muutmise kokkulepe, siis oli tal õigus vastavat teavet ka küsida. Kostja 2 ei ole menetluse kestel esitanud väidet, et hageja ei ole talle vastavat teavet andnud ega selgitanud seda, mis tingis vajaduse sõlmida kokkulepe käenduslepingu muutmiseks.” Käesoleva töö autori hinnangul on hea usu põhimõttega kooskõlas jätta krediidiandjale mõistlikul määral võimalus eeldada, et krediidisaaaja ja käendaja väljendavad lepinguid allkirjastades oma tahet allkirjastatavaid lepingud just sellises vormis sõlmida ja suudavad, juhul kui nad soovivad saada rohkem infot, kui krediidisaaaja poolt vastavalt seadusele väljastatav, vastavat infot küsida. Krediidiandjal puudub võimalus näha ette täiendavate selgituste andmise vajadust krediidisaaajale, kes kinnitab, et mõistab lepingu sõlmimisega kaasnevat tagajärge ja soovib lepingut sellistel tingimustel sõlmida.

Krediidiandja kohustub seega väljastama täiendavaid selgitusi krediidisaaaja päringu korral ning krediidisaaaja kohustub tegema kõik endast oleneva, mõistmaks krediidilepingu sisu, s.h nõudma vajadusel täiendavat infot. Krediidisaaaja, kes allkirjastab lepingu lepingutingimusi mõistmata, kahjustab sellise tegevusega potentsiaalselt nii ennast kui krediidiandjat ja peab tekitatud negatiivsete tagajärgede eest vastutama.

Lepingu sõlmimisele järgnevalt kohustuvad pooled ülalöeldust tulenevalt, mh vastavalt hea usu põhimõttele, käituma heauskselt ja üksteisega arvestades ka lepingulise suhte vältel.

Praktikas päevakajaline probleem krediidilepingute teenindamisel on krediidisaaaja poolne maksete ebakorrektna tasumine, kuna krediidisaaajatel puudub võimalus tasuda maksegraafikus fikseeritud makse maksegraafikus fikseeritud suuruses või määratud kuupäeval. Sellest tulenevalt sooritatakse makse kas maksegraafikus fikseeritud suurusest väiksemas summas või hiline misega. Kuigi võlgniku poolne maksetega hiline misine annab võlausaldajale nõudeõiguse hiline misest, ei vabasta see võlausaldajat kohustusest aktsepteerida täitmist, ka siis kui täitmine hiline b.³⁶ Seega võib eeldada, et hea usu põhimõttest tulenevalt kohustub krediidiandja taluma näiteks krediidisaaaja poolt sooritatavate tasumiste jaotamist nii, et maksegraafikule vastava kuumakse erinevad osad tasutakse jooksva kuu vältel. Viidatud seisukohta toetab ka Tallinna Ringkonnakohtu lahend nr 2-10-52465. Lahendi p-s 24 on selgitatud: “Kostja seisukoht,

---

³⁶ K. Zweigert, H. Kötz. An introduction to comparative law. Second edition. Oxford: Clarendon press, Lk 530.

et hageja on käitunud nõuet esitades hea usu põhimõtte vastaselt, ei pea kolleegiumi hinnangul samuti paika. Hageja on esitanud nõude aegumistähtaaja jooksul ja aktsepteerinud pärast lepingu lõppemist pikameelselt kostjapoolset ebaregulaarset võlgnevuse tasumist.” Kohtu sellisest seisukohast võib järeldada, et krediidiandja poolt krediidisaaaja ebaregulaarse tasumise talumine on heas usus käitumine. Eelduslikult saab sellist käitumist taluda siiski vaid mõistlikul määral. Kohus on käsitlenud viidatud lahendis küll krediidisaaaja tasumisi lepingu ülesütlemisele järgnevalt, kuid käesoleva töö autor peab põhjendatuks, et maksete tasumist osade kaupa³⁷ või maksepäeva mõningast kõikumist perioodi siseselt, peab krediidiandja tulenevalt hea usu põhimõttest ka lepingu kehtivuse vältel taluma, s.t krediidisaaaja peab tulenevalt hea usu põhimõttest taluma väikesel määral kohustuse rikkumist.³⁸ Lepingupooled peavad tegema mõistlikul määral pingutusi ja vastutulekuid, võimaldamaks lepingulise suhte jätkumist.

Tulenevalt poolte kohustusest teha endast kõik olenev lepingulise suhte säilitamiseks peab käesoleva töö autori hinnangul pidama hea usu põhimõttega vastavuses olevaks ka krediidiandjapoolset maksepuhkuse võimaldamist krediidisaaajale³⁹.

Vaatamata asjaolule, et vastutustundliku laenamise juhend kohaldub laenu väljastamise eelsetele toimingutele, on juhendi p 4.3.1 järgselt krediidiandjal kohustus koguda ja säilitada andmeid krediidisaaaja rahaliste kohustuste kohta. Käesoleva töö autori hinnangul peab ka lepingulise suhte vältel krediidiandjale selline õigus ja kohustus jääma, et säiliks võimalus prognoosida laenuportfelli teenindamise korrektsust. Seega peab olema seisukohal, et krediidiandjal on õigus ja kohustus krediidilepingu kehtivuse vältel vajadusel nõuda krediidisaaajalt infot krediidisaaaja majandusliku seisu kohta.

Tarbijakrediidi direktiiv reguleerib eelkõige tarbijate teavitamist krediidilepingu tingimustest, selle eesmärk on anda tarbijatele võimalus erinevate krediidipakkujate tingimusi võrrelda. Tagamaks spetsiifiliste krediidilepingute puhul tarbijate piisav kaitse, ilma krediidiandjat või

---

³⁷ Seda toetab ka VÕS § 415 lg 4, mis ütleb, et krediidiandja ei või keelduda ebapiisavate maksete vastuvõtmisest.

³⁸ Võttes arvesse tarbijakrediidilepingu ülesütlemise eeldusi (uuritud käesoleva töö p-s 1.2.3) ei ole krediidiandjal võimalust seadusest tulenevate piirangute tõttu lepingut ühe maksega hilinemise või makse ebapiisava suuruse tõttu üles öelda.

³⁹ Kohtupraktikas esineb töö autorist erinevaid seisukohtasid, nt Viru Maakoht lahendis nr 2-11-39396 leiab kohus, et kuna maksepuhkuse võimaldamisega suureneb võlgnevus (nt lepingu kehtivuse perioodil tekkiva intressi ja/või enne maksepuhkuse algust võlgnevusse jäänud maksete rekapitalizeerimise läbi) ei tohi krediidisaaaja maksepuhkust alati võimaldama ning peab kaaluma, kas krediidisaaajale ei oleks soodsam maksepuhkuse avalduse mitte-rahuldamine ja lepingu ülesütlemine esimesel võimalusel.

vajaduse korral kredidivahendajat⁴⁰, liigselt koormamata, on asjakohane piirata direktiiviga kehtestatavaid lepingueelsele teabele esitatavaid nõudeid, arvestades tarbijakrediidilepingute eripära.⁴¹ Direktiiv sätestab suuna siseriikliku õiguse korrigeerimiseks ega fikseeri eneses krediidiandjale või krediidisaaajale tulenevate kohustuste ulatust, seega peab pidama käesolevas töös analüüsivat kohtupraktikat krediidilepinguliste suhete toimimist selgemalt mõjutavaks kui tarbijakrediidi direktiivi poolne mõjutus.

Tarbijakrediidi direktiivi järgi kehtib teavitamiskohustus vaid krediiti põhitegevusena väljastavate asutuste suhtes ja kredidivahendajate suhtes kehtib vaid piiratud hulk sätteid.⁴² See tähendab, et teavitamiskohustus on madalam kredidivahendajatel, kes võimaldavad näiteks järelmaksuga toodete ostmist⁴³. Tarbijakrediidi direktiiv selgitab, et kui kauba tarnija või teenuse osutaja tegutseb kredidivahendajana kõrvaltegevusena, ei ole asjakohane koormata teda juriidilise kohustusega anda lepingueelset teavet vastavalt tarbijakrediidi direktiivile.⁴⁴

Käesoleva töö autori hinnangul võib selline teavituskohustuse puudumine kaasa tuua olukorra, kus tarbijal puudub info mitte ainult lepingulise suhte rikkumisel rakendatavate võimalike õiguskaitsevahendite kohta, vaid tarbija ei pruugi suuta ka hoomata, millisesse lepingulisse suhtesse tarbija kredidivahendajaga lepingut sõlmides siseneb. Tarbija võib praktikas järelmaksuga toodet ostes arvata, et sõlmib müügilepingu, kuid õiguslikult on tegemist tarbijakrediidilepinguga. Hea usu põhimõttega kooskõlas olevaks ei saa pidada sellise lepingu sõlmimist, mille sisu ei ole ühele lepingupoolele arusaadav.

Et teave oleks äratuntav, peab informatsioon olema esitatud selgelt (informatsiooni selgus⁴⁵) ning teabe kaubanduslik eesmärk peab olema tarbijale selgeks tehtud (kaubanduslik äratuntavus⁴⁶). Need kaks teabe äratuntavuse kriteeriumit tulenevad direktiivi enda artikkelitest.⁴⁷

---

⁴⁰ Käesolev töö ei analüüsi kredidivahendaja mõistet ja käesoleva töö autor peab võimalikuks, et Tarbijakaitsepoolne krediidasutuse esindajana toimivate ettevõtete (mis pakuvad nt järelmaksu) lugemine kredidivahendajateks ei pruugi olla korrektne. Tarbijakaitseameti peadirektori 22.11.2012 jõustunud käskiri „Juhend tarbijakrediidi pakkujatele ja vahendajatele“ määrab p-s 4.2: „Kredidivahendajaks /--/ on eelkõige isikud, kelle põhitegevuseks on müügi- või teenuse osutamine, kuid kes täiendava tasu eest viitavad lepingu sõlmimisel võimalusele omandada asi, teenus või muu hüve järelmaksuna (näiteks jaekauplused, kinnisvaramaaklerid jne).” Faktiliselt ei võta Eestis järelmaksu pakuvad juriidilised isikud üldiselt täiendavat tasu, seega võib tegemist olla lihtsalt krediidasutuse esindajatega.

⁴¹ Tarbijakrediidilepingu direktiivi p (20).

⁴² Tarbijakrediidilepingu direktiivi p (16) ja p (17).

⁴³ VÕS-is on viidatud asjaolu reguleeritud §-s 414 Tarbijakrediidilepinguga majanduslikult seotud müügilepinguna

⁴⁴ Tarbijakrediidilepingu direktiivi p (23).

⁴⁵ Ingl k *informational recognisability*.

⁴⁶ Ingl k *commercial recognisability*.

Käesoleva töö autori hinnangul oleks hea usu põhimõttega kooskõlas vähemalt krediidilepingu rikkumise tagajärgedest teavitamise kohustuse laiendamine ka kredidivahendajale. Hea usu põhimõtte kohustuse laiendamise funktsioon peab endas hõlmama ka informeerimise kohustust⁴⁸. Lepingulise suhte sõlmimisele eelnevalt ei saa seega pidada hea usu põhimõttega kooskõlas olevaks kredidivahendajapoolset tarbija teavitamata jätmist krediidasutuse poolt krediidilepingu rikkumisel tarbija suhtes rakendatavatest õiguskaitsevahenditest.

Tarbijalemüügi sätete kohaldamisel kredidivahendaja korraldatava müügi korral puudub krediidasutusel vahetu kontakt tarbijaga. Tekib küsimus, kas tarbijalemüügi sätete kohaldamiseks peab krediidasutus olema kredidivahendaja teenust kasutava tarbija tarbijastaatusest teadlik?⁴⁹ Õiguskirjanduses esitatud analoogsete analüüside alusel⁵⁰ võib järeldada, et kuna krediidasutus saab ette näha, et kredidivahendaja sõlmib lepinguid ka tarbijatega, siis peab krediidasutus oma teenuse pakkumisel ennetavalt sisse kalkuleerima riski, et osa krediidist väljastatakse kredidivahendaja poolt tarbijale, mis tähendab kõrgemat vastutusstandardit ja sellest tulenevalt kulusid.

Kredidivahendusega tegelevate ettevõtete kodulehtedel puudub ühtne viis krediidilepingu sõlmimisega seotud informatsiooni edastamiseks. Mõnel puhul on tingimuste edastamine asendatud viitega võimalusele tutvuda tingimustega kredidivahendaja klienditeenindaja juures⁵¹. Samas on võimalus järelmaksuga tellimiseks ka interneti vahendusel, mis puhul praktikas klienditeenindajalt täiendava info saamine osutub võimatuks. Mõnel puhul on kredidivahendaja esitanud selgitusi ka täiendavate tasude kohta ja lisanud kodulehele soovitusel konsulteerida vajadusel asjatundjaga.⁵²

Tarbijakaitseameti hinnangul on tarbija huvidega vastuolus asjaolu, et kredidivahenduse abil krediidisuhtesse astumine (n-ö järelmaksu saamine) on võimalik ilma maksevõimet korrektselt

---

⁴⁷ R. Ligi Teavitamiskohustus- tarbija huvide kaitse tagatis Euroopa Ühenduses. –Juridica, 2006, VIII, lk 531- Ligi on viidanud siinjuures M.Radeideh artiklile „Fair trading in EC law: information and consumer choice in the internal market.“ Groningen: Europa Law Publishing, 2005, lk 196.

⁴⁸ Analoogiat võib näha Riigikohtu otsusega 3-2-1-136-12, kus teavituskohustus on tuletatud vastutustundliku laenamise põhimõttest. Vt käesoleva töö p.1.2.2.1.

⁴⁹ K. Sein. Tarbijalemüügi sätete kohaldatavus tarbijast liisinguvõtja ja müüja vahelises suhtes, -Juridica 2012, V, lk 376.

⁵⁰ Analoogse analüüsi on K. Sein läbiviinud artiklis „Tarbijalemüügi sätete kohaldatavus tarbijast liisinguvõtja ja müüja vahelises suhtes“ p-s 6, -Juridica 2012, V.

⁵¹ Onoff LIISI järelmaksu pakkumine käesoleva töö lisa 5; Onoffi Swedbank järelmaksu pakkumine käesoleva töö lisa 6.

⁵² Väljavõte KLiCK järelmaksutingimustest, käesoleva töö lisa 7.

hindamata.⁵³ Justiitsministeerium on sidevahendite vahendusel sõlmitud müügi ja krediidivõimelisuse hindamise problemaatikat TsÜS ja VÕS muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamisel käsitledes leidnud järgmist: „*Sidevahendite abil sõlmitud krediidilepingute puhul on krediteerijal tõesti raske hinnata isiku maksevõimet. Kuid eelnõu kohaselt on tarbija maksevõime hindamine oluline üksnes siis, kui sellele eelneb heade kommete vastaselt liiga kõrge intressi tasumise kokkulepe. Seega ei ole mõistliku krediteerija puhul krediidisaaaja maksevõime hindamine oluline ja ei tohiks probleemiks kujuneda.*”⁵⁴ Seega on Tarbijakaitseameti ja Justiitsministeeriumi seisukohad erinevad. Samuti erinevad mõlema ametkonna seisukohad vastutustundliku laenamise ja hea usu põhimõtte ülalselgitatud olemusest, mis eeldab lepingupooltelt vastastikust üksteise huvidega arvestamist lepingu sõlmimisel.

Käesoleva töö autor on seisukohal, et krediidivahendajate vahendusel sõlmitavate krediidilepingute sõlmimisel krediidisaaajale edastatava teabe hulk on ebapiisav. Krediidivahendajad ei täida neile hea usu põhimõttest tulenevat teavituskohustust korrektselt. Samas on vastutustundliku laenamise põhimõttes ja tarbijakrediidi direktiivis sätestatud, et erinevatele laenutoodetele peavad kehtima erinevad nõuded ja piirangud, s.t teabe hulk, mida kogutakse ja hinnatakse sõltub lepingust. Seega peab edastatava info hulga hindamisel arvestama ka krediidilepingust krediidisaaajale tuleneva kohustuse väärtusega. Eelkõige on suurem informeerimise kohust mõistlik suuremate võimalike negatiivsete tagajärgedega krediidilepingute puhul.

Võttes arvesse krediidivahendajate poolt üldiselt sõlmitavate tehingute väikest väärtust, ei saa info ebapiisavat edastamist seega pidada oluliseks hea usu põhimõtte rikkumiseks, küll aga väga levinuks. Käesoleva töö autor peab võimalikuks, et hea usu põhimõtte rakendumise sõltumine krediidilepingu summast võib omada majandustegevusele positiivset mõju, kuna nt krediidivahendust on võimalik pakkuda soodsamalt, kui kõiki hea usu põhimõttest tulenevaid kohustusi ei täideta. Peab pidama põhjendatuks hea usu põhimõttest tulenevate kohustuste suuremat hulka eelkõige nende lepingute raames, millest krediidisaaajale tulenevad suuremad kohustused. Mõningane eristamine tarbijakrediidilepingu tüübi alusel esineb ka tarbijakrediidi standardinfo teabelehtede vormides. Eristatakse Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehte

---

⁵³ Tarbijakaitseameti kombineeritud finantsteenuste uuringut tutvustavas avalikus loengus välja toodud Tarbijakaitseameti Finants- ja sideteenuste talituse juhtaja kt Keit Hints poolt. 27.11.2012.

⁵⁴ Tsiviilseadustiku üldosa seaduse ja võlaõigusseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri osa XI.

üldist vormi ja Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehe vormi lühiajalise arvelduskrediidi jaoks.⁵⁵ Viidatud vormid sätestavad minimaalse edastatava info.

Maksimaalset info edastamise hulka seadusest ega tarbijakrediidi direktiivist ei tulene. Et tarbija saaks teha valiku kogu asjassepuutuva informatsiooni alusel, vajab ta nii objektiivset kui ka osaliselt subjektiivset teavet. Teiselt poolt on leitud, et informatsiooni üleküllus võib valiku tegemist takistada, sest liiga mahukas või asjakohatu informatsioon võib olulisel määral takistada vajalike faktide äratundmist ja töötlemist.⁵⁶ Käesoleva töö autor nõustub õiguskirjanduses varasemalt väljendatud seisukohaga, et liiga palju informatsiooni võrdub liiga vähese teabega või informatsiooni puudumisega.⁵⁷ Ka krediidisajad tunnevad üldiselt, et võimu-tasakaal kliendi ja krediidasutuse vahel on ebaõiglane ja kritiseerivad vähest läbipaistvust toodete esitlemisel, varjatud kulusid ja krediidilepingute sihilikult keerukat keelt, mis on “lihtsurelikele” arusaamatu.⁵⁸ Käesoleva töö autori hinnangul on hea usu põhimõttele vastav info edastamise viis, hulk ja vorm ülalesitatud asjaoludest tulenevalt igale krediidisajale erinev.

Käesoleva töö autori hinnangul on teavituskohustus teabelehe tarbijale andmise läbi küll vajalik, kuid enamasti sisutühi žest. Tarbijakaitseameti kolm tarbijakrediiti ja kombineeritud finantsteenust käsitlevat uuringut aastatel 2011 kuni 2012⁵⁹ näitavad, et teabeleht küll esitatakse, kuid tihti alles lepingu sõlmimisel või sellele järgnevalt. Sidevahendi vahendusel ja tarbija algatusel sõlmitud krediidilepingu puhul sealjuures vastavalt VÕS § 54¹ on lubatud esitada teabeleht lepingusõlmimisele järgnevalt. Selline informatsiooni esitamine ei anna käesoleva töö autori hinnangul tarbijale piisavalt aega vastava informatsiooniga tutvuda ning teoreetilist 14-päevast taganemisõigust, mis nt sidevahendite vahendusel⁶⁰ ja koduukselepingute⁶¹ puhul kasutatav on, realiseeritakse harva. Ka erialakirjanduses on kaheldud, kas tarbija taganemisõigus

---

⁵⁵ Eesti keeles kättesaadavad määruses Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehtede vormide kehtestamine.

⁵⁶ R. Ligi. Teavitamiskohustus- tarbija huvide kaitse tagatis Euroopa Ühenduses. –Juridica, 2006, VIII, lk 535.

⁵⁷ Vt R. Ligi (viide 56), lk 535.

⁵⁸ European Commission Directorate- General Health and Consumer Protection, Pre-Contractual information for financial services, Qualitative study in the 27 member states summary report. Optem. 2008, lk 8.

⁵⁹ Tarbijakaitseameti kombineeritud finantsteenuste uuringud. Kättesaadavad: <http://www.tarbijakaitseamet.ee/uuringud-3/> (14.12.2012).

⁶⁰ VÕS § 56 lg 1.

⁶¹ VÕS § 49 lg 1.

käesolevalt seaduses sätestatud kujul, tagab kõrge tarbijakaitse taseme kõigil neil juhtudel, milles seda võimalik kasutada on.⁶²

Samas nendib käesoleva töö autor, et üldine tarbijate madal tahe sõlmitavaid lepinguid kriitiliselt hinnata on loonud olukorra, kus informeerimine lepingu sõlmimisele vahetult eelnevalt ei pruugiks tarbijaid ebamõistlikult koormavate lepingute sõlmimisest hoida. Krediidisaajad tunnistavad, et pööravad lepingueelsele informatsioonile vähem tähelepanu, kui nad peaksid (või algselt plaanisid), kuna nende põhiline eesmärk lepingu sõlmimisele eelnevalt on saada taotletav laen kätte, et neil oleks võimalik soetada kaupa, mille soetamiseks krediiti võetakse.⁶³

Formaalsusena edastatav teabeleht tagab küll juriidiliselt korrektse ja Euroopa Liidu nõuetele vastava teavituse olemasolu, kuid ei mõjuta sisuliselt tarbijate poolt tarbijakrediidilepingule antavat hinnangut. Mida keerulisem on teave, seda rohkem vajab see lihtsustamist, selleks et tarbija suudaks seda haarata.⁶⁴ Igale tarbijale praktikas lepingulise suhte sisu ja tagajärgede selgeks tegemine ei pruugi seega võimalik olla. Käesoleva töö autori hinnangul peab krediidiandjale jääma võimalus eeldada, et tarbija on keskmiselt mõistlik inimene, kes suudab esitatavat informatsiooni mõista ja kes kinnitab lepingu allkirjastamisega, et soovib lepingut sellisel kujul sõlmida. Samas peab käesoleva töö autori hinnangul jääma võimalus kohtuvaidluse raames lepingu kuju ja vorm hinnata ning juhul, kui see ei ole piisavalt selge keskmisele mõistlikule inimesele mõistmiseks, lepingut hea usu põhimõttega kooskõlas olevaks kohaldada.

DCFR määrab informeerimiskohustust käsitledes samuti, et esitatav informatsioon peab olema selge ja täpne ning esitatud lihtsas ja arusaadavas keeles.⁶⁵ DCFR lisab, et informeerimise kohustus ei ole täidetud, kui seda käsitleva artikli nõuded ei ole täidetud.⁶⁶ Käesoleva töö autori hinnangul saab sellist määratlust (*arusaadavas keeles*) tõlgendada kahel moel. Esiteks, võib olla seisukohal, et teenusepakkuja kohustub lihtsalt infot edastama. Teiseks, võib olla seisukohal, et teenusepakkuja peab tegema kindlaks, et lepingupartneri jaoks on info *arusaadav*. Hea usu põhimõttest tulenevalt kohustuvad pooled üksteise huvidega arvestama, seega võib öelda, et

---

⁶² Viidatud seisukohale on jõudnud nt Bremeni ülikooli Prof. Dr. Peter Rott artiklis “Harmonising Different Rights of Withdrawal: Can German Law Serve as an Example for EC Consumer Law?” taganemisõiguse harmoniseerimist analüüsides.

⁶³ European Commission Directorate- General Health and Consumer Protection, Pre-Contractual information for financial services, Qualitative study in the 27 member states summary report, Optem, 2008, lk 9 ja lk 32.

⁶⁴ R. Ligi (viide 56), lk 536.

⁶⁵ DCFR II. – 3:106 (2).

⁶⁶ DCFR II. – 3:106 (1).

teenusepakkujal ja analoogia ka krediidiandjal⁶⁷ on kohustus tagada, et krediidisaaaja saab edastatavast infost aru. Samas peab käesoleva töö autori hinnangul võtma arvesse siinjuures ka mõistlikkuse põhimõtet ja eeldama, et keskmiselt mõistlik inimene ei kirjuta alla temale arusaamatule lepingule.⁶⁸

Tulenevalt hea usu põhimõtte lepinguliste kohustuste laiendamise funktsioonist tuleneb pooltele informeerimiskohustus ning teabelehe andmise kaudu täidab krediidisaaaja oma teavituskohustuse. Praktikas puudub kindlus, et informeerimiskohustuse täitmine läbi teabelehe väljastamise tarbijat, võrreldes alternatiivsete informatsiooni esitamise meetoditega, kõige enam tarbijakrediidilepingu tingimustest teadlikuks teeks.

Eelnevast tulenevalt peab järeldama, et tarbijakrediidilepingute sõlmimisel tulenevad krediidiandjale direktiivist, vastutustundliku laenamise põhimõttest ja VÕS-ist täiendavad kohustused piisava informatsiooni edastamiseks ja tarbijale teiste krediidipakkujatega võrdluse võimaldamiseks. Nimetatud kohustuse täitmine tagab vastavuse hea usu põhimõttega ning praktikas väljastatakse teabeleht vastavalt seaduses sätestatud korrale, kuid tarbijale sisulise kaitse tagamiseks on teabelehe väljastamine ebapiisav. Kohustuse täitmata jätmisel vastutab krediidiandja tekkiva kahju eest ja võib osaliselt kaotada õiguse rakendada õiguskaitsevahendeid, mis temale muidu kättesaadavad oleks, nt viivisenõude.

Hea usu põhimõtte vastane kahju tekitamine teisele lepingupoolele võib tuleneda ka eksliku või ebapiisava informatsiooni väljastamisel tarbijakrediidilepingu sõlmimisele eelnevast. Sealjuures võib halba tahet käesoleva töö autori hinnangul kõikides krediidilepingutes esineda nii krediidiandja kui krediidisaaaja poolt. Krediidiandja halb tahe väljendub käesoleva töö autori hinnangul eelkõige tarbijale vähese informatsiooni andmises või kehva majandusliku seisuga tarbijale ebamõistlikult suure laenukoormuse võimaldamises (vastuolu vastutustundliku laenamise põhimõttega). Krediidisaaaja halb tahe väljendub eelkõige oma majandusliku seisu kohta väära või eksitava informatsiooni väljastamises.

Kumbki pool ei tohi hea usu põhimõttest tulenevalt sõlmida lepingut, teades, et sellest võib tekkida teisele lepingupoolele kahju. Järgnev alaosa käsitleb tarbija kohustusi tarbijakrediidilepingu sõlmimisel.

---

⁶⁷ Kuna DCFR krediidisuhteid ei reguleeri siis saab käesolevalt analüüsida vaid analoogia põhjal.

⁶⁸ Kuna arusaamisvõimet lepingu sõlmimisel hetkel tõendada hilisemas kohtumenetluses on võimatu, ei peaks seda käesoleva töö autori hinnangul üldjuhul kohtumenetluses täiendavalt hindama ja sellest tulenevalt ei vii analüüsi käesolev töö viidatud probleemi täiendavalt.

1.2.2.2 Tarbija kohustused

Käesoleva töö p-s 1.1 on selgitatud, et hea usu põhimõtte funktsioonideks on muu hulgas lepinguliste kohustuste laiendamine ning sellise käitumismudeli välistamine, mis võib teisele lepingupoolele kahju valmistada. Käesolev töö on p-s 1.2 selgitanud, et krediidiandjal vastutustundliku laenamise põhimõttest ning hea usu põhimõttest tulenevalt õigus ja kohustus koguda, säilitada ja hinnata teavet laenu teenindamist mõjutavate krediidisaaaja rahaliste kohustuste kohta. Sellest õigusest ja kohustusest tulenevalt peab järeldama tarbija vastavaid õiguseid ja kohustusi viidatud teabe väljastamisel. Sealjuures peab eeldama, et teabe väljastamine on hea usu põhimõttega vastavuses, kui väljastatav teave on tõene ja täielik. Relevantne informatsioon krediidilepingute sõlmimisel on eelkõige vastutustundliku laenamise juhendis viidatud maksevõimet ja krediidisaaaja teisi kohustusi puudutav informatsioon⁶⁹. Vastavalt varasemalt analüüsitule võib väljastatava informatsiooni hulk sõltuda väljastatava laenu tüübist ning fikseeritud ei ole krediidiandja poolt nõutava info kogust ega liiki. Kuna väljastatav info peab olema seotud laenusuhtega, peab eeldama, et info, mille väljastamiseks krediidisaaaja on kohustatud, on piiratud krediidi teenindamist puudutavate asjaoludega. Võttes arvesse, et kohus on võimaldanud võlgade ümberkujundamise menetluse raames mõnel puhul arvestada ka krediidisaaaja elukaaslase eluaseme laenu, peab laiendama info väljastamise kohustust ka krediidisaaajaga seotud isikute kohustuste kohta. Seega on krediidilepingu sõlmimisele eelnevalt krediidiandjal õigus nõuda ja krediidisaaajal kohustus väljastada nii krediidisaaaja kui temaga majanduslikult seotud isikute finantsolukorda puudutavat informatsiooni. Krediidiandja peab saama ette näha kõiki selliseid krediidisaaajaga seotud kolmandate isikute kohustusi, mida on võimalik, et võlgade ümberkujundamise raames krediidisaaajaga siduda.⁷⁰ Seda eriti olukorras, kus Riigikohus on lahendis nr 3-2-1-28-13 p 17 märkinud, et hilisemas võlgade ümberkujundamise menetluses loetakse raskustesse sattunud krediidisaaaja kui avaldaja huvisid olulisemateks kui krediidiandjate huve.

Lepingupoolte kohustus teave väljastada annab teisele poolele võimaluse hinnata lepingu tõenäolisi tagajärgi. Olukorras, kus üks pooltest rikub teadlikult mõnda oma kohustust (nt varjab infot), mõistes oma tegevuse võimalikke negatiivseid tagajärgi teisele lepingupoolele, on

⁶⁹ Vastutustundliku laenamise juhendi p-s 2.1.

⁷⁰ Lahendis nr 2-11-62539 on seotus elukaaslase kohustusega väljendunud asjaolus, et isik tasub elukaaslase laenu. Käesolev töö ei käsitle kolmanda isiku krediidi teenindamise tõendamise asjaolu ja selle vastavust seaduse mõttele.

tegemist TsÜS § 138 lg 2 rikkumisega. Jättes teise poole teadmatusse rikub krediidisaaaja sellise tegevusega⁷¹ hea usu põhimõtet.

Käesoleva töö autor on seisukohal, et krediidisaaaja, kes rikub kohustust väljastada krediidiandjale täielikud ja piisavad andmed oma rahaliste kohustuste kohta, peab hea usu põhimõtte rikkumise eest vastutama. Vastutus saab väljenduda krediidiandja õiguskaitsevahendite piiramata jätmises hilisemas kohtumenetluses, nt viivise vähendamata jätmises ning krediidiandjale varasemalt teatamata jäetud kohustuste, mis krediidilepingu sõlmimisele eelnevalt olemas olid, mitteamistamise võimalikus võlgade ümberkujundamise menetluses.

Kõigi Eesti suuremate krediidiandjate üldtingimustes on krediidisaaajale sätestatud kohustus hoida krediidiandjat kursis krediidisaaaja (ja käendajate) muutuvate rekvisiitidega, et krediidiandjal oleks igal lepingulise suhte etapil võimalik krediidisaaajale informatsiooni edastada ning võimalik koguda krediidisaaajalt uusi andmeid krediidisaaaja rahaliste kohustuste ja majandusliku seisuga kohta. Käesoleva töö alapunkt 2.2 esitab viited erinevate krediidiandjate üldtingimuste vastavatele sätetele ning täiendava analüüsi teavituskohustuse täitmata jätmise tagajärgede kohta.

Ülalesitatud krediidiandja ja krediidisaaaja kohustuste võrdlustest võib järeldada, et krediidilepingu pooltele vastutustundliku laenamise põhimõttest tulenevate kohustuste tasakaal on krediidisaaaja kasuks paigast ära. Viidatud seisukohale on jõutud ka Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna eraõiguse talituse nõuniku K. Kolli analüüsis vastutustundliku laenamise põhimõttest.⁷² Viidatud analüüsis on juhitud tähelepanu, et krediidisaaaja suured kohustused laenu väljastamisel tõstavad krediidi väljastamise teenuse kulukust ja sellest tulenevalt suureneb krediidilepingu hind. Analüüsi autor jääb seisukohale, et hinnatõus on põhjendatud, kui see hoiab ära võimalikud edaspidised tarbijate makseraskustesse sattumised.

Käesoleva töö autor on seisukohal, et laenuanalüüsi korrektne läbiviimine on mõlemale krediidilepingu poolele kasulik. Tarbijal võimaldab piisav analüüs vältida makseraskustesse sattumist ning krediidiandjal kehvade laenude väljastamist.

---

⁷¹ P-s 1.2.2.1 analüüsi põhjal kehtib sama ka krediidiandja kohta.

⁷² K. Koll, Vastutustundliku laenamise põhimõte. Arvutivõrgus: <http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=55659/Kristiina+Koll.+Vastutustundliku+laenamise+p%F5him%F5te.pdf> (09.03.2013).

Hea usu põhimõttele vastavate käitumismudelite loomiseks krediidisuhetes on vajalik pöörata täiendavat tähelepanu ka krediidisajajapoolsele tõese informatsiooni väljastamisele.

Lepingulise suhte vältel ei saa pidada mõistlikuks krediidiandjapoolset pidevat infopäringute koostamist, samuti suurendaks see ebamõistlikult krediidi väljastamisega seotud kulusid krediidasutustele, mis põhjustaks intressimäärade suurenemise ja kahjustaks seega tarbijat. Lepingu sõlmimisel eelnevalt on samuti informatsiooni, mida on võimalik saada vaid tuginedes krediidisaja heausksele info väljastamisele. Sellest tulenevalt peab hea usu põhimõtte instituudiga kooskõlas olevaks käitumismudeliks pidama krediidisajajapoolset relevantse teabe vabatahtlikku ja omaalgatuslikku väljastamist. Informatsiooni väljastamata jätmise korral peab krediidisaja vastutama kohustuse rikkumisega tekitatud kahju eest.

Hea usu põhimõtte rikkumisel krediidilepingu sõlmimisel, täitmisel või ülesütlemisel peab olema mõju õiguskaitsevahendite realiseerimisele. Negatiivsete tagajärgede mõju peab langema eelkõige sellele poolele, kes on oma kohustusi rikkunud. Järgnev peatükk käsitleb tarbijakrediidilepingu ülesütlemist ja vaatleb sissejuhatavalt ülesütlemisele järgnevat.

1.2.3 Tarbijakrediidilepingu ülesütlemise erisused

Erialakirjanduses on asutud seisukohale, et lepingu rikkumine ei lõpeta automaatselt lepingut.⁷³ Kohtupraktika kinnitab, et lisaks ülesütlemise materiaalsetele tingimustele peavad lepingu lõppemiseks olema täidetud ka ülesütlemise formaalsed eeldused, s.t esitatud peab olema ülesütlemiskiri.⁷⁴ Printsibis ei saa ühtegi kahjunõuet esitada, ei hilinemise ega täitmata jätmise eest, kuniks võlausaldaja ei ole võlgniku lepinguliste kohustuste täitmata jätmist läbi ametliku nõudekirja esitamise fikseeritud.⁷⁵ VÕS § 416 lg-s 1 on reguleeritud tarbijakrediidilepingu ülesütlemine ning sätestatud, et krediidiandja võib osamaksetena tagastatava krediidi puhul tarbijakrediidilepingu tarbija makseviivituse tõttu üles öelda üksnes juhul, kui tarbija on täielikult või osaliselt viivituses vähemalt kolme üksteisele järgneva osamaksega ja krediidiandja on andnud tarbijale edutult vähemalt kahenädalase täiendava tähtaja puudujääva summa

---

⁷³ J. Beatson (viide 1), lk 415.

⁷⁴ RKTko 3-2-1-143-09 p 14.

⁷⁵ K. Zweigert, H. Kötz. An introduction to comparative law. Second edition. Oxford: Clarendon press, lk 536.

tasumiseks⁷⁶ koos avaldusega, et ta ütleb selle tähtaja jooksul osamaksete tasumata jätmise korral lepingu üles ja nõuab kogu võla tasumist. Krediidiandja ülesütlemisavaldus peab olema kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, mille järgimata jätmisel loetakse ülesütlemine tühiseks. VÕS § 416 lg 1 täpsustab, et krediidiandja peab pakkuma tarbijale hiljemalt koos käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja andmisega võimalust läbirääkimisteks, et leida võimalus kokkuleppele jõudmiseks. Nimetatud regulatsioon on VÕS § 421 järgi tarbija kasuks imperatiivne, st sellest tarbija kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.⁷⁷

Reguleeritud on seega ülesütlemise lubatavus. Seadus ei sätesta aga ülesütlemise kohustust. See tähendab, et olukorras, kus on ilmnunud krediidisaaaja püsiv maksejõuetus on krediidiandjal võimalus lepingut mitte üles öelda, vaid säilitada lepinguline suhe eesmärgiga suurendada intressinõuet. Krediidisaajal puudub võimalus krediidilepingu ülesütlemiseks.

Erialakirjanduses on väljendatud seisukohta, et mõningal juhul peab ülesütlemise vajalikkuse hindamiseks hindama ka lepingulise suhte vahekorra muutumist, nt majandusliku olukorra muutumise tõttu. Lepingulise vahekorra muutumise olulisuse hindamisel on esmatähtis teha kindlaks, kui palju on ühe poole lepingu täitmise kulud suurenenud võrreldes lepingu sõlmimise aja täitmise kuludega ja tollal ettenähtava tulevikuproгноosiga. Samamoodi tuleb hinnata, kas teise poole kulud on kasvanud samas ulatuses või on hoopis muutunud leping teise poole jaoks (majandussituatsiooni muutuse tõttu) tulusamaks.⁷⁸

TsÜS § 138 lg 2 sätestab, et õiguse teostamine ei ole lubatud seadusvastasel viisil, samuti selliselt, et õiguse teostamise eesmärgiks on kahju tekitamine teisele isikule. Sellest tulenevalt võib järeldada, et hea usu põhimõtte kohustab olukorras, kus krediidisaajal on tekkinud makseraskused, mis ei ole ajutised, lepingu maksete puudumisel ülesütleva, vältimaks intressinõude ebamõistliku suurenemist.

Ülalesitatud näite juures peab aga arvestama, et kirjeldatud ülesütlemise kohustuslikuks muutmine annaks krediidisaaajale võimaluse manipuleerida krediidiandjaga, jättes maksed tasumata ja oodates lepingu ülesütlemist. Lepingu ülesütlemise eelised krediidisaaajale on, et sissenõutavaks muutunud intressinõude suurenemine lõppeb ja edasine viivisenõue on arvestatav

---

⁷⁶ Analoogiana märgivad ka PECL art 8:106 (3) ning DCFR art III. – 3:103, et võlausaldaja võib anda täitmiseks täiendava tähtaja ning kui antud tähtaja vältel täitmist ei toimu on see aluseks lepingu ülesütlemisele.

⁷⁷ RKTko. 3-2-1-1-07 p 24.

⁷⁸ K-E. Trisberg (viide 2), lk 428.

eranditult vaid tagastamata krediidisumma pealt. Samuti on tasutavad maksed lepingu ülesütlemisele järgnevalt arvestatavad täies ulatuses põhinõude katteks (eeldusel, et puuduvad sissenõudekulud ja enne põhinõude sissenõutavaks muutumist sissenõutavaks muutunud intress) ning põhinõude ja kõrvalnõuete tasumise proportsioon on sellest tulenevalt ülesütlemisele järgnevalt krediidisaaajale soodsam⁷⁹. Krediidisaaajale võimaliku negatiivse tagajärjena peab käsitlema krediidiandja nõuet kogu võlgnevuse tasumiseks. Kui kogu jääki tasuda ei ole võimalik, on krediidiandjal võimalus realiseerida tagatise olemasolu korral tagatis või leppida kokku võlgnevuse tasumine igakuiste maksetena.

Ülalkirjeldatud skeemi kasutamisest on võimalik kasu lõigata seega eelkõige selliste krediidilepingute puhul, kus tagatis puudub (tarbimislaenud, kiirlaenud). Seega ei saa hea usu põhimõttega kooskõlas olevaks pidada nõuet, et krediidisaaaja ütleks lepingu alati viivitamatult üles, kui selline õigus on seadusele vastavalt tekkinud. Samas aga võib lepingu varane ülesütlemine vähendada krediidisaaajale tekkiva kohustuse suurust juhul, kui kohustus on tagatud kinnisvaraga (nt kodulaen). Seda tüüpi laenu korral on krediidisaaaja maksevõime püsiva languse korral võimalik krediidisaaajal pärast hüpoteegi realiseerimist jääda kasumisse, samas kui kinnisvaraga tagatud laenu mitteülesütlemisel on hea usu põhimõtte vastaselt toimival krediidiandjal võimalus lasta sissenõutaval intressil kuhjuda sellisel määral, et hilisem hüpoteegi realiseerimine ei taga kogu tekkinud võlgnevuse jääki.

Daniel Friedmann on inglise õigussüsteemi ja hagiavalduses esitatavaid nõudeid käsitledes pidanud õigeks lahendust, kus nõude suurust vähendatakse vastavalt kalkulatsioonile nõude suuruse suhtes ajani, kui leping oleks pidanud olema üles öeldud. Paljud keerukad probleemid tõstatuvad olukorras, kus kahjustunud pool soovib mitte öelda lepingut üles, saavutamaks sellist võlgnevuse hulka, mis on temale lepingulise suhte loomisel lubatud.⁸⁰

Õiguskaitsevahendite valikus on krediidisuhte pooled vabad. Vastavalt VÕS § 101 lg 2 võib võlausaldaja kohustuse rikkumise korral kasutada eraldi või koos kõiki seadusest või lepingust tulenevaid õiguskaitsevahendeid, mida saab üheaegselt kasutada, kui seadusest või lepingust ei tulene teisiti. Viidatud sätte lg 3 seab täiendavaid piiranguid, öeldes, et võlausaldaja ei või tugineda kohustuse rikkumisele võlgniku poolt ega kasutada sellest tulenevalt

---

⁷⁹ Maksete arvestamist krediidisuhetes täpsustab VÕS § 415 lg 2.

⁸⁰ Vt J. Beatson (viide 1), lk 422.

õiguskaitsevahendeid niivõrd, kuivõrd selle rikkumise põhjustas tema enda tegu⁸¹ või temast tulenev asjaolu või sündmus⁸², mille toimumise riisikot ta kannab. Paljudel juhtudel on kahjustatud lepingupoole õiguskaitsevahendi nõudmine täielikult õigustatud. Lepingud on ennekõike loodud täitmiseks ja kahjustatud poolel võib esineda piisav õigustatud huvi lepingulise soorituse saamiseks. Siiski tõstatuvad probleemid olukorras, kus nõutav tegevus võib potentsiaalselt kahjustada lepingut rikkunud poolt sellises ulatuses, mis näivad ebaproportsionaalsed, võrreldes kasuga, mida kahjustunud pool tegevusest võiks saada. Sellist tüüpi olukordades tekib konflikt kahjustatud lepingu poole õiguse vahel säilitada leping kehtivana ning hea usu põhimõtte vahel⁸³

Tarbijakrediidi tagasimaksmisega viivitamise tagajärgi reguleerib VÕS § 415. Tarbijakrediidilepingu ülesütlemise ja täitmisega viivitamise tagajärgesid analüüsides on Riigikohtu lahendis nr 3-2-1-120-08 p-s 15 selgitatud, et tarbijakrediidilepingu ülesütlemise juhuks sõlmitud leppetrahvi kokkulepe on tühine. Kolleegium märgib, et see tuleneb VÕS-i § 415 lg-st 1, mis reguleerib ammendavalt tarbijakrediidilepingu täitmisega viivitamise tagajärgi. Nimetatud lõige ei näe ette võimalust nõuda tarbijakrediidilepingu korral täitmisega viivitamisel leppetrahvi. VÕS § 415 lg 1 näeb ette võimaluse nõuda viivist ja kahju hüvitamist. Teiseks selgitatakse otsuses, et krediidiandja ei saa nõuda eraldi kahjuna saamata jäänud intressi, sest tagatud on lepingus fikseeritud intressimääraga samas määras viivisenõue. Küll aga võib kõne alla tulla mõistlike võla sissenõudmise kulude nõue.

Tarbijakrediidilepingute ülesütlemisele järgneva sissenõudmise praktikas on käesoleva töö autori hinnangul kõige enam vaidlust tekitavad küsimused täitmisest keeldumise õiguse ja viivisenõude suuruse osas. Täitmisest keeldumise alusena tuuakse krediidisaaajate poolt praktikas eelkõige argumente, mis toetuvad väidetavale nõude aegumisele ja nõude ebasobivale suuruse. Hea usu põhimõtte kohaldumist täitmisenõude kasutamisel käsitleb käesoleva töö p 2. Hagiavalduses

---

⁸¹ Nt lahendis nr 3-2-1-93-07 pidas kohus põhjendatuks, et kui krediidiandja on krediidi väljastamise eeltingimusena kohustanud krediidisaaaja määrama krediidisaaaja juhatusse krediidiandja töötaja ja see töötaja takistab krediidi tasumist, põhjustades viivisenõude tekkimise, siis krediidisaaaja ei vastuta tekkinud viiviste eest, kuna need on seotud krediidiandja tegevusega. Lahendis nr 3-2-1-5-13 analüüsib Riigikohus üürilepingust tulenevaid nõudeid ja kinnitab p-s 38, et võlausaldaja peab tegema pingutusi kahju suurenemise vältimiseks.

⁸² Nt lahendis nr 3-2-1-43-13 p-s 11 on kohus kinnitanud: „*Kohtud on tuvastanud, et hageja viivitas ise ruumide võtmete vastuvõtmisega. Sellises olukorras kohaldas ringkonnakohus õigesti VÕS § 101 lg-t 3, mis välistab võlausaldaja tuginemise võlgniku rikkumisele või selle tõttu õiguskaitsevahendite kasutamise juhul, kui rikkumine on tingitud võlausaldajast.*”

⁸³ Vt J. Beatson (viide 1), lk 420.

esitatud põhivõla suurusele esitatud vastuväidetel puuduvad üldiselt õiguslikud alused ning viidatud probleem käesolevast tööst sellest tulenevalt täiendavalt ei käsitleta.

Teiseks on praktikas probleemne viivisenõue. Viivisenõue on krediidisajale kostjana enamasti kõige koormavam kohustus ning krediidisajatel puudub võime krediidisummalt kujunevat viivisenõuet ette näha. Krediidisajad peavad praktikas viivisenõuet hea usu põhimõttega vastuolus olevaks, kuna krediidisajatele tundub see subjektiivselt ebamõistlikult koormav.

2. Hea usu põhimõtte kohaldumine põhivõla tagastamisnõudele

2.1 Põhivõla tagastamise nõue

VÕS § 101 lg 2 sätestab õiguse valida vabalt kohustuse rikkumise puhul kohaldatav õiguskaitsevahend, mille kasutamiseks seaduses või lepingus sätestatud eeldused on täidetud. Üldreeglina saab võlausaldaja kasutada rikkumise korral kõiki õiguskaitsevahendeid või mõnda neist eraldi, kui seadusest või lepingust ei tulene teisiti.⁸⁴ Vastavalt VÕS § 108 lg-le 1, kui võlgnik rikub raha maksmise kohustust, võib võlausaldaja alati nõuda selle täitmist.

Vastavalt ülalviidatud õiguslikule reguleerimisele on lähtekohaks lepingule vastava täitmisenõude tunnustamine ja vastupidist peab tõendama krediidisaja.⁸⁵ Üldise õiguse kohaselt ei saa nõuda täitmist, kui see on füüsiliselt või õiguslikult võimatu.⁸⁶ Üldjuhul ei esine krediidilepingutes asjaolusid, mis välistaksid püsivalt täitmisenõude esitamise, kuid selline vastuväide võib esineda ajutiselt.

Vääramatu jõu korral jäävad võlausaldajale alles kõik muud õiguskaitsevahendid peale õiguse nõuda kahju hüvitamist või leppetrahvi⁸⁷ (teatud juhtudel ka viivist) ning seega tähendab väljend „võlgnik ei vastuta oma kohustuse rikkumise eest“ eelkõige kahju hüvitamise nõude välistamist.⁸⁸ Vastavalt VÕS § 103 lg-le 3 ja analoogiliselt PECL 8:108 (2) ning DCFR III. – 3:104, kui vääramatu jõu mõju on ajutine, on kohustuse rikkumine vabandav üksnes aja vältel, mil vääramatu jõud kohustuse täitmist takistas. Krediidisuhtes ei ole viidatud alusel täitmise välistamine praktikas levinud. Krediidisaja majandusliku olukorra halvenemine temast mitte olenevatel põhjustel ei ole leidnud kohtupraktikas käsitlust vääramatu jõuna. Raha maksmise kohustusele ei ole seaduses ette nähtud reservatsioone, st rahalise kohustuse täitmise nõude saab krediidiandja esitada alati. Võimalik subjektiivne võimatus raha maksta ei vabasta täitmise kohustusest ega ole üldjuhul ka aluseks rikkumise vabandavusele, samamoodi ka näiteks panga moratorium või pankrot.⁸⁹

⁸⁴ I. Kull, M. Käerdi, V. Kõve. Võlaõigus I. Üldosa. Tallinn: Juura, 2004, lk 213.

⁸⁵ Krediidilepingute puhul on krediidisajal võimalik tõendada näiteks, et nõue on täidetud, ei ole sissenõutavaks muutunud või ei ole tekkinud.

⁸⁶ A. Burrows. Remedies for Torts and Breach of Contract 2. London: Butterworth, 1994, Lk 374.

⁸⁷ Vastav regulatsioon ka PECL 8:101 (2).

⁸⁸ K. Sein. Mis on vääramatu jõud? -Juridica, 2004, nr 8, lk 517.

⁸⁹ § 108 /6 -- P. Varul jt (koost). Võlaõigusseadus I. Üldosa (§§ 1-207) Komm vlj. Tallinn: Juura, 2006.

Täitmisenõude esitamine on ülalöeldust lähtuvalt alati lubatud. Krediidisajaal, kelle suhtes täitmisenõue on esitatud, on võimalus täitmisenõudele esitada vastuväide, kas mõne nõude elemendi osas või kogunõude osas, tuginedes hea usu põhimõttele ja seadusele.

2.2 Krediisajaaja keeldumine täitmisest

Täitmisest keeldumise õigus annab kahjustatud lepingupoolele võimaluse keelduda enda kohustuse täitmisest. Krediidisuhtes on täitmisest keeldumise vastuväite puhul üldiselt tegemist ajutise täitmisest keeldumisega.⁹⁰ Krediisajaaja võib täitmisest keeldumise vastuväite püsivalt esitada näiteks juhul, kui nõue on juba täidetud. Krediidiandja võib täitmisest ehk krediidi väljastamisest keelduda, kuni krediisajaaja pole täitnud temale krediidi väljastamisele eelnevalt langevaid kohustusi, nt teabe väljastamise kohustus.

Hea usu põhimõttele vastavalt ei piisa lepingust või seadusest tulenevast kohustusest mingil moel toimida ja täidetud peavad olema ka hea usu põhimõttest tulenevad kohustused. Vastavalt varasemalt viidatud VÕS § 6 lg-le 2 ei kohaldata võlasuhte seadusest, tavast või tehingust tulenevat, kui see oleks hea usu põhimõttest lähtuvalt vastuvõtmatu. Seega võib pidada hea usu põhimõtet seaduse ja lepingu suhtes ülemuslikuks põhimõtteks.

Eelnevast tulenevalt peab jääma seisukohale, et nii krediisajaaja kui krediidiandja võivad täitmisest hea usu põhimõttele tuginedes mõnel juhul ajutiselt keelduda ka juhul, kui täitmise nõue on vastavuses krediidilepingu ja seadusega.

Hea usu põhimõtte üks p-s 1.1 esitatud funktsioonidest on lepinguliste kohustuste laiendamine. Kuna krediidisuhte puhul ei ole tegemist usaldussuhtega⁹¹, puudub krediidisuhte pooltel vastastikune hoolsus- ja lojaalsuskohustus. Küll aga peab eeldama, et pooled on nii hea usu kui mõistlikkuse põhimõttest tulenevalt kohustatud tegema kõik endast oleneva lepingulise suhte säilitamiseks ning hoiduma tegevusest, mis krediidisuhet või teist lepingupoolt kahjustada võib. Vastavalt varasemalt analüüsitud vastutustundliku laenamise juhendile on krediisajaaja kohustatud koguma ja säilitama teavet krediisajaaja majandusliku seisu kohta (sealjuures peab eeldama, et võimaluse korral täidab krediidiandja viidatud kohustust ka lepingulise suhte vältel).

⁹⁰ Mittetäitmise reguleerimises analoogia PECL (viide 9), 8:108 (3).

⁹¹ Seda kinnitab ka Finantsinspektsiooni Vastutustundliku laenamise juhendi p 4.2.

Seega peab krediidisaaaja teabe väljastamist võimaldama, hoides krediidiandjat kursis oma majandusliku seisu muudatustega. Teabe saamiseks peab krediidiandjal olema krediidisaaajaga kontakt, seega peab laiendama krediidisaaaja hea usu põhimõttest tulenevat informeerimise kohustust ka krediidiandja teavitamisele muutuivatest rekvisiitidest. Juhul, kui krediidisaaaja viidatud kohustusi rikub ja infot ei väljasta, on ta tegutsenud hea usu põhimõtte vastaselt ja krediidiandja on sellest tulenevalt õigus omapoolsest lepingu täitmisest vähemalt ajutiselt keelduda.

Tallinna Ringkonnakohus on täitmisest keeldumist käsitlenud tsiviilasjas nr 2-11-7635, minnes mõnevõrra vastuollu ülalesitatud seisukohtadega. Viidatud lahendi p-s 19 ütleb kohus järgnevat: *”Hageja ja kostja vahelisest lepingust ei tulenenud hagejale kohustust esitada kostjale kostja nõudmisel tõendeid selle kohta, et hagejal on lepingu täitmiseks vajalikud vahendid olemas. Kuivõrd sellist kohustust hagejal ei lasunud, ei olnud kostjal ka õigust omapoolse kohustuse täitmisest keelduda. Ringkonnakohus rõhutab veel seda, et isegi siis, kui lepinguga oleks pandud hagejale kohustus tõendada piisavate rahaliste vahendite olemasolu ja kui hageja seda ei oleks teinud, siis oleks kostjapoolne töömaa ettevalmistamise kohustuse täitmisest keeldumine hea usu põhimõtte vastane olukorras, kus hageja tööd teha soovib.”* Viidatud lahendis ei ole analüüsitavaks lepinguliigiks krediidleping. Ringkonnakohus on viidatud lahendis leidnud, et lepingulises suhtes saab täitmisest keeldumise aluseks olla vaid selline teise poole kohustus, mida leping teisele poolele ette näeb. Käesoleva töö autor on seisukohal, et käsitledes krediidisuhteid, peaks kohus jõudma erinevale järeldusele. Vastavalt ülalviidatud VÕS § 6 lg-le 2 on hea usu põhimõtte ülemuslik nii lepingu kui seaduse ees ning kohustuste tulenemist hea usu põhimõttest peab jaatama. Samuti tuleneb käesoleva töö p-s 1.2 analüüsitud vastutustundliku laenamise põhimõttest õigus nõuda lepingu teenindamise suutlikkuse kohta tõendeid. Sellest tulenevalt on krediidiandjal õigus ja kohustus hoiduda krediidi väljastamisest seni, kuni krediidisaaaja on väljastanud nõutava teabe.

Võttes arvesse asjaolu, et Eesti seadusandlus ja kohtupraktika informeerimise kohustust krediidisaaajale ei sätesta ja lähtudes krediidiandja kohustusest võimaldada krediidisaaajale võimalikult selge arusaam sõlmitavast lepingust tulenevatest kohustustest ka olukorras, kus krediidisaaajal puudub võime ise seadusest ja õiguse üldprintsüüpidest enesele tulenevaid

kohustusi analüüsida, on krediidasutused oma üldtingimustes üldiselt ise⁹² krediisaaajale kohalduva informeerimiskohustuse fikseerinud.

Nordea panga üldtingimuse (lisa 1) p 8.8 ütleb järgmist: *“Klient on kohustatud viivitamatult informeerima panka asjaoludest, mis mõjutavad või võivad mõjutada pangaga sõlmitud lepingu täitmist, samuti nendest tähtsust omavatest andmetest ja asjaoludest, mis on muutunud võrreldes pangaga sõlmitud lepingus või pangale esitatud dokumentides fikseeritud andmetega (nt nime, aadressi, sidevahendi numbri, tegevusala, tegeliku kasusaaja või esindajate andmete muutumisest, volituste lõppemisest jne). Juriidiline isik peab informeerima panka ka ümberkujundamisest, ühinemisest, jagunemisest, pankroti väljakuulutamisest, sundlõpetamisest või likvideerimismenetluse alustamisest või registrist kustutamisest. Panga nõudel on klient kohustatud esitama vastavat muudatust tõendava dokumendi.”*. Krediisaaaja info edastamise kohustus ei ole ajaliselt piiratud krediidlepingu sõlmimisele eelneva ajaga⁹³ ega ka kredidiväljastamisele järgneva ajaga ehk lepingulise suhte kehtivuse perioodiga. Informeerimiskohustust peab pidama üldiseks, sealjuures peab pidama hea usu põhimõttega kooskõlas olevaks ka krediidasutusepoolset andmete säilitamise lepingulise suhte lõpule järgnevalt, võimaldamaks krediidlepingus tuleneva lepingulise kohustuse täitmise korrektsust või selle puudumist arvestada järgnevatel laenuanalüüsidel ning lähtuda sellest infost krediisaaajale mõistliku koormuse arvestamisel. Kui krediisaaaja keeldub teavet väljastamast, peab pidama põhjendatuks krediidiandjapoolset lepinguliste kohustuste mitte täitmist, kuni nõuetekohase teabe väljastamiseni.⁹⁴

Käesoleva töö autori hinnangul ei saa aga pidada mõistlikuks ja hea usu põhimõttega vastavuses olevaks igasuguse info nõudmist. Ülalviidatud vastutustundliku laenamise nõuded fikseerivad p-s 7.1, et krediidiandja kogutava teabe sisu ja ulatus võib sõltuda laenu suurusest, laenutoote omapärast ja laenutootest. Seega peab järelutama, et krediidiandja kohustus teabe kogumiseks on sõltuvuses konkreetse laenusuhte spetsiifikast.

---

⁹² Nordea panga üldtingimused- lisa 1; BIGBANK AS üldtingimused- lisa 2, Swedbank AS üldtingimused- lisa 3.

⁹³ Erinevalt vastutustundliku laenamise nõuete juhendist, mille kohaldusala määrab juhendi p 3.2

⁹⁴ Harju Maakohutu lahendis nr 2-10-48668 on leitud järgmist „Hagejal oli õigus lepingu punkti 4.13.3 (tl 8) alusel kaardi kasutamine blokeerida kui hagejale on teatavaks saanud asjaolu, millest lähtudes võib mõistlikult järeltada, et kostja maksevõime on vähenenud, kuid nimetatud asjaolu ei ole antud asjas tuvastatud ning esitatud asjaoludest ei selgu, et hagejal oleks esinenud alus kostja maksevõimes kahelda. Üksnes maksetega viivitamine taolise hinnangu andmiseks eeldusi ei täida.“ Seega kinnitab ka kohtupraktika, et krediidiandja võib erandlikus olukorras keelduda edasisest teenuse pakkumisest.

Teavitamiskohustuse ja krediidisaja huvidega arvestamise kohustuse täitmine on tihti küsitav ka täiendavate kokkulepete sõlmimisel. Krediidisajaad leiavad mõningal juhul, et refinantseerimine ei ole hea usu põhimõttega kooskõlas ja lepingutes tuleks enne edasist täitmist sooritada ümberarvestusi.

Pärnu Maakohus on 12.veebruar 2013. a. lahendis nr 2-12-41745 käsitlenud krediidisumma refinantseerimist läbi uue krediidlepingu sõlmimise olukorras, kus seni korrektselt tasunud krediidisajal on tekkinud makseraskused. Kohus ei ole refinantseerimist pidanud hea usu põhimõtte vastaseks.

Seega võib järeldada, et Pärnu Maakohtu praktika loeb refinantseeritud ja tasaarvestatud lepingud hea usu põhimõttega kooskõlas olevateks.

Viru Maakohus on makseraskustesse sattunud krediidisaja võlgnevuse refinantseerimise lubatavuse analüüsimisel jõudnud erinevatele järeldusele.

Kohtuasjas nr 2-11-16876 leiab Viru Maakohtu Narva kohtumaja: *„Kohus leiab, et hageja on käitunud hea usu põhimõtteid järgides kui on andnud kostjale maksepuhkust ning nõustunud kostja eelmised laenud refinantseerima, et anda kostjale aega majandusliku olukorra parandamiseks ja võlgnevuse vabatahtlikuks kustutamiseks.“*

Kohtuasjas nr 2-11-39396 p-s 22 on Viru Maakohtu Rakvere kohtumaja seisukohal: *“Laenuandjat ei vabasta vastutustundliku laenamise põhimõtte järgimisest ka asjaolu, et avaldused uute lepingute sõlmimiseks esitas kostja 1. Kohus leiab, et hageja ei ole kostjaga 1 korduva laenulepinguid sõlmides järginud vastutustundliku laenamise põhimõtet. Hageja käitus vastutustundetult, kui sõlmis kostjaga uusi lepinguid, et varasemaid võlgnevusi tasaarvestada. Sellega süvendas hageja kostja makseraskusi. Hageja on tunnistanud, et on makseraskustes oleva kostjaga 1 sõlminud täiendavaid kokkuleppeid ja maksegraafikuid ning väljastanud kostja 1 käsutusse võlgnevuste katteks täiendavat krediiti. Kohus leiab, et sellega on hageja rikkunud vastutustundliku laenamise põhimõtet.“*

Seega Viru Maakohtu Narva kohtumaja seisukohale vastavalt on refinantseerimine ja täiendavate kokkulepete sõlmimine hea usu põhimõttega kooskõlas ja täiendav hea usu põhimõttega kooskõlla viimine ei ole vajalik. Viru Maakohtu Rakvere kohtumaja seisukohale vastavalt ei ole aga hea usu põhimõttega kooskõlas krediidiandja poolt makseraskustes krediidisajale maksepuhkuse võimaldamine nii, et krediidisaja võlgnevuse katteks väljastatakse täiendavat krediiti (refinantseeritakse) ja krediidisaja varasem tasumine siinjuures rolli ei mängi.

Viru Maakohtu Rakvere kohtumaja seisukohta jagab Tartu Maakohus lahendist nr 2-10-51956. Tartu Maakohtu lahendis on tegemist tarbijakrediidilepinguga, mille raames krediidisaaaja on pikaajalisele laenulepingu korrektsele teenindamisele järgnevalt sattunud makseraskustesse. Makseraskuste tekkimisel on krediidisaaaja ja krediidiandja esmalt sõlminud kokkuleppe maksepuhkuse võimaldamiseks ja krediidi väljastamiseks võlgnevuse katteks. Võlgniku maksevõime ei ole maksepuhkuse perioodil taastunud ning tulenevalt jätkuvalt madalast maksevõimest on ta maksepuhkusele järgnevalt keeldunud lepingulisi kohustusi täitmast. Kohus on viidatud lahendi p-s 6 seisukohal: „Kohus leiab, et hageja, olles teadlik kostja maksejõulisuse probleemidest, kasutas oma positsiooni, et sõlmida uus leping, millega sisuliselt refinantseeriti eelmine leping krediidiandja seatud tingimustel, kusjuures krediidisaaaja seoti talle kulukama ning tühiseid kokkuleppeid sisaldava lepinguga. Taolise käitumisega, kus krediidiandja sõlmib krediidivõtjaga korduvalt uusi lepinguid eelmiste võlgnevuste tasaarvestamiseks, suurendab krediidiandja krediidisaaaja laenukoormuse üle jõu käivaks. Kohtu hinnangul ei ole hageja krediidasutusena antud juhul toiminud hoolsusega, mida käibes vajalikuks peetakse, vaid on käitunud vastutustundetult ning rikkunud 27.08.2007 tarbijakrediidilepingut nr 0708367/95st ja 07.05.2009 selle kokkulepet nr 1 sõlmides KAS § 83 lg-s 3 kehtestatud vastutustundliku laenamise põhimõtet.“

Tartu Maakohus ei ole analüüsinud ei krediidisaaaja tegevuse vastavust hea usu põhimõttega ega krediidiandja õigusliku alternatiivi (refinantseerimisest ja maksepuhkusest keeldumine ja lepingu ülesütlemine) mõju krediidisaaajale ja selle vastavust hea usu põhimõttele. Kohus jätkab p-s 7: „Kohus leiab, et olukorras, kus krediidivõtja jääb krediidiandjale krediidi tagasimaksmisega viivitusse ja seejärel sõlmitakse korduvalt uusi lepinguid, millega suurenevad krediidivõtja poolt tagasimakstavad summad, kuid oluliselt ei suurene krediidiks saadavad summad /--/ on tegemist silmatorkava ebaproportsionaalsusega täitmise ja vastutäitmise vahel.“⁹⁵

Seega oleks Tartu Maakohtu praktika põhjal krediidiandjal kohustus keelduda täiendava krediidi väljastamisest, ka juhul, kui esineb mõistlik alus eeldada, et maksevõime langus on ajutine ja maksepuhkus võimaldaks krediidisaaajale piisava aja oma tavalise majandusliku seisu taastamiseks. Kohus jätab sisuliselt viidatud lahendiga krediidiandjale alternatiivideks kas mitte öelda lepingut üles ja lasta intressinõudel jätkuvalt tekkida (mida võib lugeda makseraskustes

---

⁹⁵ PECL (viide 9), art 4:109 kohaselt on ebasoodsas olukorras lepingupoole palvel võimalik tühistada või muuta lepingut, mis annab ühele poolele ülemäärase eelise ja toob kaasa teise poole ebaõiglast ärakasutamist.

kostjale samaväärselt koormavaks, kuid juriidiliselt korrektseks alternatiiviks) või öelda leping üles ja nõuda krediidisajaalt nõude täitmist täies ulatuses. Juhul, kui krediidisaja nõuet teenindada ei suuda, mida makseraskuste esinemise korral võib eeldada, on krediidiandjal sellele järgnevalt õigus algetada kohtumenetlus ning sellele järgnevalt pöörata täitemenetluse käigus sissenõue võlgniku kontole ja varale. Käesoleva magistr töö autori hinnangul ei saa viimati viidatud käitumismudeleid pidada hea usu põhimõttega kooskõlas olevateks ja kohtu taoline praktika on krediidisajat kahjustav. Samas võiks kirjeldatud kohtupraktikast järeldada, et krediidisajal on vähemalt Tartu Ringkonnakohtu tööpiirkonnas otstarbekas makseraskuste korral täitmisest keelduda ja pöörduda kohtusse, kui krediidisaja lepingu raames on krediidisaja ajutise maksevõime languse perioodil toimunud krediidisaja võlgnevust suurendav refinantseerimine. Sellise praktika kujundamine vähendab õiguskindlust.

Hea usu põhimõttest tulenevalt peavad pooled tegema endast kõik oleneva lepingulise suhte jätkumise võimaldamiseks ja arvestama mõistlikul määral üksteise huvidega. Selle idee seadusesse viimise eesmärgil on loodud näiteks VÕS § 97. VÕS § 97 on lepingulises suhtes raskesse olukorda sattunud poole kaitseks mõeldud norm, mille eesmärk on säilitada lepingulist suhet nii kaua, kui see vähegi võimalik on ning kui see pole olukorda arvestades enam mõistlik (isegi lepingu muutmine ei annaks tulemust), siis leping üles öelda.⁹⁶ Sealjuures võlaõigusseadus ei nõua, et VÕS § 97 kohaldamiseks peaks esinema harukordsed või erakordsed tingimused.⁹⁷ Ilmselt võib nendeks olla ka lihtne makseraskus. Seega kinnitab asjaolu, et pooled kohustuvad lepingulise suhte jätkamiseks kõik endast oleneva tegema, ka seadus.

Käesoleva töö autori hinnangul ei ole Tartu Maakohtu lahendi poolt kujundatavad käitumismudelid alternatiivid hea usu põhimõttega vastavuses ning on krediidisajale märksa koormavamad, kui seda oleks tekkinud võlgnevuse refinantseerimine. Käesoleva töö autor nõustub Eesti õiguskirjanduses varasemalt kestvuslepingutes vahekorra muutumist analüüsides väljendatud seisukohaga, et tuleb hinnata, kas muutus⁹⁸ oli või on ületatav ning kas lepingualus on säilinud ning samuti poole püüdlusi astuda läbirääkimistesse ehk tuvastada tahe leida pooli ühiselt rahuldav viis lepingut muuta. Sealjuures on kohtu kõige olulisem roll säilitada lepingulist suhet iseloomustav esialgne tulude ja kulude ekvivalent muutunud majandussituatsiooni

⁹⁶ K-E. Trisberg (viide 2), lk 427.

⁹⁷ M. A. Simorvart. Lepingu muutmise nõue riigihankelepingu kohustuste vahekorra muutmise korral. –Juridica, 2008, IV, Lk 222.

⁹⁸ Mõeldud muutust majanduslikus olukorras või lepingulise suhte vahekorras, mis põhjustas vajaduse lepingulise suhte algseid tingimusi muuta või täiendada.

tingimustes õiglasena ning muuta lepingut nii vähe kui võimalik ja nii palju kui vajalik, eelistades sealjuures muutmist ülesütlemisele.⁹⁹

Ülalöeldu täiendamiseks peab juhtima tähelepanu, et sealjuures võib ülesõtlemine kahtlemata olla põhjendatud, kui krediidisaja makseraskused ei ole ajutised. Sellises olukorras on aga vajalik nii krediidilepingu poolte, kui asja lahendava kohtu poolt, täiendav analüüs ja kindlasti ei saa pidada ülesütleamise eelistamist refinantseerimisele hea usu põhimõttega vastavuses olevaks.¹⁰⁰

Refinantseerimise aspektist oponeerib Tartu Maakohus Tallinna Ringkonna kohtuga, kes on lahendis nr 2-10-64381 võtnud järgmise seisukoha: *“Vastustaja ei tegutsenud heade kommete vastaselt ega vastuolus hea usu põhimõttega. Nõustuda saab vastustajaga, et kui laenulepingu nr 05-235228-JI järgset laenu ei oleks refinantseeritud, oleks vastustaja nõue apellandi vastu muutunud sissenõutavaks vähemalt 4 kuud varem ja vastustajal oleks laenulepingu ülesütlemisel olnud võimalik garantiinõue Kodumajagrupi aktsiaseltsi vastu maksma panna juba enne laenulepingu nr 07-214119-JI lisa sõlmimist”*. Seega peab Tallinna Ringkonnakohus refinantseerimist teatavates tingimustes krediidisajale kasulikuks.¹⁰¹

Refinantseerimise hea usu põhimõtte vastaseks kuulutamisega on kohtud loonud olukorra, kus krediidiandjale on kohtupraktikat arvesse võttes soodsam makseraskustesse sattunud võlgnikule täiendavat krediiti läbi refinantseerimise¹⁰² mitte võimaldada, vaid öelda leping maksete katkemisel üles ning algatada kohtumenetlus ja vajadusel täitemenetlus. Samas kohustub krediidiandja lepingulises suhtes tulenevalt hea usu põhimõttest tegema endast kõik oleneva lepingulise suhte säilimise võimaldamiseks. Viidatud kohtupraktika ei võimalda krediidiasutustel käituda hea usu põhimõttele vastavalt ja loob seega hea usu põhimõttega mitte kooskõlas olevaid käitumismudeleid, mis raskendavad ka tarbija olukorda.

Ülalesitatud näitest tulenevalt ei ole võimalik kohtupraktikale toetudes teha järeldusi, mis võimaldaks krediidiandjal koostada mudeli hea usu põhimõtte ja vastutustundliku laenamise

⁹⁹ K-E. Trisberg (viide 2), lk 437.

¹⁰⁰ Kohus ei ole sealjuures lahendis 2-10-51956 täpsustanud, kas refinantseerimine on keelatud vaid sama krediidiandja poolt või on edaspidises krediidiandjate tegevuse praktikas vajalik keelduda ka teiste krediidiandjate juures asuvate krediidilepingute refinantseerimisest. Samuti ei selgita viidatud lahend, kas kohus on täitmise proportsionaalsust hinnates arvesse võtnud ka maksepuhkuse võimaldamist jm. Käesolev töö viidatud probleeme ei analüüsi.

¹⁰¹ Viidatud lahend käsitleb krediidi-, mitte tarbijakrediidilepingust tulenevaid nõudeid.

¹⁰² Seda vähemalt samas krediidiasutuses. Kohtud ei ole käsitlenud refinantseerimise lubatavust läbi mõne teise krediidiasutuse.

põhimõttega kooskõlas olevast käitumisest, mis vastaks ka kõigi Eesti kohtute nägemusele vastutustundlikust laenamisest, kuna kohtutel puudub ühte nägemus.

Viidatud kohtulahendites on maakohtud küll olnud seisukohal, et maksevõime hindamine on vajalik, kuid puudub kohtu poolne hinnangu andmine sellele, millises ulatuses krediidisuhtest tulenevat kohustust arvestades hindamine vajalik on olnud. Seisukohta, et reguleerida ei tuleks mitte liiga kõrgete intressi maksmise heade kommete vastasust, vaid kohustada laenuandjaid hindama laenuvõtja maksevõimet, on rõhutanud ka Justiitsministeerium.¹⁰³

Vastavalt vastutustundliku laenamise põhimõttele omab maksevõime hindamise kohustuse sõltuvus laenutüübist nii teabe kogumise kohustust laiendavat kui kitsendavat mõju. Ühest küljest väljendub kohustuse laiendav mõju selles, et krediidiasutus peab tundma krediidisaaajat seda enam, mida suuremat kohustust krediidiasutus talle võimaldab, s.t, et näiteks kodulaenu jm pikaajalise kohustusega lepingu puhul, peab kogutavate andmete hulk olema laiem ja laenuanalüüs põhjalikum. Teisest küljest väljendub kitsendav mõju selles, et krediidiasutus peab, tulenevalt teabe kogumise kohustuse ja laenutoote suhestumisest, piirama endapoolset teabe nõuet, sealjuures limiteerima oma võimalikku soovi potentsiaalsete tarbijate kohta täiendava info kogumiseks (nt marketing eesmärgil) olukordades, kus puudub krediidisuhtest tulenev vajadus sellise info omandamiseks ja hindamiseks, eelkõige väikest kohustust kaasa toovate lepinguliikide puhul, nt järeelmaksuga seotud krediidilepingud. Olulise teabe peab määrama igale krediidisuhte liigile spetsiifiliselt.

Krediidiandjal on praktikas huvi laenuanalüüs põhjalikult sooritada, vältimaks kehvade laenude väljastamist. Krediidisaajatel on inimlikult mõistetav soov näidata oma majanduslikku seisut paremana, kui see on, eesmärgiga saada enda käsutusse suurem krediidisumma. Sellise tegevusega võib krediidisaaja kahjustada nii ennast kui krediidiandjat. Sellise olukorra vältimiseks peab hea usu põhimõttest ja üldiselt ka krediidilepingu üldtingimustest tuleneva info väljastamise kohustuse täitmise nõudmist pidama eriti oluliseks. Samuti peab krediidiandjale jääma õigus keelduda ajutiselt temale krediidilepingust tuleneva kohustuse täitmisest, st krediidi väljastamisest, kuni krediidisaaja keeldub vajalikkust teavet väljastamast või esineb alus mõistliku kahtluse püstitamiseks krediidisaaja langenud maksevõime osas.

---

¹⁰³Tsiviilseadustiku üldosa seaduse ja võlaõigusseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri. P 1.2.

Krediidisaaja poolt krediidiandjale edastatav oluline teave hõlmab endas selliseid asjaolusid, mis võivad mõjutada lepingu täitmist. Kahtlemata on näiteks krediidisaajal kohustus edastada krediidiväljastamisele eelnevalt info oma sissetuleku või ülalpeetavate muutuste kohta, kui see peaks relevantseks osutama. Uue teabe lisamisel laenuanalüüsi krediidiandja poolt ja selle aluselt täitmisest keeldumine on hea usu põhimõttega kooskõlas.

Nordea panga üldtingimuse (lisa 1) p 19.3 (iii) sätestab sealjuures ka lepingu ülesütlemise alusena olukorra, kus klient või temaga seotud juriidiline isik on tahtlikult või raske hooletuse tõttu esitanud pangale ebaõigeid või puudulikke andmeid, ei ole teatanud, ei ole teatanud olulistest muudatustest pangale esitatud andmetes või on keeldunud andmete esitamisest. Sarnased punktid esinevad ka BIGBANK AS üldtingimustes (lisa 2) punktidenä vastavalt 5.2.5 ja 8.2.1. Swedbank AS-i üldtingimustes (lisa 3) on kliendi poolt edastava teabe küsimus samuti sisuliselt identselt lahendatud, punktid vastavalt 5.2 ja 9.2.

Ülalöeldust lähtuvalt on krediidiasutused läbivalt sätestanud enda üldtingimustes endale õiguse leping krediidisaajapoolsel teabe mitte-edastamisel üles öelda. Seega on krediidiasutused läbivalt taganud üldtingimustes kaitse krediidiasutuse hea usu põhimõttest tulenevale õigusele. Tarbijale on sisuliselt sarnane õigus antud läbi 14 päevase lepingust taganemise õiguse¹⁰⁴ seaduses fikseeritud viisil sõlmitud lepingute puhul, vastavast õigusest on krediidiasutusel ja krediidivahendajal kohustus tarbijat teavitada¹⁰⁵. Tarbijale sealjuures laieneb täiendav kaitse, kuna tarbija ei pea taganemist motiveerima.

Käesoleva magistratöö autori hinnangul puudub pangal praktikas kaitse pahauskselt käituva krediidisaaja suhtes, kes teadlikult teabe väljastamise kohustust rikub. Samuti puudub faktiliselt kaitse sellisel krediidisaajal, kelle võimekust laenu teenindada võib krediidiasutus teadlikult nõ üle hinnata.

Kohtupraktika ei ole võtnud seisukohta krediidisaaja teadliku valeandmete väljastamise või andmete varjamise kohta. Halva laenu väljastamise tagajärgi kannab seega läbivalt krediidiandja. Käesoleva töö autori hinnangul peab vastutustundliku laenamise põhimõte laienema ka krediidisaajale ning olukorras, kus krediidisaaja on teadlikult esitanud väärä info oma majandusliku seisü kohta, peab lugema, et tegemist on hea usu põhimõtte vastase käitumisega¹⁰⁶.

---

¹⁰⁴ VÕS § 409 lg 1.

¹⁰⁵ VÕS § 48 lg 1 ja § 55 lg 2.

¹⁰⁶ Ka PECL (viide 9), on art-s 4:106 seisukohal, et väärä informatsiooni esitamisel ühe poole poolt lepingu sõlmimisel, peab väärat informatsiooni esitanud pool üldjuhul vastutama tekitatud kahjude eest.

Hea usu põhimõtte viimiseks krediidilepingute praktikasse peab hea usu põhimõttest tuleneva teavitamiskohustuse nii lepingulisele suhtele eelnevalt, kui selle vältel, tegema krediidisaaajatele kohustuslikuks ning selle rikkumisel sätestama seadusest tuleneva vastutuse lepingulise suhte negatiivsete tagajärgede eest.

VÕS sätestab lepingulise kohustuse täitmisest keeldumise alused §-s 110 lg 1 ja § 111 lg-s 1 ja lg-s 4.

Võlausaldaja võib hea usu põhimõttele tuginedes lepingu sõlmimisele järgnevalt keelduda oma lepingulise kohustuse täitmisest ehk krediidi väljastamisest võlausaldajast endast tulenevatel asjaoludel või krediidisaaajast tulenevatel asjaoludel. Seaduses tulenevad krediidi väljastamisest keeldumise alused on VÕS § 110 lg 1 ja § 111 lg 1 ja lg 4.

Vastavalt VÕS § 110 lg-le 1 võib võlgnik keelduda oma kohustuse täitmisest, kuni võlausaldaja on rahuldanud võlgniku sissenõutavaks muutunud nõude võlausaldaja vastu, kui see nõue ei ole piisavalt tagatud ning selle nõude ja võlgniku kohustuse vahel on piisav seos ning seadusest, lepingust või võlasuhte olemusest ei tulene teisiti. Eelkõige on nõude ja kohustuse vahel piisav seos, kui võlgniku ja võlausaldaja kohustused tulenevad samast õigussuhtest, nendevahelisest eelnevast regulaarsest suhtest või muust piisavast majanduslikust või ajalisest seosest. Krediidilepingutest tulenevate poolte kohustuste ajaline järjestus on praktikas selline, et krediidasutuse sooritatav kohustus eelneb krediidisaaaja kohustustele. Seega ei saa krediidiandjal tekkida krediidisaaaja suhtes sellist rahalist nõuet, mis võiks olla aluseks krediidi väljastamisest keeldumiseks. Samuti ei sõlmi krediidasutused tulenevalt praktilistest kaalutlustest lepinguid krediidisaaajatega, kes ei ole neile varasemalt väljastatud krediiti tagastanud (v.a refinantseerimise lepingu, millega aga võlgnetav krediit tagastatakse/tasaarvestatakse vastavalt VÕS § 197 ja § 186 p 2 väljastatava krediidi arvelt ja nõue, mis võiks olla krediidi väljastamisest keeldumise aluseks langeb ära).

VÕS §111 lg 1 sätestab, et vastastikuse lepingu puhul võib lepingupool keelduda enda kohustuse täitmisest, kuni teine pool on oma kohustuse täitnud.¹⁰⁷ VÕS § 111 lg 1 alusel krediidi väljastamisest keeldumise alusena võimalik kasutada ka juhul, kui krediidasutusel on krediidisaaaja vastu muu (mitte rahaline) samast lepingust tulenev nõue.

VÕS §111 lg 4 sätestab, et lepingupool, kes peab oma kohustuse täitma enne teist lepingupoolt, võib keelduda lepingu täitmisest, kui talle pärast lepingu sõlmimist teatavaks saanud asjaolud

---

¹⁰⁷ Analoogia PECL (viide 9) art 9:201.

annavad piisavalt alust arvata, et teine lepingupool ei suuda oma kohustust täita maksejõuetuse tõttu, või kui teise lepingupoole käitumine kohustuse täitmise ettevalmistamisel või täitmisel või muu oluline põhjus annab alust arvata, et ta oma kohustust ei täida. Viidatud paragrahvi alusel võib krediidilepingute puhul olla krediidi väljastamisest keeldumise aluseks seega krediidisaaaja majandusliku olukorra äralangemine. Lähtuvalt hea usu põhimõtte lepinguliste kohustuste laiendamise funktsioonist kohustub krediidisaaaja sealjuures ise teavitama krediidiandjat asjaoludest, mis võivad mõjutada tema maksevõimet ja selliste asjaolude muutumisest. Hea usu põhimõttest tulenevalt kohustuvad pooled lepingulises suhtes üksteise huvidega arvestama ja vastavalt hea usu põhimõtte käitumismudelile välistamise funktsioonile hoiduma sellisest tegevusest, mis võib teist poolt kahjustada. Seega on hea usu põhimõtte ja seadusega kooskõlas krediidiandja poolne krediidi väljastamata jätmine seni, kuni ei ole taastunud krediidisaaaja sama või sarnane majanduslik olukord, mis krediidisaaajal on olnud krediidilepingu sõlmimise ajal. Selline keeldumine võib käesoleva töö autori hinnangul toimuda kõigi krediidileping tüüpide puhul, kus lepingu sõlmimiseks maksevõimet hinnatakse (eelkõige kodulaenud, tarbimislaenud jm suuremahulised laenud). Krediidilepingute tüüpide puhul, kus maksevõime hindamine ei määra teenuse pakkumise või sellest keeldumise otsuses määravat rolli (nt järelmaksulepingud), ei saa pidada mõistlikuks teenuse pakkumisest keeldumist.

Majandusliku seisuga muutus tarbijatele väljastatavate laenude puhul on lähtuvalt laenu analüüsis kasutatavatest andmetest eelkõige sissetuleku kaotus või vähenemine ja väljaminekute märgatav suurenemine. Nii füüsilise kui juriidiliste isikute puhul on kahtlemata majandusliku seisuga halvenemise märgiks pankrotimenetluse väljakuulutamise.

Täiendavalt võib samadel põhjendustel pidada hea usu põhimõttest tulenevalt võimalikuks krediidiandja poolset täitmisest keeldumist ka juhul, kui krediidiandja enda majanduslik olukord on muutunud sedavõrd, et laenu väljastamine kahjustaks teda ebamõistlikul määral.

Sarnaselt teistele võlaõiguslikele lepingutele on ka krediidilepingute puhul mõlemal poolel võimalus vastastikuseid nõudeid vastavalt VÕS § 197-le tasaarvestada, mis puhul võlasuhe lõppeb vastavalt VÕS § 186 p-le 2. Krediidisuhetes on võimalik nimetatud õiguskaitsevahendit kohaldada eelkõige olukorras, kus krediidiandja käsutuses on krediidisaaajale kuuluvaid vahendeid. Selline olukord võib aset leida krediidiandjate puhul, kes pakuvad lisaks krediidiväljastamisele ka hoiuse teenust. Sisuliselt annab täitmisest keeldumine sellisel juhul krediidisaaajale õiguse nõuda võlgnevuse tasaarvestamist hoiusest. Praktikas ei teki täitmisest

keeldumise kui õiguskaitsevahendi kasutamiseks sellel alusel tihti võimalust, kuna krediidisaaajatel puudub hoius.

Kõigi esitatud täitmisest keeldumise aluste eesmärk on võimaldada heausksele poolele kaitset pahauskse poole eest. Praktikas peab tähelepanu pöörama asjaolule, et hea usu põhimõtte kaitse laieneb ka krediidiasutustele ning pahauskne krediidisaaaja ei või saada kasu oma hea usu põhimõtte vastasest tegevusest. Hea usu põhimõtte kohustab mõlemaid pooli käituma üksteise suhtes heauskselt. Peab järelutama, et mõlemal lepingupoolel peab olema võimalik täitmisest ajutiselt keelduda, kui teine poole ei käitu hea usu põhimõttega kooskõlas. Suurema tähtsuse peab omandama krediidilepingu poolte teavituskohustusele. Täitmisest võib keelduda, kuni teine pool viib oma käitumise hea usu põhimõttega kooskõlla. Käesolevas peatükis esitatud kohtupraktika kujundatavad käitumismudelid ei soosi hea usu põhimõttega kooskõlas olevate käitumismudelite juurdumist. Kohtupraktika vajab ühtlustamist ning õiguskindluse tagamise eesmärgil peab eelistama hea usu instituuti heade kommete instituudile.

2.3 Intressinõudele vastuväidete esitamine

Riigikohus on lahendis 3-2-1-137-06 p-s 17 selgitanud „*Laenuintress on tasu laenu kasutamise eest, mida arvutatakse spetsiifilisel viisil. Intress kujutab endast kasutusaja pikkuse alusel määratavat hüvitist teisele isikule tähtajaliseks kasutamiseks üleantud rahasumma (või muu kapitali) kasutamise eest.*” Ning lahendis nr 3-2-1-108-02 p-s 10 täpsustanud: “*Intressi arvutatakse tavaliselt teatava protsendimäärana kasutusse antud rahasummalt ajaühikus. Laenulepingu puhul arvestatakse intressi seega reeglina laenusaaja kasutusse antud laenusumma jäägilt e laenuandjale tagasimaksmata laenusumma osalt. Laenulepingus võivad pooled siiski kokku leppida teistsuguse intressi arvutamise viisi osa, näiteks selles, et intressi ei arvestata mitte laenusumma jäägilt, vaid laenusummalt. Pooled on seega vabad kokku leppima, kuidas ja millest lähtudes nad intresse arvestavad.*” Seega peab Riigikohtu praktikaga kooskõlas oleval pidama intressi arvestamist laenusumma jäägilt e laenuandjale tagastamata laenusumma osalt, kui lepingus ei ole kokku lepitud erandit. Viidatud lahend pärineb aastast 2002 ning tarbijakaitset reguleerivad sätted olid sel perioodil märksa leebemad nõrgemad kui need, mis reguleerivad tarbijaga sõlmitavaid lepinguid täna. Võttes arvesse tarbijakaitse regulatsioonide

üldist karmistumist ning p-s 2.2 viidatud Tartu Ringkonnakohtu tööpiirkonna lahendeid võib järeltada, et edaspidised intressiarvestust reguleerivad Riigikohtu seisukohad seavad tarbijaga sõlmitavatele lepingutele täiendavaid piiranguid, nt intressiarvestamise viisi osas.

Hea usu põhimõttele vastavalt kohustuvad lepingulise suhte pooled oma tegevuses mõistlikul määral arvestama üksteise huvidega. Hea usu põhimõtte üks funktsioone on käitumismudeli välistamine. Käitumismudeli välistamine ehk õiguste kuritarvitamise keelu üldpõhimõtte tuleneb TsÜS § 138 lg-st 2. Riigikohtu lahendis nr 3-2-1-35-07 p-s 18 on kolleegium asunud seisukohale, et *“Isiku subjektiivsete õiguste kasutamine ei ole piiramatult. Subjektiivsete õiguste kasutamist saab erandkorras piirata, kui see on vastuolus hea usu põhimõttega.”* Riigikohus on lahendis nr 3-2-1-137-10 p-s 14 täpsustanud, et *“Samuti on hea usu põhimõtte funktsiooniks lepingust või seadusest tulenevate õiguste teostamise kuritarvitamise piiramine. Õiguste teostamise piiramine tähendab, et kohus ei kohalda halvas usus käitumise juhul seadusest või lepingust tulenevat.”* Seega ei tohi pool kasutada oma lepingust tulenevat õigust selliselt, et põhjustatakse teisele poolele negatiivseid tagajärgi.

Käesoleva töö autori hinnangul saab selliseks olukorraks krediidisuhte puhul olla lepingu mitte ülesütlemine pikema perioodi vältel, eesmärgiga lasta intressinõudel suureneda. Viidatud tegevuse kasu krediidiandjale on võimalus esitada hiljem kohtumenetluses või kohtuväliste läbirääkimiste raames suurem nõue. Võttes arvesse, et õiguspraktikas viivist suuremas ulatuses kui põhisumma välja ei mõisteta, on selline intressi “kasvatamine” krediidiandjale kasumlik. Teine motiiv lepingu ülesütlemise vältimiseks, eesmärgiga suurendada intressi nõuet, on seotud intressi ja viivise suhtega. Krediidilepingus on krediidisuhte pooltel võimalik fikseerida intressi tasumine kogu väljastatavalt krediidilt. Lepingu ülesütlemisele järgnevalt kuulub viivis tasumisele tagastamata krediidisummalt¹⁰⁸. Seega on krediidilepingute puhul, kus intressi tasutakse väljastatud krediidisummalt, mitte tagastamata krediidisummalt, märgatav vahe intressiarvestuse aluseks võetavates summates.

Käesoleva magistr töö autori hinnangul peab tulenevalt lepingu vabaduse põhimõttest säilima võimalus fikseerida intressi tasumine väljastatud krediidilt, mitte tagastamata krediidilt, samuti ei saaks pidada hea usu põhimõttega kooskõlas olevaks intressimäära ranget piiramist. Nimetatud

---

¹⁰⁸ Vastavalt VÕS § 113 lg 1 tasutakse viivist sellelt rahaliselt kohustuselt, millega on viivitusse jäänud.

seisukohta kinnitab ka Riigikohtu praktika. Riigikohus on lahendis nr 3-2-1-108-02 p-s 10, leidnud: „*Kolleegium ei nõustu ringkonnakohtu seisukohaga, et kahe aasta kohta laenuintressi 72%-line kokkulepe on iseenesest vastuolus heade kommetega ja seetõttu tühine. Põhiseaduse § 32 lg 2 kohaselt on igal isikul õigus enda omandit vabalt vallata, kasutada ja käsutada. Laenuandjal on põhimõtteliselt õigus otsustada, millise intressiga ta laenu annab, nagu igal majandustegevusega tegeleval isikul on õigus kokku leppida hind tema pakutava kauba või teenuse eest. Kohtul ei ole õigust sekkuda isikute vabasse majandustegevusse ega kontrollida ilma seaduses sätestatud aluseta hinna suurust.*“

Ülalöeldust tulenevalt tuleb hea usu põhimõtte vastase intressi kasvatamise vältimiseks pidada õigustatuks lepingu ülesütlemise nõudmist mõistliku aja jooksul, pärast maksete katkemist. Seda aga ainult olukorras, kus krediidisaaaja maksevõime halvenemine ei ole ajutine. Vajalik on hinnata poolte huvi lepingulise suhte säilitamiseks.

Teiseks võib intressi nõudele õigustatud vastuväite hea usu põhimõttele tuginedes esitada juhul, kui krediidiandja on krediidi väljastanud lepingus fikseeritud ja intressi arvestuse aluseks olevast krediidisuhte perioodi algusest hiljem. Kirjeldatud võimalust on krediidisaajal võimalik kasutada ka tulenevalt VÕS § 111 lg 1.

Krediidisaajal võib olla võimalik hea usu põhimõttele tuginedes intressinõudele vastuväide esitada annuiteetgraafiku ennetähtaegsel lõpetamisel. Annuiteetlaenu maksegraafiku eripäraks on, et laenumakse kogusumma krediidi tagastamise perioodil on muutumatu ning tagastatava intressi ja põhisumma proportsioonid ajas muutuvad selliselt, et maksegraafiku esimeses pooles tasutakse suurem osa intressi ning väiksemas ulatuses põhisumma makseid ning maksegraafiku teises pooles vastupidi. Annuiteetgraafiku puhul, kus intressi arvestatakse näiteks põhisummalt kogu laenuperioodi kohta, tasub võlgnik esimese maksegraafiku poole jooksul ära suurema osa intressi. Lepingu ennetähtaegse lõpetamise korral on seega protsentuaalselt tasutud intressi suuremas hulgas, kui lepingus fikseeritud intressi määr. Samas on tasutud maksegraafikule vastavalt sissenõutavaks muutunud maksed korrektselt. Seega tekib küsimus, kas hea usu põhimõttega on kooskõlas intressi nõudmine vastavalt maksegraafikule või intressi ümberarvestus vastavalt lepingus fikseeritud intressimäärale.

Krediidisajaal on võimalus kirjeldatud vaidluses viidata tarbija õigusele ennetähtaegsele tagastamisele VÕS §-s 411 lg-s 1. Viidatud säte määrab, et tarbija võib tarbijakrediidilepingust tulenevad kohustused osaliselt või täielikult täita ennetähtaegselt. Sellisel juhul ei võlgne tarbija krediidi kasutamata jätmise ajale langevat intressi ja muid kulusid. Krediidisaja võib leida, et intressi peab ümber arvestama, lähtudes mitte maksegraafikust, vaid fikseeritud intressimäärast, võttes aluseks ühe aastase perioodi, mitte kogu maksegraafiku perioodi.

Krediidiandja seisukohalt tuleb intressimaksete sissenõutavaks muutumise aja leidmisel aga lähtuda maksegraafiku järgsetest sissenõutavaks muutumise tähtaegadest ning mitte lepingus fikseeritud intressimääradest.

Õigusteoreetiliselt võib intressi ümberarvestamise jaatamine viia olukorrani, kus võlgnik tasub osalisele ennetähtaegsele lõpetamisele tuginedes erinevatel perioodidel maksegraafikus fikseeritud suuremaid makseid ja nõuab jooksvalt intressi ümberarvestamist (vähendamist) lähtuvalt tagastatud krediidsumma suuruselt. Võttes arvesse nt kodulaenu ja liisingulepinguid, kus maksegraafiku perioodid on väga pikad, põhjustaks sellise pideva ümberarvestuse nõudmine krediidiväljastamise hindade tõusu ja tekitaks olukorra, kus krediidiandjal puudub võimalus näha ette oma äritegevuse kasumlikkust ja seega planeerida väljastatavate krediitide hulka.

Käesoleval hetkel puudub ühtne õiguspraktika, mis võimaldaks võtta seisukohta, kas kirjeldatud olukorras tuleb lähtuda maksegraafikus sätestatud intressi sissenõutavaks muutumise tähtaegadest või lepingus fikseeritud intressimäärast.

Intressiarvestuse kitsas tõlgendus võib praktikas tekitada probleeme lepingute puhul, kus intress ei ole fikseeritud mitte protsendimäärana, vaid kindla summana (nt maksegraafikus iga kuu eest kindel summa). Vastavalt ülal selgitatule ei ole sellised kokkulepped keelatud.

Olukorda, kus intressimäär aasta kohta lepingus fikseeritud ei ole, on Tallinna Ringkonnakohus analüüsinud lahendis nr 2-11-60438. Viidatud lahendi p 9 ütleb: *“/--/kokkulepe, mis näeb ette, et 28-ks päevaks 7500 krooni laenamisel tuleb tasuda laenutasu summas 2550 krooni, on hea usu põhimõtte vastane ning ei kuulu seetõttu kohaldamisele.//--// Kohus loeb üldteadaolevaks, et eluasemelaenu intressid jäävad alla 5% aastas ning pankade poolt pakutavad ilma tagatiseta krediitkaardi ja tarbimislaenude intressid jäävad vahemikku 15-20% aastas. Kui hageja poolt rakendatud laenu päevatasu (1,21%) korrutada aastas olevate päevade arvuga, oleks intress*

441,65%. Sõltumata sellest, kas hageja näeb sellise summa nõude ette intressina või mingi unikaalse õigusliku konstruktsioonina, näiteks laenutasu kokkuleppimise teel, ei tähenda see, et hageja poolt rakendatud tingimusi ei peaks saama teiste, tavaliselt antavate laenudega võrrelda. Kui hageja koostab sellise lepingu, mis annaks talle õiguse nõuda tasu laenu kasutamise eest, mille suurus on 1,21% päevamääras ja 441,65% aastamääras, on see hea usu põhimõtte vastaselt kõrge määr. Ükski mõistlik inimene, kes ei ole sundseisus, ei kasuta sellist laenuvõtmise võimalust, eriti olukorras, kus vähegi toime tulevatele inimestele võimaldatakse ilma tagatiseta ca 20 korda madalama tasuga laenu. Seega tuleb lugeda hea usu põhimõttega vastuolus olevaks seda, kui hageja pakub turul selliste tingimustega laenu, millega ükski mõistlik, vähegi toimetulev inimene laenu ei võtaks /--/ Kostja väärrib, et kohus ka tema õigusi kaitseks, seda eriti olukorras, kus hageja tahab realiseerida õigust, mis viiks olukorrani, mis on täielikult hea usu põhimõtte vastane.” Seega on kohus lugenud hea usu põhimõtte vastaseks selliseid intressimäärasid, mis on mitukümmend korda suuremad kui keskmine krediitdilepingute intressimäär teistel teenuse pakkujatel, millest tulenevalt võib eeldada, et krediidisajal on märgatav suutmatus lepingu tingimusi mõista või puuduvad tal alternatiivid. Võib öelda, et antud kohtulahendi põhjal loetakse hea usu põhimõtte vastaseks selliseid lepinguid ja lepingu tingimusi, millega üks pool kasutab teist ebaausalt ära. Ebaausa ärakasutamise¹⁰⁹ eest hoidumiseks on õiguskirjanduses samuti rõhutatud tulemusliku teavituskohustuse olulisust.¹¹⁰

Hea usu põhimõttest tulenevalt kohustuvad lepingupooled üksteise huvidega mõistlikult arvestama, kusjuures selline arvestamine võib seisneda ka lepingu sõlmimata jätmises. Viidatud lahendi puhul on ka märkimisväärne, et kohus laiendab intressi terminit ka *teistele juriidilistele konstruktsioonidele*, lähtudes seega lepingus fiskeeritud tasu olemusest, mitte kasutatavast terminist.¹¹¹

Ülalöeldust lähtuvalt peab järeldama, et intressinõudele võib hea usu põhimõttest tulenevalt vastuväite esitada olukorras, kus intressinõude aluseks olev intressimäär ületab keskmist turul krediidi kasutamise eest nõutavat intressimäära sellisel määral, et ei saa pidada võimalikuks, et

---

¹⁰⁹ Ing. K. *unfair exploitation*.

¹¹⁰ Nt H. Beale. artiklis Pre-Contractual obligations: The General Contract Law Backround.

¹¹¹ Vastavalt tsiviilseadustikus üldosa seaduse ja võlaõigusseaduse muutmise seaduse eelnõule on termini „intress“ laia sisustamise aluseks väide, et ükski seaduse ei anna intressi määratlust. Legaaldefiniitsiooni puudumisel tuleb kasutada erialakeeles kasutatavat tähendust. Majanduses mõistetakse intressina tasu raha kasutamise eest, mis reeglina väljendatakse protsendina, kuid ei pea nii olema.

krediidiandja on teise poole huvisid laenu väljastamisel arvestanud. Samuti peab käesoleva töö autor võimalikuks, et edasine kohtupraktika loeb tarbijalepingutes hea usu põhimõtte vastaseks intressi arvestamist põhisummalt või intressi sissenõutavaks muutumise arvestamist vastavalt maksegraafikule, mitte vastavalt lepingus fikseeritud intressimäärale.

2.4 Kohustuse täitmisest keeldumine, teiste võlgade arvestamine ja võlgade ümberkujundamine.

Kohustuse täitmisest keeldumist reguleerib VÕS § 110. Täitmisest keeldumise aluseid käsitleb käesoleva töö p 2.2. Viidatud peatükis käsitletule lisanduvalt on hea usu põhimõttest mõjutatuna Eesti õigusesse sisse viidud teiste võlgade arvestamine krediidi tagastamisest keeldumise alusena. 2011. aasta 5. aprillil jõustunud võlgade ümberkujundamise ja võlakaitse seadus annab makseraskustes inimesele võimaluse taotleda enda võlgade ümberkujundamist. Seadust kohaldatakse nii füüsilise kui juriidilise isiku suhtes. Ümberkujundamiskavaga võib ette näha, et võlgniku poolt enne võlgade ümberkujundamise avalduse esitamist sõlmitud krediidileping või muu kestvusleping, millest tuleneb võlgnikule rahalisi kohustusi, mis muutuvad sissenõutavaks pärast võlgade ümberkujundamise avalduse esitamist, lõpeb ümberkujundamiskava kinnitamisel. Lepingu lõppemisel on samad tagajärjed, mis lepingu erakorralisel ülesütlemisel võlgnikust tuleneva asjaolu tõttu. Lepingu lõppemise tagajärjel tekkivad võlgniku kohustused saab ümberkujundamiskavaga sissenõutavaks muutumisele eelnevalt ümber kujundada.¹¹² Ümberkujundamiskavaga võib ette näha, et käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud krediidilepingu lõpetamise asemel kujundatakse ümber sellest tulenevad võlgniku rahalised kohustused, mis muutuvad sissenõutavaks hiljemalt ühe aasta jooksul ümberkujundamiskava kinnitamisest arvates. Neid kohustusi saab ümber kujundada üksnes selliselt, et kohustuste täitmise tähtaega pikendatakse või võimaldatakse võlgnikule kohustuste täitmist osamaksetena.¹¹³

Võlgade ümberkujundamise seadus määrab oma § 1 lg-s 1 teises lauses, et arvesse peab võtma nii võlgniku kui ka võlausaldaja õigustatud ootusi. Esimene võlgade ümberkujundamist käsitlev

---

¹¹² Võlgade ümberkujundamise ja võlakaitse seadus (edaspidi VÕVS) § 3 lg 1.

¹¹³ VÕVS § 3 lg 2.

Riigikohtu lahendi nr 3-2-1-28-13 p 16 ütleb aga *“Kohus otsustab kava kinnitamise või kinnitamata jätmise võlgniku ja võlausaldajate huve kaaludes. Seejuures on avaldaja kui raskustesse sattunud isiku huvid võlausaldaja huvidega võrreldes mõnevõrra esiplaanil ja seda tuleb kava kinnitamise otsustamisel arvestada. Eeltoodu õigustab mõningal määral võlausaldajate õiguste tahaplaanile jätmist.”* Seega täpsustab Riigikohus, et kuigi vastavalt seadusele peab arvesse võtma nii võlgniku kui võlausaldaja huve, siis praktikas ei pea huvide arvestamine olema võrdne. Seega võib öelda, et teiste võlgade arvestamise vastuväide on kujunemas võrdlemisi jõuliseks.

Käesoleva magistritöö autori hinnangul peab tulenevalt hea usu põhimõttest arvestama võlgade ümberkujundamisel ka krediidisaaaja enda tegevust krediidi võtmisel, kas krediidisaaaja on laenanud vastutustundlikult¹¹⁴. Vaadelda tuleb mõistagi endiselt ka krediidiandja poolset tegevust krediidi väljastamisel, st kas krediidiandja hinnang krediidisaaaja majanduslikule olukorrale on olnud pädev või on krediidiandja soodustanud makseraskuste põhjustamist.

Kohtud on võlgniku tegevust analüüsid eelkõige analüüsinud võlgniku tegevust võlgade tekkimisele järgnevalt. Märkimisväärne on, et kohtud on jõudnud ka seisukohale, et VÕVS § 10 lg-s 1 märgitud krediidisaaaja kohustus enne võlgade ümberkujundamise avalduse esitamist astuda vajalikke samme võlgnevuse likvideerimiseks, ei sisalda endas kõigi võlausaldajatega kontakteerumist. Tartu Ringkonnakohus leiab lahendis nr 2-11-26290 järgmist: *„VÕVS § 10 lg 1 kohustuse täitmine ei tähenda, et võlausaldajate paljususe korral peab võlgnik enne avalduse kohtule esitamist olema suhelnud kõigi võlausaldajatega. Käesoleval juhul on võlgnik juba kohtuväliselt pöördunud võlanõustaja poole, mida tuleb käsitleda vajaliku sammu astumisena võla ümberkujundamiseks kohtuväliselt“*. Hea usu põhimõttega kooskõlas olevaks käitumiseks peab lugema krediidisaaaja poolset krediidiandjaga kontakteerumist pooltele sobiva lahenduse saavutamiseks. Hea usu põhimõte peab laiendama poolte kohustusi sellisel määral, et pooled kohustuksid mõistlikul määral üksteise huvidega arvestama.

Täiendavalt peaks käesoleva töö autori hinnangul viidatud seadus fikseerima, millised on need „teised võlad“, millega arvestatakse. Kohtulahendites on esinenud praktikat¹¹⁵, kus arvestatakse

---

¹¹⁴ Vastavalt vastutustundliku laenamise põhimõtte p-le 6.1 on lõplik otsustus laneu võtmise osas krediidisaaaja käes, kes peab ise hindama krediidi vastavust tema laenuhiviga ja finantsolukorraga.

¹¹⁵ Nt lahend nr 2-11-62539.

võlgniku kohustustena väidetava elukaaslase majalaenu. Sellises olukorras on aga tegemist kohustusega, millega krediidiandja ei ole saanud krediidi väljastamisele eelnevad laenuanalüüsis arvestada. Hea usu põhimõtte üks funktsioonidest on lepinguliste kohustuste laiendamine. Lepingupoolte õigustatud huvi kaitse peaks kõigepealt tagama leping. Esmane lepingupoolte huvi lepingu sõlmimise hetkel peab olema, et vastastikuseid lepingulisi kohustusi austatakse.¹¹⁶ Lepingud ei ole alati täiuslikud, sest ei ole võimalik ette näha kõiki asjaolusid, mis võivad lepingu täitmist mõjutada.¹¹⁷ Hea usu põhimõttele toetudes laiendatakse reeglina lepingut kõrvalkohustustega, kui kohus leiab, et lepingupooled on kohustatud rohkemaks, kui seaduslik regulatsioon või leping ette näeb. Kõrvalkohustustega määratakse kindlaks, kuidas peab toimuma põhikohustuse täitmine ja millised sooritused on vajalikud põhikohustuse täitmiseks.¹¹⁸ Krediidilepingu puhul on krediidiandjale hea usu põhimõttest tulenev täiendav kohustus hinnata krediidisaaaja maksevõimet. Krediidisaaaja kohustuseks, tulenevalt hea usu põhimõttest, on võimaldada krediidiandjale küllaldast ja tõest informatsiooni endal lasuvate kohustuste kohta. Olukorras, kus krediidisaaaja ei ole laenuanalüüsi sooritamiseks väljastanud tõeselt informatsiooni kõigi oma kohustuste kohta, ei saa olla hea usu põhimõttega kooskõlas hilisem krediidisaaaja olukorra soodustamine võlgade ümberkujundamise selliselt, et võetakse arvesse kohustusi, mis on olemas olnud enne ümberkujundatava võlgnevuse aluseks oleva krediidilepingu sõlmimist ja mida ei ole krediidiandjale teatavaks tehtud. Vastutus vale informatsiooni edastamise eest peab jääma poolele, kes seda on edastanud.

Teiseks peab käesoleva töö autori hinnangul pidama hea usu põhimõtte vastaseks võimalust lugeda võlgade ümberkujundamise menetluses võlgniku kohustusteks selliseid kohustusi, mis kuuluvad kolmandatele isikutele, näiteks väidetavatele elukaaslastele. Selleks, et võlgnevust saaks pidada võlgniku kohustuseks ja adekvaatseks argumendiks krediidilepingu täitmisest keeldumiseks, peab hea usu põhimõttega kooskõlas olevaks lugema krediidisaaaja kohustust tõendada, et tegemist on tema kohustusega. Näiteks võib olla hea usu põhimõttega mõningal juhul kooskõlas abikaasa kohustuste arvestamine, kuid vastuväitena ei peaks saama kasutada väidetava elukaaslase võlgnevusi olukorras, kus krediidisaaaja poolt vahetu suhe isikuga ei ole tõendatud. Väidetava elukaaslase võlgnevuse arvestamine õiguspraktikas loob võimaluse

---

¹¹⁶ J. Beatson (viide 1), lk 402.

¹¹⁷ I. Kull (viide 16), lk 133.

¹¹⁸ I. Kull (viide 16), lk 139.

võlgade ümberkujundamise menetlusega manipuleerimise, esitledes suure laenukoormusega inimest oma elukaaslasena. Selline praktika on krediidiandja suhtes kahjustav.

2.5 Aegumise vastuväite kasutamine

2.5.1 Aegumise vastuväite esitamine täitmisenõudele

Subjektiivsete õiguste teostamine võib olla mõjutatud erinevatest tähtaegadest. Õigus võib ise olla tähtajaline, samuti peab õiguse teostamiseks või selle maksmapanekuks õigusele tuginemine (eelkõige hagi esitamine) toimuma kindla tähtaja jooksul.¹¹⁹ Tähtaja määramine näitab, et õigus ei saa ajaliselt piiramatult kehtida.¹²⁰ Seega on nii krediidiandjal kui krediidisaaajal võimalus oma õigusi realiseerida kindla tähtaja jooksul. Tehingust tuleneva nõude aegumise tähtaeg on vastavalt TsÜS § 146 lg-le 1 kolm aastat. Nimetatud seaduse § 147 lg 1 esimene lause täpsustab ka, et nõuda aegumine algab nõude sissenõutavaks muutumisega, juhul kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.¹²¹ Krediidilepingute puhul on võimalik nõude sissenõutavaks muutumise aega lugeda ka ülesütlemiskirja krediidisaaajani jõudmisest.¹²² Lepingu võlgnevus, mis lõppeb mitte ülesütlemise, vaid lepingu maksegraafiku lõppemisega, muutub sissenõutavaks ilmselt siiski vaid maksegraafiku, s.t lepingus fikseeritud lepingu lõpu kuupäevaga, selline lepingu lõpp on mõlemale lepingupoolle piisavalt ettenähtav.

Aegumise esmane eesmärk on kaitsta võlgnikku, kellel võib aja möödudes olla raskem esitada nõudele vastuväiteid, kuna tõendid ei ole talle enam kättesaadavad, samuti võib ta olla kaotanud regressi võimaluse. Lisaks tagab aegumine võlgniku käsutusvabaduse, kuna ta ei pea lõpmatuseni hoidma vahendeid võimalike kohustuste täitmiseks.¹²³ Seega peab lugema hea usu põhimõttega kooskõlas olevaks krediidisaaaja õigustatud ootuse arvestamist aegumistähtaja määramisel. Sellest tulenevalt peab aegumise vastuväite hindamisel oluline arvestatav faktor olema ka krediidiandja käitumine aegumise perioodi vältel.

---

¹¹⁹ P. Varul jt. (koost). Tsiviilõiguse Üldosa. Tallinn: Juura, 2012, Lk 70.

¹²⁰ P. Varul (viide 119), Lk 70.

¹²¹ Tulenevalt mahupiirangus ei käsitle käesolevas magistritöö korduva kohustusi, nt krediidilepingust tulenevat viivis, mispuhul aegumine algab vastavalt TsÜS § 154 sissenõutavaks muutumise kalendriaasta lõppemisest.

¹²² Vastavalt 3-2-1-153-10 p 12.

¹²³ P. Varul (viide 113), Lk 326.

Olukorras, kus krediidileping on sissenõutavaks muutunud ning krediidiandja ei ole kolme aasta jooksul kohtumenetlust algatanud, pooled ei ole täiendavaid kokkuleppeid sõlminud ja krediidisaaaja (ega käendaja) ei ole aegumise perioodi vältel krediidilepingu katteks tasumisi sooritanud, vaidlus üldiselt puudub. Kirjeldatud olukordades loetakse krediidilepingust tulenev nõue aegunuks.

Probleemseks kujunevad praktikas eelkõige laenulepingud, kus aegumise kohta on tehtud täiendavaid kokkuleppeid, toimunud on maksete sooritamisi võlgnevuse katteks, millega võlgnik või võlgnikud on võlgnevust tunnistanud või on toimunud üleminek maksekäsu kiirmenetlusest hagimenetlusesse ning krediidisaaaja on seisukohal, et maksekäsu kiirmenetluses esitatud nõudest suuremas ulatuses nõude esitamine ei ole hagimenetluses võimalik, kuna vahepeal möödunud aegumistähtaeg on muutnud kogu esitamata jäänud nõude aegunuks.

2.5.2 Aegumise peatumine

Vastavalt VÕS § 160 peatub aegumine eelkõige hagi esitamisega.¹²⁴ Maksekäsu kiirmenetluse näol on tegemist hagimenetlusega võrdsustatud menetlusega ning sellest tulenevalt peatub nõude aegumine sarnaselt hagimenetlusele. Seda kinnitab ka kohtupraktika. Lahendis nr 3-2-1-95-08 leiab kohus: *“TsÜS § 160 lg 2 p 3 kohaselt on hagi esitamisega võrdsustatud avalduse esitamine maksekäsu kiirmenetluses. Seega ei olnud aegumistähtaaja peatumine seotud makseettepaneku kättetoimetamisega võlgnikule, vaid hagi aegumistähtaeg peatus hageja jaoks maksekäsu kiirmenetluse avalduse esitamisega kohtule. Seda kinnitab ka TsMS § 484 lg 2 p 5, mille kohaselt tuleb makseettepanekus selgitada, et maksekäsu kiirmenetluse avalduse esitamisega peatub nõude aegumistähtaeg samamoodi kui hagi esitamise korral.”*

Tulenevalt Tsiviilkohtumenetluse seadustiku¹²⁵ § 483 lg-st 6, kui kiirmenetluses taotletud makseettepaneku kättetoimetamisega võlgnikule oleks järgitud tähtaega või katkestatud või peatatud aegumine, loetakse avalduse rahuldamata jätmisel tähtaeg järgituks või aegumine

---

¹²⁴ Samuti nt täitmisest keeldumise õiguse puhul, vastavalt VÕS 162 ja vääramatü jõe tõttu, vastavalt VÕS 163. Kuna viidatud aluseid esineb krediidilepingute puhul harva käsitleb käesolev magistritöö mahupiiranguid arvestades vaid kõige levinumat probleemi, milleks on maksekäsu kiirmenetluse raames esitatud nõude aegumise peatumine.

¹²⁵ Tsiviilkohtumenetluse seadustik, vastuvõetud 20.04.2005.a. Edaspidi TsMS.

katkenuks või peatunuks maksekäsu kiirmenetluse avalduse esitamisest alates, kui asja lahendamist jätkatakse hagimenetluses või kui avaldaja esitab samas nõudes hagi 30 päeva jooksul maksekäsu kiirmenetluse avalduse rahuldamata jätmise määruse kättetoimetamisest alates ja hagi toimetatakse kostjale kätte. Sama kinnitab Riigikohus lahendi nr 3-2-1-50-12 p-s 12, öeldes: „Kuna maksekäsu kiirmenetluse sätted ei näe maksekäsu avalduse rahuldamata jätmise korral ette võimalust jätkata asja lahendamist (automaatselt) hagimenetluses (TsMS § 483 lg 6 lõpuosa esimene alternatiiv), siis tuleb kohaldada TsMS § 483 lg 6 lõpuosa teist alternatiivi, mis näeb aegumise peatumise toime ette üksnes juhul, mil sama nõudega hagi esitatakse 30 päeva jooksul.”

Eelnevast tulenevalt ei ole aegumise vastuväidet võimalik esitada, kui vaidlusalune leping on õigeaegselt esitatud maksekäsu kiirmenetluse avaldusena kohtusse ning maksekäsu kiirmenetluse avalduse rahuldamata jätmise või vastuväite korral on hagiavaldus esitatud 30 päeva jooksul. Juhul, kui maksekäsu kiirmenetluse avaldus on rahuldamata jäetud ning krediidiandja ei ole hagi õigeaegselt esitanud, loetakse vaidlusalune nõue aegunuks juhul, kui sissenõutavaks muutumisest on möödunud enam kui 3 aastat, s.t sellisel juhul nõue aegub tavapäraselt.

2.5.3. Aegumise katkemine

Krediidilepingust tuleneva nõude aegumise katkemine toimub praktikas kõige enam läbi notariaalse võlatunnistuse sõlmimise. Vastavalt TsÜS § 158 lg 1 aegumine katkeb ja algab uuesti kohustatud isiku poolt nõude tunnustamisega. Sama paragrahvi lg 2 täpsustab, et nõude tunnustamine võib seisneda õigustatud isikule võlgnetava osalises tasumises, intresside maksmises, tagatise andmises või muus asjakohases teos. Seega olukorras, kus leping on küll üles öeldud, kuid võlgnik sooritab ülesütlemisele järgnevalt võlgnevuse katteks tasumise, algab aegumine uuesti. Sama kehtib täiendavate kokkulepete sõlmimise korral, millega võlgnik või võlgnikud tunnistavad sissenõutavaks muutunud, kuid tasumata võlgnevust.

Kohus on notariaalse võlatunnistuse temaatikat käsitlenud lahendis nr 3-2-1-63-08. Kohus ütleb: “Võlatunnistus katkestab nõude aegumise TsÜS § 158 lg 1 järgi. Kostja tunnustas nõuet enne

selle sissenõutavaks muutmist, s.o enne aegumistähtaja kulgemise algust ja seetõttu ei saanud aegumine katkeda.”¹²⁶

Seega, täiendavate kokkulepete ja tasumiste korral, s.t krediidisaaaja sellise tegevuse korral, millega ta olemuslikult tunnistab võlgnevuse olemasolu, algab aegumine uuesti sellest hetkest, kui võlgnevust on tunnistatud. Selleks, et aegumine saaks katkeda ja uuesti alata peab esialgne aegumistähtaja kulgemine olema alanud.

Praktikas esineb krediidilepingutes sageli olukordi, kus lepingulise võlgnevuse eest vastutavad mitu solidaarvõlgnikku¹²⁷, kellest mõni võib lepingulist võlgnevust tunnistada ning võlgnevuse katteks makseid sooritada, teine või teised aga mitte. Sellises olukorras puudub seaduses ja õiguspraktikas aegumise arvestamise osas seisukoht.

Ühest küljest ütleb ülalviidatud säte, et aegumine katkeb kohustatud isiku poolt võlgnevuse tunnustamisega ning ei esita täiendavaid piiranguid. Krediidiandja õigustatud ootus võib seega seadusele tuginedes olla, et ühe solidaarvõlgniku nõude tunnistamine on piisav ning krediidiandja ei pea tõlgendama seadust endale kahjustavalt ning tegema täiendavaid ressurside kulutusi eesmärgiga saavutada mitte-tasuva solidaarvõlgnikuga kontakt, et ka tema nõuet tunnistaks.

Teisest küljest ei saa aegumise pikenemine olla solidaarvõlgnikule, kes nõuet ei tunnista, sellisel moel ettenähtav ning seega läheb nõude hilisem realiseerimine olemuslikku vastuollu ülalesitatud aegumise eesmärgiga, milleks on võlgniku kaitsta. Samuti ei täida krediidiandja sellises olukorras suure tõenäosusega oma teavituskohustust, mis tal tulenevalt hea usu põhimõttest kahtlemata iga lepingupartneri suhtes on.

Samas peab eeldama, et võlgnevusse sattunud krediidisaaajate huvi on kohtumenetlust vältida ning saada täiendavalt aega võlgnevuse tasumiseks kohtuvälise kokkuleppe alusel. Hea usu põhimõttest tulenevalt kohustuvad krediidisuhte pooled lepinguliste kohustuste täitmisel maksimaalselt arvestama teise lepingupoole mõistlike huvidega ning tegema endast kõik oleneva lepingulise suhte täitmise võimaldamiseks. Sellest tulenevalt peaks jaatama seaduse tõlgendamist

---

¹²⁶ Täiendavalt on kohus analüüsinud notariaalset võlatunnistust korduvalt, nt lahend nr 3-2-1-21-06 p 13-15, öeldes, et võlatunnistus ei pea olema notariaalne, kui nõude aluseks olev leping on notariaalne. Eelduslikult katkestab ka selline võlatunnistus aegumise. Tulenevalt töö mahus käesolev töö viidatud küsimust ei annalüüsi.

¹²⁷ Nt krediidisaaaja ja käendaja(d).

selliselt, et krediidiandjale ei tekiks vajadust algetada kohtumenetlust olukorras, kus on võimalus võlgnevuse täielik tasumine saavutada ka kohtuväliselt. Kohtumenetlus saab olla vaid viimane abinõu olukorras, kus kõik teised meetmed on ammendunud.

Käesoleva magistritöö autor on ülalöeldust lähtudes seisukohal, et käsitledes aegumise katkemist krediidilepingute puhul, kus võlgnevust on VÕS § 158 lg-le 1 esitatud vormis tunnustanud vaid üks võlgnevusse jäänud krediidisaaajatest, peab üldjuhul pidama nõude tunnustamist aegumist katkestavaks mõlema krediidisaaaja suhtes. Täiendavalt jääb käesoleva töö autor seisukohale, et iga lepingut peab hindama individuaalselt. Aegumist ei saa solidaarvõlgniku osas, kes nõuet ei tunnistanud, teise solidaarvõlgnikupoolse nõude tunnustamisega katkestatuks lugeda juhul, kui nõuet mitte tunnistanud solidaarvõlgnik on aegumise perioodi vältel väljendanud, et ei tunnista nõuet ja krediidiandja ei ole sellele vaatamata aegumise perioodi vältel oma nõude kaitseks kohtumenetlust algatanud.

Kõrvalnõuete osas on kohus leidnud lahendis nr 3-2-1-41-07, et koos põhivõla aegumise peatumise või katkemisega peatub või katkeb ka viivisenõude aegumine.

2.5.4 Pahauskse käitumise tagajärjed aegumisele

2.5.4.1 Pahauskne tegevus krediidisaaaja poolt

Kontinentaal- Euroopa tsiviilõiguse süsteem tuletab oma sotsiaalse suhtumise vähem õiglusest kui liigkasuvõtmise vältimisest. Liigkasuvõtmise vältimise põhimõtte keelustab nõrgema poole ekspluateerimise, eeldades, et ebaaus tulemus loob juba oma olemuselt järeluse, et tegemist on madala moraali ning ebaõiglusega.¹²⁸ Nõude suuruse kõrval on praktikas vajalik piirata perioodi, millal nõuet võib esitada. Selline piiritlemine on vajalik, välistamaks olukorda, kus krediidiandja on krediidisaaajale tekitanud arusaama, et nõuet ei realiseerita ning hilisemal realiseerimisel tekib seega krediidisaaajale nõrgema poolena kohustus, mida tal ei olnud varasemalt võimalik ette näha. Siinjuures peab autori hinnangul arvestama, et aegumistähtaja jooksul esitatud nõue saab hea usu põhimõtte läbi välistatud olla vaid erandlikel juhtudel, eelkõige olukorras, kus on ilmne

---

¹²⁸ J. Nime (viide 24), lk 109.

krediidiandja poolne pahatahtlikkus kas krediidisaaaja kahjustamise eesmärgil või nõude esitamisega viivitamisel viivisenõude suurendamise eesmärgil.

Käesoleva töö autor on seisukohal, et krediidisuhetes tuleb nõude esitamise aega ja nõude suurust hinnates ja hea usu põhimõtte vastasust kaaludes anda hinnang ka krediidisaaaja poolsele käitumisele kohtueelsetel läbirääkimistel. Olukorras, kus krediidisaajad on vältinud krediidiandjaga kontakti ning on tõendatav krediidiandja poolne katse kontakti saavutamiseks ja kohtuvälise kokkuleppe pakkumiseks, olgu kontakti saavutamise katse läbi viidud kas krediidiandja enda vahenditega või läbi inkassomenetluse, ei saa lugeda krediidiandja käitumist halvas usus käitumiseks nõude kohtusse andmisega viivitamise tõttu. Lepingulise suhte pooled kohustuvad käituma üksteisega heas usus ning hea usu põhimõttest tulenevale lepinguliste kohustuste laienemisele vastavalt hõlmab see kohustus ka informeerimiskohustust. Seega, kui krediidisaaaja on rikkunud kohustust teavitada krediidiandjat oma kontaktandmete muutmisest, ning muutunud on kõik või enamus krediidiandjale algselt esitatud kontaktandmetest, on välistatud krediidisaaaja heauskne käitumine ning selle läbi ka krediidiandja pahausksus nõude esitamisega viivitamise korral.

2.5.4.2 Pahauskne tegevus krediidiandja poolt

Krediidilepingust tuleneva nõude aegunuks lugemine enne seadusest tuleneva tähtaja lõppu on seaduses reguleerimata, kuid õiguspraktikas olemasolev ja hea usu põhimõttele toetuv nähtus.

Riigikohus on lahendis nr 3-2-1-132-09 p.12 leidnud, et „*Aegumistähtaja kestel nõude maksmapanekut saab lugeda hea usu põhimõttega vastuolus olevaks ja nõuet seetõttu lõppenuks pikemaajalisele nõude sissenõudmata jätmisele tuginedes üksnes erandlikel asjaoludel. Kolleegium on osutanud, et ka viivisenõue (nii lepinguline kui ka seadusjärgne) võib olla hea usu põhimõttega vastuolus. Võlausaldaja kaotab seadusest, tavast või tehingust tuleneva nõudeõiguse, kui tuvastatud asjaolude tõttu ei vasta õiguse teostamine lepingulise suhte olemusele, lepingu eesmärgile ega poolte käitumisele seaduses ja ühiskonnas väljakujunenud moraalistandardite seisukohast. Hea usu põhimõttest tulenevalt ei tohi lepingupooled oma õigusi kuritarvitada, käituda vastuoluliselt või eesmärgiga tekitada teisele lepingupoolele kahju.*”

Seega on hea usu põhimõtte vastaseks loetud ka “vastuolulist käitumist”. Vaatamata termini subjektiivsele ja üldisele olemusele peab käesoleva töö autor seda positiivseks arenguks ja leiab, et samal alusel peaks olema võimalik hea usu põhimõtte vastaseks lugeda mõlema lepingupoole tegevust.

Riigikohus on lahendis 3-2-1-100-07 p-s 16 nimetatud seisukohta täpsustanud, öeldes, et “*Kuigi pikema aja jooksul õiguse kasutamata jätmine võib sõltuvalt asjaoludest kaasa tuua selle teostamise lubamatuse, ei saa üldjuhul seaduses sätestatud aegumistähtaaja sees määrata veel täiendavat hea usu põhimõttest lähtuvat uut tähtaega, mille jooksul hageja võib oma õiguste kaitseks hagi esitada. Seda õigustaksid ainult erandlikud asjaolud. Praeguses asjas on kohtud tuvastanud sellise erandliku asjaoluna saldoteatiste esitamise ilma viiviseta pikema aja jooksul (lepingulised suhted olid kestnud üle 10 aasta). Saldo on võlgnetavate nõuete ja kohustuste vahe (VÕS § 203 lg 1 teine lause). Kolleegium soostub kohtute seisukohaga, et viivisenõude olemasolul saldoteatiste esitamist viiviseta võib pidada erandlikuks asjaoluks¹²⁹ ning see annab aluse kohaldada asjas viivisenõude suhtes hea usu põhimõtet. Hageja käitumine on olnud vastuoluline, mis on hea usu põhimõttega vastuolus. Tsiviilõiguse teoorias üldiselt tunnustatud seisukoha järgi kaotab võlausaldaja seadusest, tavast või tehingust tuleneva nõudeõiguse, kui tuvastatud asjaolude tõttu ei vasta õiguse teostamine lepingulise suhte olemusele, lepingu eesmärgile ega poolte käitumisele seaduse või ühiskonnas väljakujunenud moraalistandardite seisukohast*”. Nimetatud seisukohta on korratud ka hilisemates lahendites. Täiendavalt on viidatud lahendis selgitatud: “*Hea usu põhimõtte kohta käivaid võlaõigusseaduse sätteid ei saa kohaldada viivisenõudele, mis on tekkinud enne 1. juulit 2002. a sissenõutavaks muutunud põhivõla tasumisega viivitamisest.*” Eelnevast tulenevalt on seega välistatud viivisenõue olukorras, kus krediidisajaajale on krediidiandja poolt väljastatud teatise võlgnevuse seisu kohta ilma viivisenõudeta, v.a juhul, kui põhivõlg on sissenõutavaks muutunud enne 2002. a. Samuti on Riigikohus seisukohal, et võimatu on määrata tähtaega, millal krediidiandja nõudeõiguse kaotab, kuna tähtaja saabumine sõltub iga juhtumi eripäradest. Käesoleva töö autor jääb samuti ülalesitatud seisukohale ning peab võimatuks määrata seaduse või kohtuliku pretsedendi abil

---

¹²⁹ Samas Tallinna RKK lahendis nr 2-11-14068 ütleb kohus järgnevat: “Asjaolu, et hageja ei ole kostjat enne hagi esitamist teavitanud võla suurusest, ei tähenda, et hageja oleks toiminud vastuolus hea usu põhimõttega.” Seega ei esine kohustust võlgnevuse suurusest ülesütlemisele järgnevalt enam teada anda, kuid kui valitakse teatis siiski esitada, peab selle esitame kõigi kõrvalnõuetega.

kindlaid piire nii nõude suurusele kui esitamise ajale seni, kuni see jääb aegumistähtaja piiridesse ning tõendatud ja kaalutud ei ole erandlikke asjaolusi tõendavaid aspekte. Samas peab erakordsete asjaolude tõendamise võimalus tulenevalt hea usu põhimõttest lepingulise suhte pooltele kohtumenetluses säilima ja kohtul peab olema kohustus nende esinemisel viia leping vastavusse hea usu põhimõttega.

Ka lahendis nr 3-2-1-131-11 on Riigikohus jäänud varasemalt mainitud seisukohale, et aegumise kohaldamine hea usu põhimõtte järgselt enne seaduse järgset aegumise tähtaega saab toimuda vaid erandlikel asjaoludel. Nimetatud asutuste üleminekut/omandamist käsitleva lahendi raames on selgitatud: *“Ka sel juhul, kui viivisenõue kostja II vastu oleks osaliselt aegunud, pidanuks ringkonnakohus arvestama, et kostja II vastuväide aegumise kohta on VÕS § 6 ja TsÜS § 138 järgi vastuolus hea usu põhimõttega. Kostja II ei teavitanud hagejat kostja I omandamisest (sh viivise tasumise kohustuse omandamisest), mistõttu hagejal ei olnud võimalik esitada viivisenõuet kostja II vastu varem kui 19. veebruaril 2009.”* Nimetatud seisukoht kinnitab, et nõudeõigust ei saa hea usu põhimõttest tulenevatel kaotada enne seadusliku aegumistähtaja saabumist, kui tasumiseks kohustunud isik (krediidisaaja) on ise teinud võimatuks võlgnevusest informeerivate teatiste edastamise talle. Samuti juhib Riigikohus lahendis tähelepanu, et ka juhul, kui nõue on esitatud aegumistähtajale järgnevalt ehk aegunult, kuid aegumise on põhjustanud lepingut rikkunud pool, siis võib aegumisele tuginemist lugeda hea usu põhimõtte vastaseks ja seega aegumist mitte arvestada. Seega on erandlikel juhtudel võimalik aegunud nõuet esitada ja kohtul selline nõue rahuldada, kui nõude hilinenud esitamine tuleneb lepingut rikkunud poole pahatahtlikust käitumisest.

2.5.5 Tähtaja pikendamise kokkuleppele tuginemine

Aegumise katkemist on käsitletud käesoleva töö p-s 2.5.3. Käesolev peatükk ei analüüsi täiendavalt notariaalse võlatunnistuse mõju aegumisele.

Nõude tunnistamine võib olla vormistatud lihtkirjaliku tähtaja pikendamise kokkuleppena. Samuti võib aegumise tähtaega pikendada muu kokkuleppega. Praktikas on harv krediidasutuste poolne aegumistähtaja pikendamise viimine lepingu tingimustesse. Viidatud praktikat

rakendavad aga aktiivselt sms-laene ning väikeseid tarbimislaene pakkuvad ettevõtted. Näiteks on Ferratum Estonia OÜ sätestanud oma üldtingimustes (lisa 4) p-s 13.2 fikseerinud nõuete aegumise perioodiks 5 aastat ning kohustuse tahtliku rikkumise korral määranud aegumise perioodiks 15 aastat. Vastavalt ülalviidatule on seaduse sätestatud 3 aastase aegumistähtaja esmane eesmärk kaitsta krediidisaaajat. Pikema aegumistähtaja korral ei pruugi krediidisaaajal olla võimalust ennast nõude vastu kaitsta, kuna tõendite kogumine on möödunud ajast tulenevalt raskendatud. Käesoleva töö autori hinnangul on aegumistähtaja määramine vajalik ka kindlustamaks, et krediidisaaaja ei jääks oma halbade otsustega liiga kauaks seotuks, st et isikul oleks võimalik planeerida kindla aja möödumisel sissetulekuid ilma võlgnetavat kohustust arvestamata. Käesoleva töö autori hinnangul ei pruugi hea usu põhimõttega olla kooskõlas 5-15-aastane aegumisperiood. Võlgnikule ei saa olla ettenähtav sissenõude alustamine dekaadi võrra hiljem. Krediidiasutuste üldtingimustes sedavõrd koormavaid tingimusi üldiselt ei esine, seega võib öelda, et krediidiasutuste tegevus on üldiselt hea usu põhimõttega märksa enam kooskõlas, kui seda on madalama reguleeritusega väikelaenu väljastamisega tegelevad ettevõtted.

Aegumise tähtaja pikendamise kokkulepete teine probleemne aspekt on solidaarvõlgnike suhtes aegumise pikenemine olukorras, kus aegumise pikendamise kokkulepe või nõude tunnistamine on toimunud vaid ühe solidaarvõlgniku poolt. Hea usu põhimõttest tulenevalt ei tohi krediidisuhte üks lepingu pool toimida viisil, mis teist lepingu poolt ebamõistlikult kahjustab. Juhul, kui üks solidaarvõlgnikest tunnistab võlgnevust ja see ei ole teisele teada, on teisel solidaarvõlgnikul seega õiguskindluse põhimõttest tulenev ootus nõude seadusejärgsele aegumisele. Vastavalt VÕS § 67 lg 2 võib iga solidaarvõlgnik esitada võlausaldaja nõudele vastuväiteid, mis tulenevad solidaarkohustusest või tema enda õigussuhtest võlausaldajaga. Seega võib eeldada, et võlgniku enda õigussuhtest võlausaldajaga tulenev aegumine prevaleerib teise solidaarvõlgniku nõude tunnistamise ees. Riigikohus on lahendis nr 3-2-1-33-09 p-s 10 viidates VÕS § 145-le öelnud aga, et kohustus käendaja vastu hakkab aeguma samal ajal, kui kohustus põhivõlgniku vastu. Käesoleva töö autor ei näe põhjust tõlgendada Riigikohtu seisukohta vaid esialgse aegumise perioodi alguse fikseerimiseks. Krediidiandja võib käesoleva töö autori hinnangul tulenevalt hea usu põhimõttest tugineda põhivõlgnikuga sõlmitud aegumise kokkuleppele ka käendaja suhtes nõude aegumise perioodi pikendamiseks juhul, kui nõude aegumise perioodi pikendamine on krediidisaaaja ja käendaja huvides, näiteks võimaldamaks poolel vältida kohtumenetlust ja tasuda võlgnevus kohtuvälise kokkuleppe alusel vabatahtlikult.

Seega peab pidama hea usu põhimõtte ja Riigikohtu seisukohtadega kooskõlas olevaks aegumiskokkuleppe sõlmimist ühe solidaarvõlgnikuga, nii et see pikendab aegumist ka teise solidaarvõlgniku vastutust, kui ei esine erandlikke asjaolusid.¹³⁰ Samas ei saa aga pidada hea usu põhimõtte kohaseks krediidiandja poolset aegumise tähtaja venitamist ebamõistlikult pikaks, kuna selline tegevus kaotab aegumise instituudi mõtte.

---

¹³⁰ Samad asjaolud, mis esitatud p-s 2.5.6 analüüsis ühe solidaarvõlgniku poolset tasumist ja selle mõju aegumisele.

3. Hea usu põhimõtte kohaldamine viivisenõude esitamisel

3.1 Nõudeõiguse kaotamine pahauskne käitumisega

Viivise nõudmise õigus tuleneb VÕS §113 lg 1 lausest 1, mis sätestab, et rahalise kohustuse täitmisega viivitamise korral võib võlausaldaja nõuda võlgnikult viivitusintressi (viivis), arvates kohustuse sissenõutavaks muutumisest kuni kohase täitmiseni. TsÜS § 138 lg 2 ütleb, et õiguse teostamine ei ole lubatud seadusvastasel viisil, samuti selliselt, et õiguse teostamise eesmärgiks on kahju tekitamine teisele isikule. Seadusega antud õigust ei tohi kasutada ülemäärasel või rõhuval määral, samuti mitte eesmärgil, milleks seda ei ole loodud. Ülemäärane õiguste kasutamine tähendab õiguste kasutamist viisil mis suurel määral ületab seda kasutamise hulka mis oleks vajalik kasutaja õigustatud huvide kaitseks, samuti on ülemäärane kasutamine selline, mille läbiviimine tekitab teisele poolele ebaproportsionaalselt suuri kahjusi.¹³¹ Esitatud viivisenõudele hinnangut andes peab eelkõige hindama viivisenõude suurust, esitamise tähtaegsust ja viivisenõude esitamisele eelnenud lepingupoolte käitumist.

Viivisenõudel on kompensatiivne funktsioon – *viivis* lihtsustab raha tasumisega viivitamisest tekkinud *kahju* hüvitamist lepingut mitte-rikkunud poolele. Kahju hüvitamise nurgakiviks lepinguõiguseks on see, et hageja peab saama asetatud samasse olukorda, mis ta oleks olnud lepingu kohasel täitmisel.¹³² Kahju hüvitamise nõudmine on võimalik vaid siis, kui asjaolud, mis põhjustasid lepingulise kohustuse täitmise võimatuse ei ole põhjustatud võlausaldaja poolt.¹³³

VÕS § 113 lg 1 sätestab, et rahalise kohustuse täitmisega viivitamise korral võib võlausaldaja nõuda võlgnikult viivitusintressi (viivis), arvates kohustuse sissenõutavaks muutumisest kuni kohase täitmiseni. VÕS § 113 lg 1 ls 3 sätestab, et kui lepinguga on ette nähtud kõrgem intressimäär kui VÕS §-s 94, loetakse viivise määraks lepinguga ettenähtud intressimäär. Nimetatud seisukohta on Riigikohus kinnitanud lahendi nr 3-2-1-120-08 p-s 12, mille kohaselt, kui pooled on kehtivas tarbijakrediidilepingus lepinguvabaduse põhimõtet järgides kokku leppinud seadusjärgsest viivisemäärast kõrgemas intressimääras, siis peab võlgnik arvestama ka sellega, et maksetega viivitamisel järgnevad VÕS § 415 lg 1 ja VÕS § 113 lg 1 kolmandas lauses

---

¹³¹ J. Beatson (viide 1), lk 400-401.

¹³² J. Beatson (viide 1), lk 429.

¹³³ K. Zweigert (viide 32), lk 536.

sätestatud sanktsioonid, st kohustus maksta viivist lepinguga ettenähtud intressimäära järgi. Seega on laenuandjal õigus nõuda tarbijalt viivist samas ulatuses, mis pooled näevad ette tarbijakrediidilepingus intressimäärana. Samuti kohaldub kokkulepitud viivise määr hageja poolt TsMS § 367 alusel nõutavale lisanduvale viivisele.

Lepinguvabaduse põhimõttest tulenevalt on laenult makstava intressi suurus poolte kokkuleppe kujundada. Õiguskaitsevahenditega reguleeritavas valdkonnas on aga lepinguvabaduse printsiibi kasutus piiratud.¹³⁴ Ka riigikohus pidanud mitmel korral selgitama selliste kokkulepte lubatavuse piire, aga ka intressi ja viivise omavahelist suhet.¹³⁵

Viivise nõudmist tarbijakrediidilepingutes piirab VÕS § 415 lg 1, mille kohaselt ei või tarbijalt võlgnetavate maksete tasumisega viivitamisel nõuda VÕS § 113 lõikes 1 sätestatud viivise määrast kõrgemat viivist. VÕS § 113 lg 1 sätestab, et rahalise kohustuse täitmisega viivitamise korral võib võlausaldaja nõuda võlgnikult viivitusintressi (viivist) kohustuse sissenõutavaks muutumisest kuni kohase täitmiseni. Viivise määraks loetakse VÕS §-s 94 sätestatud intressimäär, millele lisandub seitse protsenti aastas. Kui aga lepinguga on ette nähtud kõrgem intressimäär kui seadusjärgne viivisemäär, loetakse viivise määraks lepinguga ettenähtud intressimäär.

Ülalnimetatud seisukohta on kinnitanud ka Riigikohus oma otsuses nr 3-2-1-120-08 öeldes, et „*Kolleegium leiab, et VÕS § 415 lg 1 esimene lause viitab ka VÕS § 113 lg 1 kolmandale lausele. Kui pooled on kehtivas tarbijakrediidilepingus lepinguvabaduse põhimõtet järgides kokku leppinud seadusjärgsest viivisemäärast kõrgemas intressimääras, siis peab võlgnik arvestama ka sellega, et maksetega viivitamisel järgnevad VÕS § 415 lg 1 ja VÕS § 113 lg 1 kolmandas lauses sätestatud sanktsioonid, st kohustus maksta viivist lepinguga ettenähtud intressimäära järgi /.../. Seega on laenuandjal põhimõtteliselt õigus nõuda tarbijalt viivist samas ulatuses, mis pooled näevad ette tarbijakrediidilepingus intressimäärana /.../.*”

Seega on krediidiandjal õigus nõuda viivist lepinguülesütlemisele järgnevalt samas suuruses, milles on varasemalt olnud õigus nõuda intressi. Nõude suurus võib ulatuda kuni nõutava põhinõude suuruseni. Kuna viivisemäär tuleneb kas seadusest või vastavalt seadusele lepingus

---

¹³⁴ J. Beatson (viide 1), lk 401.

¹³⁵ K. Saare, K. Sein. Laenusajate õiguste kaitse sms-laenu lepingute puhul. –Juridica, 2010, I, lk.

fikseeritud intressimäärast, ei saa viivisemäär oma olemuselt olla seaduse vastaselt suur. Seadus ja Riigikohus on viivisenõude vähendamist käsitledes reguleerinud viivisenõude kogusumma piiramist ja vähendamist, mitte lepinguga fikseeritava viivise protsentuaalse määra suuruse reguleerimist. Ei ole vastus küsimusele kui suur krediidihulk on tarbijatele hea, millistel eesmärkidel krediiti võib kasutada, kui palju tagasimakseid saavad tarbijad endale lubada ja milline hind on krediidi kasutamise eest 'õiglane'.¹³⁶

Vaatamata sellele, et nõudele on seaduses sätestatud aegumistähtaeg, võib nõude maksmapanek olla välistatud ka aegumistähtaja kestel¹³⁷, kui tegemata on jäänud mingi nõudege seotud toiming, näiteks teatamine.¹³⁸ Sellisest olukorrast võib praktikas tihti rääkida näiteks juhul kui käendajale ei ole võlgnevuse tekkimisest teavitatud. Väiksem on probleem põhivõlgnikele edastatud ebapiisavate teadetega, kuna võlgniku teadmine võlgnevuse olemasolust ja tema enda tasumiste hulgast on eelduslikult parem. Täiendava tähtaja määramine viivisenõudele aegumistähtaja sees saab toimuda vaid erandlike asjaolude esinemisel. Tallinna Ringkonnakohus on lahendis nr 2-09-58258 selgitanud hea usu põhimõtte, viivisenõude ja erandlike asjaolude esinemist järgmiselt: *"Väites, et hageja viivisenõue ei ole kooskõlas hea usu põhimõttega, tuli kostjatel tuua esile erandlikke asjaolusid, millest järelduvalt ei ole hageja oma õigust nõuda viivis heauskselt kasutanud. Kostjad ei ole selliseid asjaolusid esile toonud ning seetõttu puudub õigustus määrata seaduses sätestatud aegumistähtaja sees täiendavat hea usu põhimõttest lähtuvat tähtaega, mille jooksul hagejal oleks tulnud oma õiguste kaitseks hagi esitada.//--// Järeldust, et hageja on viivisenõudest loobunud või käitunud nõuet esitades taunitavalt, ei saa tuletada üksnes sellest, et hageja on otsustanud esitada hagi aegumistähtaja teises pooles."*¹³⁹

Erandlike asjaolude esinemist ja viivisenõude kooskõla hea usu põhimõttega on täpsustatud ka Riigikohtu lahendis nr 3-2-1-43-13 p-s 15: *"Erandlikuks asjaoluks ei saa pidada üksnes seda, et kostjale esitatud arvetel ei olnud hageja märkinud kostja viivisevõla suurust. Seda enam, et kohtud on tuvastanud, et arvetel oli märgitud viivisemäär. Seega ei saanud kostjale kuidagi jääda muljet, et hageja talt üldse viivist ei nõua. Viivisenõuet ei muuda tervikuna hea usu põhimõtte vastaseks ka see, et arvetel oli esitatud lepingus märgitust erinev viivisemäär. Sellises*

¹³⁶ J. Nimei (viide 24), lk 114.

¹³⁷ Täiendavalt analüüsib nõude aegunuks lugemist aegumistähtaja kestel käesoleva töö p 2.5.

¹³⁸ P. Varul (viide 113), lk 71.

¹³⁹ Ka Riigikohus kinnitab lahendi nr 3-2-1-70-09 p-s 14, et viivisenõude kehtivus üldjuhul teavitamisest ei sõltu. Viidatud edasises analüüsis.

olukorras oleksid pidanud kohtud hindama, kas tegemist võis olla hageja tahtega viivisekokkulepet muuta või osaliselt viivisenõudest loobuda. //-// Kolleegium märgib, et viivisenõuet ei muudaks hea usu põhimõtte vastaseks ka asjaolu, kui hageja oleks arved esitanud mitte iga kuu, vaid ühekorraga 2010. a novembris, nagu leidis ringkonnakohus.”

Seega on viivisenõude aegumine aegumistähtaaja kestel võimalik vaid juhul, kui krediidiandja on selgelt väljendanud viivisenõudest loobumist või käitunud äärmiselt vastuoluliselt.

Käendajatele esitatavate nõuete puhul peab täiendavalt hindama, kas krediidisaaaja on käendajale andnud võimaluse viivisenõude tekkimist ärahoida. VÕS § 145 teine lauseb piirab käendaja suhtes esitatavat nõuet sätestades, et võla põhivõlgnikult sissenõudmisega seotud kulude hüvitamise eest vastutab käendaja, kui talle anti sissenõudmise kavatsusest õigeaegse teatamisega võimalus neid kulusid vältida. Samas võlausaldaja teatamiskohustusele seab VÕS § 146 lg 1 madalamad nõuded, öeldes, et käendaja nõudel peab võlausaldaja andma talle teavet põhivõlgniku kohustuse täitmise kohta. Seega ei ole krediidiandjal seadusest tulenevalt üldist kohustust käendajaga ise kontakti otsida, kuid käendaja vastava sooviavalduse korral peab krediidiandja võlgnevuse jäägi käendajale väljastama. Võib eeldada, et hea usu põhimõttest tulenevalt krediidiandja informeerimiskohustus laieneb ja tal on kohustus teha endast kõik olenev teavitamiseks käendajat võlgnevuse olemasolust enne kohtusse pöördumist. Käendajal krediidilepingu poolena on hea usu põhimõttest tulenevalt samuti informeerimiskohustus, millele vastavalt käendaja kohustub hoidma krediidiandjat kursis oma muutuvate rekvisiitidega. Informeerimiskohustus esineb enamasti ka krediidiandjate üldtingimustes, mistõttu rekvisiitide mitte teatamine on mitte ainult hea usu põhimõtte, vaid ka lepingu rikkumine.

Märkimisväärne on, et Riigikohtu hinnangul võib hea usu põhimõttega vastuolus olla ka seadusest tulenev viivisenõue, kuid samas ei olene viivisenõude nõudeõigus teavitamisest. Riigikohus on lahendis 3-2-1-70-09 p.-s 11 leidnud, et “Viivisenõue (nii lepinguline kui ka seadusjärgne) võib olla hea usu põhimõttega vastuolus. Kolleegium selgitas, et võlausaldaja kaotab seadusest, tavast või tehingust tuleneva nõudeõiguse, kui tuvastatud asjaolude tõttu ei vasta õiguse teostamine lepingulise suhte olemusele, lepingu eesmärgile ega poolte käitumisele seaduses ja ühiskonnas väljakujunenud moraalistandardite seisukohast. Hea usu põhimõttest tulenevalt ei tohi lepingupoolel oma õigusi kuritarvitada, käituda vastuoluliselt või eesmärgiga tekitada teisele lepingupoolele kahju” Sama lahendi p.-s 14 leiab Riigikohus järgmist:

“Kollegium nõustub hageja kassatsioonkaebuse väitega, et VÕS § 113 järgi ei sõltu viivisenõude maksmapanek sellest, kas viivisenõudest enne teavitatakse või mitte”. Viidatud lahendis on tegemist krediidasutuse poolt tarbija kui krediidisaaaja suhtes esitatud viivisenõudega. Pooled vaidlevad selle üle, kas hagejal on õigus nõuda kostjalt kuni põhivõlgnevuse tasumiseni viivist või on ta selle õiguse kaotanud kuna ei ole krediidisaaajat nõude olemasolust teavitanud. Riigikohus on märkinud, et viivisenõudest mitte teavitamine ei võta krediidiandjalt õigust hiljem viivisenõuet nõuda, kuna lepingulise kohustusega viivitamise korral peab krediidisaaaja ette nägema viivisenõuet kui lepingurikkumise tagajärge. Välistada saab viivisenõuet Riigikohtu viidatud lahendi alusel juhul, kui hageja kui krediidiandja on andnud krediidisaaajale mõista, et mingitel tingimustel (näiteks mingi summa tasumisel) viivist ei nõuta ning krediidisaaaja on sellise tingimuse täitnud.

Kohtupraktikas on käsitlust leidnud viivisenõude õiguse kaotamine olukorras, kus võlgnikule ei ole viivisenõudest teada antud ja/või on võlausaldaja käitumine olnud vastuoluline sellisel määral, et võlgnikul on olnud põhjust eeldada, et viivisenõuet ei nõuta. Vastuoluliseks käitumiseks on loetud olukordi, kus pool võtab vastu mittenõuetekohase täitmise (näiteks väiksemat renti, kui oli algselt kokku lepitud), jättes teisele poolele mulje, et täitmine on nõuetekohane. Kui võlausaldaja esitab nõude, tuginedes algselt kokkulepitule ja sellest tulenevalt tema poolt vastuvõetud täitmise mittenõuetekohasus, siis on kohtud tõlgendanud võlausaldaja käitumist kui lepingutingimuste muutmist.¹⁴⁰

Vastavalt teise astme kohtu lahendile nr 2-11-60438 p-le 11: *“Viiviste osas märgib ringkonnakohus veel, et hageja ei saa nõuda viiviseid aja eest, mil hageja nõustus laenu tagasimakse tähtpäeva pikendama.”* Seega kui krediidiandja on andnud krediidisaaajale ise täiendava tähtaja tasumiseks kaotab ta õiguse selle perioodi eest viivist nõuda.

Krediidasutuste praktikas on levinud vastuväited, milles krediidisaaaja peab hea usu põhimõttega vastuolus olevaks ülesütlemisele järgnevalt nõudega seotud kohtumenetluse algatamisega viivitamist. Krediidisaaajate seisukoht on, et nimetatud tegevusega viivitab krediidiandja kohtusse

---

¹⁴⁰ I. Kull (viide 16), lk 184.

pöördumisega eesmärgil suurendada viivisenõuet. Samuti esinevad praktikas probleemid võlgnevuse summast teada andvate teatiste edastamise tõendamisega.¹⁴¹

Käesoleva töö autor leiab, et hea usu põhimõttest tulenevast krediidilepingu poolte lepinguliste kohustuste laiendamisest:

- a) ei oleks krediidisuhetes hea usu põhimõttega kooskõlas pöörduda viivitamatult pärast lepingu ülesütlemist kohtusse
- b) suutmatust nõudest teavitamise edastamist võlgnikule kinnitada või tõendada ei saa lugeda nõudeõiguse kaotamise aluseks

Nimetatud seisukohad tulenevad järgmistest asjaoludest. Esiteks krediidisuhetes on krediidisaaaja näol üldiselt tegemist vähesemate juriidiliste teadmistega poolega. Sellest tulenevalt ei pruugi isik ka oma lepingule mitte-vastavat tegutsemist mõistes hoomata, millised tagajärjed on krediidasutuse pooltel kohtumenetluse algatamisel oma huvide kaitseks. Lepingulises suhtes peavad pooled hea usu ja mõistlikuse põhimõttest tulenevalt tegema kõik endast oleneva teise lepingupoole kahjustamise ja teisele lepingupoolele täiendavate kulude tekitamise vältimiseks. Sellest tulenevalt peab pidama vajalikuks krediidiandja kui suuremate juriidiliste teadmistega poole poolset selgitustööd krediidisaaajale seoses kohtumenetluse tagajärgedega ja kohtuvälise kokkuleppe võimalusega. Seega leiab autor, et lepingu ülesütlemisele järgnevalt on krediidiandjal kohustus teha mõistlike pingutusi krediidisaaaja kontaktandmete saamiseks ja kohtuvälise kokkuleppe saavutamiseks. Sellist tegevust ei saa käsitleda pahatahtliku haginõude esitamisega viivitamisega. Kohtusse pöördumine peab igas lepingulises suhtes olema viimaseks alternatiiviks olukorras, kus kõik muud katsed kokkuleppe saavutamiseks on osutunud ebaefektiivseks.

Teiseks on varasemalt viidatud kohtupraktika on seisukohal, et viivisenõude mitte esitamine (saldo)teatisel võib erandkorras tuua kaasa vastuolu hea usu põhimõttega ja viivisenõude õiguse kaotamise. Olukorras, kus krediidiandja ei edasta pika perioodi jooksul krediidisaaajale

---

¹⁴¹ Analoogiana DCFR regulatsioon ütleb art III. – 3:106 (2), et ebakohase täitmisega seotud teatist loetakse kättesaaduks alates ajast, mil ta oleks kättesaadav olnud normaaltingimustes. Sellest on ka pankade üldtingimused üldiselt lähtunud, nt BIGBANK AS üldtingimuste p 9.4 järgselt loetakse posti teel edastatud teated kättesaaduks, kui need on postiasutusele üle antud väljasaatmiseks lepingus sätestatud rekvisiitidele ja postiasutusele üleandmisest on möödunud 3 päeva.

võlgnevuse kohta teatise võib krediidiandja käitumist seega lugeda hea usu põhimõttega vastuolus olevaks.

Käesolevas peatükis on ülalesitatud analüüsis selgitatud, et hea usu põhimõttest tulenevalt (s.h informeerimis- ja koostöökohustus) ja pankade üldtingimustele vastavalt kohustub krediidisaaaja krediidiandjat muutuivatest rekvisiitidest teavitama. Seega kui teatised on edastatud valele aadressile, s.o aadressile, millelt krediidisaaaja ei ole neid kättesaanud, ei vastuta krediidiandja selle eest juhul, kui see on aadress, mille krediidisaaaja on ise lepingu või sellega seotud täiendavate kokkulepete sõlmimisel krediidiandjale esitanud ning krediidisaaaja ei ole täiendavaid aadresseid edastanud.

Eelnevast tulenevalt on viivisenõue üldiselt hea usu põhimõttega kooskõlas ka juhul, kui krediidiandja ei ole lepingu ülesütlemisele järgnevalt esimesel võimalusel nõuet kohtusse esitanud.

3.2 Viivisenõude vähendamine hea usu põhimõtte alusel

Kui üks lepingupool ei ole oma lepingust tulenevaid kohustusi täitnud, on teisel lepingulise suhte poolel õigus nõude lepingu rikkumise eest kahjude hüvitamist; mõnel juhul, eriti siis, kui rikutud lepingu tingimuse näol on tegemist lepingu olulise tingimusega, on lepingut mitte rikkunud poolel lisaks õigus lugeda enda lepingulisi kohustusi lõppenud olevaks ja keelduda edasisest täitmisest¹⁴² või nõuda tagasi seda, mille ta on üle andnud.¹⁴³ Vastavalt varasemalt selgitatule on viivisenõudel kompensatiivne funktsioon ning viivisenõude esitamine lepingut rikkunud poole suhtes kompenseerib võlausaldajale võlgniku poolsest lepingurikkumisest tuleneva kahju. Viivisenõude puhul kahju eeldatakse ning võlausaldajal puudub kohust kahju tekkimist tõendada. Seega peab kahju puudumist ja/või viivisenõude ebamõistlikust tõendama viivise vähendamist taotlev pool.

---

¹⁴² Krediidilepingute puhul eelkõige näiteks krediidiliini lepingute puhul.

¹⁴³ K. Zweigert (viide 32), lk 540.

VÕS §113 lg 8 sätestab, et viivise maksmiseks kohustatud isik võib nõuda selle vähendamist vastavalt käesoleva seaduse §-s 162 sätestatule. VÕS §162 lg 1 ütleb, et kui tasumisele kuuluv leppetrahv on ebamõistlikult suur, võib kohus seda leppetrahvi maksmiseks kohustatud lepingupoole nõudmisel vähendada mõistliku suuruseni, arvestades eelkõige kohustuse täitmise ulatust tema poolt, teise lepingupoole õigustatud huvi ja lepingupoolte majanduslikku seisundit.

TsMS § 230 lg 1 esimene lause sätestab, et kumbki pool peab hagimenetluses tõendama neid asjaolusid, millele tuginevad tema nõuded ja vastuväited, kui seadusest ei tulene teisiti.

Tulenevalt eeltoodust peab isik, kes soovib taotleda viivise vähendamist, tõendama, et:

- 1) Viivise suurus on ebamõistlikult suur ja
- 2) Kohustuse täitmise ulatus on piisav viivise vähendamiseks ja
- 3) Viivise suurus ei vasta õigustatud isiku õigustatud huvile ja
- 4) Kohustatud isiku majanduslik seisund on viivise suurusel sellises seoses, et nõutud suurusel viivise väljamõistmine on kohustatud isiku suhtes oluliselt ebaõiglane ehk eelkõige kui see raskendaks oluliselt tema eluliste vajaduste rahuldamist, majandus- või kutsetegevust või põhjustaks muu suure kahju.

Kõik ülaltoodud tingimused peavad vastavalt seadusele esinema üheaegselt. Ainult ühe tingimuse esinemine ei ole seega piisav alus viivise vähendamiseks. Kui ei ole tõendatud viivise vähendamiseks vajalike asjaolude olemasolu, ei saa ka kohus seadusest tulenevalt vähendamist kohaldada.

Seaduses on antud viivise nõudmise võimalus ja võimalus välistada selle ebamõistlikult kahjustav mõju lepingut rikkunud poolele loetletud tingimuste esinemisel. Seadus ei piira viivisenõude suurust ega vähendamise ulatust.

Viivise vähendamise võimalikkuse hindamisel peab võtma arvesse nii krediidisaaaja kui krediidiandja huve. Krediidiandjal on õigustatud huvi saada tasu väljastatud krediidi kasutamise eest ka lepingu ülesütlemisele järgnevalt. Krediidisaaajal võib olla aga koormav või võimatu tõendada kõiki seaduses fikseeritud viivise vähendamise aluseid. Küsitav on ka kõigi üldnimetatud aspektide üheaegse esinemise võimalikkus probleemsetes krediidilepingutes.

Hea usu põhimõttega ei oleks kooskõlas krediidisaaaja poolne viivise vähendamise õiguse kasutamine sellisel viisil, et rikutakse krediidiandja õigustatud huvi väljastatud krediidi

kasutamise eest tasu saamiseks. Samas ei saa hea usu põhimõttega kooskõlas olla ka krediidsaaja poolne viivise vähendamise võimaluse kaotamine, tulenevalt ebamõistlikult suurest tõendamiskoormusest.

Olukorras, kus viivisenõude vähendamise alused on küsitavad peab asja lahendav kohtunik andma subjektiivseid hinnanguid seaduses esitatud aluste olemasolule.

Käesoleva töö autori hinnangul on eelnevast tulenevalt hea usu põhimõttega kooskõlas viivise vähendamine sellises määras, millises määras krediidsaaja suudab viidatud aluste olemasolu tõendada. Seega saab hea usu põhimõttega kooskõlas olevaks pidada ka viivise vähendamist olukorras, kus kõigi seaduses fikseeritud viivise vähendamise aluste esinemine ei ole tõendatud.

Riigikohtu lahendi nr 3-2-1-43-13 p-s 14 on märgitud: *“Hea usu põhimõtte kohaldamine on õiguse kohaldamine, mida kõigi astmete kohtud saavad teha TsMS § 436 lg 7, § 652 lg 8 ja § 688 lg 2 kohaselt sõltumata poolte õiguslikest väidetest //-.//. Selle poolest erineb see viivise vähendamisest VÕS § 113 lg 8 ja § 162 lg 1 järgi, mida saab nende sätete kohaselt teha üksnes kohustatud lepingupoole nõudmisel. Samas ei tohi õiguse kohaldamine olla pooltele üllatuslik, st kohus peab juhtima poolte tähelepanu õigussuhte võimalikule kvalifikatsioonile ja võimaldama neil avaldada selle kohta arvamust”*

Seega on viivise vähendamine võimalik vaid krediidsaaja nõudmisel, mitte kohtu enda algatusel. Sealjuures peab krediidiandjal olema võimalik krediidsaaja taotluse osas arvamust avaldada.

Kokkuvõte

Käesolevas magistritöös on analüüsitud hea usu põhimõttele tuginemist tarbijakrediidilepingust tulenevate nõuete esitamisel ning jõutud järgmistele seisukohtadele.

Hinnates seda, millised on hea usu põhimõttest tarbijakrediidilepingu sõlmimisele, täitmisele ja ülesütlemisele tulenevad kohustused ja milline on hea usu põhimõttest tulenevate kohustuste rikkumise tagajärg, on esimeses peatükis jõutud järeldusele, et tarbijakrediidilepingu sõlmimisel on kohustuste koormus jagunenud ebavõrdselt. Krediidiandjal on kohustus andmete kogumiseks, säilitamiseks, analüüsimiseks ja teabe väljastamiseks krediidisaaajale. Krediidisaajal on kohustus väljastada tõest teavet. Samas ei too hea usu põhimõtte rikkumine ja väärade või ebapiisavate andmete väljastamine tarbijale mingeid tagajärgi ning tarbijal säilib õigus nõuda näiteks viivise vähendamist või võlgade ümberkujundamist. Analüüsis on jõutud järeldusele, et lepingu negatiivsete tagajärgede eest kohustub vastutama see pool, kes hea usu põhimõttest tulenevaid kohustusi rikkunud on.

Teabe väljastamise problemaatikat analüüsid on jõutud järeldusele, et krediidiandja kohustus teabe väljastamiseks on seaduses fikseeritud ja täiendavat teavet kohustub krediidiandja väljastama vaid juhul, kui krediidisaaja väljendab soovi täiendava teabe saamiseks. Töös on jõutud järeldusele, et krediidilepingu allkirjastamisega kinnitab krediidisaaja, et mõistab lepingu tingimusi ja soovib lepingut sellistel tingimustel allkirjastada.

Täiendavalt jõuti esimeses peatükis järeldusele, et erinevalt kohtupraktika seisukohast peab hea usu põhimõttega kooskõlas olevaks pidama ka maksepuhkuse võimaldamist, kuna pooled peavad tegema endast kõik oleneva lepingulise suhte säilitamise võimaldamiseks. Samal põhjendusel on jõutud ka järeldusele, et krediidiandja kohustub mõistlikul määral taluma lepingu rikkumist, nt mõnepäevast maksega hilinemist.

Analüüsid kredidivahendajate tegevust jõuti kolmandas peatükis järeldusele, et kredidivahendajate poolt krediidisaaajatele väljastatav teave ei ole piisav. Hea usu põhimõttest tulenevalt on vajalik täiendava info väljastamine.

Töö teine peatükk selgitas hea usu põhimõtte kohaldumist täitmisenõude esitamisel. Teises peatükis leiti esmalt, et täitmisenõue on alati olemas ja täitmisest võib keelduda üldiselt vaid

ajutiselt. Töös leiti, et krediidiandja võib keelduda oma lepingulisi kohustusi täitmast, kui krediidisaaaja ei täida krediidisaaajale hea usu põhimõttest tulenevaid kohustusi. Eelkõige võib krediidiandja täitmisest keelduda, kui krediidisaaaja keeldub väljastamast temalt nõutud andmeid või esineb põhjendatud alus eeldada, et krediidisaaaja maksevõime on oluliselt muutunud. Töö teise peatüki teine alapeatükk selgitas kohtupraktikas esinevaid seisukohti krediidilepingu täitmise kohustuse osas. Töös leiti, et kohtupraktika varieerub piirkonniti märgatavalt ja krediidiandjal ei ole võimalik kohtupraktikale toetudes teha järeldust, milline käitumismudel võiks olla kõigi Eesti kohtute hinnangul hea usu põhimõttega kooskõlas.

Teise peatüki kolmas alapeatükk uuris vastuväite esitamist intressinõudele ja järeldas, et intressinõudele võib hea usu põhimõttest tulenevalt vastuväite esitada olukorras, kus intressinõude aluseks olev intressimäär ületab keskmist turul krediidi kasutamise eest nõutavat intressimäära sellisel määral, et ei saa pidada võimalikuks, et krediidiandja on teise poole huvisid laenu väljastamisel arvestanud. Samuti on töö autor pidanud võimalikuks, et edasine kohtupraktika loeb tarbijalepingutes hea usu põhimõtte vastaseks intressi arvestamist põhisummalt ja intressi sissenõutavaks muutumise arvestamise vastavalt maksegraafikule, mitte vastavalt lepingus fikseeritud intressimäärale.

Teise peatüki neljas alapeatükk analüüsis kohustuse täitmise küsimust seoses teiste võlgade arvestamise ja võlgade ümberkujundamisega. Peatükis on jõutud järeldusele, et enne võlgade ümberkujundamise võimaldamist on vajalik arvestada praegusest enam krediidisaaaja enda tegevusega võlgnevuste tekkimisel.

Teise peatüki viies alapeatükk uuris aegumise vastuväite esitamist täitmisenõudele. Teise peatüki viiendas alapeatükis selgitati esmalt, et aegumise instituudi eesmärk on võlgniku kaitse ja leiti, et aegumise tähtaja pikendamise kokkulepe ei ole hea usu põhimõttega kooskõlas, kui tähtaeg pikendatakse ebamõistlikult pikaks ajaks. Töös leiti, et nõude aegumine peatub maksekäsu esitamisega ning katkeb võlgnevuse tunnistamisega. Analüüsides nõude aegumise peatumist solidaarvõlgnike olemasolu korral on jõutud järeldusele, et üldjuhul katkeb ühe solidaarvõlgniku pooltel nõude tunnistamisel aegumine ka solidaarvõlgniku suhtes, kuid aegumist ei saa lugeda peatunuks juhul, kui nõuet mittetunnistanud solidaarvõlgnik on väljendanud selgelt soovi nõuet mitte tunnistada. Käsitledes krediidisuhte poolte pahauskset käitumist on jõutud järeldusele, et nõuet võib lugeda aegunuks enne aegumistähtaja saabumist juhul, kui krediidiandja käitumine on

olnud vastuoluline sellisel määral, et krediidisaaajal võlgnikuna on tekkinud põhjendatud eeldus, et nõuet või mingit osa sellest ei esitata. Töös on leitud ka, et vastuolulise käitumise hindamisel tuleb lähtuda hea usu põhimõttest ja asjaolu, et krediidiandja ei ole krediidisaaajaga saanud pika aja jooksul kontakti, ei ole iseenesest alus eeldamaks, et nõuet ei esitata. Töös on leitud, et hea usu põhimõttega on kooskõlas Riigikohtu väljendatud seisukoht, et lepingulise suhte poolel, kes on aegumise põhjustanud, ei pruugi olla õigust aegumise vastuväitele tugineda.

Töö kolmas peatükk käsitleb viivisenõude esitamist. Kolmandas peatüki esimeses alatükis on leitud, et viivisenõude õigus võib olla välistatud ka nõude aegumise tähtaja kestel. Hea usu põhimõttest tulenevalt ei või krediidiandja nõuda viivist perioodi eest, millal ta on krediidisaaajale andnud tasumiseks täiendava tähtaja. Käsitledes viivise nõudmist käendajalt on jõutud järeldusele, et viivist võib käendajalt nõuda vaid juhul, kui käendajal on olnud võimalus viivisenõude tekkimist vältida. Viivisenõue on välistatud ka olukorras, kus krediidiandja on andnud krediidisaaajale mõista, et mingitel tingimustel viivist ei nõuta. Selline tingimus võib olla näiteks kokkulepitud summa tasumine. Samuti on kolmanda peatüki esimeses peatükis jõutud järeldusele, et hea usu põhimõtte vastane ei ole nõudega kohtusse pöördumisega viivitamine.

Kolmanda peatüki teises alapeatükis on selgitatud viivise vähendamise aluseid ja leitud, et kõigi viivise vähendamise aluste tõendamine korraga võib krediidisaaaja jaoks olla võimatu. Võttes arvesse tõendamise keerukust ja krediidiandja õigustatud huvi saada väljastatud krediidi eest tasu ka lepingu ülesütlemisele järgnevalt on jõutud järeldusele, et viivise vähendamise määra leidmiseks tuleb hinnata ulatust, milles krediidisaaaja on suutnud viivise vähendamise aluseid tõendada.

Summary

Principle of good will in presenting claims that derive from consumer credit contracts

Entering into a credit contract is something every member of a modern society wants and sometimes needs to do. Various financial services are considered instruments that enable an individual to be an active member of the society. There is a growing belief that some financial services are of such importance that every member of a society needs to have an access to those services. Consumer credit is no longer considered a privilege but a necessity.

Since almost every member of the society is a part of a credit contract it is understandable that such a far-spread type of contract not always works out the way it is intended to. Due to their popularity the way credit contracts are concluded, how much breach is „acceptable“ by a creditor and when can a credit contract be terminated, has huge impact on every member of the society and on the society as a whole. That is why clarity in this field is extremely important. That is also why analysis is necessary. Only through maximal implication of the principle of good faith can credit companies function in a way that is beneficial to the society as a whole and in a way that does not cause unfair distribution of assets.

The aim of this master's thesis is to clarify and analyse the way credit contracts currently are and more importantly how they should be impacted by the principle of good faith. The master's thesis analyses how implement of the principle of good faith in concluding and terminating credit contracts impacts the claims a creditor can later bring against a debtor. As the contract is unavoidably affected by both parties of the contract it is important to analyse duties of both a creditor as well as a debtor.

The basis of the current analysis is various literature, different regulations that have influence on concluding and terminating credit contracts, Estonian court judgments and general terms of credit contracts that are undisclosed on the websites of some of the Estonian most popular credit establishments.

The master's thesis is divided into three chapters.

The first chapter clarifies the implement of good faith in general and on the consumer credit contract. It is found in the first chapter that a credit company has a large amount of different obligations, such as collecting information about the consumer and analysing this information to make sure what the suitable amount of credit is for a consumer at hand. A credit company also has to fulfil its own obligation to give out sufficient amount of information so that the consumer would be aware of the terms and conditions of the credit contract the consumer is about to conclude. The only duty the debtor has prior to signing the contract is to make information about his current financial situation available. When it comes to consequences of giving out false information a debtor usually does not suffer at all and even maintains the right to ask the court to decrease the amount of the default interest, should the claim be taken to court. However, if the creditor should fail to give out sufficient information about the contract, the creditor is fully responsible for the consequences. The author of the thesis found in the first chapter that any negative consequences deriving from the fact that one party has not acted in accordance with the principle of good faith should be considered the fault of that party. The party that has not acted in accordance with the good faith should thereby suffer the consequences.

The second chapter of the thesis analyses the right to demand a performance. The second chapter is divided into five subchapters. The first of those subchapters analyses the claim of a performance after the breach of a contract and concludes that in case of credit contracts it is always possible to present such a claim. The second subchapter analyses a refusal to such a claim. It is found out that a refusal can mostly be only temporary and that the lack of resources is not considered a sufficient reason to decline from making a payment. It is also concluded that a debtor can refuse to make a payment to the creditor for as long as the creditor does not give out the information demanded by the creditors. The second subchapter of the second chapter also has analysed court judgements and found out that Estonian courts do not implement the principle of good faith enough and that it is not possible to make conclusions about what sort of behavioral patterns would be considered in accordance with good faith in all Estonian courts because Estonian courts do not have a unified standpoint on the issue. The third subchapter analyses interests and debtor's right to refuse to satisfy the creditor's interest claim. The chapter concludes that interest rates that are so many times bigger than the average interest rates on the market that no reasonable person would conclude a contract under such conditions, can be considered not being in accordance with the principle of good faith. The fourth subchapter

analyses the way other debts should be taken into account. The subchapter concludes that if a debtor has not disclosed the existence of other debts prior to concluding the contract, those debts should not be an adequate excuse to refuse from payment. The subchapter also finds that a debtor should try to contact all of his creditors and try to find a solution via extrajudicial proceedings before starting a judicial proceeding. The fifth subchapter of the second chapter analyses different aspects of the expiration of the claim as grounds for presenting an objection. The subchapter concludes that the expiration of the claim stops for the period of the order of payment procedures and is interrupted (expiration period starts again) in case the debtor admits the claim. The subchapter also analyses the situation where one credit contract has several solidary obligors. It is found out that when one of them admits the claim the expiration of the claim is interrupted for both of them, except in case when one of them has stated that he does not wish to admit the claim prior to the other debtor admitting it. This guarantees that the creditor does not have a need to go to court while at least one of the debtors continues to service the credit contract. It is also found in the fifth subchapter of the second chapter that if the expiration of the claim is a fault of one party, this party may not have the right to use such objection. In matters of additional agreements concerning the expiration of the claim the thesis suggests that it is against the principle of good faith and not in accordance with the essence of expiration institution to allow agreements that stop the expiration for unreasonably long period of time.

The third and final chapter analyses a default interest. A default interest, due to the large amount in which it can be demanded in Estonia, is the most unforeseeable and most burdensome for a debtor. The thesis finds that the aspects that a creditor needs to prove in the court so that the court would have the right to decrease default interest, are rather impossible to prove all at once. The thesis suggests that the rate in which the default interest can be decreased by the court should be equal to the rate in which the debtor can prove that the grounds that the law presents as the grounds for decreasing the amount of default interest exist. The final chapter also explains that a creditor that has acted against the principle of the good will and due to his behavior caused the default interest to come into being does not have the right to demand the default interest to be paid.

Kasutatud materjalid

Kasutatud kirjandus

1. A. Burrows. Remedies for Torts and Breach of Contract 2. London: Butterworth, 1994.
2. C. von Bar, E. Clive, H. Schulte-Nölke (toimet.) Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law Draft Common Frame of Reference (DCFR) Outline Edition, Kättesaadav arvutivõrgust: http://ec.europa.eu/justice/contract/files/european-private-law_en.pdf (13.04.2013).
3. H-W. Micklitz, J. Stuyck. Consumer Law. Oxford: Hart Publishing, 2010.
4. H. Beale. Pre-Contractual Obligations: The General Contract Law Background. -Juridica International, 2008, XIV, lk 42-50. Kättesaadav arvutivõrgust: http://www.juridicainternational.eu/public/pdf/ji_2008_1_42.pdf (15.03.2013).
5. I. Kull. Hea usu põhimõtte kaasaegses lepinguõiguses. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus, 2002.
6. I. Kull, M. Käerdi, V. Kõve. Võlaõigus I. Tartu: Juura, 2004.
7. I. Kull. Principles of Good Faith and Constitutional Values in Contract Law, - Juridica International, 2002, VII, lk 142-148.
8. J. Nime, I. Ramsay, W.C. Whitford (toimet.) Consumer Credit, Debt and Bankruptcy-comparative and international perspectives. Oxford: Hart publishing, 2009.
9. J. Beatson, D.Friedmann (toimet.) Good faith and fault in contract law. Oxford: Clarendon press, 2001.
10. K. Koll, Vastutustundliku laenamise põhimõtte. Arvutivõrgust: <http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=55659/Kristiina+Koll.+Vastutustundliku+laenamise+p%F5him%F5te.pdf> (09.03.2013).
11. K. Sein, Mis on väärmatu jõud? -Juridica, 2004, nr 8, lk 511-519.
12. K. Sein, Tarbijalemüügilepingu sätete kohaldatavus tarbijast liisinguvõtja ja müüja vahelises suhtes. -Juridica, 2012, nr 5, lk 376- 383.
13. K. Zweigert, H. Kötz. An introduction to comparative law. Second edition. Oxford: Clarendon press.
14. K-E. Trisberg. Majandussituatsiooni muutus: kas piisav põhjus kestvuselepingu muutmiseks või ülesütlemiseks? –Juridica, 2010, nr 6, lk 427-437.

15. K. Saare, K. Sein. Laenusajate õiguste kaitse sms-laenu lepingute puhul, *Juridica*, 2010, nr 1, lk 41-50.
16. M.A. Simorvart. Lepingu muutmise nõue riigihankelingu kohustuste vahekorra muutmise korral. –*Juridica*, 2008, nr 4, lk 222.
17. M. Karijak. Krediitiasutuste tegevusega seotud süüteod. - *Juridica*, 2008, nr 5, lk 299.
18. O. Lando jt. The Principles Of European Contract Law 2002 (Parts I, II, and III) Kättesaadav arvutivõrgus: <http://www.jus.uio.no/lm/eu.contract.principles.parts.1.to.3.2002/> (13.04.2013).
19. P. Rott. Harmonising Different Rights of Withdrawal: Can German Law Serve as an Example for EC Consumer Law? Kättesaadav arvutivõrgus: http://www.germanlawjournal.com/pdfs/Vol07No12/PDF_Vol_07_No_12_1109-1136_Developments_Rott.pdf (15.04.2013).
20. P. Varul jt. Õigusteaduse Õpik. Tsiviilõiguse Üldosa. Tallinn: Juura, 2012.
21. P. Varul jt (koost). Võlaõigusseadus I. Üldosa (§§ 1-207) Komm vlj. Tallinn: Juura, 2006.
22. P. Varul jt (koost). Tsiviilseadustiku üldosa seadus. Komm vlj. Tallinn: Juura, 2010.
23. Principles of International Commercial Contracts, Kättesaadav arvutivõrgus: <http://www.unidroit.org/english/principles/contracts/main.htm> (28.04.2013.a.).
24. Public consultation on responsible lending and borrowing in the EU, Brussel 15 June 2009, European Commission, Internal Market and Services DG, Financial Institutions, Retail Issued, consumer policy and payment systems. Arvutivõrgus: ec.europa.eu/internal_market/consultations/docs/2009/responsible_lending/consultation_en.pdf (09.03.2013).
25. R. Narits. Õiguse entsüklopeedia. Tallinn: Juura, 2002.
26. R. Ligi. Teavitamiskohustus- tarbija huvide kaitse tagatis Euroopa Ühenduses. –*Juridica*, 2006, nr 8, lk 530-540.
27. Sales of good and consumer credit in practice, Inns of Court School of law. Oxford: University press, 2004.
28. V. Kõve jt. Eraõiguse põhiprobleeme. Õppematerjal kohtunikele 2003. Tartu: SA Eesti õiguskeskus, 2004.

Kasutatud õigusaktid

29. Tsiviilseadustiku üldosa seadus RT I 2002, 35, 216 ... RT I, 06.12.2010, 12.
30. Võlaõigusseadus RT I 2001, 81, 487 ... RT I, 05.04.2013, 3.
31. Krediitiasutuste seadus RT I 1999, 23, 349 ... RT I, 29.06.2012, 12.
32. Tarbijakaitse seadus RT I 2004, 13, 86 ... RT I, 01.07.2011.
33. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku RT I 2005, 26, 197 ... RT I, 05.04.2013, 5.
34. Võlgade ümberkujundamise ja võlakaitse seadus RT I, 06.12.2010, 1.
35. Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehtede vormide kehtestamine RT I, 22.12.2010, 4.
36. Halduskohtumenetluse seadustik RT I, 23.02.2011, 3 ... RT I, 29.06.2012, 56.
37. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2008/48EÜ, Kättesaadav arvutivõrgust: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:133:0066:0092:ET:PDF> (29.04.2013).

Kasutatud kohtupraktika

1. RKTko 3-2-1-80-05
2. RKTko 3-2-1-21-06
3. RKTko 3-2-1-137-06
4. RKTko 3-2-1-100-07
5. RKTko 3-2-1-41-07
6. RKTko 3-2-1-35-07
7. RKTko 3-2-1-93-07
8. RKTko 3-2-1-1-07
9. RKTko 3-2-1-63-08
10. RKTko 3-2-1-120-08
11. RKTko 3-2-1-143-09
12. RKTko 3-2-1-132-09
13. RKTko 3-2-1-70-09

14. RKTko 3-2-1-137-10
15. RKHKo 3-3-1-73-10
16. RKTko 3-2-1-153-10
17. RKTko 3-2-1-131-11
18. RKTko 3-2-1-50-12
19. RKTko 3-2-1-136-12
20. RKHKo 3-3-1-40-12
21. RKTko 3-2-1-5-13
22. RKTko 3-2-1-28-13
23. RKTko 3-2-1-43-13
24. TlnRnKo 2-09-58258
25. TrtRnKo 2-09-66677
26. TlnRnKo 2-10-64381
27. TlnRnKo 2-10-52465
28. TrtRnKo 2-11-62539
29. TrtRnKo 2-11-26290
30. TlnRnKo 2-11-60438
31. TlnRnKo 2-11-14068
32. Harju MK 2-10-48668
33. Tartu MK 2-10-51956
34. Viru MK 2-11-39396
35. Viru MK 2-11-16876
36. Pärnu MK 2-12-41745

Kasutatud uuringud

37. Kombineeritud finantsteenuste kordusuuring (TKA 2012) Kättesaadav arvutivõrgus:
<http://www.tarbijakaitseamet.ee/kombineeritud-finantsteenus/> (26.01.2013)
38. European Commission Directorate- General Health and Consumer Protection, Pre-Contractual information for financial services, Qualitative study in the 27 member states summary report, Optem, 2008 Kättesaadav arvutivõrgus:

http://ec.europa.eu/consumers/rights/docs/PCI_final_report_22Feb2008_en.pdf
(14.04.2013)

Muud allikad

39. Tarbijakaitseameti peadirektori 22.11.2012 kärkirjaga nr 1-1/12-055 vastvõetud “Juhend tarbijakrediidi pakkuja ja vahendajale” Arvutivõrgus:
http://www.tarbijakaitseamet.ee/public/Juhend_krediidiandjatele_vastutustundlik_laenamine.doc (10.04.2013)
40. Tsiviilseadustiku üldosa seaduse ja võlaõigusseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri. Arvutivõrgus:
http://www.riigikogu.ee/?op=emsplain&page=pub_file&file_id=d92e1442-e748-9854-f088-bc69cbc330d2& (29.03.2013)
41. Vastutustundliku laenamise nõuded, Finantsinspeksioon. Arvutivõrgus:
http://www.fi.ee/public/Soovituslik_juhend_Vastutustundlik_laenamine.pdf
(09.03.2013)
42. Võlgade ümberkujundamise ja võlakaitse seaduse eelnõu seletuskiri. Arvutivõrgus:
http://www.riigikogu.ee/index.php?page=en_vaade&op=ems&enr=743SE&koosseis=11
(09.03.2013)
43. Võlaõigusseaduse eelnõu. 116 SE I. Arvutivõrgus:
http://www.riigikogu.ee/?op=emsplain&content_type=text/html&page=mgetdoc&itemid=991610001 (23.03.2012)
44. Võlaõigusseaduse ja tarbijakaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri 816.
Arvutivõrgus: http://www.riigikogu.ee/?op=emsplain&page=pub_file&file_id=49247fe8-ca4d-1d67-e689-74a1a71639dc& (09.03.2013)

Lisa 1: Nordea panga üldtingimused

1. Üldsätted

- 1.1. Nordea Bank Finland Plc osutab Eesti Vabariigis teenuseid filiaali kaudu.
- 1.2. Käesolevad Nordea Bank Finland Plc Eesti filiaali (edaspidi pank) üldtingimused (edaspidi üldtingimused) reguleerivad panga ja klientide vahelisi suhteid. Klientideks loetakse kõiki füüsilisi ja juriidilisi isikuid, kes kasutavad, on kasutanud või on avaldanud soovi kasutada panga teenuseid.
- 1.3. Üldtingimuste eesmärgiks on kehtestada panga ja kliendi vaheliste suhete põhialused, panga ja kliendi vahelise suhtlemise kord ja üldised tingimused panga ja kliendi vaheliste tehingute tegemisel.
- 1.4. Lisaks üldtingimustele lähtutakse panga ja kliendi vahelistes suhetes panga toodete ja teenuste tingimustest (edaspidi teenusetingimused), panga hinnakirjast (edaspidi hinnakiri), panga ja kliendi vahel eraldi kokku lepitud tehingutingimustest, headest pangandustavadeist ning hea usu ja mõistlikkuse põhimõttest.
- 1.5. Üldtingimusi kohaldatakse ka enne nende jõustumist tekkinud ning üldtingimuste jõustumise hetkel kehtivatele panga ja kliendi vahelistele õigussuhetele.
- 1.6. Üldtingimuste, teenusetingimuste ning hinnakirjaga on võimalik tutvuda panga kontorites ja teeninduskeskustes, samuti panga koduleheküljel www.nordea.ee.
- 1.7. Panga ja kliendi vahelistele suhetele kohaldatakse Eesti õigust. Välisriigi õigust kohaldatakse, kui see on ette nähtud Eesti õigusakti või poolte kokkuleppega.

2. Tingimuste tõlgendamine

- 2.1. Üldtingimusi, teenusetingimusi ning panga ja kliendi vahel eraldi kokku lepitud tehingutingimusi tõlgendatakse koos, lähtudes vastavate tingimuste mõttest ja eesmärgist ning pooltevahelise tehingu olemusest.
- 2.2. Üldtingimuste või teenusetingimuste ning panga ja kliendi vahel eraldi kokku lepitud tehingutingimuse vastuolu korral lähtutakse eraldi kokku lepitud tingimusest. Üldtingimuste ja teenusetingimuste vastuolu korral lähtutakse vastavatest teenusetingimustest.
- 2.3. Lahknevuste või vastuolude korral üldtingimuste, teenusetingimuste või hinnakirja eesti- ja võõrkeelsete tekstide vahel lähtutakse vastavast eestikeelsest tekstist.

3. Tingimuste kehtestamine ja muutmine

- 3.1. Üldtingimused, teenusetingimused ning hinnakirja kehtestab pank.
- 3.2. Pangal on õigus ühepoolset muuta ja täiendada üldtingimusi, teenusetingimusi ja hinnakirja.
- 3.3. Muudatustest üldtingimustes, teenusetingimustes või hinnakirjas teavitab pank kliente, avaldades muudetud tingimused või hinnakirja panga koduleheküljel, panga kontorites ja/või teeninduskeskustes.
- 3.4. Üldtingimuste, teenusetingimuste ja hinnakirja muutmise teavitab pank klienti vähemalt üks kuu enne muudatuse jõustumist, välja arvatud juhul, kui üldtingimustes on sätestatud teisiti.
- 3.5. Makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse §-s 3 lg 1 loetletud makseteenuste (edaspidi makseteenused) tingimuste ja makseteenustega seotud hinnakirja muutmise teavitab pank tarbijast klienti vähemalt kaks kuud enne muudatuse jõustumist viidates internetipanga, e-kirja, SMS-i või posti vahendusel saadetud teates kohale, kus uued tingimused on tutvumiseks avaldatud. Kui klient muudatusega ei nõustu, on tal õigus muudatusega seotud leping enne muudatuse jõustumist tasuta üles öelda, teatades sellest pangale kirjalikult ning täites eelnevalt kõik lepingust tulenevad kohustused. Kui klient eellõudunud korras lepingut üles ei ütle, loetakse, et ta on muudatusega nõustunud.
- 3.6. Tarbijakrediidi intressimäära muudatusest teavitab pank klienti püsival andmekandjal, välja arvatud juhul, kui tarbijakrediidilepingus on kokku lepitud teisiti. Tarbijakrediidi intressimäära muudatus jõustub kliendi poolt teavituse kättesaamisel vastavalt punktile 8.3.
- 3.7. Hinnakirja muudatusest, sh makseteenusega seotud hinnakirja muudatusest, mis on kliendi suhtes soodsam, pank klienti ei teavita.

4. Identifitseerimine

- 4.1. Pank identifitseerib kliendi ja tema esindaja vastavalt panga poolt kehtestatud korrale ning õigusaktides sätestatud nõuetele. Klient ja tema esindaja on identifitseerimiseks kohustatud esitama panga poolt nõutavad andmed ja dokumendid.
- 4.2. Füüsiline isik identifitseeritakse panga poolt määratud isikut tõendavate dokumentide alusel.
- 4.3. Juriidiline isik identifitseeritakse vastava registri väljavõtte, registreerimistunnistuse ja/või muude panga poolt aktsepteeritavate dokumentide alusel. Asutamisel olev Eesti juriidiline isik identifitseeritakse asutamislepingu või otsuse alusel.

- 4.4. Kui punktis 4.3. viidatud dokumentides toodud andmed ei ole juriidilise isiku panga nõuete kohaseks identifitseerimiseks piisavad, on pangal õigus nõuda täiendavate andmete ja dokumentide esitamist (nt põhikiri,, andmed juhtorganite liikmete ja asukoha kohta). Samuti on pangal õigus nõuda andmete esitamist juriidilise isiku asutajate, aktsionäride, osanike või liikmete ja tegelike kasusaajate kohta.
  - 4.5. Vastavalt kliendiga sõlmitud lepingule võib kliendi või tema esindaja edaspidine identifitseerimine toimuda panga poolt aktsepteeritud tehniliste sidekanalite vahendusel.
- 5. Esindamine**
- 5.1. Füüsiline isik võib teha pangaga tehinguid isiklikult või esindaja kaudu. Panga nõudel on füüsilisest isikust klient kohustatud tegema tehingu isiklikult.
  - 5.2. Juriidiline isik teeb pangaga tehinguid seadusjärgse või volituse alusel tegutseva esindaja kaudu. Panga nõudel on juriidilisest isikust klient kohustatud tegema tehingu seadusjärgse esindaja kaudu.
  - 5.3. Esindusõigust tõendav dokument peab olema panga poolt aktsepteeritavas vormis. Pangal on õigus nõuda, et esindusõigust tõendav dokument oleks notariaalselt tõestatud.
  - 5.4. Pank ei ole kohustatud aktsepteerima esindusõiguse tõendamiseks esitatud dokumenti, milles esindusõigus ei väljendu üheselt ja arusaadavalt ja/või millest üheselt ja arusaadavalt ei tulene esindatava tahe.
  - 5.5. Klient on kohustatud panka informeerima notariaalselt tõestatud volikirja tagasivõtmisest, tühistamisest või kehtetuks tunnistamisest ka juhul, kui vastav teade on avaldatud Ametlikes Teadaannetes.
- 6. Nõuded dokumentidele**
- 6.1. Klient esitab pangale originaaldokumendi või selle notariaalselt kinnitatud koopia.
  - 6.2. Pangal on õigus eeldada kliendi poolt esitatud dokumendi ehtsust, kehtivust ja õigsust. Dokumendi mittevastavusel panga nõuetele või selle ehtsuses, kehtivuses või täielikkuses kahtluse tekkimise korral on pangal õigus jätta tehing tegemata või nõuda tehingu tegemiseks vajalike täiendavate andmete või dokumentide esitamist.
  - 6.3. Pangal on õigus jätta esitatud dokument (v.a. isikut tõendav dokument) endale või teha sellest koopia.
  - 6.4. Pangal on õigus nõuda välisriigis väljaantud dokumendi legaliseerimist või apostilliga kinnitamist.
  - 6.5. Võõrkeelse dokumendi esitamisel on pangal õigus täiendavalt nõuda selle tõlget eesti keelde. Tõlge peab olema vandetõlgi või notari poolt kinnitatud.
  - 6.6. Kliendi poolt esitamisele kuuluva dokumendi hankimisega seotud kulud (riigilõiv, dokumendi tõestamise, legaliseerimise või apostilliga kinnitamise, tõlkimise jms kulud) kannab klient.
- 7. Dokumentide ja korralduste allkirjastamine**
- 7.1. Pank aktsepteerib kliendi või tema esindaja poolt omakäeliselt kirjutatud allkirja. Panga ja kliendi vahelise lepinguga määratud juhtudel ja korras võrdsustatakse elektrooniliselt või suuliselt edastatud koodid omakäeliselt kirjutatud allkirjaga.
  - 7.2. Pangal on õigus nõuda allkirja andmist pangas, selle võimatuse või ebaotstarbekuse korral aga allkirja notariaalset kinnitamist. Allkirjanäidiste kaardile antakse allkiri pangas.
  - 7.3. Poolte täiendaval kokkuleppel aktsepteerivad pank ja klient ka elektrooniliselt allkirjastatud, samuti faksi teel saadetud omakäeliselt allkirjastatud korraldusi ja muid dokumente.
- 8. Info vahetamine panga ja kliendi vahel**
- 8.1. Info vahetamine panga ja kliendi vahel toimub eesti keeles, kui panga ja kliendi vahel ei ole kokku lepitud teisiti.
  - 8.2. Pank edastab kliendile infot panga kontorites ja teeninduskeskustes, panga koduleheküljel või internetipanga kaudu, samuti posti, e-kirja, SMS-i või muu sidevahendi või massimeedia kaudu.
  - 8.3. Panga poolt kliendile, kliendi esindajale või muule kliendi nimel teate vastuvõtmiseks õigustatud isikule posti, elektronposti või muu sidevahendi teel saadetud teade loetakse kliendi poolt kättesaaduks ja panga vastav informeerimiskohustus täidetuks, kui teade on edastatud kliendi või tema esindaja poolt pangale viimasena teatatud kontaktaadressil (sh elektroonilisel aadressil) või sidevahendi numbril. Posti teel, e-posti, internetipanga või muu sidekanali kaudu saadetud teade loetakse kliendi poolt kättesaaduks viiendal kalendripäeval arvates postitamise või teate edastamise kuupäevast.
  - 8.4. Klient on kohustatud pangalt saadud kontoväljavõttes või muus teatises toodud info õigsust viivitamatult kontrollima ning ebatäpsuste avastamisel sellest panka kohe teavitama.
  - 8.5. Kliendil on võimalus edastada pangale infot panga kontorites ja teeninduskeskustes, telefoni- ja internetipanga kaudu ja muul kokkulepitud viisil.

- 8.6. Kontoväljavõtte või panga poolt kliendile perioodiliselt väljastatava muu teatise mittesaamisest on klient kohustatud panka informeerima kohe, kui on möödunud tähtaeg, mille jooksul ta kokkuleppe kohaselt oleks pidanud pangalt vastava teatise saama.
- 8.7. Kliendi või tema esindaja isikut tõendava dokumendi kaotuse, varguse või muul viisil selle üle valduse kaotamise korral on klient kohustatud sellest viivitamatult panka informeerima.
- 8.8. Klient on kohustatud viivitamatult informeerima panka asjaoludest, mis mõjutavad või võivad mõjutada pangaga sõlmitud lepingu täitmist, samuti nendest tähtsust omavatest andmetest ja asjaoludest, mis on muutunud võrreldes pangaga sõlmitud lepingus või pangale esitatud dokumentides fikseeritud andmetega (nt nime, aadressi, sidevahendi numbri, tegevusala, tegeliku kasusaaja või esindajate andmete muutumisest, volituste lõppemisest jne). Juriidiline isik peab informeerima panka ka ümberkujunemisest, ühinemisest, jagunemisest, pankroti väljakuulutamisest, sundlõpetamisest või likvideerimismenetluse alustamisest või registrist kustutamisest. Panga nõudel on klient kohustatud esitama vastavat muudatust tõendava dokumendi.
- 8.9. Teatamiskohustus kehtib ka siis, kui teatamisele kuuluva asjaolu kohta on tehtud kohtulahend, kanne avalikku registrisse või on andmed selle kohta avaldatud massiteabevahendite kaudu.
- 8.10. Kui klient ei ole eeltoodud teatamiskohustust täitnud, eeldab pank tema valduses olevate andmete õigsust.

9. Pangasaladus ja isikuandmete töötlemine

- 9.1. Pangasaladuseks on kogu teave ja hinnangud, mis on pangale teatavaks saanud tema või teise krediidiasutuse kliendi kohta. Pangasaladuseks ei loeta andmeid, mis on avalikud või õigustatud huvi korral muudest allikatest kättesaadavad ning koondandmeid, mille põhjal ei saa kindlaks teha konkreetse kliendi andmeid ega isikut, samuti informatsiooni kliendi kohustuste täitmise korrektsuse kohta panga ees.
- 9.2. Isikuandmed on mis tahes andmed tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta. Isikuandmete töötlemine hõlmab iga isikuandmetega tehtavat toimingut, sh isikuandmete kogumist, säilitamist, kasutamist ja edastamist.

Panga poolt töödeldavate isikuandmete kategooriad ja töötlemise eesmärgid

- 9.3. Panga poolt töödeldavad kliendi isikuandmed ning nende töötlemise põhieesmärgid on järgnevad:
  - (i) Isiklikud andmed (nimi, isikukood, sünniaeg, isikut tõendava dokumendi andmed jms), mida pank töötleb kliendi identifitseerimiseks;
  - (ii) Kontaktandmed (aadress, telefoninumber, e-posti aadress jms), mida pank töötleb kliendiga suhtlemiseks ja talle pakkumiste edastamiseks;
  - (iii) Andmed kliendi asjatundlikkuse kohta (haridus, teadmised finantsteenuste kohta jms), mida pank töötleb kliendile sobivate finantsteenuste, sh nõustamisteenuse osutamiseks;
  - (iv) Kliendi finantsandmed (tööandja, amet, äritegevus, sissetulek, vara, kohustused, ülalpeetavad, maksekäitumine jms), mida pank töötleb kliendi maksevõime ja krediidiriski hindamiseks, vastutustundliku laenamise põhimõtte rakendamiseks ning kliendile sobivate finantsteenuste osutamiseks;
  - (v) Andmed kliendi pangatehingute ja kasutatavate pangateenuste ning nendega rahulolu kohta, mida pank töötleb toodete ja teenuste analüüsimiseks ja täiendamiseks, panga tegevust iseloomustavate finantsnäitajate fikseerimiseks ja aruandluse koostamiseks;
  - (vi) Andmed kliendi võlgnevuste kohta, mida pank töötleb kliendi maksevõime ja krediidiriski hindamiseks, nõuete sissenõudmiseks ning maksehäireregistrile andmete edastamiseks;
  - (vii) Andmed kliendi vara päritolu kohta (nt andmed tööandja, tehingupartnerite, äritegevuse kohta jne), mida kasutatakse eelkõige rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil.
- 9.4. Punktis 9.3. on iga isikuandmete kategooria juures toodud selliste andmete töötlemise peamised eesmärgid. Pangal on õigus töödelda isikuandmeid ka punkti 9.3. muudes alapunktides toodud eesmärkidel, kui see on vajalik kliendiga sõlmitud lepingu täitmiseks või kui pangal on selleks muu õigustatud huvi või kui andmete töötlemine on vajalik seadusega kehtestatud kohustuse täitmiseks. Pangal on õigus koostada erinevatel alustel analüüsitud klientide isikuandmetest nimekirju (nt võlglaste nimekirja jmt).
- 9.5. Lisaks kliendi poolt esitatud isikuandmetele on pangal õigus kontrollida ja täiendada kliendi isikuandmeid avalikest allikatest ja muudest õiguspäraselt ligipääsetavatest allikatest saadavate andmetega.

Andmete edastamine

- 9.6. Pangateenuste osutamiseks teeb pank koostööd lepingupartneritega, kellele pank võib edastada vastava koostöö raames ja eesmärgil kliendiga seotud andmeid, sh isikuandmeid. Sellisteks partneriteks võivad olla nt korrespondentpangad ja muud maksevahendajad, väärtpaberite depositeeriumid, rahvusvahelised kaardiorganisatsioonid, pangautomaatide haldajad, sularaha käitlejad, infotehnoloogia-, arhiivi-, trüki-, tõlke-, turu-uuringu- ja sideteenuste osutajad, kindlustusandjad, võlgade sissenõudmisteenuse osutajad, maksehäireregistrid jms asutused ja organisatsioonid.

- 9.7. Pangal on õigus edastada kliendiga seotud andmeid, sh isikuandmeid, pangaga samasse kontserni kuuluvatele juriidilistele isikutele, sh tulevikus kontserni liikmeks saavatele juriidilistele isikutele, samuti õigus küsida ja saada nendelt selliseid andmeid eesmärgiga identifitseerida klient, hallata efektiivsemalt panga ja kliendi vahelisi suhteid, selgitada kliendi vara päritolu, hinnata tema maksevõimet ja krediidiriski ning pakkuda talle finantsteenuseid.
- 9.8. Isikute nimekirja, kellele pank kliendi isikuandmeid töötleb edastab (isikuandmete volitatud töötlejad), on toodud panga koduleheküljel www.nordea.ee. Pangal on õigus seda nimekirja muuta ja täiendada.
- 9.9. Kui tehingu tegemisele on kaasatud teine krediitiasutus või maksevahendaja (nt pankadevahelised ülekanded), edastab pank talle tehinguga seonduvaid kliendi andmeid, sh isikuandmeid. Rahvusvaheliste pangatehingute puhul (nt rahvusvahelised ülekanded), samuti Eestisest välisvaluuta ülekannete ning kämaksete puhul edastab pank selliseid andmeid ülemaailmse pankadevahelise infosüsteemi SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication, vt www.swift.com) vahendusel. SWIFT'i andmetöötluskeskused asuvad Euroopa Liidus ja Ameerika Ühendriikides, millest tulenevalt töödeldakse tehinguga seotud andmeid, sh makse algataja ja saaja isikuandmeid sõltumata ülekande tegemise kohast nii SWIFT'i Euroopa Liidus kui ka Ameerika Ühendriikides asuvates andmetöötluskeskustes.
- Klient on teadlik ja nõustub, et käesolevas punktis kirjeldatud tehingute puhul võivad tehingu tegemisele kaasatud krediitiasutus, maksevahendaja või SWIFT olla kohustatud edastama, eelkõige rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil, oma asukohariigi (SWIFT'i puhul andmetöötluskeskuse asukohariigi) ametiasutustele tehinguga seotud andmeid, sh kliendi isikuandmeid. Samuti on klient teadlik ja nõustub, et riigiks, millele eeltoodud korras andmeid edastatakse võib olla ka selline riik, mille andmekaitse tase ei ole samaväärne Euroopa Liidu või Euroopa Majanduspiirkonda kuuluvate riikidega. Sellest tulenevalt ei pruugi kliendil tema isikuandmete töötlemisel olla samasuguseid õigusi ning andmete töötlejal samasuguseid kohustusi nagu isikuandmete töötlemisel Euroopa Liitu või Euroopa Majanduspiirkonda kuulvas riigis või muus riigis, mille isikuandmete kaitse taset on Euroopa Komisjon hinnanud piisavaks.

Kliendi õigused tema isikuandmete töötlemisel

- 9.10. Isikuandmete töötlemisel on kliendil kõik isikuandmete kaitse seadusest tulenevad õigused, millest olulisemad on:
- (i) õigus saada pangalt teavet tema kohta kogutud isikuandmete kohta viie tööpäeva jooksul arvates pangale vastava avalduse esitamisest;
  - (ii) õigus nõuda ebaõigete isikuandmete parandamist;
  - (iii) õigus keelata tema kontaktandmete kasutamine reklaami ja pakkumiste saatmiseks;
  - (iv) õigus nõuda isikuandmete töötlemise lõpetamist, kui isikuandmete töötlemine ei ole seaduse alusel lubatud;
  - (v) õigus pöörduda panga, isikuandmete volitatud töötleja, Andmekaitse Inspektiooni või kohtu poole kui klient leiab, et isikuandmete töötlemisel on tema õigusi rikutud.
- 9.11. Kui klient on esitanud isikuandmete töötlemise lõpetamise nõude, on pangal õigus pangateenuse leping etteatamiseta üles öelda, kui panga hinnangul ei ole vastava lepingu täitmise jätkamine kliendi isikuandmete töötlemisega mõistlikult võimalik.

Kliendi nõusolek isikuandmete töötlemiseks

- 9.12. Koos kliendi poolt üldtingimuste suhtes nõusoleku andmisega loetakse, et ta on andnud pangale nõusoleku tema isikuandmete töötlemiseks vastavalt üldtingimuste punktis 9 sätestatule.

10. Lepingu sõlmimine

- 10.1. Panga ja kliendi vahelised lepingud sõlmitakse kirjalikult või muus vormis, kui seaduses ei ole sätestatud lepingu kohustusliku vormi. Esmase konto avamiseks, samuti esmakordseks panga poolt pakutava teenuse kasutamiseks, kui konto omamine ei ole selleks nõutav, sõlmitakse leping panga ja kliendi vahel kirjalikult.
- 10.2. Pangal on õigus keelduda pangateenuse lepingu sõlmimisest.
- 10.3. Arvelduskonto lepingu sõlmimisest on pangal õigus keelduda üksnes mõjuval põhjusel. Eelkõige on pangal õigus keelduda arvelduskonto lepingu sõlmimisest, kui isik või temaga seotud isik:
- (i) ei esita piisavalt andmeid või dokumente enda või selle isiku identifitseerimiseks, kelle huvides ta tegutseb;
  - (ii) on tahtlikult või raske hooletuse tõttu esitanud pangale või pangaga samasse kontserni kuuluvale juriidilisele isikule ebaõiged või puudulikud andmeid või keeldunud andmete esitamisest;
  - (iii) on esitanud pangale dokumendi, mis on võltsimistunnustega või ei vasta muul põhjusel panga nõuetele;
  - (iv) ei ole panga nõudmisel esitanud oma rahaliste vahendite seadusliku päritolu tõendamiseks piisavalt andmeid ja dokumente või pangal on tema suhtes rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus (sh variisiku olemine või variisiku kasutamine);

- (v) on pangale teadaoleva info põhjal seotud või olnud seotud organiseeritud kuritegevusega, rahapesuga või terrorismi rahastamisega;
- (vi) on või on olnud kõrge riiklikul ametikohal (riikliku taustaga isik) riigis, millel on kõrge korruptsioonitase;
- (vii) on panga rahapesu ja terrorismi rahastamise riski hindamise meetmete alusel kõrge riskiga klient või tegutseb kõrge riskiga tegevusalal;
- (viii) on võlgnevuses panga, teise krediitiasutuse või muu isiku ees;
- (ix) on tekitanud pangale olulise kahju või reaalse ohu sellise kahju tekkeks.

Käesolevas punktis käsitletakse pangana ka pangaga samasse kontserni kuuluvaid juriidilisi isikuid.

10.4. Üldtingimuste tähenduses on:

- i) füüsilise isikuga seotud isikuteks:
  - (1) füüsilised ja juriidilised isikud, kelle volitatud esindajaks isik on;
  - (2) juriidilised isikud, kelle nõukogu, juhatuse, muu juhtorgani liikmeks isik on;
  - (3) juriidilised isikud, kelle osadest, aktsiatest või häältel 10% või enam kuulub isikule.
- ii) juriidilise isikuga seotud isikuteks:
  - (1) füüsilised isikud, kes on juriidilise isiku nõukogu, juhatuse või muu juhtorgani liikmed või volitatud esindajad;
  - (2) füüsilised ja juriidilised isikud, kes omavad 10% või enam osadest, aktsiatest või häältel juriidilises isikus.

10.5. Pangal on õigus omal äranägemisel otsutada, kas sõlmida arvelduskonto leping isikuga, kes ei ole Eesli resident (nt. madala maksumääraga välisriigis registreeritud juriidilise isikuga).

10.6. Pangal on õigus lepingu sõlmimisest keelduda, kui isiku suhtes kuuluvad rakendamisele rahvusvahelised sanktsioonid.

10.7. Lepingu sõlmimisest keeldumisel kaalub pank igakülselt kõiki asjaolusid ja langetab otsuse lähtudes mõistlikkuse põhimõttest.

11. Kliendi korraldused

11.1. Konto kasutamiseks või pangaga sõlmitud lepingu raames muu tehingu tegemiseks esitab klient või tema esindaja pangale korraldusi, mille esitamise võimalus on vastava pangateenuse lepinguga ette nähtud.

11.2. Korralduse esitaja peab korralduse esitamise õigust pangale aktsepteeritaval viisil tõendama. Pangal on õigus keelduda tehingu tegemisest, kui tekib kahtlus, et korralduse esitaja ei ole selleks õigustatud. Pank ei vastuta sellisel juhul tehingu tegemisest keeldumise tõttu tekkinud kahju eest.

11.3. Korraldus tehingu tegemiseks esitatakse pangale kirjalikult või muul poolte vahel kokku lepitud viisil.

11.4. Pangal on õigus eeldada, et vastava pangateenuse lepingu kohaselt talle esitatud korraldus vastab kliendi tahtele.

11.5. Pank võtab täitmisele ainult sellised korraldused, mis on panga nõuete kohaselt vormistatud ja edastatud, üheselt mõistetavad ning täidetavad. Ebaselguste korral on pangal õigus nõuda kliendilt lisainformatsiooni või -dokumente ning kuni nende saamiseni korralduse täitmine edasi lükata.

11.6. Pank võib olukorras, kus kliendilt täiendavate juhiste saamine on raskendatud või võimatu, kliendi korraldusest kõrvale kalduda, kui see panga hinnangul on kliendi huvides vajalik ning kui pank võib vastavalt asjaoludele eeldada, et klient kiidaks sellise tegevuse heaks.

11.7. Klient on kohustatud looma kõik temast olenevad eeldused ja tingimused, mis on vajalikud tema korralduse täitmiseks.

11.8. Pangal on õigus kliendi poolt telefoni või muu sidevahendi teel edastatavad korraldused ja teated salvestada ning vajadusel kasutada vastavaid salvestisi korralduse või teate tõendamiseks.

11.9. Pank täidab korraldused õigusaktides ja teenusetingimustes määratud tähtaja jooksul.

11.10. Kliendil on õigus korraldus tagasi võtta, kuni pank ei ole seda täitnud või võtnud endale selle täitmiseks kohustusi kolmandate isikute ees. Pangal on õigus keelduda täitmiseks võetud korralduse tühistamisest.

12. Arveldused välisvaluutaga

12.1. Kliendi poolt välisvaluutaga tehtavate tehingute suhtes on pangal õigus kohaldada kõiki tingimusi ja piiranguid, mis on kehtestatud selle valuuta päritolumaal ja mis mõjutavad panka tehingute tegemisel selle valuutaga.

12.2. Pangal on õigus edasi lükata välisvaluutas võetud kohustuste täitmist või rakendada selle suhtes piiranguid, kui selline edasilükkamine või piirangute rakendamine on tingitud vääramatü jõu asjaoludest selle valuuta päritolumaal.

12.3. Välisvaluutas väljendatud kohustused kuuluvad täitmisele samas valuutas, kui ei ole kokku lepitud teisiti.

13. Ekslikult sooritatud tehingud

- 13.1. Kui kliendi kontole on ekslikult kantud raha või muu vara, on klient kohustatud viivitamatult pärast valekande avastamist sellest pangale teatama.
- 13.2. Pangal on õigus ekslikult kliendi kontole kantud raha või muu vara paranduskandega kontolt maha võtta.
- 13.3. Klient on kohustatud kontole sularahas sissemakstavad summad enne sissemaksmist ja kontolt väljamakstavad summad vahetult peale kättesaamist üle lugema ja esitama pretensioonid kohapeal. Hilisemaid pretensioone ei ole pank kohustatud arvesse võtma.

14. Panga viivitus

- 14.1. Korralduse täitmisega viivitamisel maksab pank viivist seaduses ettenähtud määra alusel. Viivist arvestatakse viivitatud summalt viivituses olnud aja eest.
- 14.2. Pank ei vastuta korralduse täitmisega viivitamise eest, kui see oli tingitud korralduse mittenõuetekohasest vormistamisest, edastamisest või muudest kliendist sõltuvatest asjaoludest.

15. Panga õigused rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel

- 15.1. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks on pangal õigus:
- i) küsida lepingu sõlmimisel või lepingu kehtivuse ajal kliendilt andmeid, millest selguks muuhulgas kliendi täpne tegevusala, põhilised lepingupartnerid, tegelik kasusaaja, omandi- ja kontrollstruktuur, käive, sularaha- ja sularahata tehingute osakaal, tehingute sagedus ning kliendi kontod teistes pankades;
  - ii) küsida kliendilt lisainformatsiooni selgitamiseks välja tehingutes kasutatava raha või muu vara allikad ja päritolu, sh saada kliendilt tehingu aluseks olevaid dokumente (nt müügilepingud, saatelehed, tollidokumendid, arved) ja/või andmeid tehingu vastaspoole, tegeliku kasusaaja või tehinguga seotud muu juriidilise või füüsilise isiku kohta;
  - iii) kahtluse korral mitte võtta täitmiseks korraldust, millel selgitus puudub või on ebapiisav;
  - iv) kontrollida regulaarselt seadusest tulenevate hoolsusmeetmete täitmiseks kogutud andmeid ja nõuda kliendilt lisadokumentide esitamist. Kliendil on kohustus esitada nõutud dokumendid ning anda asjakohast teavet;
  - v) kehtestada pangateenuste kasutamisel ajutisi või alalisi piiranguid või viivitada kliendi korralduse täitmisega.
- 15.2. Pangal on õigus keelduda tehingu teostamisest, sealhulgas tagastada kliendi konto krediteerimiseks laekunud vahendid saajale, kui klient ei ole esitanud panga poolt nõutud andmeid või dokumente, või kui esitatud andmete ja/või dokumentide põhjal tekib pangal kahtlus, et tegemist võib olla rahapesu või terrorismi rahastamisega või kui kliendi suhtes kuuluvad rakendamisele rahvusvahelised sanktsioonid.

16. Tasu pangateenuste eest

- 16.1. Pangateenuste eest maksab klient pangale tasu vastavalt hinnakirjale või poolte eraldi kokkuleppele.
- 16.2. Hinnakirja või poolte eraldi kokkuleppega määratlemata teenuste eest maksab klient pangale tasu vastavalt panga tegelikele kuludele. Kliendil on sellisel juhul õigus nõuda arve koopia esitamist.
- 16.3. Pangateenuse lepingu lõppemisel tagastab pank teenustasu ettemaksed proportsionaalselt, arvestades teenuse osutamiseks tehtud tegelikke kulutusi.
- 16.4. Pank debiteerib tasumisele kuuluva summa kliendi täiendava korralduseta vastava teenusega seotud kontolt. Kui teenusega seotud kontol ei ole selleks piisavat summat, on pangal õigus puudujääv summa kliendi täiendava korralduseta debiteerida tema muudelt kontodelt, teostades vajadusel konverteerimise lähtudes sel hetkel pangas kehtivast vastavate valuutade vahetuskursist.
- 16.5. Kui pangateenuse eest tasutakse välisvaluutas, teostab pank konverteerimise, lähtudes tasumise hetkel pangas kehtivast valuuta vahetuskursist.
- 16.6. Klient on kohustatud hoidma kontol piisavat rahasummat, et pangal oleks võimalik tasumisele kuuluv summa kontolt selle vaba jääki ületamata debiteerida. Pangal on õigus debiteerida tasumisele kuuluv summa kliendi kontolt ka juhul, kui selle tulemusel ületatakse konto vaba jääki.
- 16.7. Kui kontol ei ole piisavalt raha kõigi kohustuste täitmiseks, on pangal õigus valida teenustasude ja muude tasumisele kuuluvate summade kontolt debiteerimise järjekord.

17. Vastutus

- 17.1. Kumbki pool vastutab vaid otsese varalise kahju eest, mille ta on tekitanud teisele poolele oma kohustuse mittekohase täitmise või täitmata jätmisega. Eeltoodud piirang ei kehti, kui kahju tekitati tahtlikult või raske hooletuse tõttu, samuti juhul, kui seaduse imperatiivsest sättest või poolte kokkuleppesest tuleneb otseselt teisiti.

- 17.2. Kohustuse täitmisega viivitamisel või kohustuse muu rikkumise korral maksab klient pangale hinnakirjas või poolte eraldi kokkuleppega kehtestatud viivist või leppetrahvi. Pank arvestab viivist võlgnetavalt summalt alates võlgnevuse tekkimise päevast kuni võlgnevuse tasumise päevani.
  - 17.3. Lisaks viivisele maksab klient pangale võlgnevuse menetluse tasu vastavalt hinnakirjale. Lisaks on klient kohustatud hüvitama pangale võla sissenõudmise kulud ulatuses, milles need ületavad võlgnevuse menetluse tasu.
  - 17.4. Kui klient kasutab oma õiguste teostamisel või kohustuste täitmisel esindajat või kui kolmas isik täitis kliendi kohustust tema nõusolekul, vastutab klient selle isiku tegevuse ja tema poolt tekitatud kahju eest.
  - 17.5. Pool ei vastuta kohustuse rikkumise eest, kui ta tõendab, et ei täitnud kohustust või täitis seda mittekohaselt vääramatute jõu tõttu. Vääramatuks jõuks loevad pooled muuhulgas ka elektrikatekestust, sideliinide riket, õigusakti kehtestamist või muutmist või muud kohustuse täitmist takistavat asjaolu, mida kohustust rikkunud pool ei saanud mõjutada ning millega arvestamist või mille vältimist ei saanud temalt mõistlikkuse põhimõttest lähtuvalt oodata.
  - 17.6. Kui klient on jätnud täitmata panga informeerimise kohustuse, vastutab pank sellest tuleneva kahju eest üksnes juhul, kui kahju tekkis pangapoolse raske hooletuse tõttu.
  - 17.7. Pank ei vastuta kliendile valuutavahetuskursi muutumise, väärtpaperite hinna langemise või muudest investeerimistegevusega seonduvatest riskidest tuleneva kahju eest.
- 18. Konto või teenuse blokeerimine ja arestimine**
- 18.1. Konto või teenuse blokeerimine tähendab kontol oleva raha või muu varaga tehingute tegemise osalist või täielikku peatamist. Konto või teenuse võib blokeerida panga või kliendi algatusel.
  - 18.2. Pank blokeerib konto või teenuse kliendi kirjaliku või muul panga ja kliendi vahel kokkulepitud viisil edastatud korralduse alusel.
  - 18.3. Suulise blokeerimiskorralduse andmisel, kui korralduse andja identifitseerimine on raskendatud (nt kui korraldus antakse telefoni teel või korralduse andja isikut tõendav dokument on varastatud või kadunud), on pangal õigus esitada korralduse andjale panga andmebaasis sisalduva info põhjal küsimusi blokeerimist taotleva kliendi kohta, veendumaks isiku õiguses blokeerimiskorraldust esitada. Pank ei vastuta konto või teenuse blokeerimata jätmisest tuleneva kahju eest, kui blokeerimist taotlev isik ei suuda piisavalt tõendada õigust sellist korraldust esitada.
  - 18.4. Kliendi algatusel blokeeritud konto või teenuse vabastab pank blokeeringust kliendi korralduse alusel.
  - 18.5. Pangal on õigus blokeerida kliendi konto või teenus, kui:
    - i) klient keeldub esitamast dokumente või andmeid, mida pank nõuab seoses seadusest tulenevate hoolsusmeetmete täitmisega;
    - ii) pank kahtlustab klienti rahapesus või terrorismi rahastamises või muus kuriteos või eeltoodule kaasaaitamises;
    - iii) pangale on saanud teatavaks asjaolud, millest tulenevalt tekib vajadus selgitada kliendi raha või muu vara seaduslikku päritolu;
    - iv) klient on jätnud täitmata pangale tasumisele kuuluva maksekohustuse või pangale saab teatavaks muu asjaolu, mis annab piisavalt alust arvata, et kontoomanik ei täida või ei suuda täita oma olemasolevat või tulevast maksekohustust panga ees;
    - v) krediidivõimalusega seotud maksevahendi kasutamisel suureneb oluliselt oht, et kliendil ei ole piisavalt vahendeid maksekohustuse täitmiseks;
    - vi) pangale on esitatud kontot kasutama õigustatud isikute kohta vastuolulisi andmeid või dokumente, mille õigsuses on pangal alust kahelda;
    - vii) kliendi konto on arestitud;
    - viii) pangale on esitatud dokumendid kliendi summa või või juriidilise isiku registrist kustutamise kohta.Panga algatusel blokeeritud konto või teenuse vabastab pank blokeeringust blokeerimise aluseks olnud asjaolu äralangemisel.
  - 18.6. Pank ei vastuta konto või teenuse blokeerimisest tuleneva kahju eest.
  - 18.7. Kliendi konto arestitakse seaduses ettenähtud alustel ja korras. Pank vabastab konto aresti alt arestimise otsuse, määruse või ettekirjutuse teinud isiku või organi otsuse alusel või jõustunud kohtumääruse või -otsuse alusel.
- 19. Pangateenuse lepingu ülesütlemine**
- 19.1. Kliendil on õigus pangateenuse leping igal ajal üles öelda, teavitades sellest panka vähemalt üks kuu ette.
  - 19.2. Tähtajatu pangateenuse lepingu võib pank igal ajal üles öelda, teavitades sellest klienti vähemalt kaks kuud ette.
  - 19.3. Pangal on õigus pangateenuse leping mõjuval põhjusel etteateamiseta üles öelda. Mõjuva põhjusega on eelkõige tegemist, kui:

- (i) klient või temaga seotud isik ei ole panga nõudmisel esitanud enda identifitseerimiseks või rahaliste vahendite või muu vara seadusliku päritolu tõendamiseks piisavalt andmeid ja dokumente või kui esitatud andmed ja dokumendid ei kõrvalda panga kahtlust kliendi isikusamasuses või äritegevuse võimalikus seotuses rahapesu või terrorismi rahastamisega või ebaseaduslike tehingutega;
- (ii) pangal on kliendi või temaga seotud isiku suhtes rahapesu või terrorismi rahastamise või variisikute kasutamise kahtlus;
- (iii) klient või temaga seotud juriidiline isik on tahtlikult või raske hooletuse tõttu esitanud pangale ebaõigeid või puudulikke andmeid, ei ole teatanud olulistest muudatustest pangale esitatud andmetes või on keeldunud andmete esitamisest;
- (iv) kliendi poolt pangale esitatud dokument on võltsimistunnustega;
- (v) klient on kordavas või pikaaegses võlgnevuses panga ees või rikub pangaga sõlmitud lepingut muul viisil korduvalt või tahtlikult;
- (vi) klient või temaga seotud juriidiline isik on tekitanud pangale olulise kahju või reaalse ohu sellise kahju tekkeks;
- (vii) välja on kuulutatud kliendi pankrot või algatatud likvideerimismenetlus;
- (viii) klient on esitanud pangale isikuandmete töötlemise lõpetamise nõude ning panga hinnangul ei ole lepingu täitmise jätkamine isikuandmete töötlemisega mõistlikult võimalik.

Käesolevas punktis käsitletakse pangana ka pangaga samasse kontserni kuuluvaid juriidilisi isikuid.

- 19.4. Lepingu erakorralisel ülesõllemisel kaalub pank igakülgset kõiki asjaolusid ja langetab otsuse lähtudes mõistlikkuse põhimõttest.

20. Lahkarvamuste lahendamine

- 20.1. Panga ja kliendi vaheline lahkarvamus püütakse lahendada koheselt lahkarvamuse tekkimisel. Sellisel viisil lahkarvamuse lahendamise võimatuse korral on kummalgi poolel õigus esitada kirjalik pretensioon. Pangale saab esitada pretensiooni panga kontoris, posti teel, läbi internetipanga või saates e-kirja aadressile tagasiside@nordea.com.
- 20.2. Pretensioonis tuleb lisaks lahkarvamusega seotud asjaolude äratoomisele viidata õigusaktile või dokumendile, mille alusel pretensioon esitatakse. Kui pretensiooni aluseks olev dokument ei ole teisele poolele vabalt kättesaadav, lisab pretensiooni esitaja nimetatud dokumendi.
- 20.3. Pretensiooni saanud pool peab edastama omapoolse selgituse ja pakkuma vajadusel omapoolse lahenduse mõistliku aja jooksul, aga mitte hiljem kui 30 päeva jooksul arvates pretensiooni saamisest.
- 20.4. Kui lahkarvamust ei õnnestu lahendada, on kummalgi poolel õigus esitada nõue vaidluse lahendamiseks kohtule. Tarbijast kliendil on õigus enne hagi esitamist esitada kaebus Tarbijakaitseametile.
- 20.5. Panga vastu esitatakse hagi panga asukohajärgsesse kohtusse.
- 20.6. Panga üle teostab järelevalvet Finantsinspeksioon. Finantsinspeksiooni kontaktandmed on kättesaadavad koduleheküljelt www.fi.ee.
- 20.7. Nordea Bank Finland Plc, aadressiga Aleksanterinkatu 36B Helsinki, FIN-00100 Soome Vabariik, üle teostab järelevalvet Soome Finantsinspeksioon. Kontaktandmed on kättesaadavad koduleheküljelt www.finanssivalvonta.fi.

Lisa 2: BIGBANK AS üldtingimused

BIGBANK ASI ÜLDTINGIMUSED (kehtiv alates 01.07.2011)

1. ÜLDSÄTTED

1.1. Panga üldtingimuste kohaldatavus

- 1.1.1. BIGBANK AS-i (edaspidi pank) üldtingimustega (edaspidi panga üldtingimused) kehtestatakse panga ja kõigi füüsiliste või juriidiliste isikute (edaspidi klient või kliendid) vaheliste õigusuhete põhilised ja tingimused.
- 1.1.2. Lisaks panga üldtingimustele juhivad pank ja klient omavahelistes suhetes Eesti Vabariigi õigusaktidest, panga ja kliendi vahel sõlmitud lepingutest, sh põhitingimustest (edaspidi lepingu põhitingimused) ja lepingule kohaldatavatest üldtingimustest (edaspidi lepingu üldtingimused), panga hinnakirjast (edaspidi hinnakiri), heast pangandustavast ning hea usu ja mõistlikkuse põhimõtetest.
- 1.1.3. Panga üldtingimuste, lepingu üldtingimuste ning hinnakirjaga saab tutvuda panga teenindussaalides, panga üldtingimuste ja hinnakirjaga ka panga veebilehel.
- 1.1.4. Panga üldtingimusi kohaldatakse kõikidele panga ja kliendi vahelistele õigusuhetele.
- 1.1.5. Panga üldtingimuste ja lepingu üldtingimuste vastudol korral kohaldatakse lepingu üldtingimustes sätestatud.
- 1.1.6. Panga üldtingimuste, lepingu üldtingimuste või hinnakirja ja lepingu põhitingimuste vastudol korral kohaldatakse lepingu põhitingimustes sätestatud.
- 1.1.7. Panga üldtingimuste, lepingu üldtingimuste, lepingu põhitingimuste ning hinnakirja eesti- ja võrrekskeelse tekstide vastudol korral kohaldatakse eeskeelse teksti.
- 1.2. Panga üldtingimuste, lepingu üldtingimuste ja hinnakirja kehtestamine ja muutmine
- 1.2.1. Panga üldtingimused, lepingu üldtingimused ja hinnakirja kehtestab pank.
- 1.2.2. Konkreetse lepingu põhitingimused kehtestatakse kliendi ja panga vahelisel kokkuleppel.
- 1.2.3. Pangel on õigus panga üldtingimusi, lepingu üldtingimusi ja hinnakirja ühepoolset muuta.
- 1.2.4. Pank teavitab panga üldtingimuste, lepingu üldtingimuste või hinnakirja muutmisest kliente ette panga teenindussaalides nähtavale kohale pandud teatega, panga veebilehel või muul viisil (nt ühes üleriigilise levikuga päevalehes) vähemalt 15 päeva enne muudatuste jõustumist. Kui klient ei nõustu panga üldtingimuste, lepingu üldtingimuste või hinnakirja pangapoolsete muudatustega, on tal õigus vastava muudatusega seotud leping enne muudatuste jõustumist üles öelda, teatades sellest käesolevas punktis nimetatud tähtaja jooksul pangale kirjalikult või muul kokkulepitul viisil ning täites edinevalt kõik lepingust tulenevad kohustused.
- 1.2.5. Pangel on põhjendatud juhtudel ühepoolset ilma ette teatamata õigus muuta hinnakirja. Sellisel juhul informeerib pank klienti muudatustest viivitamatult oma teenindussaalides, veebilehel või muul viisil (nt ühes üleriigilise levikuga päevalehes) ning kliendil on õigus vastava muudatusega seotud leping kohe üles öelda, teatades sellest pangale viivitamatult kirjalikult või muul kokkulepitul viisil ning täites edinevalt kõik lepingust tulenevad kohustused.
- 1.2.6. Üldtingimuste punktis 1.2.4 nimetatud etteatamise tähtaega ei kohaldata ning kliendil ei ole õigust lepingut seoses tingimuste ühepoolse muutmisega üles öelda, kui muudatustega ei piirata varasemaga võrreldes kliendi õigusi ega tekitata täiendavaid kohustusi ega halvenda muul moel kliendi olukorda (nt teenustasude alandamine, muude tingimuste klienti jaoks soodsamaks muutmine, uute teenuste lisandumisega seotud muudatused, seadusandluse muutumisest tingitud muudatused jms).

- 1.2.7. Panga üldtingimuste, lepingu üldtingimuste ja hinnakirja ühepoolse muutmise korral on pangal õigus jätta klientidele võimalus seniste tingimuste või hinnakirja kohaldamiseks konkreetsetes lepingulises suhtes, kui see on muudatuste sisu arvestades panga hinnangul mõistlikult võimalik. Pank teavitab kliente sellise võimaluse andmisest muudatuste kohta avaldatavas teadaandes. Sellisel juhul ei ole kliendil õigust lepingut seoses tingimuste ühepoolse muutmisega üles öelda, välja arvatud juhul, kui pank jätab seniste tingimuste kohaldamiseks esitatud kliendi avalduse rahuldamata. Vastav avaldus tuleb pangale esitada samas vormis ja sama tähtaja jooksul, mis on ette nähtud punktides 1.2.4 ja 1.2.5 lepingu ülesõtmise teate esitamiseks.
- 1.2.8. Juhul, kui klient ei ole lepingusuhet üldtingimuste punktis 1.2.4 ja 1.2.5 nimetatud tingimustel üles öelnud või kui klient ei ole esitanud punktis 1.2.7 sätestatud avaldust seniste tingimuste või hinnakirja kohaldamiseks temaga sõlmitud lepingule, loetakse, et ta on muudatusi ja/või täiendusi aktsepteerinud ja tal ei ole pangale panga üldtingimuste, lepingu üldtingimuste või hinnakirja muudatustest tulenevaid pretensioone.

2. KLIENDI IDENTIFITSEERIMINE

2.1. Identifitseerimine

- 2.1.1. Pangel on õigus nõuda ja klient ja tema esindaja on kohustatud oma isiku identifitseerimiseks esitama pangale andmed ja panga poolt aktsepteeritavad dokumendid.
- 2.1.2. Füüsilisest isikust kliendi identifitseerimine toimub vastavalt kehtivatele õigusaktidele panga poolt aktsepteeritud isikut tõendava dokumendi alusel. Panga nõusolekul võib isiku identifitseerida ka digitaalselt tuvastamist võimaldava sertifikaadi abil.
- 2.1.3. Juriidiline isik identifitseeritakse vastava registri kehtiva väljavõtte või registreerimistunnistuse ja/või muude panga poolt nõutavate dokumentide alusel.
- 2.1.4. Vastavalt panga ja kliendi vahel sõlmitud lepingule võib kliendi või tema esindaja identifitseerimine lepingute sõlmimisel, avalduste, taotluste esitamisel ning nimetatud dokumentide allkirjastamisel jms juhtudel toimuda panga poolt aktsepteeritud tehniliste sidekanalite vahendusel. Sidekanali vahendusel toimuva suulise kontakti puhul toimub kliendi identifitseerimine salasõna esitamise ja selle kontrollimisega panga poolt.

2.2. Esindamine

- 2.2.1. Füüsiline isik võib teha tehinguid isiklikult või esindaja kaudu. Juriidiline isik teeb tehinguid esindaja kaudu.
- 2.2.2. Panga nõudel on füüsilisest isikust klient kohustatud tegema tehingu isiklikult.
- 2.2.3. Pank ei ole kohustatud aktsepteerima esindusõigust tõendavat dokumenti, milles esindusõigus ei ole väljendatud üheselt ja arusaadavalt.
- 2.2.4. Esindusõigust tõendav dokument peab olema panga poolt aktsepteeritavas vormis. Pangel on õigus nõuda, et väljaspool panka vormistatud esindusõigust tõendav volikiri oleks notariaalselt tõestatud.
- 2.2.5. Klient on kohustatud panka informeerima notariaalselt tõestatud volikirja tühistamisest või kehtetuks tunnistamisest, seda ka juhul, kui vastav teade on avaldatud väljaandes Ametlikud Teadaanded.

2.3. Nõuded dokumentidele

- 2.3.1. Klient esitab pangale originaaldokumendid, dokumendi notariaalselt või samaväärselt kinnitatud koopiad.
- 2.3.2. Füüsilise isiku identifitseerimiseks esitatakse isikut tõendava dokumendi originaal.
- 2.3.3. Pangel on õigus eeldada, et kliendi esitatud dokument on ehtne, kehtiv ja õige.

- 2.3.4. Pangal on õigus nõuda, et välisriigis välja antud dokumendid oleksid legaliseeritud või kinnitatud legaliseerimist asendava tunnustusega (apostilliga), kui riikidevahelise lepinguga pole määratud teisiti.
- 2.3.5. Võõrkeelsete dokumentide korral on pangal õigus nõuda dokumentide tõlget eesti või mõnesse muusse panga poolt aksepteeritud keelde. Tõlke peab olema kinnitanud vandetõlk või notar. Pank ei hüvita eelnimetatud toimingutega seotud kulutusi.
- 2.3.6. Pangal on õigus teha kliendi esitatud dokumentidest koopia või jätta võimaluse korral endale dokumendi originaal.
- 2.3.7. Juhul, kui pangal tekib esitatud dokumendi ehtsuses kahtlusi, on pangal õigus jätta tehing teostamata ja nõuda täiendavate dokumentide esitamist.
- 2.4. Allikiri
- 2.4.1. Pank aksepteerib kliendi või tema esindaja omakäelselt kirjutatud allkirja, lepinguga kokkulepitud juhtudel ka elektrooniliselt või suuliselt edastatud koode.
- 2.4.2. Pangal on õigus nõuda allkirja andmist pangas või selle võimatuse korral allkirja notariaalselt kinnitamist.
- 2.4.3. Panga nõusolekul võib dokumentide allkirjastamine toimuda ka digitaalselt.
- 2.4.4. Digitaallallkirjal on samad õiguslikud tagajärjed kui omakäelsel allkirjal.

3. LEPINGU SÕLMIMINE JA NÕUETE TAGAMINE

3.1. Lepingu sõlmimine

- 3.1.1. Panga suhted kliendiga reguleeritakse kirjalikus, kirjalikku taasesitamist võimaldavas või elektroonilises vormis lepingutega, kui seaduses ei ole sätestatud lepingu kohustuslikku vormi.
- 3.1.2. Lepingu sõlmimise eelduseks on see, et pank ja klient on jõudnud kokkuleppele lepingu põhitingimustes ning klient on aksepteerinud panga üldtingimusi, lepingu üldtingimusi ning hinnakirja.
- 3.1.3. Pangal on õigus keelduda isiku teenindamisest, sh lepingu sõlmimisest isiku või temaga seotud juriidilise isikuga, eelkõige juhul kui:
- 3.1.3.1.ta on alkoholi või narkootikumide või on panga esindajal muul põhjusel tekkinud kahtlus, et klient ei saa aru oma tegude tähendusest ning võimalikest tagajärgedest;
  - 3.1.3.2.ta on tahtlikult või raske hooletuse tõttu esitanud pangale või pangaga samasse konsolideerimisgruppi (edaspidi pangaga samasse gruppi) kuuluvale isikule ebaõiged või puudulikud andmeid või keeldub andmete esitamist;
  - 3.1.3.3.ta ei ole nõudmisel esitanud pangale või pangaga samasse gruppi kuuluvale isikule piisavalt andmeid või dokumente oma isiku identifitseerimiseks, tegetike kasusaajate kohta või rahaliste vahendite seadusliku päritolu tõendamiseks või on tema suhtes muul põhjusel tekkinud rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus;
  - 3.1.3.4.tema suhtes rakendatakse Eesti Vabariigi Valitsuse otsustest tulenevalt rahvusvahelise sanktsiooni rakendamise abinõud, mis keelab sellise isikuga tehingu tegemise;
  - 3.1.3.5.ta on jätnud täitmata oma kohustused panga või pangaga samasse gruppi kuuluva isiku ees;
  - 3.1.3.6.tema tegevus või tegevusetus on põhjustanud pangale või pangaga samasse gruppi kuuluvale isikule kahju või reaalse ohu kahju tekkimiseks;
  - 3.1.3.7.ta on pangale teadaolevalt uunimis- või järelevalveasutuse andmeid seotud kuritegeviku ühendusega;
  - 3.1.3.8.tema poolt pangale esitatud dokument on võltsimistunnustega või ei vasta muul põhjusel panga nõuetele.
- 3.1.4. Pangal on õigus lepingu sõlmimisest keelduda ka muul mõjuval põhjusel, ent juhul, kui lepingu sõlmimist takistab mõni seaduslik takistus nagu teovõime puudumine, esandusõiguse vastudolulisus või puudumine.

- 3.1.5. Lepingu sõlmimisest keeldumise otsuse vastuvõtmisel kaalub pank igakülgsest iga üksiku juhtumi asjaolusid ja langetab otsuse mõistlikkuse põhimõttest lähtudes.
- 3.1.6. Pangal on õigus teatud leiki tehinguid ja toiminguid sooritada üksnes pangapäeval.
- 3.1.7. Pangapäevaks loetakse kalendripäeva, mis ei ole laupäev, pühapäev, rahvuspüha ega riigipüha.

3.2. Panga nõuete tagamine

- 3.2.1. Pangal on õigus nõuda kliendilt kõigi kliendi lepinguliste kohustuste nõuetekohase täitmise tagamiseks tagatist.
- 3.2.2. Pangal on õigus nõuda kliendilt tagatist või olemasoleva tagatise suurendamist kui kliendi ja panga vaheliste suhete aluseks olevad tingimused on muutunud ning see mõjutab või võib mõjutada kliendi poolt oma kohustuste nõuetekohast täitmist. Selliseks muutuseks on eelkõige:
- 3.2.2.1.kliendi majandusliku olukorra halvenemine või halvenemise oht;
  - 3.2.2.2.olemasoleva tagatise väärtuse vähenemine või vähenemise oht;
  - 3.2.2.3.muud asjaolud, mis mõjutavad või võivad mõjutada kohustuste nõuetekohast täitmist.
- 3.2.3. Pangal on õigus kliendi vastavalt taotlusele tagatis osaliselt vabastada või asendada, kui kliendi poolt pangale antud tagatise väärtus ületab püsivalt panga nõuete suurus.

4. PANGASALADUS JA KLIENDI ISIKUANDMETE TÖÖLEMINE

4.1. Pangasaladuse hoidmine

- 4.1.1. Pank on kohustatud hoidma saladuses kõiki õigusaktides pangasaladusena käsitletavaid andmeid.
- 4.1.2. Pangasaladuse avaldamisel ja muudel kliendi andmete töötlemise juhtudel tähtub pank üldtingimustes ja õigusaktides sätestatud.

4.2. Kliendi nõusolek isikuandmete töötlemiseks

- 4.2.1. Pangaga tehingusuhetesse astumisega või soovi avaldamisega tehingusuhetesse astuda annab klient pangale nõusoleku oma isikuandmete töötlemiseks (st kogumiseks, salvestamiseks, säilitamiseks, muutmiseks, korraspidamiseks, kasutamiseks, päringute või väljavõtete tegemiseks, kustutamiseks, edastamiseks, avalikustamiseks jne) üldtingimustes sätestatud eesmärkidel, ulatuses ja korras. Kui klient astub tehingusse või avaldab soovi tehingusse astuda esindaja vahendusel, annab esindaja sellega muuhulgas ka nõusoleku oma isikuandmete töötlemiseks üldtingimustes sätestatud eesmärkidel, ulatuses ja korras.
- 4.2.2. Pangal on õigus töödelda kliendi isikuandmeid kliendi nõusolekuta, kui andmeid töödeldakse:
- 4.2.2.1.õigusaktidest tulenevate kohustuste täitmiseks (nt rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadusest tulenevate kohustuste täitmine, vastamine ametiasutuste ja -isikute järelepanimistele, aruannete esitamine järelevalvet teostavale ametiasutusele või -isikule jms),
  - 4.2.2.2.kliendiga sõlmitud lepingu täitmiseks või lepingu täitmise tagamiseks, välja arvatud delikaatsed isikuandmed.

4.3. Töödeldavate isikuandmete kategooriad ja töötlemise eesmärgid

- 4.3.1. Pank töötleb järgmiseid kliendi isikuandmeid ning teeb seda järgmistel eesmärkidel:
- 4.3.1.1.isiklikud andmed (nt nimi, isikukood, sünniaeg, suhtluskeel, isikut tõendava dokumendi andmed jne), mida kasutatakse kliendi identifitseerimiseks.
  - 4.3.1.2.kontaktandmed (nt aadress, e-posti aadress, telefoninumber jne), mida kasutatakse kliendile lepinguga seotud informatsiooni, panga ja panga koostööpartnerite toodete või teenuste pakkumiste ja reklaamide edastamiseks.
  - 4.3.1.3.andmed kliendi asjatundlikkuse kohta (nt haridus, töökoht, amet jms), mida kasutatakse kliendi asjatundlikkuse hindamiseks ja sobiva finantsteenuse pakkumiseks.

- 4.3.1.4. Finantsandmed (nt andmed kohustuste, sissetulekute ja muu vara kohta, maksekäitumise kohta, ütlapeetavate kohta jne), mida kasutatakse kliendi krediidivõime hindamiseks ning kliendile sobiva finantsteenuse pakkumiseks.
- 4.3.1.5. Andmed vara päritolu kohta (nt andmed töandja, tehingupartnerite, äritegevuse kohta jne), mida kasutatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks.
- 4.3.1.6. Andmed kliendi ja panga vahel tehtud tehingute ja tehingu täitmise seotud asjaolude kohta (nt andmed kliendi ja panga vahel sõlmitud ja lõppenud lepingute kohta, andmed lepingute täitmise ja rikkumise kohta, kliendi poolt esitatud taotlused, avaldused jne), mida kasutatakse kliendi usaldusväärsuse ja krediidivõime hindamiseks, lepingu täitmiseks ja panga õiguste kaitses (nt töendamiskohustuse täitmiseks võimalikes vaidlustes).
- 4.3.1.7. Seadusest tuleneva kohustuse täitmise saadud andmed (nt ametiasutuste ja -isikute järelepanemistest saadud andmed, andmed kliendi seotuse kohta rahapesu või terrorismi rahastamisega jne), mida kasutatakse kliendi usaldusväärsuse hindamiseks.
- 4.3.1.8. Andmed kliendi segmenti, harjumuste, eelistuste ja rahulolu kohta (nt kliendi vanus, teenuste kasutamise aktiivsus, kliendirahulolu jne), mida kasutatakse kliendigruppide, toodete, teenuste turuosade ja muude finantsnäitajate statistiliste uuringute ning analüüside teostamiseks.
- 4.3.2. Üldtingimuste punktides 4.3.1 alapunktides on nimetatud iga isikuandmete kategooria töötlemise peamised eesmärgid. Pangal on õigus töödelda vastavasse kategooriasse kuuluvaid isikuandmeid ka muudel punkti 4.3.1 alapunktides nimetatud eesmärkidelt, kui see on vajalik panga ja kliendi vahel sõlmitud lepingu täitmiseks, lepingu täitmise tagamiseks või panga muu õigustatud huvi korral.
- 4.3.3. Kliendi poolt esitatud andmete täiendamiseks ja kontrollimiseks on pangal õigus koguda kliendi kohta andmeid kolmandatelt isikutelt (nt töösuhte olemasdu kontrolli kliendi poolt avaldatud töandjalt) ja pangale õiguspäraselt ligipääsetavatest andmekogudest ja avalikest allikatest (nt AS Krediidinfo andmed, kinnistusraamatu andmebaas, rahvastikuregister, ametlikud teadaanded jne).
- 4.4. Isikuandmete töötajad
- 4.4.1. Kliendi isikuandmete vastutavaks töötajaks on BIGBANK AS (registrikood 10183757; aadress: Rüüti 23, Tartu 51006; telefon 1333; e-post bigbank@bigbank.ee).
- 4.4.2. Pank avalikustab oma koduleheküljel www.bigbank.ee andmed isikute kohta, keda pangal on õigus volitada kliendi isikuandmete töötlemiseks (volitatud töötajad). Pangal on õigus teha muudatusi ja täiendusi volitatud töötajate nimekirjas.
- 4.5. Kliendi andmete avalikustamine ja kolmandatele isikutele edastamine
- 4.5.2. Pank avalikustab ja edastab kliendi andmeid järgmistele kolmandatele isikutele ja volitatud töötajatele:
- 4.5.2.1. pangaga samasse gruppi kuuluvatele juriidilistele isikutele kliendi identifitseerimiseks ja usaldusväärsuse hindamiseks; pangaga gruppi kuuluvate isikute nimekirja on kättesaadav pangaga koduleheküljel www.bigbank.ee,
- 4.5.2.2. isikutele, kes on pangaga seotud lepinguga või teenuse osutamisega (nt kliendaja, tagatise omanik, notariid, side-, trüki-, IT- ja postiteenuse osutajad, maksehäireregistri pidajad, võla sissenõudmisteenuse osutajad jne),
- 4.5.2.3. teistele krediidiasutustele kliendi krediidiriski hindamiseks, vastutustundliku laenamise põhimõtte rakendamiseks ning rahapesu ja terrorismi rahastamise seaduses sätestatud hoolsusmeetmete kohaldamiseks,
- 4.5.2.4. nõudeõiguse loovutamisel uuele võlausaldajale,
- 4.5.2.5. muule kolmandale isikule seoses panga vajadustega kaitsa enda rikutud või vaidlustatud õigusi,
- 4.5.2.6. isikutele, kellele pank on õigustatud või kohustatud andmeid edastama õigusaktidest tulenevalt (nt Finantsinspeksioon, Maksu- ja Tolliamet, kohtud, kohtutähtsused jne).
- 4.5.3. Kui klient on rikkunud oma lepingust tulenevaid kohustusi panga ees, on pangal õigus edastada lepingu rikkumisega seotud andmeid (võla suurus, viivispeavade arv jms) paramatule arvule kolmandatele isikutele, sh maksehäireregistri pidajatele, avalikustamiseks lepingu rikkumise andmeid vastavates registrites.
- 4.5.4. Pank avalikustab ja edastab kliendi andmeid kolmandatele isikutele üksnes sellises ulatuses, mis on mõistlikult vajalik andmete avalikustamise või edastamise eesmärgist tulenevalt (nt maksehäireregistri pidajatele edastatakse üksnes lepingu rikkumisega seotud andmeid).
- 4.5.5. Pank annab kolmandatele isikutele kohustuslikke juhisid edastatud isikuandmete töötlemiseks ning tagab, et volitatud töötajad oleksid teadlikud ja kohustatud järgima panga kliendi isikuandmete töötlemisel õigusaktides ja panga üldtingimustes sätestatud põhimõtteid ja reegleid.
- 4.6. Kliendi andmete salvestamine
- 4.6.1. Pangal on õigus salvestada kõik sidevahendite (telefon, arvutivõrk) teel kliendi poolt tehtud toimingud, st isikuandmete edastamine eesmärgiga hinnata klienditeeninduse töö kvaliteeti, lahendada elektivselt ja objektiivselt klientide võimalikke kaebusi ning töendada vajadusel kliendi poolt sidevahendi teel tehtud toiminguid ja tahteavaldusi.
- 4.6.2. Turvalisuse tagamise eesmärgil jälgib ning salvestab pank jälgimiseadmesliku abil tema kasutuses deval territooriumil (panga teenindussaalid, tööruumid jms) ja selle vahetus läheduses liikuvaid inimesi, asju, tegevusi jms. Sellisel viisil kogutud andmeid töötleb pank ise, edastades neid kolmandatele isikutele üksnes juhul, kui see on vajalik andmete kogumise eesmärgist tulenevalt.
- 4.7. Kliendi õigused seoses isikuandmete töötlemisega
- 4.7.1. Kliendil on õigus saada pangalt tema kohta kogutud isikuandmeid ning teavit andmete töötlemise kohta, kui seadusega ei ole ette nähtud teisiti. Pank väljastab kliendile andmed või annab teavet või põhjendab andmete väljastamisest või teabe andmisest keeldumist wie tööpäeva jooksul vastava avalduse saamisest.
- 4.7.2. Kliendil on õigus nõuda paranduste tegemist oma andmetes, kui tema andmed on muutunud või muul põhjusel ebaõiged.
- 4.7.3. Kui isikuandmete töötlemine ei ole seaduse alusel lubatud, on kliendil õigus nõuda andmete töötlemise ja avalikustamise lõpetamist ning andmete kustutamist või sulgemist. Pangal on õigus keelduda kliendi nõude täitmisest, kui see on põhjendamatult või kui keeldumiseks esinevad seaduses sätestatud asjaolud.
- 4.7.4. Kliendil on õigus oma isikuandmete töötlemiseks antud nõusolek igal ajal osaliselt või täielikult tagasi võtta, sh keelata teda käsitlevate andmete töötlemine tarbimisharjumuste uurimiseks või otsusturustamiseks, samuti andmete üleanamine kolmandatele isikutele, kes soovivad need kasutada tarbimisharjumuste uurimiseks või otsusturustamiseks. Nõusoleku tagasivõtmisest teavitab klient panka kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Nõusoleku tagasivõtmisel ei ole tagasiulatuvat jõudu. Nõusoleku tagasivõtmine ei välista andmete edasist töötlemist panga poolt õigusaktides sätestatud kohustuste täitmiseks, kliendiga sõlmitud lepingu täitmiseks või lepingu täitmise tagamiseks (nt andmete töötlemine panga õiguste kaitsmiseks kliendipodise lepingu rikkumise korral).
- 4.7.5. Kui klient leiab, et isikuandmete töötlemisel on rikutud tema õigusi, on kliendil õigus pöörduda rikkumise lõpetamise nõudega panga või isikuandmete volitatud töötaja poole, samuti Andmekaitse Inspeksiooni või kohtu poole.
- 4.7.6. Kui isikuandmete töötlemisel on rikutud kliendi õigusi, on kliendil õigus nõuda temale tekitatud kahju hüvitamist seaduses sätestatud alustel ja korras.
- 4.7.7. Kliendi õiguste loetlemine üldtingimustes ei piira õigusaktidest tulenevate muude võimalike õiguste teostamist seoses isikuandmete töötlemisega.

5. TEABE VAHETAMINE

5.1. Teabe edastamine panga poolt

- 5.1.1. Pank edastab kliendile teavet oma teenindussaalides, veebilehel või massiteabevahendite kaudu. Vajaduse korral edastab pank kliendile õigusühete kohta personaalsed teated internetipanga, veebilehe, posti või muu sidevahendi (nt e-posti) teel.
- 5.1.2. Kui vastavast teabest ei tulene otseselt teisiti, ei ole teave, mis pank kliendile edastab, mõeldud panga poolt tehtava pakkumisenä ega nõuandena tehingu tegemiseks.
- 5.1.3. Personaalsed teated, mis pank on kliendile saatnud, loetakse kliendi poolt kättesaaduks, kui teate väljastamisest pangale teadaoleval kliendi või tema nimel teadet vastu võtma õigustatud isiku kontaktaadressil või -numbril on möödunud ajavahemik, mis on tavaliselt vajalik teate edastamiseks vastava sidevahendi abil, kui lepingu üld- või põhitingimustes pole sätestatud selleks muud ajavahemikku.

5.2. Teabe edastamine kliendi poolt

- 5.2.1. Klient edastab pangale teavet kirjalikult, kirjalikku taasesitamist võimaldavas või muus kokkulepitud vormis.
- 5.2.2. Kui klient ei ole saanud pangalt teadet, mille saamist ta võib eeldada või mille saamises on lepingus kokku lepitud, peab klient sellest pangale teatama kohe, kui on möödunud tähtaeg, mille jooksul teate kättesaamist võis oodata.
- 5.2.3. Klient on kohustatud pangalt saadud teates sisalduva teabe õigsust viivitamatult kontrollima ning ebatäpsuste avastamisel esitama viivitamatult pärast teate kättesaamist pangale vastuväited.
- 5.2.4. Klient on kohustatud panka viivitamatult teavitama kõigist asjaoludest, mis mõjutavad või võivad mõjutada kliendi ja panga kohustuste täitmist, sh isikut tõendava dokumendi või muu identiteetseerimisvahendi kaotusest, vargusest või muul viisil tema tahte vastaselt tema valdusest väljumisel.
- 5.2.5. Klient on kohustatud panka viivitamatult kirjalikult või muul eelnevalt kokkulepitud viisil teavitama kõigist pangaga sõlmitud lepingus või pangale esitatud dokumentides fikseeritud andmetes toimunud muutustest, sh nime, aadressi, sidevahendi numbril või e-posti aadressi ja esindaja andmete muutustest, tema suhtes alustatud hagi-, täite- või pankrotimenetlusest ja tema suhtes välja kuulutatud pankrotist. Juridiline isik informeerib panka lisaks ka juridilise isiku ümberkujundamisest, ühinemisest, jagunemisest, sundlopetamise või likvideerimismenetluse alustamisest ja registrist kustutamisest. Pangal on õigus kliendilt nõuda muudatuste aluseks olevate dokumentide originaale või notariaalselt kinnitatud ärakirju.
- 5.2.6. Teabe andmise kohustus kehtib ka siis, kui punktides 5.2.4 ja 5.2.5 nimetatud informatsioon ja andmed on registreeritud avalikus registris, avalikus väljaandes või avalikustatud massiteabevahendite kaudu.

6. INTRESSID JA TEENUSTASUD

6.1. Intressid

- 6.1.1. Klient maksab pangale intressi pangalt saadud rahaliste vahendite kasutamise eest lepingus sätestatud määras ja tingimustel. Panga poolt kliendile väljamaksmisele kuuluv intress tasutakse vastavalt lepingus sätestatud tingimustele.
- 6.1.2. Pank arvestab intressi määra alusel, mis ta on vastava teenuse kohta hinnakirjas kehtestanud või lepinguga kokku leppinud.
- 6.1.3. Pangal on õigus intressi määra ja intressi arvestamise korda ühepoolseti muuta. Kui intressi määr ja arvestamise kord on lepingus fikseeritud, saab intressi muuta poolte kokkuleppeel, välja arvatud juhul, kui lepinguga on kindlaks määratud teisiti.
- 6.1.4. Kui seaduses on sätestatud intressilt tulumaksu maksmise kohustus, siis peab pank väljamakstavalt intressisummat seaduses sätestatud alusel ja korras kinni tulumaksu.

6.2. Teenustasud

- 6.2.1. Pangal on õigus võtta ning klient on kohustatud maksma osutatud teenuse eest tasu, mis on fikseeritud hinnakirjas ja/või lepingus.
- 6.2.2. Peale hinnakirjas toodu ja lepingus kokkulepitu kannab klient panga kulusid, mis tulenevad kliendi huvides teostatud toimingutest (nt sidekulud, notaritasud jne), ja õigusühetega seotud kulusid (nt tagatise seadmise, võõrandamise, kustutamise, kindlustuse ja võla sissenõudmise kulusid).
- 6.2.3. Hinnakirjas mäkimata teenuste eest vastutab klient vastavalt panga tegevlikele kulutustele.
- 6.2.4. Kui tehingusuhte senise valuuta asemel tuleb käibele uus valuuta, on pangal õigus ühepoolseti muuta tehingusuhte valuutat ning arvestada varaliseid kohustused ümber käibele tulnud valuutasse, võttes aluseks ametliku kursi.

7. BLOKEERIMINE JA ARESTIMINE

7.1. Blokeerimine

- 7.1.1. Blokeerimine on tegevus, mille tulemusena on panga või kliendi algatusel osaliselt või kogumalus peatatud kliendi õigus teha tehinguid või muid toiminguid (sh varaliste õiguste käsutamine).
- 7.1.2. Klient on kohustatud andma blokeerimise korralduse pangale kirjalikult panga teenindussaalile või muul viisil, milles klient ja pank on kokku leppinud.
- 7.1.3. Suulise blokeerimise korralduse andmisel tuleb korralduse andjal esitada salasõna, viimase puudumisel on pangal õigus esitada korralduse andjale panga andmebaasis sisalduva info põhjal küsimusi blokeerimist taotleva kliendi kohta, et veenduda isikusamasuses. Kui pank kahtleb isiku samasuses, on pangal õigus jätta teenus blokeerimata. Sellisel juhul ei vastuta pank kahju eest, mis on tingitud teenuse blokeerimata jätmisest.
- 7.1.4. Pangal on õigus teenuse kasutamine ühepoolseti blokeerida, eelkõige kui pank kahtlustab klienti rahapesu või terrorismi rahastamises, klient on rikkunud oma kohustusi panga ees, pangale on esitatud vastuolulisi infot või andmeid esindusõigusi omavate isikute kohta või pangale on esitatud dokumente, mille õigsuses on pangal alust kahtluda.
- 7.1.5. Pank vabastab teenuse kasutamise blokeerimist blokeerimise aluseks olnud asjaolude ärakõrvaldamisel. Pank ei vastuta teenuse blokeerimisest tulenevate kahjude eest.

7.2. Arestimine

- 7.2.1. Pank arestib panga valduses olevad kliendile kuuluvad varalised õigused kolmanda isiku nõudel üksnes seaduses sätestatud juhtudel ja korras (nt kohtuaituri korraldusel).
- 7.2.2. Pank vabastab panga valduses olevad kliendile kuuluvad varalised õigused aresti alt arestimise otsuse, määruse või ettekirjutuse teinud isiku või organi otsuse alusel või vastavasisulise jõustunud kohtulahendi alusel.

8. LEPINGU ERAKORRALINE ÜLESÜTLEMINE

- 8.1. Pangal on õigus leping erakorraliselt ühepoolseti etteleatamistähtaega järgimata üles öelda, kui klient lepingulist kohustust oluliselt rikub.
- 8.2. Lepingulise kohustuse olulise rikkumisega on tegu eelkõige juhul, kui:
  - 8.2.1. klient või temaga seotud isik rikub kohustust, mille täpne järgimine on lepingu täitmise jätkamiseks panga huvi püsime eelduseks; selleks kohustuseks on:
    - 8.2.1.1. isikusamasuse tuvastamisel õigete, täielike ja tegevlikele vastavate andmete esitamine, samuti dokumentide esitamine isikusamasuse tuvastamise aluseks olevate andmete kontrollimiseks;
    - 8.2.1.2. panga informeerimine muudatustest kõikides pangaga sõlmitud lepingutes või pangale esitatud dokumentides fikseeritud andmetes;

- 8.2.1.3. teatavate andmete esitamine oma majandusliku olukorra kohta, kui selline informatsioon on panga jaoks krediidid andmise otsustamisel, käenduse aksepteerimisel või muudel toimingutel olulise tähtsusega;
- 8.2.1.4. panga informeerimine oma majandusliku olukorra halvenemisest või muudest asjaoludest, mis võivad takistada kohustuste nõuetekohast täitmist panga ees.
- 8.2.2. klient või temaga seotud isik ei esita panga või pangaga samasse gruppi kuuluva isiku nõudel oma majandustegevuse seaduslikkuse või tehingus kasutatava raha või muu vara legaalselt päritolu tõendavaid andmeid ja dokumente, kasutab tehingute tegemisel varisikuid või tekitab pangal kliendi või temaga seotud isiku suhtes muul põhjusel rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus;
- 8.2.3. klient rikub panga või pangaga samasse gruppi kuuluva isikuga sõlmitud lepingust tulenevat kohustust, mistõttu on pangal alus eeldada, et klient ei täida ka edaspidiselt oma kohustusi nõuetekohaselt (nt klient on korduvalt viivitanud kohustuste täitmisega);
- 8.2.4. panga põhjendatud arvamus kohaselt võivad pangale teatavaks saanud asjaolud takistada klienti oma kohustusi nõuetekohaselt täitmast või avaldada olulist kahjulikku mõju klienti äritegevusele või finantsseisundile (nt klienti suhtes alustatud pankroti- või likvideerimismenetlus);
- 8.2.5. klient on oma tegevuse või tegevusetusega tahtlikult või raske hooletuse tõttu põhjustanud pangale või samasse gruppi kuuluvale isikule kahju või kahju tekkimise reaalse ohu.
- 8.3. Pangal on õigus leping erakorraliselt ette teatamiseta üles öelda ka juhul, kui klient on teatanud pangale isikuandmete töötlemiseks antud nõusoleku tagasivõtmisest ning ilma isikuandmete töötlemiseta ei ole kliendiga sõlmitud lepingu täitmine võimalik.
- 8.4. Enne lepingu erakorralist ülesütlemist kaalub pank igakülgsest kõiki asjaolusid ja langetab otsuse lähtudes mõistlikkuse printsiibist.

9. PANGA ÕIGUSED RAHAPESU JA TERRORISMI RAHASTAMISE TÕKESTAMISEL

- 9.1. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks on pangal õigus:
- 9.1.1. küsida lepingu sõlmimisel või täitmise käigus kliendilt lisaandmeid tema majandustegevuse kohta, millest selguks muuhulgas tema täpne tegevusala, peamised lepingupartnerid, käive, sularaha- ja sularahata tehingute osakaal, tehingute sagedus jms;
- 9.1.2. küsida kliendilt lisa informatsiooni selgitamiseks välja tehingutes kasutatava raha või muu vara päritolu, sh saada kliendilt tehingu aluseks olevaid dokumente (nagu müügilepingud, kauba saatelehed, tollidokumentid, arved jms) ja/või andmeid tehingu vastaspoole või tehinguga seotud muu isiku kohta;
- 9.1.3. keelduda tehingu teostamisest või tagastada laekunud vahendid saatjale, kui klient ei esita panga nõudmisel tehingus kasutatava raha või muu vara legaalselt päritolu tõendavaid dokumente;
- 9.1.4. kontrollida regulaarselt klienti isikusamasuse tuvastamise aluseks olevate andmete õigsust ja nõuda kliendilt sellekohaste dokumentide esitamist.
- 9.2. Punktis 9.1 nimetatud õigused ei pära muude rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seotud õiguste teostamist panga poolt.

10. VASTUTUS

- 10.1. Pank ja klient täidavad omapoolsed kohustused nõuetekohaselt, heas usus, mõistlikult, järgides vajalikku hoolsust ning arvestades poolte vahel väljakujunenud tavasid ja praktikat.

- 10.2. Poolad vastutavad kohustuste süülise täitmata jätmise või mittekohase täitmise eest.
- 10.3. Poolad ei vastuta kohustuse rikkumise eest, kui see on põhjustatud vääramatust jõust. Vääramatuks jõuks loetakse asjaolud, mida kohustatud pool ei saanud mõjutada, sh poolte tegevuse seadusevastane häirimine kolmandate isikute poolt (nt pommihälvitus, pangarööv jms), samuti muud poolte poolt mõjutamatavad sündmused (nt streik, moratorium, elektriikatkestus, sidelinade rike, üldine arvutisüsteemide häire, riigivõimuorganite tegevus jms).
- 10.4. Pank ei vastuta kolmandate isikute poolt panga vahendusel osutatavate teenuste ega teabe eest, samuti klientide tekkinud kaudsete kahjude eest (nt saamata jäänud tulu jms).
- 10.5. Pank ei vastuta kahju eest, mille on põhjustanud valuuta- või väärtpaberkursi muutumine või muud investimisriskid.
- 10.6. Pank ei vastuta kahju eest, mille on põhjustanud panga teadmatus juridilise isiku õigus- või teovõime puudustest või füüsilise isiku õigus- või teovõime puudustest.
- 10.7. Pank vastutab kahju eest juhul, kui see on tekkinud panga tahtluse või raske hooletuse tõttu.
- 10.8. Klient vastutab teabe andmise kohustuse täitmise ja pangale esitatud andmete õigsuse eest.
- 10.9. Klienti poolt teabe andmise kohustuse täitmata jätmisel eeldab pank tema käsutuses oleva informatsiooni õigsust ega vastuta klientide ja/või kolmandate isikute teabe andmise kohustuse mittetäitmisest põhjustatud kahju eest.
- 10.10. Klient on kohustatud hõivama valeandmete esitamise, andmete muutumisest mitteteatamise või muudatuste nõutaval viisil vormistamata jätmise tagajärjel pangale tekkinud kahju.

11. VAIDLUSTE LAHENDAMINE

- 11.1. Panga ja klienti vahel tekkinud lahkarvamused püütakse lahendada läbirääkimiste teel.
- 11.2. Juhul, kui vaidlust ei ole võimalik suulise kaebuse alusel lahendada, esitab klient pangale kirjalikus või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis pretensiooni, milles tuleb viidata asjaoludele ja dokumentidele, mille alusel pretensioon esitatakse. Kui klient viitab pretensioonis dokumendile, mis ei ole pangale vabalt kättesaadav, tuleb andmeid kajastav dokument pretensioonile lisada. Pank kinnitab pretensiooni vastuvõtmist samas vormis.
- 11.3. Pank vaatab pretensiooni läbi 15 kalendripäeva jooksul pretensiooni saamisest. Kui selle aja jooksul ei ole võimalik pretensiooni lahendada, teavitab pank sellest klienti ning määrab uue mõistliku tähtaja, mille jooksul pretensioonile vastatakse.
- 11.4. Panga otsusest teavitamine toimub lepingus sätestatud korras ja viisil. Pank põhjendab pretensiooni rahuldamata jätmist või osalist rahuldamist.
- 11.5. Kui pank ja klient ei jõua kokkuleppele, lahendab vaidluste pädev kohtuväline menetleja või panga asukohajärgne kohus, kui seadusest või lepingust ei tulene teistsugune kohtualluvus. Panga üle teostab järelevalvet Finantsinspeksioon (aadress Sakala 4, 15030 Tallinn, telefon 6680 500, faks 6680 501, e-post info@fi.ee).
- 11.6. Panga ja klienti vahelistele õigussuhetele kohaldatakse Eesti õigust, kui pank ja klient ei ole kokku leppinud teisiti.

Lisa 3: Swedpanga üldtingimused

SWEDBANK AS ÜLDTINGIMUSED

kehtivad alates 01.06.2012

EESKÕNA

- Swedbanki poolt osutatavate teenuste mitmekesisus tingib vajaduse kehtestada üldised reeglid Swedbanki ja kliendi vaheliste suhete korraldamiseks.
- Üldtingimused on dokument, mis määrab Swedbanki ja kliendi vahelise suhtluse põhilised ja korra ning üldised tingimused Swedbanki ja kliendi vaheliste tehingute tegemisel.
- Üldtingimuste eesmärk on luua selged ning usaldusväärsed suhted Swedbanki ja kliendi vahel. Üldtingimused tagavad õiguslikult turvalisuse ning aitavad lihtsustada tehingute tegemist.
- Üldtingimused on kõigi Swedbanki teenuste tingimuste lahutamatu osa.

MÕISTED

Hinnakiri on Panga Teenustehinnakiri.

Kliendiandmete Töötlemise Põhimõtted on dokument, mis reguleerib Pangale teatavaks saanud Kliendi kohta käivate andmete (sh pangasaladusena käsitletavate andmete) töötlemist Swedbanki Eestis ettevõttes.

Klient on iga füüsiline või juriidiline isik, kes kasutab, on kasutanud või on avaldanud soovikasu tada Panga Teenuseid.

Kolmas isik on iga füüsiline või juriidiline isik, kes ei ole Pool Üldtingimuste mõistes.

Konto on arvelduskonto, mille Pank on avanud Kliendile arvelduskonto lepingu alusel ja/või väärtapaberkonto, mille Pank on avanud väärtapaberkonto lepingu alusel. Samuti muud kontod, kus asuvad Kliendi varad (nt hoivikonto, stardikonto).

Leping on Teenuse leping, mille Pool on omavahelsõlminud.

Panga Grupp on Pank ja Panga kontserni kuuluvad ettevõtted. Panga Gruppi kuuluvate ettevõtete nimekiri on Pangal kodulehel.

Pank on Swedbank AS, aadress: Livalaia 8, Tallinn 15040; e-post info@swedbank.ee; telefon 6 310 310; faks 6 310 410. Panga kodulehel: www.swedbank.ee. Panga tegevusloa andmetega on võimalik tutvuda Finantsinspektsiooni kodulehel.

Pool on Klient ja Pank ühise nimetusega.

Teenus on teenus, mida Pank Kliendile osutab.

Teenustetingimused on vastava Teenuse tingimused.

Tehingusuhted on õigusühend, mis tekivad Panga ja Kliendi vahel, kui Klient kasutab, on kasutanud või on avaldanud soovi kasutada Teenust.

Tingimused on Üldtingimused, Kliendiandmete Töötlemise Põhimõtted, Teenustetingimused ja Leping ühise nimetusega.

Üldtingimused on käesolev Panga Üldtingimused.

1. ÜLDOSA

1.1 Üldtingimuste ulatus

1.1.1 Üldtingimused kehtivad kõigi Tehingute suhte kohta.

1.1.2 Peale Üldtingimuste reguleerivad Tehingusuheteid Eesti Vabariigi õigusnormid, Teenustetingimused, Lepingud, Kliendiandmete Töötlemise Põhimõtted, Hinnakiri ja head pangandustavad.

1.1.3 Üldtingimuste, Teenustetingimuste, Hinnakiri ja Kliendiandmete Töötlemise Põhimõtetele on võimalik tutvuda Panga teenindussaalides ja kodulehel.

1.1.4 Kui Üldtingimused on Teenustetingimustega vastuolus, kehtib Teenustetingimustes fikseeritud. Kui Üldtingimused või Teenustetingimused on Lepinguga vastuolus, kehtib Lepingus fikseeritud.

1.1.5 Üldtingimusi kohaldatakse ka enne Üldtingimuste jõustumist tekkinud ja jõustumise päeval kehtivate Tehingusuhete suhtes.

1.2 Üldtingimuste, Teenustetingimuste, Hinnakiri ja Kliendiandmete Töötlemise Põhimõtete kehtestamine ning muutmine

1.2.1 Üldtingimused, Teenustetingimused, Hinnakiri ja Kliendiandmete Töötlemise Põhimõtted kehtestab Pank.

1.2.2 Pangal on õigus Üldtingimusi, Teenustetingimusi, Hinnakiri ja Kliendiandmete Töötlemise Põhimõtete ühepoolset muuta ilma vastavat muutmist lisa sõlmimata.

1.2.3 Pank teatab Üldtingimuste, Teenustetingimuste, Hinnakiri ja Kliendiandmete Töötlemise Põhimõtete muudatustest Kliendile Panga teenindussaalides, kodulehel, paberkanalil, internetipanga kaudu, e-posti teel, mobiiltelefoni tekstisõnumi vahendusel või muul viisil (nt massiteabevahendite kaudu) vähemalt 1 (üks) kuu enne muudatuste jõustumist ette, kui Teenustetingimustes ei ole sätestatud teisiti.

1.2.4 Kui Klient ei ole muudatustega nõus, on tal õigus muudetud Leping üles öelda, teatades Üldtingimuste punktis 1.2.3 nimetatud tutvumistähtaaja jooksul sellest Pangale kirjalikult või muul

kokkulepitud viisil ja täites kõik oma kohustused, mis Lepingust tulenevad.

1.2.5 Pangal on õigus põhjendatud juhtudel ühepoolset ette teatamata muuta Hinnakiri ja Teenustetingimusi. Sellisel juhul informeerib Pank Kliendi muudatustest viivitamatult oma teenindussaalides, kodulehel, paberkanalil, internetipanga kaudu, e-posti teel, mobiiltelefoni tekstisõnumi vahendusel või muul viisil (nt massiteabevahendite kaudu) ning Kliendil on õigus muudetud Leping kohe üles öelda, teatades sellest kirjalikult või muul kokkulepitud viisil Pangale ja täites enne kõik oma kohustused, mis Lepingust tulenevad.

1.2.6 Kui Klient ei kasuta Üldtingimuste punktides 1.2.4 ja 1.2.5 toodud õigust Leping lõpetada, loetakse, et ta on teinud muudatused aktsepteerinud ja tal ei ole Pangale Üldtingimuste, Teenustetingimuste, Kliendiandmete Töötlemise Põhimõtete või Hinnakiri muudatustest tulenevaid pretensioone.

1.2.7 Üldtingimuste punktis 1.2.3 toodud ette teatamise tähtaega ei kohaldata juhul, kui muudatuse on teinud Teenuste hinna alandamine, muude Tingimuste Kliendile soodsamaks muutumine või uute Teenustel lisandumine hinnakirja.

1.3 Tingimuste tõlgendamine

1.3.1 Kui kontekst seda nõuab, tähendavad ainsuses olevad sõnad Tingimustes mitmust ja vastupidi.

1.3.2 Kui Tingimustes ei ole fikseeritud teisiti, tähendavad Tingimustes viidatud punktid vastavaid Tingimuste punkte.

1.3.3 Tingimuste peatükkide ja punktide pealkirjad on lugemise hõlbustamiseks ja need ei mõjuta mingil määral peatükkide ega punktide sisutõlgendamist.

1.3.4 Iga Tingimuste punkti tõlgendatakse koos vastavate Tingimuste teiste punktidega, tähtsuses Tingimuste mõtet ja eesmärgist ning Poolte oma vahelise praktikast.

1.3.5 Kui Tingimuste eesti- ja võõrkeelse teksti vahel esineb vastuolukivisid või mitmeti tõlgendatavusi, tähtsustatakse eesikeelsest tekstist.

1.4 Poolte vaheline suhtlus

Poolte vaheline suhtlus toimub eesti keeles või vastava kokkuleppe olemasolul muus Poolte vahel kokkulepitud keeles.

2. KLIENDI IDENTIFitseerimine

2.1 Identifitseerimine

2.1.1 Pank identifitseerib Kliendi ja/või tema esindaja Tingimuste kohaselt.

2.1.2 Identifitseerimiseks on Klient või tema esindaja kohustatud esitama andmed ja dokumendid, mida Pank nõuab.

2.1.3 Füüsiline isik identifitseeritakse õigusaktidele vastavate isikute tõendavate dokumentide alusel, mida Pank aktsepteerib (nt pass, ID-kaart, Eesti juhiloa).

2.1.4 Juriidiline isik identifitseeritakse kehtiva registriväljavõtte alusel ja/või muude Panga poolt aktsepteeritavate dokumentide (nt registreerimistunnistus, põhikirja, pädeva ametiasutuse tõend) alusel. Samuti on Pangal õigus nõuda andmeid juriidilise isiku asutajate, omanike, juhtkonnaliikmete, tegevliku kasusaaja ja muude samaste andmete kohta.

2.1.5 Leping kohaselt võib Kliendi või tema esindaja identifitseerida Panga poolt aktsepteeritud sidevahendi vahendusel.

2.2 Esindamine

2.2.1 Kliendi raha või muud vara (nt väärtapabereid) võib peale Kliendi käsutada isik, kelle esindusõigust Pank aktsepteerib (nt allkirjandiste kaardile kantud isik).

2.2.2 Panga nõudmisel on füüsilisest isikust Klient kohustatud tehingu tegema isiklikult ja juriidilisest isikust Klient tegema tehingu oma seadusjärgse esindaja kaudu.

2.2.3 Pank ei ole kohustatud aktsepteerima esindusõigust tõendavat dokumenti, milles esindusõigus ei ole väljendatud üheselt ja arusaadavalt.

2.2.4 Esindusõigust tõendav dokument peab olema vormistatud õigusaktides sätestatud ja Panga nõuetele vastavas korras.

2.2.5 Pangal on õigus nõuda, et esindusõigust tõendav dokument, mis on vormistatud väljaspool Panka, oleks notariaalselt või sellega samaväärsest tõestatud.

2.3 Dokumentidele esitatavad nõuded

2.3.1 Klient on kohustatud esitama Pangale originaaldokumendid või dokumendi notariaalselt või sellega samaväärsest kinnitatud koopiad.

2.3.2 Pangal on õigus eeldada, et Kliendi esitatud dokument on ehine, kehtiv ja õige.

2.3.3 Pangal on õigus nõuda, et välisriigis välja antud dokument oleks

legaliseeritud või kinnitatud apostilliga, välja arvatud juhul, kui Eesti Vabariigi vastava välisriigi vahelise lepinguga on määratud teisiti.

2.3.4 Võõrkeelse dokumendi korral on Pangal õigus nõuda dokumendi tõlget eesti keelde või mõnda teise Panga poolt aksepteeritud keelde. Tõlke peab olema kinnitanud vandetõlk või notar.

2.3.5 Kulud, mille on põhjustanud dokumentide Panga nõuetele vastavusse viimine, kannab Klient.

2.3.6 Pangal on õigus teha Kliendi esitatud dokumendist koopia või jätta võimaluse korral endale dokumendi originaal.

2.3.7 Kui Klient on esitanud dokumendi, mis ei vasta Panga nõuetele või mille õigsuses Pank kahtleb, on Pangal õigus jätta Kliendi korraldus täitmata, samuti nõuda lisadokumentide esitamist.

2.3.8 Pangal on õigus lugeda Kliendi esindusõigust tõendav dokument kehtivaks seni, kui Pank ei ole saanud dokumente, mis kinnitavad Kliendi esindusõiguse muutumist.

3. LEPINGUTE SÕLMIMINE

3.1 Lähtudes avalikust ning Panga ja Klientide huvist, püüdleb Pank nende isikuteringi, kellele ta Tehingusuhetesse astub.

3.2 Pangal on õigus otsustada, kellele Leping sõlmida või kellele sõlmimata jätta (lepinguvabadus).

3.3 Enne Lepingu sõlmimisest keeldumist, kaalub Pank põhjalikult kõiki asjaolusid.

3.4 Pank keeldub Lepingu, sh arvelduskonto lepingu sõlmimisest üksnes mõjuval põhjusel.

3.5 Pank loeb Lepingu, sh arvelduskonto lepingu sõlmimata jätmisel mõjuvaks põhjuseks eelkõige asjaolu, kui isik või temaga seotud juridiline isik:

3.5.1 on tahtlikult või raske hooletuse tõttu esitanud Panga Grupile ebaõigeid või puudulikke andmeid või keeldub andmeid esitamast;

3.5.2 ei ole Panga Grupi nõudmisel esitanud oma isiku identifitseerimiseks piisavalt andmeid või dokumente või need ei vasta Panga Grupi nõuetele;

3.5.3 on viivisvõlgnevuses Panga Grupi ees;

3.5.4 on põhjustanud Panga Grupile otsese või kaudse kahju või reaalse ohtu kahju tekkiks või on kahjustanud Panga Grupi mainet;

3.5.5 ei ole Panga Grupi nõudmise peale esitanud oma raha päritolu seadustlikkuse tõendamiseks piisavalt andmeid või dokumente või on mõni muu põhjus kahtlustada teda rahapesus (sh varasiku kasutamine) või terrorismi rahastamises;

3.5.6 on tunnustatud ja usaldusväärsete allikate (nt riigivõimad, rahvusvahelised organisatsioonid, massiteabevahendid) info põhjal seotud või olnud seotud organiseeritud kuritegevusega, rahapesuga või terrorismi rahastamisega;

3.5.7 on seotud või on olnud seotud organiseeritud kuritegevuse traditsiooniliste tulutavateks, sh aktsiisikaupade või narkootiliste ainete salakaubavedu, ebaseaduslik relva- või inimkaubandus, prostitutsiooni vahendamine, litsentseerimata rahvusvaheline e-raha sirdamine;

3.5.8 on või on olnud kõrget riskilist ametikohal (riskliku taustaga isik) riigis, millel on kõrge korruptsioonitaseme;

3.5.9 on Panga rahapesu ja terrorismi rahastamise riski hindamise- ja juhtimise meetmete alusel kõrge riskiga Klient;

3.5.10 tegutseb Panga rahapesu ja terrorismi rahastamise riski hindamise- ja juhtimise meetmete alusel kõrge riskiga tegevusalal.

3.6 Seotud juridiline isik on Üldtingimuste mõistes juridiline isik, mille osadest, aktsiatest või hääletust üle 10% kuulub Lepingut sõlmida soovivale isikule, või mille volitatud isikuks, nõukogu, juhatuse või muu juhtorgani liikmeks või prokuristiks isik on.

3.7 Pangal on õigus keelduda Lepingu sõlmimisest ka muul mõjuval põhjusel, eelkõige juhul, kui Lepingu sõlmimist takistab mõni seaduslik takistus nagu teovõime piirang, esindusõiguste vastuolulisus või puudumine.

3.8 Pangal on õigus omal äranägemisel otsustada, kas sõlmida Leping Eestis mitteresidendiks oleva füüsilise või juridilise isikuga (nt maadala maksumääraga välisriigis registreeritud juridilise isikuga).

4. PANGASALADUS JA KLIENDI ANDMETE TÖÖTLEMINE

4.1 Pank on kohustatud hoidma saladuses kõiki andmeid, mis on õigusnormidega käsitletud pangasaladusena.

4.2 Pangale teatavaks saanud Kliendi kohta käivate andmete (sh pangasaladusena käsitletavate andmete) töötlemise üldised tingimused (näiteks Kliendi nõusolek nende andmete töötlemiseks, andmete töötlemise eesmärgid, andmete koosseis, andmete avaldamise juhud ja tingimused jne) on sätestatud Kliendi andmete Töötlemise Põhimõtetes ning konkreetse Teenusega seotud Tingimustes.

4.3 Kliendi andmete Töötlemise Põhimõtted on Üldtingimuste ja sedakaudu iga Tehingusuhete lahutamatuks osaks.

5. INFOVAHETAMINE

5.1 Info edastamine Panga poolt

5.1.1 Pank edastab Kliendile info oma teenindussaalides, kodulehel, massiteabevahendites või muul kokkulepitud viisil. Personaalseid teateid Tehingusuhete kohta edastab Pank Kliendile posti teel, muu sidevahendi (nt e-posti) teel, internetipanga kaudu või mobiiltelefoni tekstisõnumi vahendusel. Tulenevalt teate sisust võib Pank ühe või mitme eelloetletud teavituse viisi hulgast viisi, mis Panga hinnangul tagab teate kiirema jõudmise Kliendini.

5.1.2 Kui Klient on teatanud Pangale oma kontaktandmed (nt posti- või e-posti aadressi, sidevahendi numbrit), on ta sellega ühtlasi andnud nõusoleku, et Pank võib edastada Kliendile eelpool märgitud kontaktandmetele teavet Üldtingimuste, Teenusetingimuste, Hinnakirja ja Kliendi andmete Töötlemise Põhimõtte muutmise, Panga Grupi info või Kolmanda Isiku info (sh reklaami).

5.1.3 Kliendi ja Panga vaheline suhtlus, Panga selgitused tehingu tingimuste kohta ja/või Panga poolt edastatavad uudised, artiklid, infokirjad vms ei kujuta endast investeerimisnõustamist, nõuannet, pakumist ega soovitusi ühegi tehingu tegemiseks, juhul kui Pank ja Klient ei ole teisiti kokku leppinud.

5.1.4 Personaalsed teated, mis Pank on Kliendile saatnud, loetakse Kliendi poolt kättesaaduks, kui teate väljasaatmisest Pangale teada oleval Kliendi või tema nimel teadet vastu võtma õigustatud isiku kontaktaadressil või -numbril on möödunud ajavahemik, mis on tavaliselt vajalik teate edastamiseks selle sidevahendi teel. Kui Pank edastab Kliendile personaalse teate, avaldades selle oma elektroonilises kanalis, loetakse teade Kliendi poolt kättesaaduks selle avaldamise päeval. E-posti teel või mobiiltelefoni tekstisõnumi vahendusel edastatud teade loetakse kättesaaduks selle edastamise päeval.

5.1.5 Panga Teenuste kohta saab Klient informatsiooni Teenusetingimustest, Pangateenindajalt või kodulehelt.

5.2 Info edastamine Kliendi poolt

5.2.1 Klient edastab Pangale info paberil, elektrooniliselt (nt internetipanga kaudu) või muul kokkulepitud viisil (nt telefonipanga kaudu).

5.2.2 Kui Klient ei ole saanud Pangalt teadet, mille saamist ta võib eeldada või mille saatmine on Lepingus kokku lepitud, peab Klient sellest Pangale teatama kohe, kui on möödunud tähtaeg, mille jooksul teate kättesaamist võis oodata.

5.2.3 Klient on kohustatud viivitamatult kontrollima Pangalt saadud teates sisalduva info õigsust ning esitama oma vastuväited Pangale kohe pärast teate kättesaamist.

5.2.4 Klient on kohustatud kohe informeerima Panka kõikidest andmetest ja asjaoludest, mis on muutunud, võrreldes Lepingus või Pangale esitatud dokumentides fikseeritud andmetega (nt isiku- või kontaktandmete või residentsuse või esindusõiguse muutumine, saneerimise või võlgadest vabastamise menetlus), samuti asjaoludest, mis võivad takistada Kliendi täitmast oma kohustust Panga vastu (nt ühinemine, jagunemine, pankroti-, täite- või likvideerimismenetlus). Pangal on õigus nõuda dokumenti, mis muudatust tõendab, ja Kliendil on kohustus see esitada.

5.2.5 Klient on kohustatud viivitamata informeerima Panka isikut tõendava dokumendi või muu identifitseerimisvahendi (nt internetipanga turvaelemendid) kaotusest, vargusest või muul viisil tema tahte vastaselt tema valdusest väljumisest.

5.2.6 Informeenmiskohustus kehtib ka siis, kui Üldtingimuste punktis

5.2.4 nimetatud muudatused või punktis 5.2.5 nimetatud info on avalikustatud (nt kohtulahend, avalikele registritele teatamine või massiteabevahendite kaudu avaldamine).

5.2.7 Kui Klient ei ole informeenmiskohustust täitnud, siis on Pangal õigus eeldada Panga valduses olevate andmete õigsust.

6. KLIENDI KORRALDUSED

6.1 Korralduste esitamine

6.1.1 Klient peab oma õigust Teenuse kasutamiseks tõendama Pangale aksepteeritaval viisil (nt esitama isikut tõendava dokumendi, volikirja, suulise või elektroonilise koodi).

6.1.2 Pangal on õigus keelduda Teenuse osutamisest, kui tekib kahtlus, et Teenust kasutada sooviv isik ei ole selleks õigustatud. Pank ei vastuta sellisel juhul kahju eest, mille on põhjustanud Teenuse osutamisest keeldumine.

6.1.3 Klient saab anda Pangale täitmiseks vaid selliseid korraldusi, mida võimaldavad Tingimused.

6.1.4 Korraldused, mis Klient Pangale annab, peavad olema üheselt mõistetavad ja täidetavad.

6.1.5 Pank ei vastuta korralduses esinevate edastusvigade, ebaselguste ega eksituste eest. Sama kehtib ka korralduste eksliku kordamise kohta. Pangal on õigus määrata kindlaks eksimused, mille esinemise korral Pank sisik täidab Kliendi korralduse.

6.1.6 Ebaselguse korral on Pangal õigus nõuda Kliendilt lisainfo või dokumente ning kuni nende saamiseni ja nendes sisalduva info kontrollimiseni korralduse täitmise edasi lükata.

6.2 Allkirjastamine

6.2.1 Kui Pank ja Klient ei ole teisiti kokku leppinud, peab Klienti kirjalikult korraldusel olev allkiri olema Klienti või tema esindaja poolt omakäega kirjutatud.

6.2.2 Pangal on õigus nõuda allkirja andmist dokumentide Pangas või, kui see osutub võimatuks, allkirjanootanaalselt kinnitamisest.

6.2.3 Elektrooniliste Teenuste kasutamise kord nähakse ette Lepingus ja/või Teenusetingimustega.

6.2.4 Alates päevast mille Pank määrab, võivad Poolel d Pangas poolt määratud tingimustel hakata omavahelises suhtluses kasutama digitaalset sertifikaati (nt dokumentide digitaalne allkirjastamine, Klienti digitaalne tuvastamine).

6.3 Korralduste täitmine

6.3.1 Klient on kohustatud tagama, et Kontol oleks Pangale esitatava korralduse täitmiseks vajalikud valuutas piisav summa. Kui Kontol pole vajalikku valuutas piisavat summat ning pole kokku lepitud teisiti, on Pangal õigus jätta korraldus täitmata.

6.3.2 Kui Pank on võtnud korralduse täitmiseks, on tal õigus keelduda korralduse tühistamisest või parandamisest ja/või täiendamisest.

6.3.3 Kui Pank kahtleb korralduse õiguspärasuses, on tal õigus nõuda enne korralduse täitmist Klienti kulul lisakinnitust Pangas poolt aktsenteeritud vormis ja/või viisil.

6.3.4 Kui korraldus on vigane või puudulik, on Pangal õigus määrata korralduse täitmise viis, lähtudes praktikast ja heast pangandustavast, või jätta korraldus täitmata. Pank ei vastuta eeltoodud alustel täidetud korralduse eest ega nõuete eest, mis tulenevad korralduse täitmata jätmisest.

6.3.5 Pangal on õigus anda oma kohustuse täitmine osaliselt või täielikult üle Kolmandale Isikule, kui see tuleneb kohustuse olemusest või on kohustuse täitmiseks otstarbekam, arvestades Klienti huve.

6.3.6 Pank täidab Klienti korraldusi õigusnormides ja Tingimustes kindlaksmääratud aja jooksul.

6.3.7 Pank ei vastuta tähtaegade ega eeskirjade eest, mille on kehtestanud Klient või Kolmas Isik, ega kahju eest, mille on tekitanud Klient või Kolmas Isik.

6.3.8 Pank võib jätta teise nügiga seotud korralduse (nt välisnigi väänring, välisnigi makseasaaja, välisnigi makseasaaja pank) täitmata võira kauda korralduse suhtes paranguid, kui see tuleneb selle nigi asutuste või panga nõudmistest.

6.3.9 Pank võib jätta korralduse täitmata, kui Klient on alkoholi- või narkootikumide või muul põhjusel tekitanud kahtlus, et Klient ei saa aru oma tegude tähendusest ning võimalikest tagajärgedest.

6.3.10 Kui Kontol ei ole korralduse täitmiseks piisavalt raha, on Pangal õigus anda Klientidele arvelduskrediit, sõlmimata seejuures vastavat Lepingut. Sellisel juhul saab Klient infot intressi, teenustasu ja muude tasumisele kuuluvate summade kohta oma Konto väljavõtelt ja/või Hinnakirjast. Pangal on õigus sellise arvelduskrediidi kasutamise võimalus lõpetada, teatades sellest Klientidele mõistliku aja ette.

6.3.11 Kontole sularaha sissemakse korralduse käigus, sularaha sissemakse automaadi vahendusel, kõrvaldab automaat ringlusest võltsimisohu euro pangatähed, mis suunatakse vastavasse ametkonda ekspertiisi. Ekspertiisi tulemusest informeerib Klienti ekspertiisi läbiv arv amet või Pank.

7. TEENUSTASUD, INTRESSID, KURSID JA VÕLGNEVUSED

7.1 Teenustasud ja võlgnevused

7.1.1 Pangal on õigus võtta ning Klientil on kohustus maksta osutatud Teenuse eest tasu, mis on fikseeritud Hinnakirjas ja/või Lepingus.

7.1.2 Peale Hinnakirjas toodu ja Lepingus kokkulepitu kannab Klient Pangas kulusid, mis tulenevad Klienti huvides tehtud toimingutest (nt side- või postikulusid, notaritasud jne), ja Tehingusuhetega seotud kulusid (nt tagaliste seadmise, valitsemise, realiseerimise kulusid, kindlustus- või kohtukulud jms).

7.1.3 Hinnakirjas märkimata Teenuste eest tasub Klient Pangas tegelike kulutuste kohaselt. Klientil on sellisel juhul õigus nõuda Pangalt arve esitamist.

7.1.4 Pank võib võimaluse korral esitada teenustasu arve Klientidele elektrooniliselt.

7.1.5 Kui Klient jätab oma kohustuse Pangas ees täitmata, kohustub Klient maksma Pangale Hinnakirjas või Lepingus fikseeritud viivist ja/või leppetrahvi. Pank hakkab viivist arvestama vastava võlgnevuse tekkimise päevast ja lõpetab viivise arvestamise võlgnevuse tasumise päeval.

7.2 Teenustasude ja võlgnevuste kinnipidamine

7.2.1 Klient on kohustatud hoidma oma Kontol piisavalt raha, et Pank saaks Kontolt kinni pidada kõik teenustasud ja muud tasumisele kuuluvad summad ning võlgnevused.

7.2.2 Teenustasud ja muud tasumisele kuuluvad summad ning võlgnevused peab Pank kinni Lepingus kokkulepitud Kontolt.

7.2.3 Kui teenustasu või muu tasumisele kuuluva summa või võlgnevusega seotud Kontol ei ole piisavalt raha, on Pangal õigus

pidada teenustasud ja muud tasumisele kuuluvad summad ning võlgnevused kinni mis tahes Kontolt, sealhulgas ka Kontol olevast mis tahes välisvaluutast ja mis tahes ajahetkel Kontole laekuvatest summadest ning seda ka juhul, kui pärast summade sissenõutavaks muutmist ja enne nende tegeliku kinnipidamist Pangas poolt on Klient esitanud nende summade kohta teisi korraldusi.

7.2.4 Teenustasud ja muud tasumisele kuuluvad summad peab Pank kinni eurodes, nende puudumise korral välisvaluutas. Välisvaluutas arvestatud teenustasud ja muud tasumisele kuuluvad summad arvestatakse eurodeks kursiga, mille Pank määrab.

7.2.5 Võlgnevused peab Pank kinni valuutas, milles need on tekkinud. Kui Kontol ei ole seda valuutat, konverteerib Pank vajaliku summa Kontol olevast muust valuutast kursiga, mille Pank määrab.

7.2.6 Kui Kontol ei ole piisavalt raha kõigi teenustasude ja muude tasumisele kuuluvate summade ning võlgnevuste kinnipidamiseks, määrab kohustuse täitmise järjekorra Pank.

7.2.7 Hinnakirjas või Lepingus ettenähtud teenustasude, muude summade ning võlgnevuste kinnipidamise kohta saab Klient infot Kontoväljavõtelt.

7.2.8 Kui Tehingusuhete senise valuuta asemel tuleb käibele uus valuuta, on Pangal õigus ühepoolset muuta Tehingusuhete valuutat ning arvestada varalised kohustused ümber uude valuutasse, võttes aluseks selle valuuta ametliku kursi.

7.3 Intress

7.3.1 Pank arvestab intressi määra alusel, mis ta on Teenuse kohta Hinnakirjas või Lepingus kehtestanud.

7.3.2 Pangal on õigus intressi määra ja intressi arvestamise korda ühepoolset muuta. Kui intressi määr ja intressi arvestamise kord on Lepingus fikseeritud, saab intressi muuta Poolel kokkuleppel, välja arvatud juhul, kui Lepinguga on kindlaks määratud teisiti.

7.3.3 Intressi arvestatakse ja makstakse välja või debiteeritakse Teenusetingimuste kohaselt.

7.4 Kursid

7.4.1 Pank kehtestab Tehingusuhetes kasutatavale valuutale kursi. Klient saab kursi kohta teavet pangakontoris või Pangas kodutelehel. Kursid on ajas muutuvad.

8. KONTO KASUTAMISE VÕI TEENUSE KASUTAMISE PIIRANGUD

8.1 Blokeerimine

8.1.1 Blokeerimine on tegevus, mille tulemusena on Pangas või Klienti algatusel peatatud Klienti õigus teha kõiki või osa tehinguid või muid toiminguid.

8.1.2 Klient on kohustatud andma blokeerimise korralduse Pangale kirjalikult Pangas teenindussalaselt või muul viisil, mille Pank ja Klient on omavahel kokkuleppinud.

8.1.3 Suulise blokeerimise korralduse andmisel on Pangal õigus esitada korralduse andjale Pangas andmebaasis sisalduva info põhjal küsimusi blokeerimist taotleva Klienti kohta, et veenduda isiku samasuses. Kui Pank kahtleb isiku samasuses, on tal õigus jätta Konto või Teenus blokeerimata. Sellisel juhul ei vastuta Pank kahju eest, mis on tingitud Konto või Teenuse blokeerimata jätmisest.

8.1.4 Pangal on õigus blokeenda Konto või Teenus, kui:

8.1.4.1 Klienti Kontol ei ole raha, rahuldumaks nõudeid, mis Pangal on Klienti vastu;

8.1.4.2 Pank kahtlustab Klienti rahapesus, terrorismi rahastamises või muus kuriteos (nt keelmuus);

8.1.4.3 Pank kahtlustab, et Klienti Kontol olev vara on saadud kuriteo tulemusena;

8.1.4.4 Pangale on esitatud vastuolulisi andmeid esindusõigusi omavate isikute kohta või dokumente, mille õigsuses on Pangal alust kahtlusi;

8.1.4.5 Klient ei ole esitanud Pangas poolt nõutavaid dokumente;

8.1.4.6 blokeerimine on Pangas hinnangul vajalik Pangas või Kolmanda Isiku kahju ärahoidmiseks;

8.1.4.7 Kontoon arestitud.

8.1.5 Pank tühistab Konto või Teenuse blokeerimise, mille ta ise on algatanud, siis, kui blokeerimise aluseks olnud asjaolu on kõrvaldatud.

8.1.6 Pank ei vastuta kahju eest, mis tuleneb Konto või Teenuse blokeerimisest.

8.2 Konto arestimine

8.2.1 Pank arestib Konto Kolmanda Isiku nõudel üksnes seaduses sätestatud juhtudel ja korras (nt maksuhalduri või kohtutähtsuri algatusel).

8.2.2 Pank vabastab Konto aresti alt arestimise otsuse, määruse või ettekirjutuse teinud organi otsuse alusel või jõustunud kohtulahendi alusel.

8.3 Infosüsteemi hooldus- ja arendustööd

8.3.1 Pangal on õigus teha infosüsteemi plaanipäraseid hooldus- ja arendustöid. Võimaluse korral teeb Pank plaanipäraseid hooldus- ja arendustöid öisel ajal.

8.3.2 Pangal on õigus erakorraliste asjaolude äärmise korral teha enda valitud ajal erakorralisi hooldus- või arendustöid, et hoida ära

suurema kahju teke.

8.3.3 Hooaeg- või arendustööde ajal on Panga Lepingust tulenevate kohustuste täitmine Kliendi ees peatunud ning Pangal ei ole kohustust eelnimetatud põhjusel Lepingust tulenevate kohustuste mittetäitmisest tekkinud võimaliku kahju Kliendile hüvitada.

9. LEPINGU ERAKORRALINE ÜLESÖTLEMINE

9.1 Pangal on õigus Leping mõjuval põhjusel ühepoolselt kohe üles öelda (erakorraline ülesõttlemine).

9.2 Mõjuva põhjusega on tegemist eelkõige siis, kui:

9.2.1 Klient või temaga seotud juriidiline isik on rikkunud kohustust, mille täpne järgimine on Lepingu täitmise jätkamiseks Panga huvi püsimise eelduseks. Sellised Kliendi kohustused on eelkõige:

9.2.1.1 isiku samasuse tuvastamisel õigete, täielike ja tegelikkusele vastavate andmete esitamine Panga Grupile;

9.2.1.2 kõikidest Lepingutes või Pangale esitatud dokumentides fikseeritud andmete muudatustest informeerimine;

9.2.1.3 pasivate oma majandustegevuse, raha või muu vara päritolu seaduslikkust tõendavate andmete ja dokumentide esitamine Panga nõudele;

9.2.1.4 tegelikkusele vastavate andmete esitamine oma majandusliku olukorra kohta, kui selline info on Pangale tähtis krediteerimisotsuste langetamiseks või muude toimingute tegemiseks;

9.2.1.5 Panga informeerimine oma majandusliku olukorra halvenemisest või muudest asjaoludest, mis võivad takistada Kliendi täitmist nõuetekohaselt oma kohustusi Pangas vastu.

9.2.2 Pank kahtlustab Kliendi rahapesu või terrorismi rahastamises;

9.2.3 Kliendi kohta saavad teatavaks Üldtingimuste punktides 3.5.6-3.5.10 toodud asjaolud;

9.2.4 Klient on tahtlikult või raske hooletuse tõttu jätnud täitmata oma kohustuse, mis tuleneb arvelduskonto lepingust või muust Panga Grupiga sõlmitud lepingust;

9.2.5 Klient on oma tegevuse või tegevusetusega tahtlikult või raske hooletuse tõttu põhjustanud Panga Grupile kahju või reaalse ohu kahju tekkimiseks;

9.2.6 Klient on jätnud täitmata oma kohustuse, mis tuleneb Panga Grupiga sõlmitud mis tahes lepingust, ning see asjaolu annab Pangale mõistliku põhjuse eeldada, et Klient ei täida ka edaspidi oma kohustusi, mis lepingust tulenevad (nt Klient on jäänud korduvalt viivisvõlgnevusse);

9.2.7 aset on leidnud sündmus, mis Panga põhjendatud arvamusel kohaselt võib takistada Kliendi täitmist nõuetekohaselt oma kohustusi, mis lepingust tulenevad või avaldab olulist kahjulikku mõju Kliendi äritegevusele või finantsseisundile (nt Kliendi pankroti- või likvideerimismenetlus);

9.2.8 Lepingu lõpetamist nõuab Eesti või välisriigi järelevalve asutus (nt finantsinspeksioon) või muu valitsusasutus;

9.2.9 Lepingu lõpetamist nõuab rahvusvahelise arveldussüsteemi haldaja (nt rahvusvaheline kaardisüsteem), Panga korrespondentbank või muu pank.

9.3 Enne Lepingu erakorralist ülesõttlemist kaalub Pank põhjalikult kõiki asjaolusid ja langetab otsuse, tähtsuses mõistlikkuse põhimõtetel.

10. EKSITUSED, LAHKARVAMUSTE LAHENDAMINE

10.1 Ekslikult sooritatud tehingud

10.1.1 Kui Kontole on ekslikult (sh ilma maksja nõusolekuta) kantud raha või kui Klient on enda käsutusse muut visil saanud raha või muu vara, mis ei kuulu Kliendile või mille saamiseks puudus Kliendil õiguslik alus või Kontolt on ekslikult kinni peetud raha, mille kinnipidamiseks ei ole Klient nõusolekut andnud, on Klient kohustatud viivitamatult pärast valekande avastamist või vara enda käsutusse saamist sellest Pangale teatama, kuid mitte hiljem kui 13 (kolmeist) kuu jooksul arvates kande toimumise päevast. Klient kohustub kohe sellest tagastama ekslikult Kontole kantud raha või muu varakontole, mille Pank on määranud.

10.1.2 Pangal on õigus võtta ekslikult Kontole kantud raha või muu vara Kontolt maha Kliendilt nõusolekut küsimata ja Kliendile teatamata. Ekslikult kontolt kinni peetud raha tagastamiseks esitab Klient Pangale avalduse.

10.1.3 Klient on kohustatud Kontole sularahas sissemakstav summa enne sissemaksmist ja väljamakstav summa vahetult pärast kättesaamist üle kontrollima ning esitama tekkinud pretensioonid viivitamatult. Hälisemad pretensioone ei ole Pank kohustatud arvestama.

10.2 Lahkarvamuste lahendamine

10.2.1 Poolte vahel tekkinud lahkarvamusel püütakse lahendada läbirääkimiste teel.

10.2.2 Kui Poolad ei suuda tekkinud lahkarvamusi kohe kohapeal lahendada, tuleb pretensioon esitada kirjalikult või muul kokkulepitud viisil.

10.2.3 Pretensioonis tuleb viidata asjaoludele ja dokumentidele, mille alusel pretensioon esitatakse. Kui Klient viitab pretensioonis dokumentidele, mis ei ole Pangale vabalt kättesaadav, tuleb see

dokument pretensioonile lisada.

10.2.4 Pank vaatab pretensiooni läbi ja teatab otsusest kokkulepitud viisil (nt suuliselt, kirjalikult, elektrooniliselt) hiljemalt 15 (viieist) päeva jooksul alates pretensiooni vastuvõtmisest. Kui eeltoodud aja jooksul ei ole võimalik pretensioonile vastata selle keerukuse või täiendavate asjaolude selgitamise vajaduse tõttu, siis teavitatakse sellest pretensiooni esitajat, andes samas teada tähtaja, mille jooksul pretensioonile vastatakse.

10.2.5 Kliendi pretensioonide läbipaistvaks, õiglaseks ja kiireks menetlemiseks on Pank koostanud Kliendi kaebuste menetlemise korra, mis on kättesaadav Pangakodulehel.

10.2.6 Kui Poolad ei jõua lahkarvamuse osas kokkuleppele, on Kliendil õigus pöörduda vaidluse lahendamiseks ja/või täiendava sõltumatu hinnangu saamiseks Kliendi kaebuste menetlemise korras toodud kohtuväliste institutsioonide poole või esitada nõue kohtusse.

10.2.7 Poolte vaheline kohtuvaidlus lahendatakse Panga asukohajärgses kohtus, kui Poolad ei ole kokku leppinud teisiti või kui seadusest eritulene teisiti.

10.2.8 Poolte vaheliste tehingusuhete teke kohaldatakse Eesti õigust, kui Poolad ei ole kokkuleppinud teisiti.

10.2.9 Panga üle teostat järelevalvet Finantsinspeksioon, aadress Sakala 4, 15030 Tallinn, telefon 6680 500, faks 6680 501, e-post info@fi.ee, kodulehel www.fi.ee.

11. RAHAPESU JA TERRORISMI RAHASTAMISE TÕKESTAMINE

11.1 Avalikust ning Panga ja Kliendi huvist lähtudes rakendab Pank Eesti ning rahvusvahelisi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmeid, sealhulgas põhimõtet „tunne oma klienti“.

11.2 Eeltoodust lähtudes on Pangal sealhulgas õigus:

11.2.1 kontrollida regulaarselt Kliendi identifitseerimise aluseks olevaid andmeid ja nõuda Kliendilt lisadokumentide esitamist;

11.2.2 Klient või Kliendi esindaja isik uuesti identifitseerida, kui Pank kahtleb algse identifitseerimise käigus saadud info õigsuses;

11.2.3 kehtestada ajutisi või alalisi piiranguid Teenuste kasutamisele;

11.2.4 nõuda dokumente ja andmeid Kliendi tegevuse kohta, sealhulgas andmeid Kliendi lepingupartnerite, käibe, välismaksete, sularahatehingute ja sularahata tehingute osakaalu kohta, samuti andmeid tehingu eesmärgi, olemuse ja Kliendi vara seadusliku päritolu kohta;

11.2.5 nõuda Kliendilt tehingute aluseks olevaid dokumente (nt müügi-, üüri-, talletepinguid, kaubaga seotud dokumente vms), samuti andmeid või dokumente tehingu vastaspoole, tegeliku kasusaaja või muu tehinguga seotud isiku kohta.

11.3 Pangal on õigus jätta Kliendi korraldus täitmata, kui Klient ei ole täitnud Üldtingimuste punkti 11.2.

11.4 Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmete kohaldamisel kasutab Pank riskipõhist lähenemist ja valib meetmete sobiva ning kohase ulatuse, lähtudes tehingute iseloomust, samuti hinnangust, kui suur on risk, et Klient või tehinguga seotud muu isik tegeleb või võib hakata tegelema rahapesuga või terrorismi rahastamisega.

12. VASTUTUS

12.1 Pank ja Klient täidavad oma kohustusi, mis tulenevad Tehingusuhetest, nõuetekohaselt, mõistlikult, heas usus, järgides vajalikkuse hoolsust ning arvestades tavasid ja praktikasid.

12.2 Poolad vastutavad kohustuste täitmise või mitte-nõuetekohasest täitmisest eest süülolemasolu korral.

12.3 Poolad ei vastuta kohustuste täitmata jätmise eest, kui selle on põhjustanud vääraratu jõud (nt sõda, rahutus, loodusjõud), ametivõimude (nt riik, kohalik omavalitsus, Eesti Pank) tegevus või muu Pooltest sõltumatu asjaolu (nt streik, üldine arvutisüsteemi häire, sidetehnoloogilise või elektrikatkestus, interneti teenusetõkestusriin), mida kohustust rikkunud pool ei saanud mõjutada ning mille välistamist ei saanud temalt mõistlikkuse põhimõtetel lahtuvalt oodata.

12.4 Pank ei vastuta Kolmandate Isikute poolt Panga vahendusel osutatavate Teenuste ega edastatud info eest.

12.5 Pank ei vastuta infosüsteemide tõrgetest tekkinud kahju eest, juhul kui infosüsteemide tõrgete kestus ei ületanud Panga määratud tõrgete lubatavat päevast kestust.

12.6 Pank ei vastuta kaudsete kahjude eest, mis on Kliendile tekkinud (nt saamata jäänud tulu).

12.7 Pank ei vastuta kahju eest, mille on Kliendile või Kolmandale Isikule põhjustanud Klient, jättes täitmata Üldtingimuste punktis 5.2.4 fikseeritud teatamiskohustuse.

12.8 Pank ei vastuta kahju eest, mille on põhjustanud valuuta- või väärtapenkursi muutumine või muud investimisriskid.

12.9 Pank ei vastuta kahju eest, mille on põhjustanud Panga teadmatust juriidilise isiku õigusvõime puudusest või füüsilise isiku teo- või otsusevõime puudusest.

Lisa 4: Ferratum Estonia OÜ üldtingimused

Laenulepingu üldtingimused

1. MÕISTED

1.1. Järgmised terminid omavad selles Lepingus järgmist tähendust:

- 1.1.1. **Krediidi brutosumma** on Laenu Tagastamise tähtpäevani tasumisele kuuluva Laenu, käsitluskulu kogusumma ja muude kulutuste tasumiseks kuuluvad maksed. Lepingu muutmisel arvutatakse Laenu brutosumma uuesti juhul, kui Lepingu muudatusega suurendatakse Laenu. Lepingu muutmisel lähtutakse Laenu brutosumma arvutamisel Lepingu muudatuse sõlmimise hetkel kehtivatest tingimustest.
- 1.1.2. **Krediidi netosumma** on laenusumma, mille Laenuandja laenab Laenutaotlejale vastavalt Lepingule.
- 1.1.3. **Krediidi kulukuse määr** on väärtus, mis avaldatakse protsentides Laenus ja väljendab Laenutaotlejale Lepingust tulenevate kulude koormust aastas. Lepingus esitatud Krediidi kulukuse määr kehtib ainult juhul, kui Laenu Tagastamise tähtpäeva ei muudeta ning lepingupooled täidavad oma Lepingust tulenevad kohustused tähtaegselt ja kokkulepitud tingimustel.
- 1.1.4. **Laen** on Laenuandja poolt Laenutaotlejale vastavalt Üldtingimustele väljastatava laenu summa.
- 1.1.5. **Laenuandja** on Ferratum Estonia OÜ registrikoodiga 11240701 postiaadressiga Pärnu mnt.105 Tallinn 11312, kelle esindajana tegutseb juhatase liige Jorma Olavi Jokela.
- 1.1.6. **Laenuotsus** on Laenuandja nõustumus Laenutaotlejaga Lepingu sõlmimiseks vastavalt Üldtingimustele.
- 1.1.7. **Laenutaotleja** on punktis 3.1 nimetatud isik.
- 1.1.8. **Laenutaotlus** on punktis 3.4 sätestatud vormis antud Laenutaotleja tahteavaldus Laenuandjalt vastavalt Üldtingimustele Laenu saamiseks.
- 1.1.9. **Leping** on punktis 2 nimetatud viisil sõlmitud laenuleping, millele kehtivad käesolevad ja tulevikus kehtima hakkavad Ferratum Estonia OÜ laenulepingu üldtingimused.
- 1.1.10. **Pool** on Laenuandja ja Laenutaotleja kumbki eraldi ja **Pooled** on Laenuandja ja Laenutaotleja koos.
- 1.1.11. **Tagastamise tähtpäev** on Lepingus toodud päev, mille saabumisel peab Laenutaotleja olema täies ulatuses täitnud oma Lepingus sisalduvad rahalised kohustused Laenuandja ees.
- 1.1.12. **Viivis** on viivitusintress, mida Laenutaotleja kohustub maksma Laenuandjale Lepingus sisalduvad rahalise kohustuse täitmisega viivitamise korral.
- 1.1.13. **Veebileht** on Laenuandja veebileht internetis aadressil www.ferratum.ee, kus on toodud Lepingu sõlmimise tehnilised etapid.
- 1.1.14. **Üldtingimused** on käesolevad Ferratum Estonia OÜ laenulepingu üldtingimused.

2. LEPINGU ÕIGUSLIK ALUS

- 2.1. Lepingust tulenevad õigused ja kohustused on peamiselt reguleeritud lisaks Lepingu lahutamatuks lisaks olevatele Üldtingimustele võlaõigusseaduses sätestatud sidevahendi abil sõlmitud lepingute ning laenu- ja tarbijakrediitilepingute kohta käivate sätetega.
- 2.2. Leping loetakse sõlmituks kui Laenuandja teeb Laenutaotluse põhjal Laenuotsuse ja esitab Laenutaotlejale omapoolse pakkumuse ning Laenutaotleja saadab seejärel Laenuandjale konkreetses vormis nõustumuse, et soovib vastavalt Üldtingimustele Laenu saada.

3. LAENUTAOTLEJA JA LAENUTAOTLUS

- 3.1. Laenutaotlejaks saab olla 19-70 aastane Eesti Vabariigis alaliselt elav füüsiline isik, kes vastab Üldtingimustele.
- 3.2. Laenutaotleja esitab Laenuandjale Laenu saamiseks Laenutaotluse.
- 3.3. Laenutaotluse esitamisega kinnitab Laenutaotleja, et tal puuduvad maksehäired ja võlad ükskõik milliste isikute ees, sealhulgas pole registreeritud tihti kehtivat maksehäiret maksehäireregistritest ning Laenutaotleja pole kaasatud ühessegi vaidlusesse, mis võib mõjutada tema maksevõimet.
- 3.4. Laenutaotleja esitab Laenutaotluse kas mobiilsidekanali vahendusel SMS tekstisõnumina lühinumbrile 17100 või Laenuandja Veebilehe kaudu.
- 3.5. Laenutaotlejal on Veebilehel võimalus tutvuda laenuoodetega. Pärast sobiva laenuote valimist on Veebilehel võimalik täita Laenutaotluse elektrooniline avakus, millele on märgitud Laenusumma, käsitluskulu summa, tähtaeg, Laenutaotleja ees- ja perekonnanimi, isikukood, pangakonto number, telefoni number, e-post, aadress, postiindeks ja linn või asula. Laenutaotleja sisestab Laenutaotlusesse vajalikud andmed ning tutvub Laenulepingu Üldtingimustega. Laenulepingu Üldtingimuste sobivuse korral kinnitab Laenutaotleja nendega nõustumist.
- 3.6. SMS tekstisõnumina esitatavas Laenutaotluses märgib Laenutaotleja ladina tähtedega järgmised andmed alltoodud järjekorras ning eraldab need omavahel tühikutega: (a) Laen (sõnana); (b) Laenu summa; (c)

Laenu tagastamise tähtaeg;(d) ees- ja perekonnanimi;(e) isikukood;(f) rahvastikuregistrisse kantud postiaadress;(g) pangakonto number.

3.7.Laenuandja kinnitab Laenuandluses esitatud andmete tõepärasust. Laenuandja volitab Laenuandjat kontrollima Laenuandja poolt Laenuandluses esitatud andmete tõepärasust ja vastavust Üldtingimustele riiklikest registritest, krediitandjatest, telefonioperaatoritelt ning võlgnevuste puudumist maksehäireregistrites.

3.8. Laenuandja kinnitab samuti, et:

- a) tema majanduslik olukord võimaldab Lepingu nõuetekohaselt täita;
- b) tal ei esine sõltuvussuhet, mis sunniks teda laenu võtma;
- c) ta kasutab laenu ainult tarbimiseks, mitte erakorralise olukorra või vajaduste rahuldamiseks;
- d) on teadlik ning vajadusel konsulteerinud finantsnõustajaga laenu võtmisega kaasnevatest kohustustest, mis võivad negatiivselt mõjutada tema majanduslikku olukorda;
- e) on teadlik, et krediitandjate tarbimislaenude krediidikulukuse määr võib olla väiksem Laenuandja võetava laenu krediidikulukuse määra, kuid laenuvõtja soovib siiski vabatahtlikult võtta laenu Laenuandjalt;
- f) Laenuandja poolt võetav käsitluskulu on tema hinnangul mõistlik ja vastab turutingimustele;
- g) Laenuandja ei ole sundinud teda laenu võtma ning on tema soovil selgitanud Lepingu sõlmimisega kaasnevat kohustusi ja vastanud kõigile küsimustele seoses käesoleva Lepinguga;
- h) ta ei pea Lepingu tingimusi enda jaoks äärmiselt ebasoodsaks;
- i) on esitanud Laenuandjale kogu tõese teabe enda majandusliku seisukorra ning laenu kasutamise eesmärkide kohta.
- j) ta on teadlik õigusest saada viivitamata ja tasuta teavet tema krediidivõime hindamiseks kasutatud andmete kohta;
- k) ta on teadlik õigusest saada Laenuandjalt tasuta Lepingu projekti koopia.
- l) ta on teadlik õigusest saada Laenuandjalt Lepingu kestvuse aja jooksul infot Laenu Tagastamise tähtpäeva kohta.

3.9.Laenuandjal on õigus helistada Laenuandluses esitatud telefoninumbrile ning täpsustada Laenuandluses esitatud andmeid.

3.10.Laenuandja ei pea Laenuandjale põhjendama Laenu mitteandmise põhjustest, välja arvatud juhul kui Laenu mitteandmise põhjuseks on andmekogudest saadud teave.

4. LEPINGU SÕLMIMINE JA LAENU VÄLJASTAMINE

4.1.Laenuandja teavitab Laenuandjat Laenuandluses Laenuandja valitud sidekanali vahendusel kas siis SMS tekstisõnumiga või elektronposti teel.

4.2.Lepingu sõlmimise kinnitamiseks, Üldtingimustega nõustumiseks ja Laenu saamiseks peab Laenuandja Laenuandluses teadasaamise järel saatma Laenuandjale SMS tekstisõnumina vastuse Sobib või elektronposti teel kinnituskoodi.

4.3 Laenuandja võib teavitada Laenuandjat vajadusest sõlmida Laenuandja vahetus Laenuandja kontoris. Laenuandja sellest keeldumise korral on Laenuandjal õigus Laenu väljastamisest keelduda.

4.4.Sõnumivastus või kinnituskood tuleb saata Laenuandja poolt Laenuandjale 1 tunni jooksul alates Laenuandluses tegemisest. Laenuandja kaotab kehtivuse, kui sellele ei ole õigeaegselt nõustumust antud, kui ei ole vastatud korrekse kinnituskoodiga elektronposti teel või sõnumivastuse tekstiga või kui see on Laenuandja poolt tagasi lükatud.

4.5.Laenuandja nõustumist kinnitav sõnumivastus/kinnituskood tähendab, et Laenuandja on tutvunud Laenuandja poolt pakutud Üldtingimustega, et need vastavad tema tahtele ja ta nõustub nende täitmisega ning et ta soovib Laenu kohest väljastamist enda pangakontole.

4.6.Pärast Laenuandja sõnumivastuse Sobib või kinnituskoodi saatmist ei oma Laenuandja enam õigust Laenu väljastamisest keelduda.

5. VÄLJASTATAV LAEN JA VALUUTA

5.1.Laenuandja väljastab Laenu Laenuandja pangakontole, mille Laenuandja on näidanud Laenuandluses. Laenuandja kannab Laenu üle ilma Laenuandja poolse täiendava korraduseta.

5.2.Laenu saab ühe Lepingu kohta olla vastavalt Laenuandja soovile ning järgnevatel tingimustel ainult ja maksimaalselt:

- (a) 35 EUR - 190 EUR kui Laenuandja taotleb Laenu esmakordselt;
- (b) 35 EUR -600 EUR kui Laenuandja taotleb Laenu vähemalt teistkordselt;

5.3.Laenuandjale väljastatakse korraga ainult üks Laenu. Uut laenu võib Laenuandja taotleda hakata ainult siis, kui eelnevalt võetud Laenu on täielikult tagastatud ning Leping nõuetekohaselt täidetud.

5.4.Lepingu alusel tasumisele kuuluvad maksed teostatakse eurodes.

5.5. Sõltumata Lepingus näidatud valuutast, summast ja muudest tingimustest, on Laenusumma ja teised Lepingus näidatud summad euro ekvivalendid Lepingu koostamise päeva Eesti Panga keskkursiga.

6. LAENUANDLUSE KÄSITLEMISE JA LAENUSUMMA VÄLJASTAMISE KULUD

6.1.Laenukohtluse käsitlemise ja Laenu väljastamise kulud olenevad Laenu suuruselt ja tagastamise tähtaegadest ning mitmes kord laenusummat taotletakse. Need on alljärgnevad:

Esmakordsel Laenu võtmisel:

Krediidi netosumma 35 EUR; tähtaeg 15 päeva; käsitlemise kulud alates 0 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast 0%;

Krediidi brutosumma 35 EUR

Krediidi netosumma 50 EUR; tähtaeg 15 päeva; käsitlemise kulud alates 0 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast alates 0%;

Krediidi brutosumma 50 EUR

Krediidi netosumma 50 EUR; tähtaeg 30 päeva; käsitlemise kulud alates 0 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast alates 0%;

Krediidi brutosumma 50 EUR

Krediidi netosumma 70 EUR; tähtaeg 15 päeva; käsitlemise kulud alates 0 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast alates 0%;

Krediidi brutosumma 70 EUR

Krediidi netosumma 70 EUR; tähtaeg 30 päeva; käsitlemise kulud alates 0 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast alates 0%;

Krediidi brutosumma 70 EUR

Krediidi netosumma 100 EUR; tähtaeg 15 päeva; käsitlemise kulud alates 0 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast alates 0%;

Krediidi brutosumma 100 EUR

Krediidi netosumma 100 EUR; tähtaeg 30 päeva; käsitlemise kulud alates 0 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast alates 0%;

Krediidi brutosumma 100 EUR

Krediidi netosumma 130 EUR; tähtaeg 15 päeva; käsitlemise kulud 25 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast 7124,09%;

Krediidi brutosumma 155 EUR

Krediidi netosumma 130 EUR; tähtaeg 30 päeva käsitlemise kulud 30 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast 1150,69%;

Krediidi brutosumma 160 EUR

Krediidi netosumma 160 EUR; tähtaeg 15 päeva; käsitlemise kulud 30 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast 6447,64%;

Krediidi brutosumma 190 EUR

Krediidi netosumma 160 EUR; tähtaeg 30 päeva; käsitlemise kulud 40 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast 1410,33%;

Krediidi brutosumma 200 EUR

Krediidi netosumma 190 EUR; tähtaeg 15 päeva; käsitlemise kulud 35 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast 6020,27%;

Krediidi brutosumma 225 EUR

Krediidi netosumma 190 EUR; tähtaeg 30 päeva; käsitlemise kulud 45 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast 1227,87%;

Krediidi brutosumma 235 EUR

Järgnevatel Laenu võtmisel:

Krediidi netosumma 35 EUR; tähtaeg 15 päeva; käsitlemise kulud 7 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast 8347,80%; Krediidi brutosumma 42 EUR

Krediidi netosumma 50 EUR; tähtaeg 15 päeva; käsitlemise kulud 10 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast 8347,80%;

Krediidi brutosumma 60 EUR

Krediidi netosumma 50 EUR; tähtaeg 30 päeva; käsitlemise kulud 12 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast 1269,72%;

Krediidi brutosumma 62 EUR

Krediidi netosumma 70 EUR; tähtaeg 15 päeva; käsitlemise kulud 12 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast 4599,86%;

Krediidi brutosumma 82 EUR

Krediidi netosumma 70 EUR; tähtaeg 30 päeva; käsitlemise kulud 17 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast 1308,61%;

Krediidi brutosumma 87 EUR

Krediidi netosumma 100 EUR; tähtaeg 15 päeva; käsitlemise kulud 17 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast 4462,36%;

Krediidi brutosumma 117 EUR

Krediidi netosumma 100 EUR; tähtaeg 30 päeva; käsitlemise kulud 25 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast 1410,33%;

Krediidi brutosumma 125 EUR

Krediidi netosumma 100 EUR; tähtaeg 60 päeva; igakuine käsitlemise kulu 20 EUR, käsitlemise kulud kokku 40 EUR;

Krediidi kulukuse määr aastast 647,36%; kuumakse 70 EUR; Krediidi brutosumma 140 EUR

Krediidi netosumma 130 EUR; tähtaeg 15 päeva; käsitlemise kulud 25 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast 7124,09%;

Krediidi brutosumma 155 EUR

Krediidi netosumma 130 EUR; tähtaeg 30 päeva; käsitlemise kulud 30 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast 1150,69%;

Krediidi brutosumma 160 EUR

Krediidi netosumma 160 EUR; tähtaeg 15 päeva; käsitlemise kulud 30 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast 6447,64%;

Krediidi brutosumma 190 EUR

Krediidi netosumma 160 EUR; tähtaeg 30 päeva; käsitlemise kulud 40 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast 1410,33%;

Krediidi brutosumma 200 EUR

Krediidi netosumma 160 EUR; tähtaeg 60 päeva; igakuine käsitlemiskulu 30 EUR käsitlemise kulud kokku 60 EUR; Krediidi kulukuse määr aastast 593,97%; kuumakse 110 EUR; Krediidi brutosumma 220 EUR

Krediidi netosumma 190 EUR; tähtaeg 15 päeva; käsitlemise kulud 35 EUR; Krediidi kulukuse määr aastas 6020,27%; Krediidi brutosumma 225 EUR

Krediidi netosumma 190 EUR; tähtaeg 30 päeva; käsitlemise kulud 45 EUR; Krediidi kulukuse määr aastas 1227,87%; Krediidi brutosumma 235 EUR

Krediidi netosumma 220 EUR; tähtaeg 30 päeva; käsitlemise kulud 50 EUR; Krediidi kulukuse määr aastas 1108,14%; Krediidi brutosumma 270 EUR

Krediidi netosumma 220 EUR; tähtaeg 60 päeva; igakuine käsitlemiskulu 40 EUR; käsitlemise kulud kokku 80 EUR; Krediidi kulukuse määr aastas 559,81%; kuumakse 150 EUR; Krediidi brutosumma 300 EUR

Krediidi netosumma 250 EUR; tähtaeg 30 päeva; käsitlemise kulud 55 EUR; Krediidi kulukuse määr aastas 1023,86%; Krediidi brutosumma 305 EUR

Krediidi netosumma 280 EUR; tähtaeg 30 päeva; käsitlemise kulud 60 EUR; Krediidi kulukuse määr aastas 961,46%; Krediidi brutosumma 340 EUR.

Krediidi netosumma 300 EUR; tähtaeg 60 päeva; igakuine käsitlemiskulu 45 EUR; käsitlemise kulud kokku 90 EUR; Krediidi kulukuse määr aastas 393,35%; kuumakse 195 EUR; Krediidi brutosumma 390 EUR.

Krediidi netosumma 400 EUR; tähtaeg 60 päeva; igakuine käsitlemiskulu 55 EUR; käsitlemise kulud kokku 110 EUR; Krediidi kulukuse määr aastas 338,38%; kuumakse 255 EUR; Krediidi brutosumma 510 EUR

Krediidi netosumma 500 EUR; tähtaeg 60 päeva; igakuine käsitlemiskulu 65 EUR; käsitlemise kulud kokku 130 EUR; Krediidi kulukuse määr aastas 307,93%; Kuumakse 315 EUR; Krediidi brutosumma 630 EUR

Krediidi netosumma 600 EUR; tähtaeg 60 päeva; igakuine käsitlemiskulu 75 EUR; käsitlemise kulud kokku 150 EUR; Krediidi kulukuse määr aastas 288,63%; Kuumakse 325 EUR; Krediidi brutosumma 650 EUR

6.1.1. Pooled lepivad kokku, et Laenu esmakordsel võtmisel summas kuni 100 EUR, ei lisandu käsituslusele ega muud kulusid juhul, kui Laenu taotleja tasub Laenu Tagastamise tähtpäevaks. Kui Laenu taotleja ei ole Laenu Tagastamise tähtpäevaks tagastanud, kohustub Laenu taotleja tasuma Laenuandjale haldustasu Laenuandja suurenenud ning erakorraliste asjaajamiskulude katmiseks järgmiselt:

Krediidi netosumma 35 EUR tähtajaga 15 päeva; haldustasu 7 EUR

Krediidi netosumma 50 EUR tähtajaga 15 päeva; haldustasu 10 EUR

Krediidi netosumma 50 EUR tähtajaga 30 päeva; haldustasu 12 EUR

Krediidi netosumma 70 EUR tähtajaga 15 päeva; haldustasu 12 EUR

Krediidi netosumma 70 EUR tähtajaga 30 päeva; haldustasu 17 EUR

Krediidi netosumma 100 EUR tähtajaga 15 päeva; haldustasu 17 EUR

Krediidi netosumma 100 EUR tähtajaga 30 päeva; haldustasu 25 EUR.

6.2. Laenuandja ei arvesta Laenu Intressi.

6.3. Käsituslusele kuulub Laenu taotleja poolt tasumisele koos Laenu tagastamisega laenuperioodi lõpus või tagastab Laenu osaliste maksetena vastavalt arvel toodud igakuiste maksete suurustele ja tasumise tähtpäevadele. Arvejärgset makset ületavas osas loetakse Laenu taotleja poolt tasutud makse Laenu Põhiosa tagasimakseks.

6.4. Lepinguga seotud kõik rahalised kohustused peavad olema Laenu taotleja poolt Laenuandjale tasutud Tagastamise tähtpäevaks.

6.5. Muude kuludena lisanduvad lisaks käsituslusele SMS tekstisõnumi(te) saatmise kulud ning võimalikud pangatälekande kulud Laenu tagastamise eest. Ühe SMS tekstisõnumi saatmine maksab Laenuandjale 0,32 eurot. Kahe SMS tekstisõnumi saatmine maksab Laenuandjale seega 0,64 eurot.

6.6. Laenu tagastamisega hilinemisel kuuluvad vastavalt käesolevatele Üldtingimustele (eelkõige vastavalt punktidele 8.2, 8.3, 10.2) tasumisele viivis ja muud tasud.

6.7. Jätkulise kampaania 2012. Ajavahemikul 03.12.12 (k.a.) kuni 31.12.2012 (k.a.) (kampaania periood) pakub Laenuandja uutele Laenu taotlejatele Laenu järgmistel tingimustel: krediidi netosumma 40 EUR; tähtaeg 15 päeva; käsitlemise kulud alates 0 EUR; krediidi kulukuse määr aastas 0%; krediidi brutosumma 35 EUR. Kampaanias osalemiseks peab Laenu taotleja olema Laenuandja süsteemis registreeritud kampaania perioodi jooksul. Kampaaniatingimused kehtivad Laenu taotlejatele, kes täidavad Lepingu tingimusi korrektselt. Seega - kui isik, kes ei ole varem Laenuandjalt laenu võtnud, võtab kampaania perioodil Laenu summa 40 EUR, peab ta tagasi maksma kokku 35 EUR, eeldusel, et tagasimaksmine toimub tähtaegselt. Kui Laenu taotleja ei ole Tagastamise tähtpäevaks tasunud Laenuandjale 35 EUR, kohustub Laenu taotleja tagastama Laenuandjale kogu krediidi netosumma, s.o. 40 EUR ja lisaks tasuma Laenuandjale haldustasu summas 10 EUR Laenuandja suurenenud erakorraliste asjaajamiskulude katmiseks. Muus osas kui käesolevas alapunktis nimetatud erisused, kehtivad Üldtingimused kampaania raames võetud Laenudele samamoodi, kui teistele Laenudele, sh. Üldtingimustes sätestatud tagajärjed maksetega hilinemise puhuks.

7. LAENUSUMMA TAGASTAMINE JA PERIOOD

7.1. Laenu periood algab laenusumma väljamaksmise päevast. Laenu tagastamise tähtajaks saab olla ainult kas 15 päeva,

30 päeva või 60 päeva. Kui Laenu tagastamise tähtaeg langeb kuupäevale mis ei ole pangapäev, siis loetakse Laenu tagastamise tähtajaks sellele kuupäevale järgnev pangapäev Eestis. 60 päevaks väljastatud Laenu tagastatakse laenuandjale kahes võrdses osas, 30 päevaste intervalliga vastavalt arvel toodud tähtpäevadele.

7.2.Tagastamisele kuuluva Laenu ja maksimisele kuuluvate käsitluskulude kohta saadetakse Laenuandjale arve Laenuandjale näidatud postiaadressil või Laenuandja soovil tema elektronposti aadressil. Laenuandjale saadetud arve on käsitlev Lepinguga lisana.

7.3.Arve maksimisele on kohustuslik märkida tasumisele kuuluva arve number. Kui Laenuandjale laekub makse, mida ei ole võimalik identifitseerida, ei loeta sellist makset tasutuks kuni selle identifitseerimiseni ja Laenuandja on kohustatud tasuma maksetega hilinemise eest viivist.

7.4.Kõik maksed loetakse sooritatuks arvates nende laekumisest Laenuandja pangakontole.

7.5.Arve mittetähtsamine ei vabasta kohustusest selle õigeaegse tasumise eest. Kui Laenuandja ei ole viie kalendripäeva jooksul alates Laenu saamisest saanud arvet, kohustub ta sellest Laenuandja teavitama.

7.6. Laenuandja avalduse alusel enne Tagastamise tähtpäeva saabumist või Laenu või käsitluskulude mittetähtsamine tasumisel võib Laenuandja anda Laenuandjale Lepingust tulenevate summade tasumiseks täiendava tähtaja, koostades selleks maksegraafiku. Iga maksegraafiku koostamise eest, mille kohaselt antakse Laenuandjale Lepingust tulenevate summade tasumiseks täiendav tähtaeg perioodiks:

kuni 3 kuud, kohustub Laenuandja tasuma Laenuandja laekordse haldustasuna 30 eurot;

kuni 6 kuud, kohustub Laenuandja tasuma Laenuandja laekordse haldustasuna 60 eurot;

üle 6 kuu, kohustub Laenuandja tasuma Laenuandja laekordse haldustasuna 100 eurot;

Laenuandja ei ole kohustatud Laenuandja maksetähtpäeva edasi lükkama.

7.7.Laenuandjal on õigus tagastada Laenu ennetähtsamine. Laenu ennetähtsamine tagastamisel Laenu käsitluskulud ei vähendata ega tagastata.

7.8. Laenu ennetähtsamine tagastamine ei vabasta Laenuandjat Lepinguga rikkumisest tulenevate kohustuste täitmisest, mis tekkisid enne Laenu ennetähtsamine tagastamist.

8. VIIVIS JA MUUD KULUD TÄHTAEGSELT TASUMATA MAKSELT

8.1.Kui Laenu või selle osa ei ole tagastatud tähtsamine kohustub Laenuandja tasuma viivist alates Laenu tagastamise tähtpäevast kuni maksimisele kuuluva summa täieliku laekumiseni Laenuandjale.

8.2.Viivise määraks on 8% aastas iga tasumisega viivitatud päeva eest eraldi.

8.3.Laenu või käsitluskulude mittetähtsamine tasumisel kohustub Laenuandja tasuma Laenuandja poolt Laenuandjale saadetud meeldetuletuskirjade eest. Meeldetuletuskirja saatmine maksab Laenuandjale 10 eurot.

8.4.Kui Laenuandjal on võlgnevuse tekkimisel kohustus tasuda tähtsamine erinevaid summasid arvestatakse makstuks esimeses järjekorras võlgnevuse sissenõudmise kulud (sh meeldetuletuste tasud), seejärel tasumata Laenu, seejärel viivis ning viimasena käsitluskulud ja muud tasud.

8.5.Laenuandjal on õigus teavitada maksehäireregistrit Laenuandja võlgnevusest, kui võlgnevuse tekkimisest on möödunud rohkem kui 45 päeva.

8.6.Laenuandjal on õigus nõuda Laenuandjalt kõigi kulude tasumist, mis on seotud Lepinguga mittetähtsamine täitmisega.

8.7.Laenuandja nõustub vastuvaidlematult tasuma kõik Laenu ja Lepingust tulenevate võlgnevuste sissenõudmise kulud, sealhulgas hüvitama Laenuandja kulud, mis kaasnevad Laenuandja sissenõudmiste tellimisega.

9. LEPINGUST TAGANEMISE ÕIGUS

9.1.Laenuandjal on õigus käesolevast Lepingust taganeda 14 päeva jooksul pärast Laenuandja poolt Laenu väljastamist.

9.2.Lepingust taganemise avaldus peab olema tehtud kirjalikult ja saadetud Ferratum Estonia OÜ postiaadressil: Pärnu mnt.105 Tallinn 11312, e-postiga aadressile ferratum@ferratum.ee või faksi teel numbrile 6 652 42 1.

9.3.Lepingust taganemise teatist tuleb näidata:

-Laenuandja nimi ja isikukood;

-avaldus Lepingust taganemise ja Laenu ennetähtsamine tagastamise kohta;

-avalduse koostamise kuupäev ja koht;

9.4.Lepingust taganemise õiguse kasutamise korral peab Laenuandja Laenu tagastama 14 päeva jooksul taganemisavalduse ärasaatmise kuupäevast arvates. Kui Laenuandja nimetatud tähtaja jooksul Laenu ei tagasta, loetakse, et Laenuandja ei ole Lepingust taganenud.

9.5.Kui Laenuandja kasutab Lepingust taganemise õigust, kohustub ta siiski tasuma Laenuandja kõik kulud konkreetse ajaperioodi eest, mil Laenu oli Laenuandja käsutuses. Sellisel juhul tasub Laenuandja Laenuandjale tegelikult osutatud finantsteenuse hinna hüvitamiseks Laenu kasutamise kuluna intressi 1,3% iga kalendripäeva eest, mil Laenu oli Laenuandja käsutuses. Kui Laenuandja ei tagasta Laenu selle sissenõutavaks muutumise päeval, tasub Laenuandja Laenuandjale

Viivist käesolevate Üldtingimuste punkti 8.2 alusel ajavahemiku eest, mis jääb sissenõutavaks muutumise päeva ja Laenu Laenuandjale tagastamise vahele.

9.6. Kui Laenuaotleja tekitab Lepingust taganemisega Laenuandjale kahju, siis Laenuaotleja on kohustatud sellise kahju hüvitama.

10. VASTUTUS

10.1. Laenuaotleja on kohustatud hüvitama Laenuandjale kõik kulud ja kahjud, mis Laenuandja kannab Laenuaotleja poolt väärinformatsiooni esitamise või Lepingu rikkumise eest.

10.2. Laenuandjal on õigus nõuda Laenuaotlejalt Lepingu iga rikkumise kohta trahvi 35 eurot.

10.3. Laenuandja ei vastuta mistahes kahjude eest, mis tulenevad Laenuandja tegevuse erakorralistest häiretest, mida Laenuandja ei saa iseseisvalt kontrollida ja likvideerida. Laenuandja ei vastuta Laenuaotlejale võimaliku kahju tekitamise eest kui see on põhjustatud sidekanali töö häiretest, katkestustest, teksti saatmise hilinemisest ja/või tekstisõnumi kadumisest ning valeteadete saatmisest.

10.4. Pooled ei vastuta kohustuste mittetäitmise eest, mis ei allu kohustatud Poole kontrollile, kui selle on põhjustanud Väärarmatu jõu asjaolud (force majeure). Väärarmatuks jõuks peetakse juhtumit, mis on ettenägematu faktor ja mida Pooled ei saa mõjutada, näiteks kui Lepingu täitmist takistavad streigid, elektrikatkestus, valitsuse või Euroopa Liidu organite piiravad õigusaktid, mässud, sabotaaž, ülestõus, sõda, loodusjõud või muud sarnased põhjused, mis põhjustavad Poole viivituse Lepinguga võetud kohustuste täitmiseks. Kohustuste mittetäitmine asjaoludel, mida on tekitanud väärarmatu jõud, loetakse vabandavaks tingimuseks, et Lepingu Pool on rakendanud kõiki jõupingutusi selle olukorra vältimiseks, kusjuures kohustuste täitmist peab jätkama niipea, kui väärarmatu jõu asjaolud on ära langenud.

11. MUUD TINGIMUSED

11.1. Laenuaotleja kohustub teavitama Laenuandjat Laenuaotluses toodud üksikõik milliste andmete muutumisest kuni Lepingu täieliku täitmiseni.

11.2. Laenuandjal on õigus igal ajal loovutada kõik või osa Lepingu järgsetest õigustest või kohustustest mistahes kolmandale isikule ilma Laenuaotleja nõusolekuta.

11.3. Laenuaotleja annab Laenuaotluse esitamiseks Laenuandjale täieliku ja tingimusteta nõusoleku töödelda tema isikuandmeid Üldtingimustes ettenähtud eesmärkidel ja edastada kolmandatele isikutele Üldtingimustes ettenähtud juhtudel ja korras.

11.4. Laenuandja hoiab informatsiooni Laenuaotleja kohta konfidentsiaalsena ega avalda seda kolmandatele isikutele ilma Laenuaotleja eelneva kirjaliku nõusolekuta välja arvatud kolmandatele isikutele, kelle õigus informatsiooni saada tuleneb Eesti Vabariigi õigusaktidest. Laenuaotleja poolt laenuaotluses esitatud andmeid säilitatakse Laenuandja andmebaasis 7 aastat alates selle esitamise kuupäevast.

11.5. Laenuandjal on õigus avaldada informatsiooni ilma Laenuaotleja kirjaliku nõusolekuta Laenuandjaga ühte kontserni kuuluvatele ettevõtetele ja oma lepingulistele koostööpartneritele, kes tegelevad informatsiooni töötlemisega (s.h. arvete esitamise, maksete kogumisega). Kui Laenuaotleja ei täida lepingust tulenevaid kohustusi kohaselt, on Laenuandjal õigus avaldada Laenuaotlejat puudutav informatsioon kolmandale isikule (s.h. maksehäirete registrile) omal äranägemisel.

11.6. Käesoleva Lepingu sõlmimisega nõustub Laenuaotleja tema poolt Laenuandjale avaldatud järgmiste isikuandmete: Laenuaotleja isikukoodi, maksehäire tekkimise ja lõppemise kuupäeva ning summa, edastamisega krediidihäirete nimekirjades (s.h. AS-i Krediidinfo ja inkassofirmade koostatavates nimekirjades) ning lubab loetletud andmete töötlemist krediiditsuste langetamise eesmärgil AS-i Krediidinfo ja inkassofirmade hallatavates maksehäirete registris. AS-ile Krediidinfo ja inkassofirmadele Laenuaotleja andmete edastamise õigus tekib, kui Kliendil on täitmata käesolevast Lepingust tulenev rahaline kohustus. Laenuaotleja andmete AS-i Krediidinfo poolt töötlemise tingimustest edastamise alustest ja ulatusest saab lähemat teavet veebilehelt www.krediidinfo.ee. Laenuaotleja saab tema kohta AS-i Krediidinfo poolt töödeldavate isikuandmetega tutvuda veebilehel www.krediidinfo.ee. Laenuaotleja on õigus nõuda oma isikuandmete muutmist, täpsustamist ja nende töötlemise lõpetamist vastavalt isikuandmete kaitse seadusele.

11.7. Käesolevaid Üldtingimusi võib Laenuandja muuta igal ajal, avaldades Üldtingimuste muudetud teksti Veebilehel. Vaatamata eelsätetale kehtivad igale Lepingule Üldtingimused selles sõnastuses, nagu need olid avaldatud Lepingu sõlmimise hetkel, v.a. kui Pooled lepivad kirjalikult kokku teisiti.

12. TEATED

12.1. Kõik edastatavad teated peavad olema esitatud kirjalikult eesti või vene keeles ja edastatud posti, faksi või elektronposti teel aadressidele, mille üks Pool on teisele Poolele teatavaks teinud.

12.2. Meeldetuletuskiri laenukohustuste mitteõigeaegse täitmise kohta saadetakse lühtposti teel. Teatised loetakse kättesaaduks, kui nende postitamise on möödunud 5 kalendripäeva.

Lisa 5: Liisi järelmaksu pakkumine OnOff veebilehel

Järelmaksu tingimused - LIISI

LIISI – lihtne ja mugav järelmaks!

Liisi järelmaks aitab Teid vajaliku kauba soetamisel. Saate ise valida sobiva sissemaksu suuruse ja lepinguperioodi. Pärast esimese sissemaksu tasumist ning allkirjastatud lepingute tagastamist, antakse Teie tellimus töösse ja kaup tarnitakse vastavalt tarneaajale.

LIISI plussid:

- Liisi järelmaksu võivad taotleda kõikide pankade kliendid
- Liisi taotlemine on lihtne
- Liisi vastab kiiresti
- Lepingu sõlmimiseks ei ole vaja koha peale tulla

LIISI järelmaksu tingimused:

- Liisi järelmaksu võivad taotleda kõik vähemalt 18-aastased Eesti Vabariigi kodanikud või Eestis alalise elamisloaga inimesed
- Lepingu kestus kuni 48 kuud
- Minimaalne ostusumma puudub
- Kauba kallinemine aastas 20-25%
- **Lepingutasu 0 krooni/eurot**
- Teenuse pakujaks on Koduliising OÜ. Tutvu Liisi järelmaksu tingimustega klienditeenindaja juures, vajadusel konsulteerige asjatundjaga. Krediidi kulukuse määr on 14,95% aastas järgmistel tingimustel: järelmaksu summa 1000€, sissemaks 100€, lepingu periood 6 kuud, intress aastas 9%, lepingutasu 30 €

Kuidas taotleda Liisi järelmaksu veebis?

- Esitage järelmaksu taotlus veebipoes
- Positiivse vastuse korral koostame teile laenulepingu ja saadame Teile allkirjastamiseks meili teel. Meie klienditeenindaja lepib teiega personaalselt kokku kauba kättesaamise.

Küsi julgelt Liisi järelmaksu. Leiame alati Sinule sobivaima lahenduse.

LIISI – AUS JA EESTIMÄINE

Kui teie järelmaksu taotlus on negatiivne, pakub ONOFF Online võimalusel Teile UNO järelmaksu. UNO järelmaksu finantseerijaks on Kaupmehe Järelmaks OÜ.

Lisa 6: Swedpanga järelmaksu pakkumine OnOff veebilehel

Järelmaksu tingimused - SWEDBANK

Swedbanki järelmaksu tingimused:

- ostusumma 125 kuni 10 000 eurot
- intressimäär 9,9% aastas, arvestatakse jääkväärtuselt
- esimene sissemakse alates 0%
- maksetähtaeg 6 kuud kuni 4 aastat
- taotleja netosissetulek vähemalt 250 eurot kuus

Järelmaksu vormistamiseks on vajalik isikut tõendav dokument, milleks sobib Eesti Vabariigi pass, ID-kaart, Elamisloakaart, Eesti Vabariigi välismaalase pass, välisriigi pass või meremehe pass. Kliendid, kelle sissetulek ei laeku Swedbanki, peavad esitama lisaks enda viimase kuue kuu kinnitatud kontoväljavõtte.

Teenuse pakkujaks on Swedbank Liising AS. Tutvu teenuse tingimustega kaupmehe klienditeenindaja juures, vajadusel konsulteerid asjatundjaga. Krediidi kulukuse määr on 15,01% aastas järgmistel näidistingimustel: järelmaksu summa 500 €, sissemakse 10%, tagastamise tähtaeg 2 aastat, intress 9,9% aastas, lepingutasu 19 €. Määr on arvestatud eeldusel, et põhiosa ja intress makstakse tagasi igakuiste annuiteetmaksetena.

Täpsemalt siit: <https://www.swedbank.ee>

Lisa 7: Klick järelmaksu tingimused veebilehelt

JÄRELMAKSU TINGIMUSED

Klick'i e-pood pakub Teile koostöös Kaupmehe Järelmaks OÜ-ga (UNO Järelmaks), Swedbank Lising AS-iga (Swedbank Järelmaks) ja Koduliising OÜ-ga (Liisi Järelmaks) võimalust tasuda oma ostude eest järelmaksuga. Kui olete otsustanud järelmaksu kasuks, tuleb Teil veebipoes täita järelmaksu taotlus ning saada oma taotlusele positiivne otsus valitud järelmaksu pakkujalt.

TÄHELEPANU: Järelmaksu lepingu sõlmisega kaasnevad kulud! Enne järelmaksu lepingu sõlmimist tutvuge kindlasti järelmaksu pakkuja tingimustega ning vajadusel konsulteerige asjatundjaga. Vastavalt seadusele, näitame me teile järelmaksu kalkulaatoris krediidi kulukuse määra, mis annab teile võimaluse võrrelda erinevate pakkujate lepingutingimustest tulenevate (lepingutasu, intressimäär, intressimäära arvutamise kord, lepingutasu maksmise kord) ning teie valikutest tulenevate (esimese sissemakse suurus ja järelmaksu lepingu pikkus) kulude määra, mis järelmaksu lepingu sõlmimisega kaasnevad.

Krediidi kulukuse määr aastas väljendub protsendina järelmaksu netosummast ning näitab kliendile järelmaksu lepingust tulenevate kulude määra eeldusel, et järelmaksu leping kehtib kokkulepitud tähtaja jooksul. Krediidikulukuse määra arvutamisel võetakse arvesse kõik teadaolevad kulud (lepingutasu, intressikulu). Järelmaksu netosumma on järelmaksu lepingus kokkulepitud summa, mille ulatuses kliendile andakse krediiti.

Klick'i e-poes on krediidi kulukuse määr arvatatud vastavalt Rahandusministri 13.10.2010. a määruse nr 51 „Tarbijakrediidi kulukuse määra arvutamise kord“ lisas toodud võrranditele. Vajadusel saate arvutuskäiguga tutvuda siin: [Rahandusministri 13.10.2010. a määruse nr 51 „Tarbijakrediidi kulukuse määra arvutamise kord“](#)

TÄHELEPANU: Vaadake ka krediidi kulukuse määra arvutamise näiteid erinevate järelmaksu pakkujate tingimuste juures. Krediidi kulukuse määr, mida näitame teile e-poes, võib erineda sellest, mida järelmaksu pakkuja näitab teile lepingul, sest see kujuneb lõplikult tulenevalt teiega sõlmitud järelmaksu lepingu tingimustest ning lepingu sõlmimise ajast. Klick teeb omalt poolt kõik, et järelmaksuga seotud kulud oleks kliendile selgelt ja arusaadavalt näidatud.

UNO JÄRELMAKS - TINGIMUSED:

UNO järelmaksu pakkujaks ehk krediidiandjaks on Kaupmehe Järelmaks OÜ (reg. kood 11906650). Aadress: Rüütli 23, Tartu 51006, telefon 7 349 608. Rohkem infot saate internetileheküljelt www.unojarelmaks.ee

UNO järelmaksu saavad taotleda üle 18 aastased Eesti Vabariigi kodanikud või Eestis elavad ning kehtivat elamisluba omavad välisriigi kodanikud või kodakondsuseta isikud. Maksimaalne vanus UNO järelmaksu taotlemiseks on 73 aastat

järelmaksu

lepingu

lõppedes.

UNO järelmaksuga ostmiseks peab ostukorvi maksumus olema vähemalt 125 eurot.

Järelmaksu perioodiks saate valida 3 kuni 60 kuud.

Esimeseks sissemaksiks võite valida 0 kuni 70 protsenti ostetava toote väärtusest.

UNO järelmaksu minimaalne kuumakse võib olla 6.33 eurot.

Taotlustel, mille summa on kuni 1300 eurot, üldjuhul pangakonto väljavõtet esitada pole vaja. Ostu puhul, mille summa ületab 1300 eurot, tuleb esitada oma pangakonto 6 kuu väljavõte. Konto väljavõte .ddoc formaadis tuleb digitaalselt allkirjastatult saata aadressile epood@click.ee

UNO järelmaksu intress on 10.9% või 17.9% aastas - sõltuvalt sellest, kuidas hindab Kaupmehe Järelmaks OÜ teie maksevõimet ning krediitajalugu. Intress arvestatakse kauba soetusväärtuselt.

UNO järelmaksu lepingu sõlmimise tasu on 18.5 eurot ning see liidetakse teie järelmaksu lepingu summale. Näiteks: kui järelmaksu taotlus on esitatud summale 500 eurot, siis koos lepingutasuga kujuneb lõplikuks järelmaksu lepingu summaks 518.5 eurot. Sellelt summalt arvestatakse ka intress.

UNO järelmaksu taotlusele anname vastuse ühe tööpäeva jooksul.

KREDIIDI KULUKUSE MÄÄRA ARVUTAMISE NÄIDE LÄHTUVALT UNO JÄRELMAKSU TINGIMUSTEST - intress 10.9%:

Klient soovib osta järelmaksuga sõlearvuü, mis maksab 499 eurot. Esimeseks sissemaksiks valib ta 0% ning järelmaksu perioodiks 48 kuud. Lepingu sõlmimise tasu 18.5 eurot lisatakse ostu summale. UNO järelmaksu tingimustest tulenevalt on järelmaksu lepingu intress 10.9% ning see arvutatakse ostu soetusväärtuselt. Igakuine makse tuleb sellesel juhul 15.48 eurot.

Vastavalt Rahandusministri 13.10.2010. a määruse nr 51 „Tarbijakrediidi kulukuse määra arvutamise kord“ lisas Näide4. toodud võrrandile, saame krediidi kulukuse määraks 23.27% aastas.

KREDIIDI KULUKUSE MÄÄRA ARVUTAMISE NÄIDE LÄHTUVALT UNO JÄRELMAKSU TINGIMUSTEST - intress 17.9%:

Klient soovib osta järelmaksuga sülearvuti, mis maksab 499 eurot. Esimeseks sissemaksiks valib ta 0% ning järelmaksu perioodiks 48 kuud. Lepingu sõlmimise tasu 18.5 eurot lisatakse ostu summale. UNO järelmaksu tingimustest tulenevalt on järelmaksu lepingu intress 17.9% ning see arvutatakse ostu soetusväärtusel. Igakuine makse tuleb sellisel juhul 18.50 eurot.

Vastavalt Rahandusministri 13.10.2010. a määruse nr 51 „Tarbijakredidi kulukuse määra arvutamise kord“ lisas Näide4. toodud võrandile, saame kredidi kulukuse määraks 36.92% aastas.

SWEDBANK JÄRELMAKS - TINGIMUSED:

Swedbank järelmaksu pakkujaks ehk krediidiandjaks on Swedbank Liising AS (reg. kood 10434248). Aadress: Liivalaia 8, Tallinn 15039, telefon 6 310310, infot saate internetileheküljelt www.swedbank.ee

- Swedbank järelmaksuga ostmiseks peab ostukorvi kogumaksumus olema suurem kui 125 Eurot.
- Järelmaksuga ostmiseks on vajalik vähemalt 250 Euro suuruse kuusissetuleku regulaarne laekumine Teie pangaarvele.
- Järelmaksuga ostmiseks on vajalik Swedbanki nõusolek.
- Järelmaksu perioodiks võite valida 6 kuni 48 kuud.
- Järelmaksu esimese sissemaksu suuruseks saate valida 0 kuni 70 protsenti ostetava kauba väärtusest.
- Minimaalne järelmaksu kuumakse suurus on 6.5 Eurot.
- Järelmaksuga ostmiseks on vaja tähta järelmaksu taotlus.

- Ühekordne järelmaksu lepingutasu 19 Eurot tuleb Teil tasuda koos esimese kuumaksega.

Swedbank Järelmaksu intress on 9.9% aastas ning see arvutatakse soetatud kauba jääkväärtuselt.

Kui Teie igakuine regulaarne sissetulek ei laeku Swedbanki, siis tuleb Teil järelmaksu taotlusega koos esitada oma viimase kuue kuu konto väljavõtte. Konto väljavõtte esitamiseks on Teil järgmised võimalused:

- saata failina e-posti aadressile epood@klick.ee
- faksida Swedbank Liising AS-i numbrile 6 132 168
- saata postiga aadressile Klick Eesli AS, Mustamäe tee 44, Tallinn 10621

KREDIIDI KULUKUSE MÄÄRA ARVUTAMISE NÄIDE LÄHTUVALT SWEDBANK JÄRELMAKSU TINGIMUSTEST:

Klient soovib osta järelmaksuga sõlearvuü, mis maksab 499 eurot. Esimeseks sissemakseks valib ta 0% ning järelmaksu perioodiks 48 kuud. Lepingu sõlmimise tasu 19 eurot tasub klient koos esimese kuumaksega. Swedbank järelmaksu tingimustest tulenevalt on järelmaksu lepingu intress 9.9% ning see arvutatakse järelmaksu summa jääkväärtuselt. Igakuine makse tuleb sellisel juhul 12.63 eurot.

Vastavalt Rahandusministri 13.10.2010. a määruse nr 51 „Tarbijakrediidi kulukuse määra arvutamise kord“ lisas Näide3. toodud võrrandile, saame krediidi kulukuse määraks 12.64% aastas.

LIISI JÄRELMAKS - TINGIMUSED:

Liisi järelmaksu pakkujaks ehk krediidiandjaks on OÜ Koduliising (reg. kood 10892531). Aadress: Posti 30, Haapsalu 90504, telefon 675 5055, e-post info@liisi.ee

- Liisi järelmaksuga ostmiseks peab ostukorvi kogumaksumus olema suurem kui 60 Eurot.
- Liisi järelmaksu võivad taotleda kõik vähemalt 18-aastased Eesti Vabariigi kodanikud või Eestis alalise elamisloaga elavad inimesed.

- Järeelmaksuga ostmiseks on vajalik OÜ Kodutüüsiing nõusolek.
- Järeelmaksu perioodiks võite valida 3 kuni 60 kuud.
- Järeelmaksu esimese sissemakse suuruseks saate valida 0 kuni 70 protsenti ostetava kauba väärtusest.
- Minimaalne järeelmaksu kuumakse suurus on 7 Eurot.
- Järeelmaksuga ostmiseks on vaja täita Liisi järeelmaksu taotlus.
- Liisi järeelmaksu lepingutasu 10 eurot (ostudele kuni 200.00 eurot) või 5% ostusummast, kuid mitte vähem kui 20 eurot (ostudele alates 200.01 eurost).
-
- Lepingutasu saate tasuda lepingu allkirjastamisel või soovi korral lisada järeelmaksu lepingu summale ning maksta osadena koos igakuiste maksetega.
-
- Liisi järeelmaksu intress on 11.0% kuni 22.0%. Intressi suurus on seotud ostukorvi maksumusega ja järeelmaksu perioodiga. Lõplik kuumakse sõltub kliendi krediitvõimekusest ja võib erineda laenukalkulaatorist. Täpse laenupakkumise saamiseks täitke palun klick.ee e-poes Liisi järeelmaksu taotlus.
-
- Liisi järeelmaksu intresse arvutatakse kauba soetusväärtuselt.

KREDIIDI KULUKUSE MÄÄRA ARVUTAMISE NÄIDE LÄHTUVALT LIISI JÄRELMAKSU TINGIMUSTEST:

Klient soovib osta järeelmaksuga sõlearvuü, mis maksab 499 eurot. Esimeseks sissemaksiks valib ta 0% ning järeelmaksu perioodiks 48 kuud. Lepingu sõlmimise tasu 24.95 eurot tasub klient järeelmaksu lepingu sõlmimisel. Liisi järeelmaksu tingimustest tulenevalt on järeelmaksu lepingu intress 12.0% ning see arvutatakse kauba soetusväärtuselt. Igakuine makse tuleb sellisel juhul 15.39 eurot.

Vastavalt Rahandusministri 13.10.2010. a määruse nr 51 „Tarbijakrediidi kulukuse määra arvutamise kord“ lisas Näide3. toodud võrrandile, saame krediidi kulukuse määraks 26.50% aastas.

KUIDAS VORMISTADA E-POES JÄRELMAKSU TAOTLUS?

Kõigi toodete juures, mille hind on 60 Eurot või enam, saate valida järelmaksuga ostmise võimaluse. Liisi Järelmaksu puhul on minimaalne summa 60 Eurot ning Uno ja Swedbank järelmaksu puhul on minimaalne summa 125 Eurot. Valige Teile sobiv järelmaksu pakkuja ning järelmaksu kalkulaator näitab Teile kuumakse suurust tingimusel, et esimene sissemakse on 0 Eurot ning järelmaksu periood on vähimisi valitud selline, kus kuumakse on väikseim. Kui soovite leida endale sobivama kuumakse, siis muutke kalkulaatoril sissemakse suurust või järelmaksu perioodi pikkust.

Kui olete otsustanud, lisage soovitud kaup või kaubad ostukorvi, vajutades toote juures olevale nupule **"LISAN KORVI"** või **"TAOTLEN JÄRELMAKSU"**. Teie poolt valitud toode lisatakse ostukorvi ning seejärel võite ostmist jätkata või asuda täitma järelmaksutaotlust.

Taotluse täitmiseks avage oma ostukorv. Seal on näha kõik Teie poolt ostukorvi asetatud tooted – vajadusel lisage uusi või eemaldage ületähtseid tooteid.

Kui olete oma valikutega rahul, valige sobiv järelmaksu pakkuja - UNO Järelmaks, Swedbank Järelmaks või Liisi Järelmaks.

Järelmaksu kalkulaatori abil saate leida endale sobiva kuumakse suuruse ning järelmaksu perioodi pikkuse - muutke kalkulaatoris sissemakse suurust ja/või perioodi pikkust. Vähimisi on sissemakse suuruseks valitud alati 0 Eurot ning järelmaksu lepingu pikkuseks 48 kuud. Oluline on teada, et lepingu sõlmimiseks ei tohi kuumakse suurus olla vähem kui 6.5 Eurot.

Kui olete sobiva pakkuja kalkulaatoril leidnud omale sobiva sissemakse ja järelmaksu perioodi, vajutage nupule **"TAOTLEN JÄRELMAKSU"**. Teid suunatakse valitud pakkuja taotluse ankeedile.

2. Taotleja andmed

Sellel lehel tuleb Teil sisestada nõutud isikuandmed. Veenduge, et need oleksid korrektsed. Õige e-posti aadress ning telefoninumber tagavad selle, et vastus Teie taotlusele jõuab kiiresti kohale. Kui olete andmete õigsuses veendunud, vajutage nupule "EDASI"

3. Järelmaksu lepingu allkirjastamise koht

Siin lehel saate valida endale sobivaima Klick'i poe, kuhu positiivse vastuse korral kutsume Teid järelmaksu lepingut allkirjastama. Ühitasi saate sellest poest kätte ka järelmaksuga ostetud tooted. Valige rippmenüüst sobivaim Klick'i pood ja vajutage nupule "EDASI"

4. Järelmaksutaotluse esitamine

Sel lehel tuleb Teil kinnitada, et Teie poolt sisestatud andmed järelmaksu taotlusel on õiged ning Te lubate Klick Eesti AS-il edastada järelmaksu taotluse koos Teie isikuandmetega järelmaksu pakkujale. Ilma Teie nõusolekuta ei saa me kahjuks Teie järelmaksu taotlust vastu võtta ning ülevaatamiseks edasi saata. Kui olete tingimustega tutvunud ning nõus, vajutage nupule "ESITAN TAOTLUSE"

Kui kõik on korras, antakse Teile kinnitus selle kohta, et Teie järelmaksu taotlus on ülevaatamiseks vastu võetud. Vastuse Teie taotlusele anname 1 tööpäeva jooksul järelmaksu taotluses antud e-posti aadressile või telefoni teel.

UNO JÄRELMAKSU LEPINGU ALLKIRJASTAMINE.

Järelmaksu lepingu allkirjastamine toimub selles Klick'i kaupluses, mille Te järelmaksutaotlust tehes valisite. Lepingu allkirjastamiseks on vajalik kaasa võtta isikut tõendav dokument – Eesti kodanikel on selleks ID-kaart või Eesti Vabariigi pass.

Kui järelmaksu leping on allkirjastatud, antakse ostetud tooted teile koheselt üle.

SWEDBANK JÄRELMAKSU LEPINGU ALLKIRJASTAMINE.

Järelmaksu lepingu allkirjastamine toimub selles Klick'i kaupluses, mille Te järelmaksutaotlust tehes valite. Lepingu allkirjastamiseks on vajalik kaasa võtta isikut tõendav dokument – Eesti kodanikel on selleks ID-kaart või Eesti Vabariigi pass.

Kui Teie igakuine regulaarne sissetulek ei laeku Swedbanki, siis tuleb Teil järelmaksu lepingu sõlmimiseks kaasa võtta oma panga poolt kinnitatud viimase kuue (6) kuu konto väljavõte. Kinnitatud konto väljavõtteks loetakse ainult panga templaaga konto väljavõtet.

Kui järelmaksu leping on allkirjastatud, saate soovitud kauba kohe kätte. Ühekordne järelmaksu lepingutasu 19 Eurot ning igakuised osamaksed tuleb Teil edaspidi tasuda järelmaksu lepingus toodud Swedbanki kontole. Kui Te olete Swedbanki klient, siis sõlmib pank Teiega otsekorralduslepingu ning igakuised maksed laekuvad panka otsekorralduse alusel. Teiste pankade klientidel tuleb ise hoidtseda selle eest, et nende igakuised maksed õigeaegselt Swedbank Liisingu kontole jõuaks.

LIISI JÄRELMAKSU LEPINGU ALLKIRJASTAMINE.

Järelmaksu lepingu allkirjastamine toimub selles Klick'i kaupluses, mille Te järelmaksutaotlust tehes valite. Lepingu allkirjastamiseks on vajalik kaasa võtta isikut tõendav dokument – Eesti kodanikel on selleks ID-kaart või Eesti Vabariigi pass.

Liisi järelmaksu lepingutasu 10 eurot (ostudele kuni 200.00 eurot) või 5% ostusummast, kuid mitte vähem kui 20 eurot (ostudele alates 200.01 eurost). Lepingutasu võite tasuda ühekordse maksena lepingu allkirjastamisel või lisada järelmaksu lepingu summale ning tasuda osadena koos igakuiste maksetega.

KONTO VÄLJAVÕTTE SAATMINE

Kõige kiirem ja mugavam viis oma konto väljavõtte saatmiseks järelmaksu pakkujale on e-post. Saadetav konto väljavõte peab olema .pdf fail ning seal peavad olema Teie viimase 6 kuu sissetulekud ja väljaminekud.

Järelmaksu taotlusele otsuse andmiseks piisab e-posti või faksi teel saadetud konto väljavõttest. Kui järelmaksu pakkuja vastus on positiivne, tuleb Teil Swedbank järelmaksu lepingu allkirjastamiseks võtta kaasa Teie panga poolt templaadiga kinnitatud 6 kuu konto paberväljavõte. Selle saate oma kodupanga lähimast kontorist. Liisi järelmaksu lepingu sõlmimisel konto väljavõtet lepingu allkirjastamisel vaja ei ole.

E-postiga konto väljavõtte saatmiseks saate .pdf faili oma interneti pangast nii:

Swedbank

Sisene www.swedbank.ee internetipanka.
Vali „Igapäevapangandus“ ja „Konto väljavõte“
Märgi periood „Algas“ (tänaest päevast 6 kuud tagasi) ja „Lõpp“ (tänae päev).
Vali „Saada päring“
Vali „PDF“. Vajuta „Save“ ja salvesta fail arvutisse.

SEB

Sisene www.seb.ee internetipanka.
Vali „Päringud“ ja „Konto väljavõte“.
Märgi perioodiks „Alates“ (tänaest päevast 6 kuud tagasi) ja „Kuni“ (tänae päev).
Näidatavad kanded vali „Kõik“, seejärel „Kõik kanded“.
Vajuta „Väljavõte PDF kujul (printimiseks)“ ja „Save“ ning salvesta fail arvutisse.

Sampo

Sisene www.sampopank.ee internetipanka.
Vali „Kontod“ ja „Konto väljavõte“. Märgi „Valuutat“ EEK. Vali „Lühiformaat PDF-failina“.
Märgi „Väljavõtte periood“ „Alates“ (tänaest päevast 6 kuud tagasi) ja „Kuni“ (tänae päev).
Vali „Teile väljavõte“ ja salvesta fail arvutisse.

Nordea

Sisene www.nordea.ee internetipanka.
Vali „Konto väljavõte“.
Märgi perioodi „Alguskuupäev“ (tänaest päevast 6 kuud tagasi) ning „Lõppkuupäev“ (tänae päev).
Vali „Väljavõte PDF kujul“. Vajuta „Save“ ja salvesta fail arvutisse.

JÄRELMAKSUGA OSTETUD KAUBA KÄTTESAAMINE.

Kui järelmaksu pakkuja on Teie järelmaksutaotlusele andnud positiivse vastuse, anname Teile sellest teada 1 tööpäeva jooksul. Kui toode on Teie poolt valitud kaupluse laos olemas, broneeritakse see Teile kaheks tööpäevaks. Kui Te kahe tööpäeva jooksul ei ole tulnud kauplusesse järelmaksu lepingut allkirjastama, ei saa me Teile garanteerida, et Teie poolt valitud toode on poe laos saadaval.

Kui Teile poolt valitud toodet ei ole panga poolt saabunud positiivse vastuse hetkel Klick'i poe laos, võtame Teiega ühendust telefonil või e-maili aadressil ning anname teada, millal on meil võimalus Teile valitud kaup üle anda.

Vajadusel võite alati saata oma küsimused meile e-posti aadressil:
epood@klick.ee

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Kristiina Reinson (sünnikuupäev: 07.12.1989) annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose “Hea usu põhimõttele tuginemine tarbijakrediidilepingust tuleneva täitmishõlme esitamisel” mille juhendaja on prof. Irene Kull:

- 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 03.05.2013.a.